

Supărarea dactilografiei

De n-ar fi fost să ne convingem, cum ne e sfîntul obicei, direct la fata locului, la sursă adică, am fi înclinat s-o credem doar pe cuvînt sau pe înscrisura din hîrtii. Că zicea dumneaei, Elena Ștefan: „sînt la disperare, sînt victima unor abuzuri comise de tov. ing. Măciucă Leontin, directorul Schelei de foraj Craiova. Din anul 1973 au început persecuțiile zilnice împotriva mea și mai mult luptînd s-o pună secretară în locul meu pe tov. Cristina Buzărnescu fiind și cu 20 de ani mai tină decît mine și pe deasupra și croitoreasă. În ziua de 28 iunie 1980 am fost bătută în timpul programului de lucru de șeful biroului administrativ, Văduvescu Abel, mi-au luat atribuțiile de serviciu pe care le lucram și au fost date tovarășei. Eu am făcut munca numai de secretar-dactilograf 23 de ani, nu consimt să fiu transferată și cer să mi se facă dreptate”. Dreptate-dreptate, dar cum? În ce fel? Să vedem ce spun și oamenii din șelă. Discuțăm întîi cu inginerul Gheorghe Florea, adjunctul secretarului comitetului de partid:

— A fost o vreme cînd tovarăsa Elena Ștefan muncea corect și era apreciată. Apoi s-a schimbat, a devenit extraordinar de irascibilă, oamenilor le vorbea urît și-i repezea, refuza să mai bată la mașină.

— În fond, ce făcea, cu ce se ocupa?

— Cît e zădăria de mare preocupările dumneaei se rezumau în a urmări, pas cu pas, ce face și unde se duce directorul nostru, ce fac și ce discută cei din conducere. Mai răspundea la telefon, mai înregistra cîte o scrisoare, suetă și alit.

Secretarul comitetului de partid pe șelă, tovarășul Constantin Mărgoi, e nerăbdător să intre-n vorbă. Îi informăm că, în împrejurări necunoscute, tovarăsa a intrat în posesia copieii unor concluzii trase dintr-o analiză efectuată cu vreo opt ani în urmă de o comisie a comitetului județean de partid asupra activității de conducere a întreprinderii de foraj.

— Ceva am auzit eu, dar precis nu știu. Probabil că pe această bază socotea dumneaei că ne are pe toți la mină. Calculul i-a fost însă greșit, intrucît organul de partid ne-a apreciat cum se cuvine activitatea. Au fost și lipsuri. În loc să spună cîntit ce avea de spus în fata colectivului, a organizației noastre de partid, spre a se putea, eventual, lua măsuri de îndreptare, tovarăsa a căutat să-și rezolve neînțelegerile personale pe alte căi decît cele corecte. Și uite așa a ajuns la tot felul de vorbe neocotite și la jigniri, la dezbinare și suspiciuni, la o comportare nesăbuită față de noi și de muncă în general. Aici cred că e greșit.

— De ce n-ai ajutat-o?

— Am încercat, dar nu se mai putea. Între timp, venind tocmai de la Virteju, de la o sondă aflată la vreo 30-40 de kilometri, a sosit și tovarășul director Leontin Măciucă. L-am întrebat fără înconjur ce s-a întîmplat cu tovarăsa secretară.

— Bănuiesc că v-au și spus tovarășii. Așa că, dacă-mi îngăduiți, n-am să intru în amănunte. Pe la începutul anului trecut, văzînd că nimeni nu se mai înțelege cu ea,

existînd și unele nereguli în muncă, am hotărît să renunț la serviciile ei și să propun organului nostru colectiv de conducere desființarea postului de secretar-dactilograf și trecerea tovarășei într-un loc mai direct productiv, tot în cadrul schelei. I-am dat aceeași retribuție și sarcini de serviciu corespunzătoare pregătirii și posibilităților. Nu vîd vreo incorectitudine. Cred că este și un drept al directorului să decidă dacă vrea sau nu să-și pună la usă pe cineva, pe cine vrea el anume. Cu atît mai mult cu cît trebuia aceasta n-am făcut-o singur, de capul meu. Că, se știe, nici secretară nu poate fi oricine și oricum. Ea trebuie să înțeleagă neapărat unele calități, celea de a prezenta încredere, de a munci conștiincios, de a fi amabilă, îndatoritoare cu toți. Cu regret, dar la dumneaei toate acestea cam lipseau.

Am ascultat și părerea multor altora: Gheorghe Boarcă, electrician, membru în biroul comitetului de partid; Virgiliu Mares, maistru mecanic; Nicolae Ungureanu, muncitor. Cîteva cuvinte am schimbat, firește, și cu Văduvescu Abel, cel căruia i se aduce greaua învinuire, și cu Buzărnescu Cristina, pasnică arhivară acuzată, fără temel, că i-ar fi declarat fostei secretare... un aprig război. Cu mici excepții, mai toți susțin în esență ceea ce au exprimat cei trei de la început și, în plus, că a ieșit prea mare povestea cu... doamna secretară. A fost ca un război al nervilor, cum zicea maistru Mares, care a răscolit o șelă întreagă, măcinînd fortele și răbdarea oamenilor, demobilizîndu-i uncoari.

Interesant și lămuritor punctul de vedere exprimat de instructorul Consiliului județean de control muncitoresc, tovarășul Nicolae Stanciu: Am avut sarcina să mă ocup personal de acest caz anul trecut, pe vară, cînd am luat parte și la cîteva sedințe în care a fost amplu dezbătut. Nu pot să vă spun cît necaz a fost în stare să ne pricinuiască tovarăsa. După cîte a făcut, consider că dînsa nu se află în toate apele dumneaei, ca să nu mă exprim altcumva. Conducerea schelei cred că putea fi mai fermă în aplanarea conflictului.

Abia acum am înțeles bine de ce lucrurile nu mai puteau continua așa la șelă de foraj. Biroul executiv al C.O.M. de trei ori consecutiv ia cazul în dezbateri (cîtă risipă de timp și de energie!) și hotărîste în final schimbarea locului de muncă al fostei secretare și trecerea ei la biroul PPUP, ca funcționar administrativ principal. Oarecum izolată și cu orgoliul zdruncinat, absentează nemotivat de la serviciu, iar cînd vine totuși stă mai mult degeaba și atîtă spirite. Este penalizată și, în acest moment de încordare, se comite marea greșală din partea șefului biroului administrativ care, forțînd nepermis nota, ajunge s-o bruscheze. Ștefan Elena renunță de-acum să mai vină la treabă. Disputa și disensiunile devin insuportabile. Din nou certuri, din nou încep să curgă reclamațiile în toate cele patru zări, către toate forurile centrale și locale. Au loc anchete și paraanchete, incît e de mirare că cei din conducerea schelei mai găsesc timp și pentru producție. O comisie specială a Di-

recției generale autonome a petrolului și gazelor din ministerul de resort analizează și ea îndelung situația care a stîrmit atîta vîlvă în lumea sondorilor doljeni și dispune, dintr-un motiv de cumsecădenie: 1) anularea hotărîrii biroului executiv al C.O.M. al Schelei de foraj Craiova din 18 septembrie 1980; 2) reincadrarea petentei la biroul administrativ al schelei și plata integrală a drepturilor de retribuție pe perioada 18 septembrie 1980 pînă la zi, și 3) transferarea Elenei Ștefan în interesul serviciului la Șelă de extracție Craiova ca funcționar principal administrativ (?).

... Fosta secretară încă nu se pierde cu firea. Aflînd că e rost și de ceva muncă de teren la sondele de prin preajma Craiovei, refuză dezinvolt și noua ofertă. Renunță definitiv să mai vină la treabă și, de undeva, continuă să lanseze noi S.O.S.-uri și să-și revendice cu și mai multă înverșunare dulcea și călduța funcție de secretară, condiționînd ca neapărat ieșirea la pensie să se facă numai de aici și, tot neapărat, cu flori. Or, pentru dînsa, care mai are doar un an și cîteva luni pînă la pensie, în aceste condiții cînd se impune cu acuitate diminuarea numărului celor neproductivi, este greu de garantat că dorința-i de neclintit se va împlini întocmai. Sigur, au fost multe cazurile cînd secretarele au ieșit frumos la pensie. La Șelă de foraj Craiova oamenii spun că Ștefan Elena n-ar avea nici o șansă. Faptul este, se înțelege, neîmbucurător, dar vîna îi aparține, în cea mai mare parte, fără echivoc.

Că tovarășii din conducerea schelei, și în primul rînd directorul, ing. dr. Leontin Măciucă, au și dumneelor o contribuție serioasă la deruta regretabilă a acestei femei aflate în prag de pensionare, este de necontestat. Lipsa de tact indeosebi și pierderea în amănunte nesemnificative și-au dovedit și aici nefastul lor efect asupra mersului întreprinderii. Omul din fruntea unității s-a cam pîrbit tocmai într-un moment ca acesta de viață, cînd i se cereau și discernămint, mai multă grijă, mai multă generozitate chiar, înțelegere lucidă de conducător. E o chestiune de stil, deci.

Judecînd faptele la rece, imparțial, nu-i admis să fii indiferent la faptul că în întreprinderea pe care o conduce un sef de birou bate o femeie. Dacă așa stau lucrurile — și, din păcate, hotărîrea tribunalului o confirmă! — s-a greșit grav și întrebarea vine de la sine: ce măsuri s-au luat cu Văduvescu Abel, care mai e-și președintele comisiei de judecată? De ce-i tăcere și indiferență?

Dar lășînd la o parte incidentul acesta stupid, ca și învinuirile îndreptățite pe alocuri aduse fostei secretare, nu se poate admite ca niste oameni serioși, cu cea mai mare răspundere în conducerea schelei, să-și machine inutil capacitatea lor profesională, politică și organizatorică într-un conflict care nu a adus nimic bun în rezolvarea problemelor mari cu care se confruntă un colectiv de renumiți sondori. Că e nefiresc și păgubitor să ne multumim doar a spune că acest caz al Elenei Ștefan n-a fost un război al secretarelor. El a fost și este totuși o delicată chestiune de viață, de morală socială, care nu se poate trata doar cu verdicte administrative.

MIHAI STANESCU

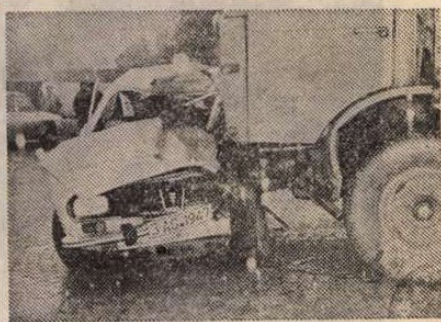
Pro memoria

(12-17 martie)

● 12.III.1838 — George Barițiu scoate la Brașov primul ziar politic și informativ al românilor din Transilvania, *Gazeta de Transilvania*. ● 12.III.1965 — A încetat din viață la București G. Călinescu, critic și istoric literar, poet și prozator, profesor universitar, fondator al Institutului de istorie și teorie literară, membru al Academiei Române. În 1941 publica *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*. ● În martie 1977 și, respectiv, 1979 au fost descoperite unele planetele *Uranus* și *Jupiter*. ● 13.III — Sărbătoarea națională a Grenadei. ● 13.III.1458 — Ștefan cel Mare reînnoiește „tuturor brașovenilor și tuturor negustorilor întregii Țări a Birsei” privilegiul ce-l aveau de la Alexandru cel Bun, contribuind la dezvoltarea comerțului Moldovei cu Transilvania. ● 13.III.1867 — Apare bilunar revista *Convorbiri literare*, organ al societății *Junimea*, la Iași și apoi la București, una dintre cele mai importante publicații din a doua jumătate a secolului 19. ● 13.III.1881 — S-a născut marele actor român *Tony Bulandra*. ● 13.III.1907 — Cete de țărani ocupă Podul Iloaei și Tirgu Frumos, județul Iași. *Gazeta României* muncitorească publică apelul scris de *Mihai Gh. Bujor*, care îndeamnă pe soldați să nu tragă în țărani răsculați. ● 13.III.1928 — Prezentarea filmului *Maiorescu*, reușită comedie care păstrează prezența pe ecran a lui G. Timică, *Elvira Godeanu* și *Jean Georgescu*. ● 13.III.1910 — Apare la București revista *Facla*, condusă de N.D. Cocea și apoi de I. Vineanu, militînd pentru democrație și dreptate socială. Aici se impune *Tudor Arghezi* ca strălucit pamfletar. ● 13.III.1936 — Premiera absolută a *Opera Mare din Paris* a tragediei *Oedip de George Enescu*. ● 14.III.1837 — Apare la Iași „din cînd în cînd” *Alăuta românească*, supliment literar al *Albinei românești*, sub redacția lui Gh. Asachi și apoi a lui M. Kogălniceanu, prima revistă literară din Moldova. ● 14.III.1854 — S-a născut *Alexandru Macedonski*, poet și ziarist, precursor al simbolismului românesc. Prin revista și cenaclul *Literaturii* încearcă o ripostă *Convorbirilor literare*. ● 14.III.1883 — A murit la Londra *Karl Marx*, întemeietor al comunismului științific, organizator și conducător al proletariatului internațional. O atenție deosebită a acordat Marx luptei revoluționare a popoarelor asuprite. În acest context, el a studiat istoria poporului român, în scrierile sale găsindu-se referiri la evenimente importante din viața poporului nostru. În România, începînd din 1883, au apărut primele traduceri din opera lui Marx. ● 14-15.III.1947 — Conferința Națională a Tineretului la București. Se creează *Uniunea Tineretului Muncitoresc*. ● 14. III.1966 — Premiera filmului *Răscoală*, adaptare de *Mircea Mureșan* după *Liviu Rebreanu*. Premiul pentru „Opera prima” la Cannes. ● 15.III.1857 — La ființă la București „Comitetul Central al Unirii”. ● 15.III.1876 — Apare la București ziarul *Timpul*. Între octombrie 1877 și februarie 1883, *Mihai Eminescu*, ajutat de I. Slavici, preia întreaga sarcină a redacției gazetei, publicînd articole politice, de economie, cronici teatrale, folioane, recenzii. ● 15.III.1939 — Armatele hitleriste cîmpesc Cehoslovacia. Încep în țara noastră demonstrații în sorjîrul țării vecine. Se decretează mobilizarea parțială a armatei române. ● 15-25.III.1945 — Armatele sovietice și române duc luate grele pentru eliberarea orașului cehoslovac *Banská-Bystrica*. ● 15.III.—30.IV.1960 — Conferința Comitetului celor zece state pentru dezarmare de la Geneva, la care participă și România. ● 16. III. 1815 — A murit *Ioan Păcuraru Molnar*, medic și animator iluminist. ● 16.III. 1821 — *Tudor Vladimirescu* lansează de la Bolintin o proclamație către locuitorii Bucureștilor, chemîndu-i să se solidarizeze mișcării conduse de el. ● 16.III.1907 — Prima mare ciocnire dintre țărani și armată la Pașcani. Răsculații li se alătură muncitorii cefești de la depoul local. ● 16.III.1945 — Se joacă la Naționalul bucureștean piesa *Asta-i ciudat* de M. R. Parachevescu. ● În 1947, acesta scoate *Revista literară*, săptămînal de poezie, proză și critică. ● 16.III.1965 — Premiera filmului *Pădurea spinuzărilor*, transcriere cinematografică a romanului lui *Liviu Rebreanu* în viziunea lui *Liviu Ciulei*, care primește Premiul de regie la Cannes. ● 17.III. — Sărbătoarea națională a Republicii Irlanda. ● Ziua internațională a mării. ● 17.III.1939 — Partidul Comunist din România adresează întregului popor un apel pentru ridicarea la luptă împotriva pericolului hitlerist. ● 17.III.1941 — A murit *Nicolae Titulescu*, eminent om politic și diplomat român, membru al Academiei Române, doctor honoris causa al Universităților din Atena și Bratislava, președinte al Academiei diplomatice internaționale. Fiind delegat permanent al României la Liga Națiunilor, a fost ales președinte al acestui forum de două ori, în 1930 și 1931. ● 17.III.1956 — A murit fiziciană și chimistă *Irène Joliot-Curie*, Premiul Nobel (1935).

VICTOR BEDA

REGHINA VARVICI

Cronica șoselei

„Știi să merg drept, dar nu să fac viraje”

Acum cîteva zile, pe o șosea din nordul țării, rula la volanul unei Skode un șofer amator care își planificase pentru a parcurge drumul de la părinți, unde fusese pentru a-și aduce acasă unele alimente, și pînă la localitatea de domiciliu, 45 de minute. Iată că apare ceața și șoseaua devine extrem de alunecoasă datorită poleiului. Își dă seama că va întârzia la serviciu.

Reduce viteza rulînd cu 20-30 km pe oră, cum impunea luciul șoselei, dar nu renunță la ideea că va putea recupera timpul pierdut. Moralul pilotului crește vizibil atunci cînd deodată apar și secțiune de drum fără ceață cu șoseaua uscată ca în miezul verii. Apasă cu nădejde pe accelerație și acul vitezometrului arată 60, 70, 80 km pe oră. Intră pe o porțiune de drum unde umbra și temperatura scăzută din zona împădurită conservase gheața pe șosea. În zadar introduce pilotul maneta de viteză într-o treia. La o curbă mașina rupe parapetul,

părăsește șoseaua și după ce se izbește consecutiv de trei pomi, se răstoarnă de cîteva ori în prăpastie, frîngîndu-se în două. Șoferul și fetița sa în vîrstă de 14 ani își pierd viața. Soția pilotului care s-a ales doar cu fractura femurului, ne-a povestit ulterior: „Șotul meu era un pachet de nervi. Avea la ora de începere a programului o constătuire importantă de la care nu putea în nici un chip lîsa”. „Trebuie să ajung la 8,00 cu orice risc...”, repeta el mereu.

Alt caz: I.U. din Pitești, rula pe drumul vechi Pitești — București, la volanul autoturismului său Dacia 1300. Nervos la culme, apăsa cu putere pe accelerație în pofida pavajului din piatră cubică. Iustruit de uzură și umeri din cauza laovității. La un moment dat, deși n-avea în aparență vreun motiv, apăsa pe pedala de frînă. Mașina a derapat, a pătruns pe sensul contrar, intrînd cu partea laterală stînga într-un autocamion încărcat cu 7000 de litri de ulei mineral. În accident și-au pierdut viața I.U., instalator la un șantier din Pitești, soția pilotului și soacra acestuia.

Două au fost cauzele care au favorizat producerea accidentului: extrem de precară experiență a pilotului în conducerea mașinii și starea de tensiune în care se afla în momentul conducerii autovehiculului.

În toamna anului trecut s-a prezentat la Militia județului Argeș s-a și preschimb permisul de conducere obținut în strălăutate. S-a dovedit însă că nu stia mare lucru. „Așa, să merg drept înainte, pot, dar la viraje nu mă pricep, iar la parcurgere cu spatele chiar deloc”. „Cum ați luat totuși permisul?” „Ce să vă spun?”, a răspuns Ion incurcat, înroșindu-se și lășînd capul în pămînt.

A „cumpărat” 20 de ore de la școala de șoferi și s-a prezentat la examen. Abia la a 5-a încercare, în noiembrie 1980, a reușit Ion să obțină mult rîvnitul carnet de conducere.

În dimineața zilei cu pricina (3 martie 1981), s-a învîit de la șeful său pentru patru ore. Motivul foarte temeinic: intervenirea soacrei într-un spital din județ. Au ajuns destul de devreme la spital. Medi-

cul, cunoștință mai veche a pilotului, i-a reproșat lui Udroul: „Măi, Ioane, îmi pare rău că trebuie să-ți atrag atenția asupra unui lucru extrem de elementar. Nu pot s-o internez pe bolnavă fără buletin de identitate”. „Bine, doctore, ne întorcem peste două ore”.

Pe drum au început discuțiile, reproșurile. Cearta amplifică treptat starea tensională a șoferului. „E oare necesar să ajungem să ne spună medicul că trebuie pentru internare buletin de identitate?”. I-a spus Ion soției cum au pîșit în locuință.

După cîteva minute au pornit din nou spre spital. Unul din vecinii lui Ion, „văzîndu-l la volan, i-a făcut un semn cu mîna în chip de salut. „Nu mi-a răspuns. Avea fața împietrită. S-a uitat la mine de parcă mă vedea prima oară. Îi știam necazul cu soacra, așa că l-am înțeles și nu m-am supărat”, povestea după accident vecinul.

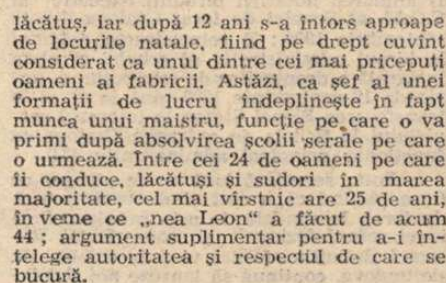
La ieșire din Pitești, Dacia 1300 condusă de Ion a fost cît pe-acî să intre într-o Skodă care venea din sens opus. „Am fost nevoit să virez mult spre dreapta. Altfel mă plesnea rău de tot. A derapat, ori din cauza neatenției a trecut pe stînga, nu-mi dau seama”, a relatat ulterior șoferul respectiv.

La rîndul lui, șoferul unui autobuz oprit într-o stație, pe parcurs declara: „A trecut pe lîngă mine ca o nălucă. Cred că avea mai mult de 80 pe oră. Mă gîndeam: acuși, acuși intră într-o plută. Am aflat ulterior că n-a intrat în copac ci într-o mașină care venea din sens opus”.

Gradul de pericol al stărilor tensionale puternice în pilotarea mașinilor nu e cu nimic mai redus pentru șofer decît alcoolul, oboseala avansată ori medicamentele contraindicate în conducerea autovehiculului.

Și cîți nu pleacă val-virtej în cursă după ce s-au certat cu nevasta, cu șeful, cu colegul de serviciu ori după ce au primit o veste proastă care i-a tulburat peste măsură!

Oamenii cu faptele lor

— Avem tineri buni, zice, desigur, poate cam zburdalnici, dar facem treabă frumoasă cu ei. În atelierul nostru se pregătesc fabricații pentru secția de utilaj, refractor. Am să vă spun și eu o întâmplare. Anul trecut, în mod accidental, ne-a căzut o mașină, dar musai trebuia să o colăm, adică să rulăm niste cicloane pentru separatorii de desprăfire. Beneficiarii așteptau, iar remedierea calandrilor ar fi durat luni de zile, până ne sosea comanda de la București, de la I.M.G.B. sau Vulcan, nu mai tai minte exact. Atunci împreună cu șeful atelierului și cu toată echipa

ba, am strâns și ne-am gândit, am văzut că în județ n-aveam de unde lua un astfel de utilaj și pină la urmă ne-am hotărât să violăm ciocanele prin presare, cu ajutorul unor profesori excentrici și cu loviturile de ciocan din lovitură de marte. După o mare avară, în cele din urmă, adică după numai o săptămână am făcut toate cele 12 ciocane și produsul a putut fi livrat la timp. Ce m-a impresionat cel mai mult, poate chiar mai mult decât „găselnițele” de la autoturism, a fost faptul că pentru rezolvarea unui problemă sau altei, aștia au interesul deosebit arătat de noi, de oameni din secție, nu numai cei din echipa noastră, rămânând după program numai ca să ne mai dea o idee și să ne vadă dacă reușim !

Asta, deci, în ceea ce privește calificarea lor profesională, este care privește puțină reputație sa faci o treabă bună. De altfel, despre disciplina muncii ? „Aici, spune Leon Chindea, problemele au fost și mai grele. Nu cu toți tinerii, vreau să mă înțelegeti bine ! Dar am avut și câteva cazuri deosebite, unde ne-am mai bătut capul. Vreau doar să precizez că astăzi, cei mai tineri am avut destui alai, dar de ei trebuie în permanență să fii aproape. Să te simți alături, nu doar să le dai ceva de lucru și să-i mai controlezi pe la ora 3. Să știi că pot face ceva util, să vadă cum

Intre-un fel, spusese lui Leon Chindea ne-au sugerat noua conditie industrială a județului Bistrița-Năsăud, a forței muncitorești de care începe să dispună. Odată pusă pe picioarele ei această industrie tinăreă merge tot mai sigură pe ea.

— Noi, sperăm, de ce n-aş spune-o? Vreau însă să reţineţi că din întreaga populaţie activă a comunei, respectiv 2150 oameni, mai puţin de jumătate lucrează în agricultură, sau mai exact lucrează numai în agricultură. Întrorsi la casele lor, majoritatea îşi văd cum trebuie şi de gospodărie. În fapt, la noi nu mai 26 de familii nu au încă animale în gospodăriile proprii, dar până la 30 iunie

— Comuna dumneavoastră se numește
Cosbuc sau George Cosbuc?

— Încă o întrebare. Fiind delegat al județului Bistrița-Năsăud la recentul Congres al țărănimii? v-ați referit în cuvântul rostit cu acest prilej și la imperativul exprimat de către secretarul general al partidului: „Să nu rămână nici o palmă de pământ nefolosit!“ Ce ați avut de spus?

A solid red horizontal line spanning the width of the page.

— O ultimă întrebare : cum va arăta județul la sfârșitul cincinalului în care am intrat recent ?

— Deocamdată putem spune că anul care mai important al cincinalului în care ne aflăm este chiar primul său an, 1981. Din el depind, de felul cum pornim, rezultatele și satisfacțiile de la sfârșitul cincinalului I. Cu alte cuvinte, prin materializarea celor două obiective principale ale programului de dezvoltare, înțelegem îndeplinirea, în continuare a obiectivelor cincinalului următor asigurarea că în 1985 se realizează o producție pe locuitor de peste 70 000 lei, din care peste 50 000 din industrie. În următorii cinci ani vom construi peste 140 000 de apartamente, din care aproape 3 000 încă de anul acesta, lucruri care vor duce nemijlocit la creșterea nivelului de trai material și spiritual al populației. Ca o sinteză a modului în care va evolua dezvoltarea imaginărilor noastre, vom prezenta, în continuare, câteva platforme industriale, cinci întreprinderi aflate în producție la cota maximă, și fabricind produse finite de înaltă calitate și performanțe ridicate, cinci urmează să la drumul beneficiarilor din țară și de peste hotare, cinci zecile de oameni, din diferite categorii sociale și intelectuale, alte categorii de oameni ai muncii care vor realiza pe deplin aspirațiile profesionale în lupta pentru promovarea noului, cu noua imagine a orașului, a cărei populație va spori simțitor și din punct de vedere al nivelului de trai, alături în case noi, un oraș în care vor înflori mereu știința, cultura, civilizația noastră socialistă în ansamblu.

Totul ca la carte

ciu de peste 7 milioane, cifra deosebit de mare pentru fabrică, dacă o comparăm cu balanțele financiare ale multor unități din jur. Și totuși, Gheorghe Jiga nu e mulțumit. În timp ce noi, în conștiința de cauză „în urmă, unde un documentarist ar putea găsi o mulțime de detalii care însușesc mari pierderi, președintele rostea încreșnat: „Nu-i de ajuns, noi puteam mai mult, dar capriciile anului trecut ne-au cam pus pe gânduri, ne-am apăsătorit asupra producției vegetale”. Cu treburile știute este însă că oamenii din C.A.P.-ul bistricean nu s-au recsemnat asistând la această „dijmure”, ci, dimpotrivă, au înțeles munca din celelalte sectoare ale comunei. Și, în plus, au vădit că în unele anume sectorul zootehnic și cel industrial.

În fapt, dacă C.A.P. Bistrița a ajuns unitatea etalon a județului, acest lucru e mai cu seamă o urmare a dezvoltării deosebite a sectorului zootehnic în zona aflată sub îndrumarea lui Birgău. Și, în plus, datorită faptului că prezenta sa să se facă

simită du la miros. Ea e un fol de colonie-model, în care încap o mie de capete, jumătate dintre ele fiind vaci și junici din rasa numită băltața românească. Când intri în primul grajd ai imaginea unui lăptos, dar după ce te uiți mai bine, realizezi că sase și se întregeste ideea unei stațiuni de cercetări zootehnice. În realitate nu-î nîmice altceva decît o fermă de producție, așa cum ar trebui să arate toate fermele noastre de o vacă, o capră și o porcăuță. Într-un din cele două felii de teren, pe care le are în posesie, se ține cel mai mare concurs anual de porci, iar în celălalt, în jurul unei pășuni, se desfășoară concursuri de vite și oi. Am să vă spun, Nicolae Marcu, de exemplu, a dus acasă 62.000 de lei. El lucrează aici de peste 15 ani; la fel și Iacob Singorean. Să cum să plăce. Nicolae Moșanu, care este în prezent șeful stațiunii, lucrează îngrăd-o lactatie de 395 zile, depășindu-și îngrădajul cu peste 370

Ca participant direct la cel de-al II-lea Congres al întregii țărâni, președintele Georgehe Jiga ne mărturisea că, după așteptările cuvenite, el nu a avut niciun eforturi pe toate planurile, impulsionând activitatea tuturor oamenilor care lucrează în agricultură. Chiar și a celor mai tineri dintre ei. O biserică și-a dat seama, așa cum spune dinșul, trebuie să poată să înceapă mai cu seamă de la unitățile frunțate, care au datoria de a exempla. În ceea ce ne privește, vom continua să ne călăuzim după un principiu: facem ce putem și trebuie să ne străduim să facem mai bine mai de vreme ce prea târziu, dar totuși ca la carte!¹⁴

DUMITRU VATAU

(Urmare din pagina 1)

— Trebuie subliniat încă de la început că județul Bistrița-Năsăud a cunoscut în

viata în cadrul carlei nămaie în ramura construcțiilor de masă, pentru că aici, deși nu toate capacitățile sînt puse în funcțiune, circa 6 000 de oameni ai muncii. La Beclean s-a construit un important centru metalurgic, a început să produească și un altul, completat în curînd profilul cu o secție de prelucrare foarte extinsă și modernizate alte unități productive. Și în patriarhalul oraș Năsăud viața cunosute în prezent ritmurile trepănate ale industrializării socialiste, aici înălțîndu-se în cerul orașului două obiective: întreprinderea de prelucrare a maselor plastice și Filatura de bumbac. De asemenea, au fost create noi unități industriale și s-au dezvoltat cele existente, în special în domeniul energiei. Birgăușii și în alte localități ale județului. Dacă în urmă cu cîtiva ani industria județului se limita la un număr redus de produse, îndeosebi din ramurile de exploatare și prelucrare a lemnului, din cea extractivă și din cele ale materialelor de construcții și bunuri alimentare, astăzi putem afirma cu mîndrie că sîntem un important producător pentru economia națională de utilaj tehnologic, cabluri, elemente hidroenergetice, armarii industriale, din oțel, acumulatoare, aparatură, motoare, echipament sticlă pentru menaj, fire textile, țesături, prefabricate, mase plastice și încă multe altele, din care o bună parte se exportă.

— Spuneți-mi mai înainte că în Bistrița-Năsăud, odată cu apariția „marilor industriști”, s-au produs radicale schimbări în structura populației, datorate în principal practicării unor meserii cu totul noi pe aceste meleaguri. La ce v-ați referit ?

— Cred că trebuie să subliniem că aceste profunde mutații în structura socială a populației acestor locuri au contribuit în mare măsură la ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al

oamenilor, țelul permanent al politici
noastre economice. Dacă în trecut intel-
lectualitatea tehnică se rezuma doar la ci-
vili specialiști în agricultură, silvicultură,
minerit sau exploatarea lemnului, astăzi
avem un număr însemnat de specialiști,
maistri, tehnicieni și ingineri, proveniți
în bună măsură de pe aceste meleaguri,
practicând așa cum am spus mai înainte

Fotografii de ALEXANDRU ANDRON

Fotografii de ALEXANDRU ANDRON ■

un proces continuu de dezvoltare și modernizare, în spiritul indicațiilor și sarcinilor trasate de conducerea partidului acestei ramuri de economie mare importantă pentru economia națională. Desigur, tinând seama de condițiile pedoclimatice, ea și de tradițiile județului, în centrul preocupărilor noastre am situat acțiunile privind creșterea efectivilor de animale și a producției de produse animale, asigurarea bazei furajare, îmbunătățirea

încercăm să-și sporească în acest an producția cu 70 la sută față de 1960, în deosebi prin creșterea gradului de folosire a capacităților existente, dar și prin finalizarea celor 53 de capacități cu termen de punere în funcțiune până la sfârșitul seamului '70. O creștere a producției industriale cu 70 la sută, numai într-un an de zile! Ne aflăm în continuare sub puternică impresie produsă de continuul magistralei expunerii prezentate de tovarășii Nicolae Ceaușescu și cei de-al treilea Congres al agriculturii și ne preocupăm în cel mai înalt grad de găsirea celor ma-

— V-am ruga să ne spuneți, tovarășe prim-secretar, care este locul pe care agricultura îl ocupă în cadrul preocupărilor dv, și mai eu seamă ce poziție ocupă, acum, acest sector în economia județului Buzău? Născut în anul 1925, în satul Ștefănești, fiind tânăr, am avut ocazia să lucrez timp îndelungat la dezvoltarea producției industriale, despre care am vorbit mai înainte.

— Am insistat asupra dezvoltării industriale tocmai pentru a sublinia spectaculoasa mutație care s-a produs în țara noastră, având de suportat o grea memento istorică. În fapt, agricultura, a cunoscut și ea

activităților de selecție, a și realizării investițiilor destinate extinderii și modernizării adposturilor. Am reușit astfel, ca în acești ultimi ani să dăm în exploatare întreaga capacitate a județului nostru. În ceea ce privește dezvoltarea și modernizarea, pentru prima oară, în anul trecut, s-a obținut în cooperative agricole o producție medie de peste 2 000 litri de lapte pe o vacă furajată. Am trecut la înfăptuirea unui important program de modernizare a fermei pentru extinderea și îmbunătățirea capacității de producție. În buclă de seamă cu această muncă, buclă de seamă cu cele mai favorabile pe aceste meleaguri, dintre care să extindem livizele de

Este remarcabilă inițiativa Centralei România Film de a programa la cinematograful Eforie, timp de 3 luni de zile, o selecție a celor mai valoroase pelicule turnate în ultimii 10 ani, în cadrul ciclului FILME REPREZENTATIVE ALE DECE- NIULUI 8. ne scrie **George M. Pătrașcu** din București. O asemenea stagiune sper să nu fie doar un gest izolat, ci dimpotrivă, să avem mereu ocazia plăcută de a revedea capodoperele celei de a 7-a arte de la noi din țară și de peste hotare.

Mă numesc **Gheorghe Garcea**, locuiesc în Poiana Mărului, județul Brașov, și vă rog să inserați în pagina „FLACĂRA la dispoziția dumneavoastră” următoarele cîteva rînduri: Dacă vrei să cumperi un pachet de chibrituri (2 lei) de la magazinul universal din comuna noastră, ești obligat să iei și 2 pachete de țigări Snagov (16 lei). Deci, toți sătenii, cu mic, cu mare, trebuie să se apuce de fumat, și încă Snagov !!! Halal inițiativă ! Cum va fi răsplătit autorul ei ?

Consiliul popular județean Dimbovița. Direcția drumuri și poduri. Sesizarea adresată „FLACĂRI” de tovarășul **Vladu Ion** din satul Cobița corespunde realității. De comun acord cu Consiliul popular comunal Cobia și cu tovarășul **Vladu**, s-au hotărât următoarele: 1) Refacerea podului peste pîrîul Cobița de către Direcția drumuri și poduri, în colaborare cu consiliul popular comunal, în trimestrul III 1981. 2) Reconstruirea podului din sat, de către D.D.P. și C.P.C., în trimestrul IV 1981. 3) Regularizarea pîrîului Fola în zona drumului distrus de inundații, prin grija O.G.A. Dimbovița, și refacerea drumului de către D.D.P. 4) Întreținerea sectorului de drum Cobia — Bîldari în perioada martie-aprilie a.c.

Inspectoratul județean Argeș al Ministerului de Interne. Se confirmă cele sesizate de către un grup de 12 locuitori ai comunei Mălureni. Numitul **Toma Ion** are 6 copii, între care 3 de vîrstă școlară, pe care refuză categoric să-i lase să frecventeze cursurile. El s-a oșus cu violență în repetate rînduri, la executarea hotărîrilor comisiei județene pentru ocrotirea minorilor. Procuratura locală Curtea de Argeș a emis mandat de arestare preventivă împotriva lui T.I., acesta urmînd să fie judecat și condamnat. Astfel, la 7 februarie, cei trei minori au putut fi internați în instituțiile de ocrotire din Pitești și Priborieni. În ce îi orîveste pe ceilalți 3 copii, de vîrstă preșcolară, am sesizat Autoritatea tutelară din cadrul Consiliului popular comunal Mălureni, pentru a lua măsurile legale.

Procuratura județeană Dimbovița. Privitor la oîngerea adresată de **Maria Diaconescu** din satul Diaconesti, care la 2 mai 1980 a fost bătută de **Aurel Geambașu**, Gh. Geambașu, Tudor Geambașu și Ion Geambașu, provocîndu-i-se lezuni ce au necesitat 80 zile îngrijiri medicale, cum rezultă din actul medico-legal nr. 1577/4 iunie 1980. Am dispus înființarea rezoluției prin care Procuratura locală Tirgoviște confirmase propunerea de neîncepere a urmăririi penale și în prezent se completează urmărirea penală pentru a se stabili exact situația de fapt și vinovăția concretă a făptuitorilor.

Consiliul popular județean Iași. Direcția comercială. Anvelopa defectă cumpărată de la magazinul „Dacia” din Iași de tovarășul **Petru Gavrilă** a fost expediată la Întreprinderea „Victoria” Florești, împreună cu alte anvelope defecte. Furnizorul are obligația ca, în termen de 30 zile, să rezolve astfel de cazuri, retrimițînd anvelopele recondiționate sau contravaloarea acestora. La 2 februarie i s-a restituit tovarășului **Gavrilă** suma de 539 lei, cit a dat pe anvelopa defectă. Sintem de acord cu reclamantul că furnizorul ar trebui să acorde mai multă atenție calității mărfurilor pe care le livrează întreprinderilor comerciale.

Consiliul popular municipal Lugoj. Situația locativă a familiei **Nicolae David**, compusă din 4 persoane, a fost analizată de

comisia socială și organul de conducere colectivă de la I.T.L., care, de acord cu comitetul sindical, l-au trecut la poziția 1 în lista de prioritate, pentru apartament cu 2 camere. Fiind la rînd, i s-a atribuit de către întreprindere o locuință de 2 camere și dependințe, în str. Cerni 37.

Consiliul județean al sindicatelor Argeș. Se confirmă majoritatea sesizărilor din scrisoarea tovarășului **Ion Popescu** din Rucăr. Inițiativa de a se ceda 30% din gratificațiile pe 1979 pentru susținerea echipei de fotbal Muscelul nu a fost suficient de clar popularizată în rîndul oamenilor muncii de la I. M. Cimpulung, în sensul de a contribui numai cei ce doresc, de bunăvoință, să ajute echipa Biletele de 20 lei pentru tombola organizată la nivelul orașului în vederea pomului de iarnă au fost distribuite persoanelor dornice de a participa la tragere, însă comitetul sindicalului de la unitatea amintită, în mod greșit, a impus și altora să cumpere bilete. Față de aceste abateri s-a luat măsura de a nu se mai reține nimănui, în mod silit, sume de bani pentru diferite contribuții, indiferent de natura lor.

Direcția sanitară regională C.F.R. Iași. referitor la „Scrisoarea necomentată” publicată în această pagină la 29 ianuarie sub semnătura tovarășei **Natalia Anechitei** din Botoșani. Pentru atitudinea avută de cei 2 medici stomatologi, a fost atenționată Direcția sanitară a județului Botoșani, cu rugămintea de a lua măsurile cuvenite. Tehnicianul dentar **Foca Dinu** a fost sancționat cu retragerea unei gradatii pe timp de 3 luni și imputarea costului lucrărilor în cauză. S-a renunțat la medicii plătiți cu ora. Un stomatolog din rețeaua noastră sanitară va asigura de 3 ori pe săptămînă serviciul la acest cabinet. I s-a trasat sarcina, de comun acord cu tovarășa A.N., ca pînă la 15 martie să execute în cele mai bune condiții lucrările dentare respective.

Procuratura Generală. Așa cum se arată în scrisoarea tovarășei **Silvia Isăilă** din Sibiu, fiica acesteia, vînzătoare la magazinul Dermalux, a acoperit, împreună cu altă vînzătoare, o lipsă de 11.000 lei, constatată la inventar. Ulterior s-a descoperit că suma fusese furată de cîțiva infractori minori, care au fost trimiși în judecată. După judecarea procesului și după ce întreprinderea comercială va obține titlu executor împotriva părților responsabile, cele 2 vînzătoare vor putea cere restituirea sumei.

Primim din partea Asociației locatarilor bloc 1 Dunărea: Dacă arhitecții se pot mîndri cu frumosul bloc Dunărea din centrul Capitalei, constructorii în schimb au mai puține motive de mîndrie. La scara 3, de pildă, coloana de scurgere a fost executată anapoda și drept urmare apa menajeră bălăste la subsol, producînd mirosuri urite. Datorită aceluiași neglijențe, în crama restaurantului a apărut o adevărată fîntînă arteziană ce poate pune în pericol însăși fundația blocului. Recurgem și la această cale, deoarece de peste 1 an reprezentanții constructorului și ai I.C.R.A.L.-ului tratează cu totală lipsă de răspundere sesizările noastre repetate. Menționăm că vicile de construcție au fost confirmate și de specialiștii I.C.A.B. solicitați de noi.

Consiliul popular al sectorului 2 București. Se confirmă că actuala locuință a familiei **Ionel Socol** — proprietate particulară construită fără autorizație în apropierea Lacului Fundeni — a fost inundată. În sedința sa din 18 februarie, Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2 i-a atribuit un apartament de 2 camere în bl. 44, str. Mureșana nr. 4.

D.J.P.Tc. Constanța. urmare scrisorii adresate redacției de un grup de cetățeni din cartierul Năvodari Sud, semnată de **Constantin Georgescu**. Cererile de posturi telefonice se vor soluționa în trimestrul I 1981, după definitivarea lucrărilor de extindere a rețelei de telecomunicații a orașului Năvodari, obiectiv aflat în curs de execuție.

Consiliul popular al municipiului Timișoara. La data de 2 februarie 1981 s-a atribuit familiei **Ioan Flueraș** apartament 20 (2 camere și dependințe), pe scara B a blocului din str. Ana Ipătescu 17.

Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca. Referitor la scrisoarea tovarășului **Dumitru Amarandei** din str. J. J. Rousseau, nr. 10, vă comunicăm următoarele. G.I.G.C.L. Cluj-Napoca a făcut intervenții la organele superioare centrale în legătură cu trecerea la alimentarea cu gaze naturale a bucătăriilor la blocurile date în folosință în 1978 și 1979, urmînd ca, în funcție de decizia adoptată, să se acționeze în consecință. Piese de schimb pentru mașinile de gătit electrice tip Vera lipsesc, într-adevăr, din rețeaua comercială. Cum întreprinderea „23 August” din Satu Mare nu mai produce acest tip, contractul pentru piese de schimb cu I.C.R.M. Cluj-Napoca pe 1981 nu a fost încheiat. Problema urmează a fi rezolvată după repartizarea cotelor pe anul în curs, sub controlul unui reprezentant al M.C.I.

Inspectoratul județean Iași al M.I. Cele semnalate în scrisoarea numitei **Ileana Ostafe** din bd. Tudor Vladimirescu bl. 48, sc. A, ap. 14, nu se confirmă. Pentru a elucida afirmațiile că în blocul respectiv și în jurul lui se vind lucruri de proveniență dubioasă și că O.I. ar fi victima unor manifestări huli-ganice din partea unor colocatari, s-a luat legătura cu peten-ta, care însă nu a vrut să facă nici un fel de precizări. S-a luat legătura cu administratorul **Dumitru Costache**, care locuiește în același bloc, și cu locatarii de la scara A. Toți aceștia nu au confirmat susținerile cuprinse în scrisoare.

Procuratura Generală. În legătură cu scrisoarea petiționarilor **Nicolae Neagu** și **Rodica Neagu** din Buzău, bd. Gării 29, transmisă de dv. pentru verificare, vă facem cunoscut că în cauză s-a declarat recurs extraordinar.

U.C.E.C.O.M. — C.A.S.C.O.M. Referitor la scrisoarea numitului **Dumitru Georgescu** din București, str. Barbu Brădescu 17, trimisă de dv. Ministerului Muncii, care ne-a remis-o nouă, vă comunicăm că s-au dat indicații filialei C.A.S.C.O.M. București pentru a achita petiționarului suma cuvenită cu titlu de ajutor social pentru luna în care a survenit decesul soției sale.

Consiliul popular al municipiului Satu Mare. Cererea tovarășei **Iuliana Petruți** este în evidență la S.G.C.L. Comitetul executiv al C.P.M. a repartizat pentru tovarășa P. I., care este divorțată și are în îngrijire 5 copii minori, un apartament în bl. G 2-4-6 din Micro 16, care se va da în folosință în luna martie a.c.

Consiliul popular al județului Sibiu. Situația locativă a familiei **Constantin**, la care se referă scrisoarea tovarășului **T. Popescu**, a fost luată în evidență la Inspectoratul școlar, pentru a fi rezolvată din fondul locativ ce se va repartiza acestei instituții în anul 1981.

Procuratura județeană Constanța. Urmare articolului „Un ulcior spart, dar cu ce preț”, apărut în numărul 4 al revistei dv., vă facem cunoscut că inculpatul **Gheorghe Apocăriței** a fost trimis în judecată, în stare de arest, prin rechizițiul nostru din 19.2.1981, pentru comiterea infracțiunilor de ucidere din culpă a 4 persoane și neglijență în serviciu. Au fost luate măsuri de preluare a acestui caz cu toți soferii de la carierele Sitorman ale I.C.H. Constanța.

I.D.E.B. După întreruperea furnizării energiei, abonatul **Dumitru Mihail** din str. Napoca 8, sector 1, a achitat factura restanță de 252 lei plus penalizarea de 1% x 30 zile = 75,60 lei; pe 23. XII. 1980, în termen legal, i s-a restabilit alimentarea cu energie electrică. Menționăm că abonații particulari restanțieri reerezintă un număr impresionant. Ne folosim de prilej pen-

tru a adresa un apel către abonații noștri să ne sprijine în mobilizarea fondurilor, în evitarea cheltuielilor neeconomice care sîntem nevoiți a le face cu recuperarea restanțelor și cu rezolvarea reclamațiilor celor ce invocă motive neîntemeiate.

Departamentul Agriculturii de Stat. În timpul și ca urmare a controlului efectuat, I.A.S. Bălăciu, județul Ialomița, i-a achitat tovarășului **Oprea Tudor** suma de 1311 lei, sesizarea acestuia adresată redacției dv. fiind întemeiată.

Procuratura Generală. Verificîndu-se actele și lucrările dosarului 8/B/1981 al Procuraturii locale Turda, la care se referă scrisoarea numitului **Gheorghe Ciungan** din Cîmpia Turzii, s-a constatat că cercetările sînt incomplete. Prin rezoluția din 12 februarie a.c., Procuratura județeană Cluj a dispus înființarea soluției și completarea cercetărilor în vederea adoptării unei soluții temeinice și legale.

Întreprinderea pentru comerț exterior ILEXIM. În legătură cu nota critică apărută la această rubrică la 5 februarie a.c., sub semnătura abonatului **N. Dumitrescu** din Londra (Anglia). Vă informăm că reclamația este întemeiată. În contul sumei încasate, clientul va primi revista pînă la data de 30 iunie 1981. Pentru greșeala produsă, lucrătorul nostru operativ a fost sancționat disciplinar și i s-a imputat cheltuielile suplimentare efectuate cu expedierea abonamentului la altă adresă, în urma unei erori de dactilografiere.

Consiliul popular județean Galați ne informează că lucrurile nu stau chiar așa cum ni le-a descris în scrisoarea sa **Costică Gaibăr** din Tigănești, comuna Munteni, fost gestionar la I.P.N.C. Tecuci. La inventarul din octombrie 1979 s-au săvîrșit unele nereguli și, drept urmare, membrii comisiei de inventariere au fost amendati cu 400 — 800 lei pentru încălcarea H.C.M. 1885/1970. Nu s-au adevărit însă acuzațiile aduse conducerii I.P.N.C. privind persecuțiile, favoritismul și furtul de nutrețuri. În acest din urmă domeniu se pare că lucrurile stau exact invers decît afirma G.C. Chiar în perioada cercetărilor efectuate în vederea rezolvării unei scrisori, „petențul” a fost prins la 12 ianuarie 1980 cu 141 kg nutrețuri combinate sustrate din incinta unității, încercînd să fugă.

Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Iași. Din verificarea făcută la unitatea cooperativă Prestarea, privind cele sesizate de numitul **Constantin Aenei**, a reieșit că televizorul petiționarului a fost reparat cu bonul nr. 5218 și ridicat de la unitate, în stare de funcționare normală, în ziua de 24.2. a.c. N.R. Atît !!! Nici un cuvînt însă despre funcționarea anormală a respectivei unități, unde televizorul fusese dus la reparat de 11 ori în 5 luni și despre felul cum a fost rezolvată plîngerea adresată de „numitul A.C.” la birourile cooperativei.

Inspectoratul General al Mi-litiei. Verificările efectuate au stabilit că, într-adevăr, în timp ce se afla cu oile la pășune pe platoul Munților Bucegi, **Constantin Dragomiroiu**, folosînd cîinii, a sechestrat 3 turiști, ră-nindu-l pe unul dintre aceștia cu piatră și cu un briceag. Sus-nimul și-a motivat fapta prin aceea că turiștii au intervenit pentru aplanarea conflictului izbucnit între el și concubina lui. Avînd în vedere faptele pre-văzute și pedepsite de art. 189 Cod Penal, dosarul a fost în-aintat Procuraturii locale Cîmpia-na. Făptașul a fost avertizat și s-a dispus supravegherea lui, pentru prevenirea comiterii unor fapte antisociale.

Centrala Transporturilor Auto. Delegații I.T.A. Gorj, împreună

cu reprezentanții Consiliului popular comunal Bălănești, au reanalizat amplasarea stațiilor de autobuz de pe teritoriul comunei. Începînd cu 22 februarie a.c., se reînființează stația de autobuz în punctul solicitat de un grup de abonați în numele cărora v-a scris tovarășul **Gheorghe Andruța** din satul Bișneni, comuna Bălănești.

Pagină realizată de **MIRCEA FODOREANU**

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Alexandru Diaconescu — București: Aveți obligația de a instrăina una din cele două locuințe, pe care le dețineți în proprietate, în termen de un an de la data dobîndirii celei de a doua locuințe. **Alexandru Lupășteanu** — Sibiu: Ministerul Justiției ne-a informat că propunerea dumneavoastră a fost reținută pentru a fi avută în vedere la elaborarea noii legislații penale care este în curs de definitivare. **Elena Căprîtă** — Brăila: Dacă aveți dreptul la o pensie proprie și îndepliniți și condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei după soțul decedat, puteți opta pentru oricare din aceste pensii. Aveți dreptul numai la o singură pensie. **Corneliu Dirmon** — Pitești: Nu îndepliniți condițiile prevăzute de Decretul nr. 68/1976, privind stabilirea domiciliului în orașele declarate, potrivit legii, orașe mari, pentru că localitatea de domiciliu este situată la o distanță mai mică de 30 km de municipiul Pitești. **Tache Săvescu** — Brad: Nu puteți beneficia de dreptul la permise de călătorii gratuite pe calea ferată în calitate de pensionar, intrucit de la calea ferată ați plecat la cerere, nu transferat în interesul serviciului. **Elena Șerban** — Sibiu: Perioadele de timp în care nu s-a depus activitatea datorită întreruperii pentru creșterea copilului pînă la vîrstă de 7 ani a acestuia, nu constituie vechime în muncă și, ca atare, nu se iau în calcul la stabilirea drepturilor de concediu de odihnă și nici la acordarea sporului de vechime.

MARGA NEDELEA

ÎNVĂȚĂMÎNT

Margareta Roșca — Rm. Vilcea: Reglementările în vigoare nu prevăd, pentru liceele pedagogice, trecerea de la o specialitate la alta pe baza examenelor de diferență. **Aura Constantinescu** — București: Purtarea pantalonului constituie uniformă de lucru numai pentru profesorele care predau educația fizică în școli și facultăți. Referințele găsite în ordinul M.E.I. nr. 1085 din 18 septembrie 1976, articolul 5. **Dan Cosma** — Sibiu: Nu puteți urma o a doua facultate la cursurile de zi. **Maria Vlad** — Motea, Iași: Pînă la obținerea gradului I, retribuiți la care aveți dreptul, potrivit prevederilor art. 172 din Statutul personalului didactic și art. 140 (1) din Legea nr. 57/1974, este cea prevăzută pentru funcția de profesor în învățămîntul primar, gimnazial și profesional, cu studii superioare, cu definitivare, la gradația corespunzătoare vechimii pe care o aveți în învățămînt. **C. Moise** — Tirgo-viște: M.E.I. ne informează că, pentru anul școlar 1981/1982, planul de școlarizare la învățămîntul liceal nu a fost încă elaborat. **Adrian Rotaru** — Retinerea absolvenților pentru învățămîntul superior s-a făcut în limita posturilor aprobate, astfel încît nu s-au putut aproba toate propunerile primite din partea institutului pe care dv. l-ați absolvit. **Ernest Schulman** — Lugoj: Răspunsul pe care l-ați primit este exact: este vorba de două discipline diferite.

HORIA PĂTRAȘCU

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Dragostea

este

temelia

revoluției”

— Iată-l, așadar, pe Dinu Săraru cu o nouă carte în librărie: „Dragostea și revoluția”. A fi în librărie, în cazul lui Dinu Săraru, este însă doar un fel de a vorbi. „Dragostea și revoluția” a dispărut din vitrine în chiar clipa ivirii ei.

— Adevărul e că n-am avut „norocul” să mă văd în librărie cu nici unul din cele trei romane pe care le-am publicat până acum.

— Ce este totuși de plăcut într-o trecere meteoică prin vitrine? Nu-i oare asta dovada cea mai evidentă a succesului?

— Desigur, nici să stai la nesfârșit într-o vitrină, ca unic argument al faptului că ești scriitor, nu e o bucurie. Însă la foamea de carte din ziua de azi, care ilustrează și existența unei conștiințe a cititorului, ar trebui să se găsească soluții mai inspirate. Aș vrea să observ, cu acest prilej, că și în spațiul culturii o perează, de multe ori, doar simpla constatare a efectelor, evitându-se întrebarea privitoare la cauze. Se constată, de pildă, că, în domeniul cinematografiei, rezultatele sînt departe de a intra în concurență cu cei mai cunoscute dintre vecinii noștri. Dar nu se aude nici o întrebare mai serioasă cu privire la cauza acestei stări de lucruri.

— Care e cauza?

— O cauză, pe care eu o consider de esență, și-ar afla izvorul în concepția eronată cu privire la noțiunea de actualitate, concepție care și pune amprenta pe filmele noastre. Și nu numai pe filme. Imperativul actualității se izbește foarte adesea, nu doar în cinematografie, de incapacitatea unor factori în a recunoaște actualitatea așa cum e ea.

— Incapacitate sau teamă?

— Lucrurile se petrec ca în comuna primitivă: ne temem de fulgerul pe care nu-l înțelegem.

— Să conchidem că astfel de factori, din incapacitatea de a înțelege actualitatea așa cum e ea, au rețineri față de operele de artă care i se consacră, implicit față de difuzarea acestora?

— Exact. Și cel mai trist este că astfel de „rețineri” la adresa actualității se fac în numele unor principii care pretind că, dimpotrivă, apără actualitatea, adică esența ei, scuturînd-o de parazitii evenimentelor laterale.

— Am putea concretiza?

— Într-un articol pe care l-am publicat în „Flacăra”, la rubrica mea, „Opinia unui alegător”, vorbeam de starea de spirit, de nervii omului care stă la coadă. Îmi intitulasem articolul „Viața la coadă”. Asta nu însemna că eu voiam să sugerez că noi, toată viața, stăm la co-

adă. Pe mine mă interesa doar partea de viață pe care o petrecem la coadă. Inițial, un lector foarte vigilent a oprit titlul și, bineînțeles, și articolul, invitîndu-mă la o discuție. Înutil să spun că omul era agitat, nervos, asta și datorită faptului că, înainte de a discuta cu mine, stătuse și el la o coadă.

Numai că omul meu nu voia să

DINU SĂRARU

vorbim despre coadă. „De ce — îmi spune — să agităm noi ideea cu coada, s-o facem publică?” „Ori o facem publică — i-am răspuns — ori n-o facem, lumea tot stă la coadă. De cine pe cine ferim? Dacă eu n-o să scriu despre coadă, lumea o să ignore că stă la coadă?”

— Deci, dacă cerem actualitate, să avem curajul s-o și recunoaștem.

— Și cînd un scriitor o face plauzibilă într-o carte, să nu punem pe seama lui eventualele momente și fapte care nu sînt pozitive, să nu-l facem pe el responsabil de existența lor. Dimpotrivă, să fim împărtași cu el în a descoperi rădăcinile, cauzele unor fapte, și în a le stîrpi. A dori o „artă actuală” care să prezinte conflictele din societatea noastră ca fiind rezolvate înainte de a se produce — numai pentru că noi știm că în socialism conflictele pot fi preîntîmpinate — este o mare eroare.

— Dacă nu cumva un indemn — chiar involuntar — la evazionism?

— Pînă la urmă, o operă de artă este o oglindă pusă în fața realității. Eu, dacă arăt urît în oglindă, ce să fac, să sparg oglinda? Sau să mă duc la cosmetician și să mă dreg ce se poate dreg? Nu din cauza calității argintului cu care se face oglinda nu arătăm totdeauna frumoși. Oricît argînt va pune creatorul — și cu cît va pune mai mult — imaginea nu se va „îmbunătăți”, dimpotrivă.

— Reflectarea realității ține totuși și de oglindă, mai exact de unghiul în care e ea fixată.

— În chestiunea poziției creatorului sînt de observat cîteva ipostaze. E mai întîi aceea a creatorului de un trist conformism, care una spune prin mijlocirea artei sale și alta în particular, cînd încearcă să-și justifice conformismul, lipsa de demnitate, de opinie, incapacitatea de a risca să-și păstreze verticalitatea. N-am văzut decît prea puțini artiști care să fi spus, să zicem, în cazul unui film: „domnule, încheierea asta a filmului, așa cum mi-o ceri dumneata, eu n-o pot face!” O fac la cea mai mică presiune birocratică, după care ies în piață și se plîng că alta, cu totul alta ar fi fost șansa marelui lor talent, dacă... (Ceea ce, desigur, nu-i oprește să dea fuga la casierie și să-și ia banii pe film.) Mai este și ipostaza artistului care se consideră investit doar cu obligația de a „oglin-di” (fiindcă tot vorbirăm de oglin-di...), fără să se implice, fără să simtă vreo răspundere față de cele ce se petrec în jurul lui. El stă, indiferent, pe trotuar, se uită cum mărșăluiește socialismul prin mijlocul străzii și-i pune note: „Așa s-a împiedicat, ăluia i se desiră moletiera, ăla a rămas în urmă...” „O să vă arăt eu — zice — citiți sinteti de nepuțincioși”, nefiind deci chiar un indiferent, simulînd numai „obiectivitatea” sau „detasarea”. De prisos să mai spun că o astfel de atitudine contrazice nu numai spiritul artei, dar și spiritul vieții noastre. În socialism, tot, absolut tot, sîntem responsabili de ceea ce este bine ca și de ceea ce este rău. Una e literatura politică sud-americană, care descrie cu toată detașarea (deși nu totdeauna cu detașare, ci cu firească minie) sistemele dictatoriale, structurile autocrate, totalitare, față de care artiștii au poziția omului de pe baricadă, a poporului, decît să lupte pentru înlăturarea lor. Și alta este condiția literaturii politice într-o țară în care și artistul, și poporul au optat pentru un anumit sistem, purtîndu-i întregă răspunderea de a-l face mai bun.

— În „Dragostea și revoluția” se observă, ca și în „Niște țărani” și ca și în „Clipa”, o aplecare stăruitoare, obsesivă s-ar zice, față de figura activistului de partid.

— Repet și aici convingerea mea că e-roul fundamental al lumii socialiste este activistul de partid. El împinge România înainte de aproape 40 de ani. El a devenit teoretician al socialismului, învățînd uneori să scrie și să citească în socialism. El a practicat primul socialismul, fără nici un fel de rețete dinainte garantate, căci cele care au fost, de unde au fost, nu toate s-au validat în practică. El este autorul României de azi, fiind cel dintîi sacrificat la temelia acestui edificiu pe care l-a înălțat cu patimă, cu credință oarbă, cu știință, cu singele lui, cu singele celor față de care el a greșit, cu convingeri ce au ținut uneori doar o etapă, după care a trebuit să aibă curajul să renunțe la ele, ca să poată merge mai departe. Viața lui e un tulburător, efectiv tulburător, desă am compromis termenul, „dosar de cadru”, inspirator cum nu e altul pentru o literatură adevărată. Cred că nu putem descrie cîștit realitatea românească fără să răsăpăm acest adevăr.

— E frumos, emoționant și adevărat. Numai că Dinu Săraru, în cărțile lui, nu e un idolatru, chiar atunci cînd iubește peste măsură un personaj.

(Continuare în pagina 17)

ILIE PURCARU

Petrică și lupul

Simplă ipoteză

„Nu mai trageți de pomană, eu și păsărica am prins lupul!” Invidiez pe Petrică. Micuțul erou al lui Serghei Prokofiev s-a dovedit mai isteț decît toți vinătorii la un loc. Cu un laț și cu un pic de noroc el a prins pe lupul cel rău de coadă... Îmi vine în minte de la o vreme acest episod și anume, ori de cîte ori mi se cere părerea despre starea literaturii destinate copiilor. Care, mă întreb, o fi lațul? Cum ar putea fi înșfăcat, în fine, acest impenitent vîrcolac care suge și subțiază laptele cărții pentru copii? Ce s-ar cuveni să întrep... mica trupă de „gherrillieri” ai acestei literaturi pentru a-și exorciza complexele și inhibițiile? De tras am tras cu tot felul de gloanțe și alicie în toate direcțiile: spre critică, spre premii, spre tarifele discriminatoare, spre reviste, spre tiraje, spre spectrul didacticismului, spre statutul instituțional și relațional... Am ieșit și cu bombarde (vezi Colocviul, vezi Anul Internațional al Copilului). Cu ce s-au ales în acest sîcitor asediu la Zidul Plîngerii? Ne-am regăsit, cavalerii ai tristei figuri, purtați pe șleaurile aceleiași rutine, din op în hop, între retorica proprie și surzenia altora. Și care e bilanțul, la obiect, al acestor salve de artilerie cu boboțe de soț? „Dorește mult, nădăjduiește puțin, nu te aștepta la nimic”, această triadă a eroismului sceptic, să fie singura tranșee a acestei literaturi cu 5 milioane de cititori recenzați, înmatriculați? Nu există un laț, simplu și eficient în această papuciadă? Un evrika, o păsărică, ceva la Petrică și care să ne îngăduie să putem exclama, în fine: „stați! Nu mai trageți de pomană!”

Iată, pornesc de la constatarea că în literatura pentru copii capodopera este la fel de rară ca și în orice altă secțiune a artei. Și atunci, odată obținută, de ce am împinge-o în uitare sub vrafuri de tipăritură așa-zisă „nouă”? Nu cumva, mă întreb, întreaga optică s-ar schimba dacă în loc de a se apăsa cu orice chip pedala ineditului minor s-ar prefera o politică de reeditări majore? Așa, de exemplu, povestirile lui Octav Pănuș — scriitor pentru copii de factură mondială — n-ar trebui să fie scoțite o rarismă șansă pentru bibliotecile copiilor noștri? Ele nu pot fi suplinite nicicum și în nici un fel de zecile de pastile ce o dislocuiesc în caruselul vitrinelor. Și nu la fel stau lucrurile cu unele opere de Gellu Naum, Constantin Chiriță, Radu Tudoran, Al. Mitru, Iordan Chimet, Vladimir Colin, Călin Gruiă, Fănuș Neagu, Constanța Buză, Nina Cassian, Giorgia Rogoz și alții alții? Există în bibliografia acestor autori adevărate piscuri de inventivitate și frumusețe ascunse însă cam demult de noile generații cu un orizont prea adesea obturat de o literatură nouă dar saprofită și care uzurpă sentimentul de bogăție reală a acestei literaturi. Jera, reținerea de a reedita aceste izbinzi reprezintă, după părerea mea, principala limită a politicii noastre editoriale, autosechestrarea ei în mediocritate. Și aceasta cu atît mai mult cu cît, din păcate, nume noi, tinere talente puternice nu s-au impus în ultima vreme. Nu-mi pot explica de ce tinerii scriitori, abia despărțiți de propria copilărie, îi întorc cu atîta bruschete și dezinvoltură spatele. Să fie oare literatura pentru copii o specialitate a bunicilor? Ar fi cea mai severă și tragică limită a ei... Știu, și nimeni nu poate ignora, există o condiție de subsol a acestei literaturi, i-am semnalat nu o dată carantinizarea. Mă întreb numai, sătul de atacuri pe fronturi prea largi, dacă nu cumva veriga hotărîtoare pentru scoaterea ei din paranteze, se află în mina, la îndemina noastră?

Nu cumva, pierghia de reabilitare se găsește în chiar mapa editorului? Cred că da, căci maneta capodoperei deja adjuocate, este ca și nefolosită. Comorile zăcuite în pivnițele unui papă adormit. Indispoziția mioapă față de aceste tezaure nu duce la apariția „bucăților” de două parale chiar în manuale și la clasicizarea unor biți... gologani? Zgomotul în jurul literaturii pentru copii îmi face impresia unui covor scos periodic la aer și bătut pentru a fi desprăfuit. Dar dacă este să țintim la redresarea sa reală (și nu doar la dezbateră cu oricîte dezbătătoare) nu putem omite urzeala sa, cărțile sale bune țesute decenii de-a rîndul din fibra celui mai autentic geniu, Uitate undeva, în curtea din dos a comenzii editoriale. Poate că scoaterea lor la lumină, cu perseverență și energie, într-o „Bibliotecă pentru toți copiii” densă și fascinantă, ar fi lațul căutat pentru happy-end-ul dintre Petrică și lup. Un lup, dealtfel, mai degrabă somnolent decît fioros... O simplă ipoteză, desigur. O, dar cît de seducătoare după ce ai tras atîta timp în van, cu pușca...

MIRCEA SÂNTIMBREANU

Premiile Uniunii Tineretului Comunist pe anul 1980

Marti, 3 martie, la Ateneul Tineretului din București, în prezența reprezentanților Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii Scriitorilor, editorilor și presei, a unui numeros public a avut loc festivitatea decernării premiilor U.T.C. pe anul 1980.

PREMIUL PENTRU LITERATURĂ SOCIAL-POLITICĂ — Petre Dăteulescu: „Educația materialist-științifică a tineretului” (Editura Politică).

PREMIUL PENTRU PROZĂ — Iustin Moraru: „Vina” — roman (Editura Albatros); Ioan Dan Nicolescu: „Legătura de chei” (Editura Cartea Românească); Ște-

fan Damian: „Nunta” — roman (Editura Albatros).

PREMIUL PENTRU POEZIE — Lucian Avramescu: „El aș, spunea poetul” (Editura Eminescu); Doina Uricariu: „Vieți fericite” (Editura Eminescu).

PREMIUL PENTRU CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ — Alexandru Ștefănescu: „Jurnal de critică” (Editura Cartea Românească); Daniel Dimitriu: „Singurătatea lecturii” (Editura Cartea Românească).

PREMIUL PENTRU O LUCRARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ — Mozes Atilla: „Egyideség” (Simultaneități), Editura Kriterion.

PREMIUL PENTRU O LUCRARE ÎN LIMBA GERMANĂ — Peter Motzan: „Die Rumanien deutsche Lyrik nach '44” (Poezia germană din România după '44), Editura Dacia.

Premiile „Științei tineretului” pe anul 1980

Simbătă, 7 martie, în cadrul unei festivități, au fost decernate premiile „Științei tineretului” pe anul 1980.

PREMIUL PENTRU POEZIE — Ioana Proca și Aurelian Titu Dumitrescu.

PREMIUL PENTRU REPORTAJ-PUBLICISTICĂ — Dumitru Dumitrică și Paul Nancă.

PREMIUL PENTRU CRITICĂ — Magda Cărnei și Carmen Stoianov.

Au mai fost acordate distincții unor colaboratori tineri — Marian Avramescu (grafică), Mihai Matei (caricatură), Gabriel Leancu (fotografie).

0 carte de referință: INCOGNITO

Paginile semnate de Eugen Barbu, fie că sînt publicistică sau proză, critică literară sau teatru, nu te pot lăsa indiferent, șochează întotdeauna cu bună-știință. Scriitorul nu-și îngăduie să plictisească nici un moment, chiar acceptînd riscul de a nu fi simpatic și a irita. De cite ori își așterne gîndurile pe hîrtie el o face în așa fel încît să stîrnească interesul oricui, fără a rivni să-i fie acceptate opiniile, dorind doar să smulgă pe cititori din capcanele unei lecturi comode. Eugen Barbu nu se teme de scandal, ba chiar caută să provoace dezacordul și enervarea auditoriului, astfel încît toți ochii să fie îndreptați asupra sa și discursul pe care îl rostește să fie receptat cu maximă atenție, fără ca nimic din verva oratorului să se piardă. Cu cit adversarii sînt mai mulți și încearcă să-l bruieze, cu atît fluxul lui verbal capătă mai multă vigoare. Cea mai mare dramă a romancierului ar fi, probabil, aceea de a nu mai întîmpina din partea nimănui nici cea mai mică rezistență și vorbele să-i fie aprobate cu smerenie.

Calitatea scrisului lui Eugen Barbu de a fi captivant se revelă și în cel de al patrulea volum — ultimul — din romanul **Incognito**, care, bineînțeles, a stîrnit și el destulă zarvă la apariție ca și alte cărți ale autorului. Volumul continuă reconstituirea unor ani din istoria României în perioada celui de-al doilea război mondial, dar există și capitole care relatează fapte premegătoare sau posterioare acestei epoci. Evenimentul cel mai de seamă care se petrece în **Incognito IV** este arestarea la Palat a marelui Ion Antonescu și întoarcerea armelor împotriva hitleristilor, întîmplare în care Armand, Colonelul Tronaru și alți eroi cunoscuți din volumele anterioare sau aduși pe scenă de-abia acum joacă și ei un rol. Scriitorul desăvîrșește vasta frescă închinată societății românești din acea perioadă. Reprezentanți ai diverselor straturi sociale — de la cele mai umile la cele din virful piramidei — sînt convocați ca să depună mărturie în legătură cu modul în care au trăit impactul cu istoria respectivei epoci. Volumul descrie episoade din ziua de 4 aprilie 1944 cînd Bucureștiul a fost bombardat de aviația americană, relațiile din familia ministrului Tismana, evadarea spectaculoasă din lagăr a comunistului Tronaru, peripețiile inspectorului de poliție Mizdrache și ale subalternilor săi Ciprioi și Teică, activitatea comunistilor pentru pregătirea actului de la 23 August 1944. Imaginea furnicarului uman care se confruntă cu tot felul de întîmplări este coplesitoare. Viața, în viziunea autorului, ne este restituită într-o viziune grandioasă. Nimic din ceea ce se petrece în gene-

ral cu oamenii nu i se pare neimportant scriitorului și de aceea el înregistrează numeroase din faptele lor din convingerea că emblemele existenței trebuie întîmpinate cu tot respectul. Personajele lui Eugen Barbu sînt frivole sau pline de gravitate, întreprind acțiuni temerare sau se desfată în chiolhanuri ce se țin lanț, încearcă să urnească prin faptă și gînd mecanismele istoriei sau se cramponează cu inocență de cite un obiect vechi, iubesc, înșală, suferă, ucid, sînt sublimi sau groțeschi, monstruoși sau hazlii. Se simte în permanentă că autorul ține la eroii săi, oricît ar fi de odioși, și ni-i prezintă în întreaga lor complexitate, lăsîndu-i să se

miște după bunul lor plac și dîndu-ne posibilitatea să le judecăm fără intervenția sa comportamentală. El ni-i prezintă ca pe niște ființe în carne și oase, ca pe niște cunoștințe de-ale sale pe care oricînd le-am putea și noi întîlni nicidecum reduși la înfățișarea unor manechine incapabile să execute alte mișcări decît cele dictate de scriitor. Tot timpul ai senzația că romancierul a deschis o fereastră spre o lume pe care o cunoaște la perfecție și pe care ne invită s-o vizităm și noi. El pare să circule iscoditor printre personajele sale încercînd să le întocmească fișele biografice dar fără a dori să le intervină în destine. Poate de aceea totul este de o formidabilă concretețe în paginile din **Incognito IV**. Nimic nu este trucat, dechisat ca pentru un spectacol, totul aspiră să creeze senzația de viață autentică și trăită

cu frenezie. În universul în care Eugen Barbu ne îndeamnă să descîndem e un haos de zgomote, e un amestec de parfumuri tari și amețitoare, se întîlnește multitudine de culori combinate fermecător. O omenire plină de vitalitate își trăiește pînă la paroxism poftele, fără a se lăsa înfrîntă de nici un obstacol. Unul din cele mai frumoase capitole ale volumului — cel care istorisește prima dragoste a lui Puiu Tismana — copleşte tocmai prin extraordinara capacitate a naratorului de a face palpabilă o lume de o bogăție senzorială cum rareori întîlnești. Romancierul are privilegiul de a face vizibile de către toți, ca și cum ar fi de față, scenele pe care le povestește într-un limbaj deseori suculent, pitoresc, de o savoare deosebită. Iar relatarea te ține încordat ca lectura unui reportaj senzațional. Autorul este foarte sigur de ceea ce știe despre cei pe care ni-i prezintă și vrea să ne convingă că nu e decît un martor care-și susține fără patimă depoziția. Pentru a sporii impresia de autenticitate el lasă pe unele personaje să-i lase chipurile de sub supraveghere și se prefacă că nu mai știe prin ce-au mai trecut de la un moment dat. Dar astfel de cazuri sînt rare. Eugen Barbu își domină autoritar creația și știe în orice clipă tot ce se petrece în univers pe care îl descrie cu lux de amănunte oferindu-ne posibilitatea de a-l cunoaște la rîndul nostru. Într-adevăr, în roman se poartă un război din umbră, în afară de cel de pe cîmpurile de luptă, sînt protagoniști care acționează incognito, însă autorul le știe identitatea reală și nu ține secretul numai pentru el ci îl comunică și cititorilor. Realitatea pe care o înfățișează Eugen Barbu nu are nimic misterios. Autorul posedă un inventar exhaustiv al ei. Făpturi și obiecte de lezază prin fața noastră lipsite de orice enigmă. Iată, de exemplu, începutul acestui al patrulea volum evocă ziua de 4 aprilie în București. Secvențele respective sînt relateate din mai multe unghiuri, pentru a-i epuiza semnificațiile și a nu lăsa nici o urmă de îndoială în legătură cu desfășurarea faptelor. Este ca și cum cineva ar proiecta la nesfîrșit aceleași imagini ale unui film, urmîrind de fiecare dată alte detalii. De aceea, romanul este pur și simplu tixit de întîmplări. Prinși de virtutea lor oamenii nu mai au timp să privească și în ei înșiși. De obicei se poartă rar în constințele lor și autorul preferă să destăinuie mai curînd cum se comportă în diverse împrejurări. O mare setă de acțiune în fața clioai animă umanitatea surprinsă de Eugen Barbu. Este încă un semn al vitalității de care se bucură lumea din **Incognito IV** care, împreună cu volumele anterioare, formează o carte plină de mari merite ce constituie un moment de referință în proza noastră de azi.

GEORGE ARION

Dezbateri lirice

Nikolaus Berwanger face parte din familia, nu prea numeroasă, a poezilor cu un ton înconfundabil, optînd, s-ar putea spune, pentru o poezică de tip **Bertholt Brecht**, creator sub a cărui zodie mulți stihitori de limbă germană, din țara noastră și din alte țări, s-au străduit să se așeze. În ce privește scrisul lui Nikolaus Berwanger, venit din lumea de gînduri și simțire a șvabilor bănățeni, spațiu geografic și totodată de suflet despre care în poemul „Iartă-ne” scrie: „Iartă-ne / o pămînt bănățean / cînd apăsăm pasul / peste sufletul tău / iartă-ne...”, constatăm că tradus în limba română de Anton Păli, poate fi considerat ca una dintre cele mai reușite prelucrări a discursului poetic brechtian. Dar prin ce anume cucerește discursul ce și l-a asumat Nikolaus Berwanger? Îndrăznim să credem că prin expulzarea aparentă a metaforei poetice, prin dramatizarea concentrată a unui presupus monolog, prin sinceritatea indubitabilă a confesiunii, precum și prin starea de poezie ce o poate genera un univers cotidian, plin nu doar de obiecte zilnice, aflate la îndemîna oricui, ci și de idei zilnice și de simțiri zilnice, idei și simțiri aflate chiar în spațiile acestor obiecte ce alcătuiesc lumea noastră și viața noastră. O astfel de poezie, din care lipsește chiar metafora, presupune o reală și obligatorie știință a compoziției, a notației de atmosferă, un fel de portrete interioare ale eului poetic, dar și o succintă și exactă circumscriere a așa-zisului personaj ce poate fi cu ușurință reperat nu doar într-un spațiu geografic și într-un timp istoric dat, ci și într-o serie de ipostaze afectiv-filozofice, nota dominantă a acestor ipostaze sau portrete interioare alcătuit-o, fără doar și poate, sinceritatea confesiunii, a mărturisirii, a monologului.

Desigur, nu este vorba decît de un punct de vedere, dar Nikolaus Berwanger, atît în volumele sale de pînă acum, cit și în cel mai recent, **Confesiuni cotidiene**, apărut la Editura Eminescu, poate fi citit, adică interpretat, și astfel fără ca substanța majoră a poemelor sale să fie afectată. Și trebuie să o spunem direct, cit mai direct cu putință, cu riscul că ne repetăm, că substanța majoră a poemelor sale nu este altceva decît lumea de gînduri și simțire a șvabilor bănățeni, om al cărui univers, cu excepția citorva particularități, se aseamănă și se suprapune cu al oricărui alt om, de oriunde ar fi el, reușită prin care substanța poemelor lui Nikolaus Berwanger depășește un spațiu oarecum limitat și atinge o mult rîvnită universalitate afectiv-filozofică.

În acest sens, în poezia care oferă chiar titlul volumului, poetul ne convinge că, stilistic vorbind, particularul poate căpăta valențe universale atunci cînd confesiunea se alcătuiește din elemente ce poartă în ele lumea satului dintotdeauna și de oriunde: „sînt îndrăgostit / de banatul meu / acum cînd blînda natură / își șterge iarna din gene / și picură rouă / pe oșeminte strămoșești / iubesc fiecare fărîmă de fărînă / și soarele surzător / iubesc fiecare boare cu mireasmă / și ploaia care-mi purifică sufletul / iubesc / orăcăit la buza satului / și fințina cu o cumpănă / trecîndu-și umbrele / prin apusul de soare / iubesc dragostea primelor berze / pentru lazul la margine de drum / iubesc toți oamenii / care duc dorul dangăului de clopot / în amiază mare / peste cîmpia bănățeană / și care cer vieții mai mult / decît tihnă și odihnă...”. Și iată, în aceeași poezie, extinzînd aria aparent geografică, dar mărturisindu-și și opoziția, nu doar opoziția, poetul, pornind tot de la particularul lumii bănățene, să zicem casele cu fronton, declară: „urăsc casele fără fronton / și visez umbra salcîmilor / cînd soarele aurul își toarnă în spice / urăsc orice fel de rachete / care încet și sigur / ucid somnul nostru / urăsc prostia / căci cu lășitatea face tovărășie / urăsc tot ce-i artificial / și visez noaptea de noaptea / cîmpul inundat de mac însingurat / sînt convins / că viața va fi veșnică / dar simt / că prea des e tulburată...”

O astfel de dezbateri lirică și un astfel de îndemn la meditație, prin simplitatea și sinceritatea expresiei, cucerește și impune un poet de primă mărime în constelația poeziei noastre contemporane.

POMPLIU MARCEA

VICTOR NIȚA

Poetul declarației patetice

Încă nu s-au relevat, în măsura cuvenită, rolul și consecințele activității poetice ale lui Miron Radu Paraschivescu și nici personalitatea sa fascinantă prin credința adîncă în poezie, prin cultul artei care era, pentru el, singura realitate pentru care merită să trăiești. Și-a devotat acestui scop întreaga viață, cu o pasiune dezinteresată, cu întreaga frenezie a sensibilității sale, cu o vocație de mucenic pe altarul cuvîntului. L-am asemănat, în această privință, cu Alexandru Macedonski, boem incorijibil, descoperitor generos de talente și susținător al tinerilor, și el șef de școală, fascinat de himera poeziei, năzuind s-o revoluționeze radical. Era, ca și autorul **Noptilor**, un sublim entuziast, gata să decreteze valori și să dea certificate de maturitate poetice și, dacă, în mod inerent, nu toți „efebii” pe care-i cultiva au devenit ceea ce promiteau, se va trece cu vederea celui care, totuși, a crezut în talentul lui Marin Preda și al lui Geo Dumitrescu, veghind la afirmarea demnității lor literare. Dealtminteri, în **Viața ca o pradă**, autorul **Moromeților** recunoaște, cu grațitudine, rolul jucat de Miron Radu Paraschivescu în evoluția destinului său literar. Și ceea ce se cuvine încă reținut, ca și Macedonski, Miron Radu Paraschivescu nu cerea nicodată vreun contraserviciu, nici măcar vreo probă de fidelitate. Întelgea că fiecare „discipol” are zările libere, deschise, că rolul „mentorului” n-a fost decît acela de a-l declanșa talentul. Restul, nu-l mai interesa; i-au fost totdeauna străine prozelitismul și aservirea, le-a ignorat și le-a disprețuit din tinerețe începuturilor literare, le-a respins cînd a devenit „maestru”. Exemplul său, în această privință, trebuie considerat admirabil prin raritatea lui: a fost un adevărat cavalier al breslei, poate ultimul din această specie devenită aproape ciudată. Cînd o simplă recomandare verbală la o publicație, cu atît mai mult un „cuvînt înainte” la o culegere de debut au fost și sînt plătite cu un împovăraș și îndelung devotament, grațuitatea unui asemenea gest capătă o notă aproape hieratică. Nu e de mirare, de aceea, că la un deceniu de la moartea sa, Miron Radu Paraschivescu a rămas în amintire mai ales prin rolul de mecenat, omul exercitînd un fel de acțiune infanticidă asupra propriei opere. Prezența sa la **Revista literară** devenită **Almanahul literar**, apoi la **Ramuri** (prin suplimentul **Povestea vorbeli** consacrat debutanților) a intrat aproape în legendă. Dealtminteri, primele două decenii de literatură de după 1944 se leagă foarte strîns de numele său. Miron Radu Paraschivescu a fost unul din marii ani-

matori ai literelor românești din această epocă.

Omul a trecut, și poate pe drept, înaintea poetului. Dar ignorarea celui din urmă ni se pare profund nedreaptă și păgubitoare însăși literaturii noastre. Cel care a scris **Declarația patetică** este un inovator de prim-plan și un poet de care trebuie să se țină seama. Inovator mai întîi printr-o înțelegere nouă a doctrinei dar și prin ilustrarea ei în vers. Oricine se va apleca asupra evoluției conceptului de poezie în literatura română va trebui să zăbovească îndelung asupra acestui poet. Încadrat în marea cohortă a modernistilor grupați în cercurile și publicațiile de avangardă, el se detașează prin atitudinea revoluționară de stînga, prin aderarea decisă la marxism, de pe platforma cărui a își întemeiază întreaga gîndire estetică. A fost, nu încapă îndoială, cea mai reprezentativă personalitate poetică a stîngii românești interbelice, a scris nu rareori poezii revoluționare dar și articole critice de orientare marxistă, a participat la noile bătălii de clasă pe calea cuvîntului scris.

Încercînd să descifrăm, astăzi, cauzele adînci ale adevăratei profunde a poetului la ideologia proletară credem a le afla în structura sensibilității sale generoase, altele pe un nobil idealism, în detestarea funciară a injustiției în viziunea unei lumi viitoare întemeiată pe dreptate și echitate socială. În fond M.R.P. avea, din cite ne dăm seama, mentalitatea și credințele unui socialist de la sfîrșitul veacului trecut. De aceea nici n-a putut pătrunde totul din vremurile pe care le-a străbătut, cu un ochi mai degrabă mirat și trist. **Jurnalul** și **Amintirile** sînt numai o dovadă, cunoașterea îndeaproape a omului le completează cu mult mai convingător.

Radicalismul lui Miron Radu Paraschivescu este adînc infuzat în poezia sa, înțeleasă și practică ca un instrument al luptei generale, ca o spadă a spiritului, o poezie „agitatorică” în sensul adînc, răscolitor. Poetul „în sine” îi repugnă: „Nu vă bizuiți pe mine! / Eu nu sînt decît ecoul și (tuneori) povestirea faptelor voastre (Deci / nu vă bizuiți pe mine / ci pe faptele voastre”. Calofilia sterilizată îl irită, i se pare filistină și mizerabilă, idealul în poezie este însuși prețul vieții, ardere supremă. Cînd timpul trece peste poezii „ca un fulger” sau „ca un blestem”, cînd omenirea e congestionată de traume, „cînd tiranii dau buzna pe ușile din dos ale istoriei”, cînd poezii, „puști cîntăreți” ai „ultimului veac” nu s-așază „împotriva tuturor crucilor de fier și-neîrligate”, atunci noul poet constată „cît de foană, de surdă

și de rablagită le este lira”. (**Ars poetica** 1945). Nimeni n-a vestejit, în poezia noastră, cu atîtă forță a expresiei, tipul filistin al estetului autoproclamat sau decretat geniu. Știm bine, este maniera rebelă și provocatoare a avangardei iconoclaste, hotărîtă să treacă, cu toate mijloacele, din odale în arenă, asemenea versuri maiakovskiene au scris și Geo Bogza, și Ștefan Roll, și Sașa Pană ș.a., dar nimeni nu le-a dat o asemenea amplitudine doctrinară și o atare forță a elocinței. Și, fără îndoială, datorită vocației pedagogice a lui M.R.P. nimeni n-a lăsat atîtea urme în poezia românească de acest gen. Expri-măm, ajunși aici, convingerea că vestitele **Cîntice țigănești**, inspirate de **Romencero gitan**, ale lui Federico Garcia Lorca au jucat un rol fraticid în poezia lui Miron Radu Paraschivescu impunîndu-se cititorului larg prin culorile și miresmele tari, prin șocul limbajului frust și argotic. A le situa însă în fruntea poeziei lui Miron Radu Paraschivescu mi se pare o falsă percepție critică. În realitate poetul rămîne mai ales prin **Declarația patetică**, **Laude**, **Versul liber** și **Tristele**, prin care aduce un veritabil suflu nou, întineritor, revitalizant și liber de orice încorsetări ale spiritului. Declarînd că vine în fața semenilor săi „în îndoita mislune de agitator și de duhovnic”, cel de la moartea cărui s-a împlinit, în februarie, un deceniu, a deschis, larg, ferestrele marii poezii.

„Dragostea este temelia revoluției“

(Urmare din pagina 15)

— Nu este de acceptat, pe de altă parte, nici punctul de vedere al activității care, aflat în situația de a fi descris și cind greșeste, încearcă să generalizeze eroarea asupra întregii societăți, deci să nu-și suporte oșinda. Nu demult, un astfel de om, un prieten de-al meu, și încă vechi, imi vorbea cam așa: „Mă băiete, am citit și eu cartea aia, Mă băiete, nu se poate!“ „Ce nu se poate?“ I-am întrebat. „Mă băiete, pui de impresie lasă autorul? Că pînă și la noi, activiștii, a ajuns corupția! Adică ploconul, intervenția, știu tu!“ „Domnule, zic eu, singur imi povesteai ce rol a ajuns să joace uneori telefonul. În funcție, desigur, de locul din care se formează numărul. Nu se dă, în asemenea cazuri, nici un plocon. Se dă un telefon. Dar crezi că între corupția cu plocon și cea cu telefon e vreo deosebire? Și de ce trebuie să deducem că, descriind o astfel de situație, ne exprimăm neîncrederea în activist? Ne exprimăm doar părerea de rău că un activist a cedat principiului“. Iată un dialog pe aceeași temă, survenit în urma faptului că, după ce făcuse un anume serviciu, cineva primise de la un producător direct, cum îl spunem noi azi, o pasăre și o damigeană cu binecunoscutul lichid de toamnă. Întrebare: „A trecut, domnule, ala pe la tine? Cum a fost?“ Răspuns: „El... nu cine stie ce! O curchiță și-o damigeană“. Replică: „Ce să-i faci, țărășoara noastră!“ Scrie asta și o să te spună: „Ce faci, domnule, generalizezi la scara țării?“ Ce să răspunzi? „Nu, domnule, a țărășoarei!“

— Ne-am reîntors deci — de fapt ne-am invitat tot timpul în jurul ei — la concepția eronată cu privire la noțiunea de actualitate. Dar oare relele literaturii și ale artei noastre se trag numai de aici?

— În primul rînd. Este absolut necesar să rediscutăm conceptul de actualitate și să-l facem unitar înțeles de cei ce concurează la afirmarea lui. Altfel, o să credem, de pildă, că filmele pe care noi le-am decretat, local, „mari succese“ rămân repetate la competițiile internaționale exclusiv din cauza faptului că ele n-au fost însoțite și de prezența fizică a regizorului. Mă rog, e normal ca regizorul să le însoțească, dar nu e de închipuit că acest simplu fapt poate fi de natură să opereze asupra criteriilor de selecție și de premiere. Noi nu reușim să ne impunem fiindcă, nu producem în competiția de valori internațională caratele specifice lumii noastre. Așa e adevărul, el nu e deloc complicat. Trebuie să înțelegem că, dacă pe scenele noastre se joacă, perfect înțelese și cald salutate de către public, piesele lui Dürrenmatt sau ale altora, și piesele de autori români, dacă sînt de aceeași valoare, pot fi jucate, înțelese și salutate pe meridianele din care provin autorii citați. Dacă vrem să ieșim în lume trebuie să producem la nivelul interesului lumii, oferindu-i specificul nostru. Desigur, un „specific cu artă“, ca să-l parafrazăm pe Caragiale.

— Cum se face pledoaria pentru actualitate în noua carte a lui Dinu Sărau?

— Înainte de orice, printr-o polemică — pe care am voit-o cit mai violentă — cu prejudecățile noastre și cu tabu-urile noastre.

— Asta e revoluția. Dar dragostea? — Dragostea este temelia revoluției. Și asta am încercat s-o sugerez în carte. Și mai ales faptul că în afara ideii de dragoste nici un principiu nu e viabil.

— Termenii — din chiar așezarea lor în titlu — apar totuși ca antinomii.

— A fost o vreme cînd, ca să simplific, lucrurile se petreceau cam așa: cum adică — ti se spunea — acum ti-ai găsit, tovarășe, să vorbim despre dragoste? Acum, cînd sîntem în plină campanie, cînd construim socialismul, cînd secerăm, cînd ne înghețăm răsăturile, cînd crapă cimentul în balastieră? A fost o vreme cînd era jenant, dacă nu deplăsat, dacă nu apolitic să faci vreo trimiteră la ideea de timp al iubirii. Ca să nu mai vorbesc de căsătoriile făcute într-o mină cu cererea de căsătorie iar în cealaltă cu dosarul de cadre. Astfel încît nu mai știai, dacă te însurai cu fata, cu soacra, cu bunicul viitoarei soții, cu Partidul Național Tărănist din 1929 sau cu un protopop din 1812. Nu cumva, prin astfel de prejudecăți flagrante, ignoram chiar revoluția, fundamentul ei sens, acela de a distruge toate prejudecățile? Nu cumva, înlăturînd atâtea prejudecăți inhibitoare moștenite de la burghezie, am pus în locul lor altele, uneori mai inhibitoare? Aici mi-ar fi plăcut să funcționeze democrația satirică.

— Sau democrația pur și simplu.

— „Care să preia, în socialism, o celebră replică a lui Beaumarchais, potrivit căruia nu există bucuria de a lăuda fără libertatea de a critica. Practicînd revoluția, este obligatoriu să lucrăm continuu pentru ca ea să rămînă, în orice ipostază a ei, revoluționară. Adică să nu schimbăm niste prejudecăți cu alte prejudecăți, niste stratificări cu alte stratificări. Stratificarea nu presupune neapărat spiritul organizatoric, atît de necesar, ei, uneori, anchiloza. Mai direct spus, constrîngerea spiritului viu al revoluției, osificarea lui. Pe mine mă pune pe gînduri chiar și gravitatea formală pe care trebuie s-o imbrace uneori dialogul în cadrul unor anume stratificări ierarhice.

— Pe mine mă pune pe gînduri ideea

revoluției mereu revoluționare. Oare vom sta totdeauna numai pe baricadă? N-o să ne liniștim niciodată?

— Iată o altă ipostază, să nu te superi, a unei înțelegeri formale a spiritului revoluționar.

— Cei numiți — e o opinie strict personală — fac parca mai puțin în acest sens decît, să zicem, scriitorii.

— Da, fac destul de puțin. Adică nu fac decît să repete — sau să confirme, zic ei, — tezele clasice ale marxismului. Dar cred că n-ar deranja pe nimeni, în nici o revoluție socialistă, un filosof capabil nu doar să continue tezele lui Marx în noile condiții istorice, ci chiar să revoluționeze aceste teze. Unde, pînă la intervenția tovarășului Nicolae Ceaușescu în problema conflictelor din socialism, s-a recunoscut, în gîndirea filosofică de la noi, și nădăd de la noi, că în socialism pot apărea și conflicte antagonice? Tot lui îi datorăm corectarea decîsă și decîsivă, cu mari consecințe pentru gîndirea și practica revoluționară, a tezei priorității industrializării, ca argument fundamental al edificării socialiste. Iată deci contribuții filosofice de natură să revoluționeze, pur și simplu, revoluția noastră. De aici și dreptul, și obligația noastră, a scriitorilor revoluționari, de a face din cărțile noastre nu doar niște consemnări, mai mult sau mai puțin agreabile, ale realității, ci mijloace de luptă pentru o cauză sau o idee. De aici și deosebirea între literatura politică produsă în țările lumii burgheze, atît de vitală și de conflictuală, fiindcă acolo scriitorul nu se jenează să fie un luptător, și literatura politică produsă în lumea socialismului, care, să recunoaștem, e departe de a fi la înălțimea corespondențelor ei de pe alte meridiane. Am mai spus și eu alt prilej că noi încă n-am fost în stare să producem, în lumea socialismului, un film de o atît de categorică implicare politică precum filmul „Z“.

— Am impresia că cinematografia e o obsesie pentru Dinu Sărau. I-am închinat destul de mult din discuția noastră.

— Oricum, filmul „Z“ mă obsedează. Pentru că un astfel de film e semnificativ pentru ceea ce trebuie să fie o artă a angajării, un artist-luptător. Voi rămîne încă în „obsesia“ mea cinematografică, spunîndu-ți că, după mine, ar trebui luat în discuție, și la noi, un film ca „Omul de marmură“ al lui Wajda. Ceea ce nu înseamnă, vezi bine, că, discutîndu-l, îi vom subscrie automat, generalizîndu-l concluziile. Dar este cazul să privim în față și realitatea, și opera de artă. Dacă ne delimităm cu atîta hotărîre de un roman ca „Piine albă“, pe care-l socotim simptomatic pentru literatura falsului, trebuie să punem în loc, la fel de decise, opera de artă care să arate că, într-adevăr, ne-am delimitat nu numai teoretic de „Piine albă“. Vreau să revin aici asupra ideii de dezbatere, care a fost atît de goală de conținut încît s-a ajuns pînă acolo încît, după unii, orice discuție trebuie să înceapă de la un consens și să sfîrșească la același consens. În toate domeniile, apelul pe care-l face tovarășul Nicolae Ceaușescu la dialog, la dezbatere creatoare, în care să gîndim cu propriile capete, trebuie să se transforme din dezeriderat în practica cea mai concretă. Cît privește romanul politic, el este, repet, o chestiune de implicare a scriitorului în mecanismul social politic al țării.

— Dar unii — și mă refer la unele persoane cu influență, de genul celor portretizate în „Niste țărani“, „Clipa“ etc. — nu sînt totdeauna încîntați față de astfel de implicări. Uneori chiar se supără.

— Se supără omul. Și dacă se supără cu funcția, e rău. Pentru că, în momentul acela, eroarea lui devine factor administrativ.

— Alititudinea asta nu provine și din stratificarea de care vorbeam? Și care nu-i condece scriitorului decît un anume loc, un anume rol, strict circumscris, ca să nu zic strict limitate?

— După principiu: chestiunea asta o rezolvăm noi, dumneata vezi-ți de chestiunile dumitale scriitoricești!

— În „Dragostea și revoluția“, unul din personaje, scriitorul, într-un pasionant dialog cu o persoană influentă, opinează, etez, că „toti trebuie deseriți si totul... Si trebuie deserte toate dramele si trebuie deserte toate rangurile fara nici un fel de tabu-uri“.

— Pentru că — trebuie să fie limoede — nu se poate face literatură politică cu tabu-uri.

— Cu tabu-uri se poate face, în schimb, critică. Nu mă refer neapărat la cea literară.

— Dacă politici, ca să fie autentici, trebuie să-i fie accesibilă întreaga viață, și literaturii, ca să fie autentică politică, trebuie să-i fie liber accesul la întreaga actualitate. E din ce în ce mai mult timpul să ne obișnuim cu ideea că democrația socialistă, spre deosebire de cea burgheză, include toate straturile societății, toate structurile și ierarhiile ei. Și că ea, această democrație, nu poate fi compartimentată încercînd de la funcția care mă privește pe mine. Unei democrații trebuie să-i fim cu toții — în mod egal — și beneficiari, și victime.

— Interviuul nostru s-ar putea opri aici. Finalul lui, așa cum l-ai formulat, pune, cred, un punct ideal conversației noastre.

— Aș zice însă că despre „Dragostea și revoluția“ am vorbit totuși mult prea puțin.

— Aștept întrebări.

— Am discutat mai înainte despre sensul polemic al cărții. Să se cuprindă în el și o polemică — sau, să spunem, ambiția unei competiții — cu romanul „obsedantului deceniu“?

— De unde deduci asta?

— Din faptul că aduci niște obsesii, niște mari obsesii, mult mai aproape de noi, în chiar timpul nostru. Romanul „obsedantului deceniu“ le circumserie anilor '50. Și din faptul că atîngi — sau încerci să atîngi — tabu-uri de care predecesorii tăi s-au ferit, socotindu-le intangibile.

— Nu vreau să supăr pe nimeni, dar eu nu cred în ideea „obsedantului deceniu“. O țară întreagă, un popor întreg și-au pus altfel, cu totul altfel problema acestui deceniu. Și au mers înainte. Cu singe, cu dureri, cu tragedii autentice, cu erori fundamentale. Cum ziceam odată, cu singe pe goarnale revoluției. Dar au mers înainte. Între drama unui mic burghez călcat pe coadă de revoluție și uriașul proces al cooperativizării agriculturii — uriaș și prin dramatismul lui! — e o deosebire uriașă. Dar s-a mers înainte. A te opri, în asemenea circumstanțe, la mica dramă, ar fi ca și cînd, într-un război, ai pierde din vedere victoria finală pentru faptul că unei cunoștințe apropiate un glonț rătăcit i-a zburat cîteva degete. Eu sînt — am mai vorbit despre asta — pentru a se descrie, în literatură, totul. Dar să nu uităm că scriitorul autentic îl este propriu sentimentul perspectivei. Obsedant, pentru mine, rămîne credința nemiapomenită cu care un popor a vrut să iasă la lumină.

— N-ai scris despre mica burghezie, în schimb în „Dragostea și revoluția“ acorzi un mare loc — și un mare rol — aristocrației. Greșesc cînd mi se pare că ești foarte atras de ea?

— Atras?

— Chiar în conversația noastră, la un moment dat, mi-ai vorbit cu vorbele aristocratei Bonifacia Rudeanu. În plină epocă de mari răscueri istorice, provocate de revoluție, ea, această aristocrație, vizionară de sus, cu rece și limpede perspectivă, zbuciumul vremii, spunîndu-i Alexandrei Terenția, nepoata ei: „Nu se poate cînta tot timpul „Hei rup“, după o vreme vom reveni la Chopin, vom intra în normal“, adică revoluția se va umaniza. Este exact teza ta, aproape de „etapa Salva-Vîșeurilor“ și de treapta calitativă nouă care-i urmează. Oare perspectiva istoriei să-l fi aparținut într-o asemenea grad, într-o asemenea măsură înaltă, aristocrației demolate de istorie?

— Să reții că e vorba de o aristocrație a spiritului, de o aristocrație prin a cărei voință, prin al cărei devotament, prin al cărei patriotism s-au exprimat, uneori în formele cele mai avansate politice, idealurile unui popor întreg. Eu nu-i pot confunda pe „aristocratul“ Bălcescu sau pe frații Golești cu boierimea care-și toca averile la Nisa după primul război mondial. Pentru mine, „aristocratul“ Bălcescu, de pildă, cel puțin într-o ipostază a carierei lui revoluționare, apare drept primul vizionar comunist român. E întîmplător oare faptul că replici ale lui, ale lui Bălcescu, sînt astăzi lozinci ale partidului nostru comunist?

— Personajul central al cărții este Anghel Tocsobie, activist din „cea mai înaltă ierarhie“, care pare să reprezinte (sugestia asta mi-o dă o cronică la „Dragostea și revoluția“, cea a lui M. Ungheanu, din „Luceafărul“) tema acvariumului în societatea noastră. A acvariumului în care se află Tocsobie și în care întîmplările vieții, tumultul ei, ajung estompate, amortizate...

— Nu m-am gîndit la un asemenea acvarium, dar asta e teza. Și mi dai seama că mi-ai luminat și mai mult destinul viitor al acestui personaj care mă obsedează prin drama lui. Exact așa îl și văd, din momentul de față: primind ozon cu portia, prin subțirile țevi de plastic care pătrund stînghere în vasa ocrotitor.

— Vorbești despre viitorul cărții, dar ești sigur că vei ajunge să scrii și volumul al doilea?

— Păi l-am și început. Sper ca în curînd să public un fragment din el.

— Ce se va întîmpla, în volumul al doilea, cu Manuil Păianu, secretarul de județeană a cărui fată fuge în străinătate, și cu Tudor Cernat, directorul de mare întreprindere, cei care, pentru dragoste, renunță la tot ce a agonisit prin revoluție? I-ai lăsat suspendați într-un punct acut al destinului lor. Iar pe noi, pe cititori, ne-ai lăsat să credem — dacă greșesc, te rog să mă corectezi — că reflectorul, în viitoarele tale pagini, va cădea mai din plin asupra celor doi.

— Abia acum începe viața lor. Ca și viața Alexandrei Terenția Rudeanu. Viața lor cea adevărată.

— O ultimă curiozitate: de ce Dumitru Dumitru, primul secretar al județului, sustine că, măcar din cînd în cînd, un activist ar trebui să participe la o inmormintare țărănească?

— Am și descris, cum știi, o astfel de inmormintare în cartea mea. Nu ți se pare că ea este o lecție de demnitate și de conștiință a faptului că, atît cît sîntem, trebuie să știm că atît sîntem în trecerea timpului?

— Am spus mai înainte că Dinu Sărau nu e un idolatru al propriilor personaje. Dar acum m-am răzgîndit. Nu ți se pare că, în antiteză cu Tocsobie, ai fost tentat să-l idealizezi pe Dumitru Dumitru?

— Volumul al doilea al trilogiei mele se va intitula „Cei care plătesc cu viața“. Este destinul lui Dumitru Dumitru. Mai ai nevoie de vreo explicație?

IN LIBRĂRI O NOUĂ CARTE:

„IUBIȚI-VĂ PE TUNURI“

Poetul Adrian Păunescu este prezent în aceste zile cu o nouă carte de versuri:

IUBIȚI-VĂ PE TUNURI

Volumul, apărut la Editura „Eminescu“, (director Valeriu Răpănuș, lectorul cărții Elis Bușneag), cuprinde poezii grupate în următoarele cicluri:

Iubiți-vă pe tunuri,

Rezumăm,

Manual de flecăreală metafizică,

La închiderea ediției.

Prețul volumului: 26 lei.

Vorbiți și scrieți românește

AGURA. Augur, cuvînt binecunoscut, este neologism, împrumutat de curînd din latină. Derivat de la *augur*, în latină există și un verb *augurare*, cu sensul „a prezice, a presimți“, care s-a păstrat și în românește, dar numai în părțile Bihorului, sub forma *a agura* = a proroci de bine. Iată-l într-o poezie populară: *Badea micu mi-a agurat / Că voi fi eu el în sat!* Cuvîntul mi se pare foarte expresiv prin impresia legăturii sale cu substantivul *gură*. Chiar dacă nu va fi ajutat de nimeni (din Bihor!) să rămînă în limba noastră, acest cuvînt ne îndeamnă să avem măcar un verb *a agura* (rostit în trei silabe: *au-gu-ra*), pe care îl vom deosebi de *a ura* = a dori de bine cuiva. Pînă la urmă nu este exclus și nici rău n-ar fi să-și găsească loc și *agura*, și *augura*, *agura* cu sensul „a vorbi frumos, făcînd promisiuni“ — sens pe care-l are de fapt și-n versul popular citat mai sus, iar *agura*=a face prorocii favorabile. Celor două verbe li se alătură neologismul des folosit a *inaugura*, format din *in*+*augura*, orice inaugurare conține pe o *agurare*.

AGURIDA. Cîți din tinerii de la oraș mai cunosc acest cuvînt? Căci cîți dintre ei apucă să mănînce *aguridă* — struguri necopti — și să li se strepezească dinții? Și cîți dintre acești tineri, copii îndosebi, mai știu ce-i aia să ti se strepezească dinții? Astfel că se uită și proverbul „Părinții au mîncat *aguridă* și dinții ficiilor s-au strepezit“ (Biblia de la 1688). *S-a făcut agurida* miere se zice cînd s-au imbutat raporturile de mai înainte, s-au schimbat lucrurile din rău în bine: *Cu răbdare și cu tăcere / Se face agurida miere* (Anton Pann).

AHOTNIC. „doritor, lăcom de ceva, gata să apuce și să ia“. Cuvînt expresiv, intrat din limba rusă în vremea protectoratului din prima jumătate a secolului trecut. Cuvintele, iată, pot spune mai multe decît înseamnă. Cu gîria de a-l deosebi pe *ahotnic* de *habotnic*, persoană care păzește cu strînicie, exagerînd, prescripțiile religioase, cuvînt tot rusec.

AIEPTA. Cuvînt frumos, cunoscut numai în Ardeal, din categoria acelor cuvînte latinești păstrate numai în acest tînut de rodire românească, unde intensitatea romanizării a fost maximă. Provine din ejective „a arunca afară“ și înseamnă fie „a arunca, a repezi cu putere“, mai ales o armă: *Fierul pe care-l aiept, fie „a-și lua avînt, a-și pregăti trupul spre a se avînta“, mai des despre cai: Numai ce s-a-aiptă calul galbin și se-naltă pînă la Dumnezeu. Acum se aiaptă o dată calul și ca fulgerul trece peste poartă*. Despre oameni: „*Aiaptă-te, nu umbra așa plecat!*“ Are și derivate *aiieptare*, *aiieptat*, *aiieptător*.

AISOR. Dacă aiu „usturoi“ este sortit, probabil, să rămînă cuvînt dialectal, *aisor* ar putea avea o soartă mai bună ca diminutiv al lui *aiu*, mai ales că *usturoi* nu are un diminutiv curent. Mi-l închipui ușor de tot pe lista de bucate, unde diminutivul se obișnuiește pînă la saturație. *Aisor* ar fi unul din diminutivele care ne-ar ajuta să le înghitim pe celelalte: *văcută*, *ciorbă* etc. *Împănă* pe *aisor* parca e mai bun la gust. Ușor de introdus astfel mai întîi în zona unde aiu se mai folosește. Ca nume de plantă, *aisor* are puține șanse de a supraviețui, șanse legate de planta însăși, în orice caz. Alt nume de plantă, derivat tot de la *aiu*: *aiuș*.

ION COJA ■

O PRECIZARE

În convorbirea pe care o are cu Paul Anghel (publicată în revista *Flacăra* din 5 martie a.c.) Ilie Purcaru afirmă la un moment dat: „Chiar astăzi auzii că cineva dintre critici are pregătit un atac menit, după el, să facă tîndări ciclul *Zăpezilor*...“ Nu știu despre ce „atac“ este vorba, dar dacă Ilie Purcaru se referă, cumva, la articolul scris de mine despre romanul *Fluviile*, articol nepublicat pînă în momentul de față (și nu din vina mea), vreau să precizez că nu este deloc vorba de un „atac“, ci de o simplă opinie despre o carte ce a fost comparată — și nu în dezavantajul ei — cu *Război și pace*. Pentru ca publicul cititor al revistei *Flacăra* să-și poată forma, la rîndul lui, o părere sau alta, țin textul la dispoziția redacției.

Valeriu Cristea

Un muzeu în labirint

Van Gogh sau revanșa prin artă (xv)

„Doar înșelându-te găsești uneori drumul bun” (Van Gogh)

Un muribund liniștit

Fiica hangului Ravoux căreia Van Gogh i-a făcut portretul, femeia în albastru, a povestit mulți ani după tragedie cum s-au petrecut lucrurile. Ca în toate zilele, Van Gogh s-a dus dis-de-dimineață să picteze pe cimp. La prinz s-a întors și după-amiază a plecat din nou. Nimic în atitudinea lui nu lăsa să se întrevadă ce va urma. Hangiul uitase de pistolul pe care i-l împrumutase ca să împuște corbi. S-a alarmat numai când a văzut că pictorul n-a venit ca de obicei la ora cinei. Au cinat fără el și pe urmă, cum era zăpușea, au ieșit afară să se răcorească. Atunci a apărut Van Gogh. A trecut prin fața lor ca o umbră, fără să spună un cuvânt și fără să privească pe nimeni. Împieticindu-se, a traversat sala de jos cu pași mari și s-a urcat pe scară în mansarda lui ținându-se de coaste ca un om pe care-l durea ceva. Intrigat, hangiul s-a dus ceva mai târziu să vadă ce face „domnul Vincent”. L-a găsit întins pe patul strimț de fier, întors cu fața spre perete. N-a răspuns când l-a invitat să coboare la masă. „Ce aveți?” a insistat Ravoux. Atunci, Van Gogh s-a întors și i-a arătat la piept gaura înșingurată lăsată de glonț. „Ce-ai făcut?” s-a speriat hangiul. „M-am împușcat, răspuns Vincent. Să sperăm că n-am ratat”. A fost chemat în grabă un doctor. Când acesta a venit la căpătîiul său, pictorul i-a spus: „Cred că m-am terminat. Ce ziceți?” Cum doctorul îi adresa vorbe încurajatoare, el mormăia cu o tristețe flegmatică. „A, bine... Pot să fumez? Vreți să-mi dați pipa din buzunarul hainei?” Spre seară, jandarmii s-au prezentat să facă ancheta reglementară. Dar după ce le-a replicat că nu priveau pe nimeni motivele care l-au împins să se sinucidă, Van Gogh a refuzat cu încăpăținare să le dea cea mai mică explicație. S-a închis în mușenie, fuma și nu-i mai vedea pe jandarmi. A doua zi, a sosit de la Paris în mare grabă Théo. Văzându-l pe fratele său îndurerat, Vincent încercă să-l consoleze: „Nu plinge, am făcut-o spre binele tuturor”.

După miezul nopții, a murit în brațele lui Théo. Avea treizeci și șapte de ani. Și zece ani de pictură. Vînduse un singur tablou și în afară de pictori nu-l cunoșteau decât cei care îl compătumeau.

Dincolo de ipoteze, nu există, nici azi, nimic sigur în privința motivelor sinuciderii lui Van Gogh. Biografii n-au făcut decât să înmulțească numărul acestor motive, fără să dovedească nici unul.

Dar ceva ar trebui spus totuși răspicat: că Van Gogh, studiat cu atîtă voluptate de psihiaștri, s-a omorît lucid, nu nebun. Într-un moment de criză și-a tăiat urechea. În alte momente de nebunie a înghițit vopsea din tuburile de culori și a fost gata să se otrăvească. Dar atunci când s-a împușcat a fost lucid! Nu nebunia a apăsător pe trăgaci. Sinuciderea pe care n-a mai ratat-o s-a petrecut într-un moment cînd mintea lui Van Gogh nu era rătăcită. El știa foarte bine ce face cînd și-a îndreptat pistolul spre piept. Un țărăn povestea mai târziu că l-a întîlnit în ziua aceea umblind prin lanurile de grîu copt și murmurînd de unul singur: „E cu neputință, e cu neputință”. Dacă e adevărată această mărturie, ce era oare cu neputință? La ce se gîndise Van Gogh? După ce s-a împușcat, în noaptea și în ziua următoare, a discutat cu doctorul, cu jandarmii, cu hangiul, cu Théo. Și nici unul dintre aceștia n-a avut impresia că se afla în fața unui om care făcuse un gest fatal într-un moment de rătăcire. Dimpotrivă, pictorul era lucid și liniștit. Fuma aproape tot timpul. Singura lui grijă era ca nu cumva să fi ratat încercarea de a-și lua viața. Cînd Théo i-a dat și el asigurări încurajatoare, cum făcuse și doctorul (deși glonțul, ricoșat în abdomen, nu fusese extras și era limpede că nu se putea trăi astfel) el a răspuns cu o frază zguduitoare: „E în zadar, tristețea va dura toată viața”.

Un om care vorbește astfel a reușit să-și spargă vasul complet. Acum este chiar un vas spart. Un vas care nu mai poate păstra viața în el. Dar nu tocmai această frază ne dezvăluie motivul adevărat? Van Gogh era disperat cînd s-a sinucis, nu nebun. El n-a mai putut crede în altă speranță decît aceea de a merge într-o stea; într-o altă stea decît cea pe care artei i s-a întins și cununa de lauri și cununa de spini și uneori numai ultima.

N-a mai crezut oare nici în arta lui? Artistul și-a aruncat oare uneltele în arenă, convins că nu mai avea de făcut decît să aștepte leul? A gîndit cumva că, eșuînd în toate direcțiile, a eșuat și în direcția despre care a crezut totdeauna că e a lui? Dar mai poate fi arta un sprijin pentru cineva căruia i se refuză totul? Iată întrebările cărora ar trebui să le dăm un răspuns. Iar ele ne trimit nu în psihiaștrie, ci în morală. Și chiar în eterna și spinoasă morală a relațiilor dintre artist și cei din jurul lui.

Firește, cineva care se omoară nebun nu reproșează nimic lumii în care a trăit. El nu e decît victima bolii și nu cere decît compasiune. Decretîndu-l nebun, lumea se achită pe ea însăși de orice vină. Dosarul poate fi, prin urmare, clasat. Lumea nu e vinovată nici de obtuzitate, nici de indiferență, nici de cinismul de a vinde înistită cu milioane de franci tablourile unui artist pe care în timpul vieții l-a acuzat că n-a fost în stare să-și câștige, ca orice persoană onorabilă, cei trei franci și jumătate pe zi plătiți pentru o chilie spoită cu var, luminată de o singură feareastră, unde nu se afla decît un pat de campanie și un scaun. Nu, toate aceste lucruri neplăcute pot fi evitate cîtă vreme Van Gogh a murit nebun. Nebunia lovește ca o fatalitate. Dar dacă el a murit lucid...

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

C. STERE — omul din furtuni

Mărturisesc că nu mă gîndisem deloc să scriu acum despre Constantin Stere; și nu pentru că n-aș fi avut ce să spun — îl cunoscusem doar și-l cunoscusem foarte bine — ci, mai degrabă, fiindcă nu puteam să înlătur sentimentul care mă stăpînea, că îmi asum o sarcină prea grea — cu mult prea grea — să evoc o personalitate atît de complexă, un destin atît de dramatic și atît de singular, o existență atît de zbuciumată și așa de urgisită, cu atîtea complicații și implicații în meandrele ei. Dar, mai mulți lectori — care au urmărit ciclul *Clocotitorul Paul Bujor* — mi-au pus prin epistole sau telefonic varii întrebări, unele mai candidă ca altele, solicitîndu-mi lămuriri și dîndu-mi îndemnul să-l prezint așa cum a fost; și mi-am zis și eu că în străvechile texte: dacă cititorul vrea, facă-se voia cititorului...

Cu precizarea prealabilă, în ce mă privește, că eram foarte mulțumit, că putusem să parcurg cu satisfacții mentale, densul și admirabilul studiu *Poporismul* al lui Z. Ornea, elaborat temeinic, cu pasiune și cu rigoare, ca să rămînă unul de referință, apoi cartea *Virginiei Mușat*, consacrată exclusiv scriitorului, ca și mai în urmă masivul volum *Serieri*, îngrijit tot de Z. Ornea, care stringe între copertile sale o parte din eseurile și publicistica lui Constantin Stere, — toate trei apărute succesiv în 1972, 1978 și 1979, după o lungă și stranie tăcere. Și cu asta să pornesc la drum, ca să-l adun din toate furtunile și risipirile lui și afirm — de la început — că după știința mea, n-a existat niciodată, nu numai la noi, dar niciăieri altundeva, un „caz” similar ca acela al lui Constantin Stere.

În răstimpul dintre prima și cea de a doua conflagrație mondială, s-a încercat să se stabilească filiații, pe de o parte, între mai vechia afacere Dreyfus sau exemplul lui Joseph Caillaux, de după aceea — amîndouă din Franța — și așa-zisul „caz” Stere, pe de alta.

Nici o asemănare și nici o conținut. Mă explic mai cu seamă pentru cei tineri, care s-ar putea să nu știe despre ce este vorba.

Dreyfus, ca și Caillaux, au căpătur în fața tribunalelor de judecată. Și au fost condamnați. Pe drept sau pe nedrept, este o altă poveste. Lui Alfred Dreyfus (1859—1935), evreu de obîrșie, ofițer de carieră în armata franceză, i s-a înscenat, cu dibăcie și calcul, un monstruos proces de spionaj în favoarea Germaniei, care în 1894 s-a soldat cu o sentință de ispășire. După cinci ani de detenție, adică în 1899, a fost grațiat de restul pedepsei, la capătul unei violente campanii și al unor confruntări politice, antisemite și religioase, purtate între 1897 și 1899, care despicase Franța, în două tabere distincte, egal de invergunate: dreyfusarzi și anti-dreyfusarzi. Adversarii lui, aristocrați, regaliști, clerici, mari burghezi, demagogi de la dreapta

politici și din extrema dreaptă erau grupați în liga Patriei franceze iar partizanii lui, de la anonimul de pe stradă, pînă la virfurile spirituale și intelectuale ale Franței, în aceea a Drepturilor Omului. Și de atunci datează acidul rechizitoriu „J'accuse” emoționant și astăzi-dacă-l citești, pe care l-a scris Emile Zola, pledînd pentru nevinovăția lui Dreyfus.

Revizuit procesul și destrămîndu-se toată urzeala de neadevăruri pe care se eșafodase imaginara „crimă”, s-a văzut pînă la urmă că omul fusese obiectul unei absurde injustiții a justiției, minată și ea de alte interese, ascultînd de alte injoncțiuni care o instrăinau de la rosturile ei esențiale de lumină și de dreptate, iar în 1906, după ani de perseverență și suferinți morale, Alfred Dreyfus obține, în fine, reabilitarea.

Să ne edificăm acum și asupra lui Joseph Caillaux (1863—1944), fost prim-ministru în 1911, socotit ca o somitate în problemele financiare și economice.

În 1916, deci doi ani de la începerea ostilităților, care istoviseră Franța și din punct de vedere material și — mai ales — din cel uman, în eroice eforturi de apărare, care se duceau exclusiv pe teritoriul francez și cărora vroia să le pună capăt, devine partizanul concesiilor în Maroc în favoarea Germaniei — văzînd în asta o posibilă soluție a păcii — și angajează, pe linie politică, unele comunicări cu cercuri berlineze, evident fără rezultate, fiindcă în momentul acela sufla vîntul în pinzele succesului armatelor germane. După înfrîngerea lor și încheierea păcii, în 1920 este dat în judecată, învinuit de legături cu inamicul — și condamnat. Probabil că momentul politic al Franței avea nevoie de o „victimă” cu orice preț și sortii au căzut pe Caillaux, căruia nimeni nu-l putea pune la îndoială sau în discuție patriotismul; iar în 1924, după patru ani toți de închisoare, este amnistiat, revine imediat în viața publică, se relege deputat în fieful lui electoral, e numit din nou ministru și ajunge chiar vicepreședinte al Consiliului.

Dar astea s-au întîmplat în Franța.

La noi, Stere, în virtutea unui mandat de arestare emis în decembrie 1918 de Curtea Marțială — instanță militară excepțională și, în genere, instrument docil la dispoziția guvernelor — a fost ridicat și depus la penitenciarul Văcărești pentru ca, după trei săptămîni de deținere, fără instrucție, fără audieri de martori, fără interogatorii, fără dovezi materiale și fără un dosar acuzativ alcătuit, să fie eliberat. Și de aici încolo începe cu desfrînare să curgă veninul și calomniile și Stere e stigmatizat „trădător” pînă va închide ochii, de orice năving cerebral, de orice gingav al ideii, de orice mediocritate steapă, ca și de orice adversar pătimaș sau interesat din jungla vieții publice

autohtone, exceptînd bineînțeles — din aceste infinite categorii penibile și deplorabile — pe Nicolae Iorga, care-i devenise un adversar ireductibil după ce cu ani în urmă se prețuiu și se respectau reciproc, dar care fugos și lesne inflamabil, cum era, n-a văzut „cazul” Stere în adîncimi și în disperatele lui articulații sufletești și de cuget, tratîndu-l întotdeauna din punct de vedere conjunctural politic, ca să care apa cu prestigiul lui — fără să vrea — la moara unde se măcina neghina oprobriului, a infamiei și a invectivelor.

Dau, spre pildă, ce a putut tipări, a doua zi după deces, rechinul de presă Stelian Popescu, în ziarul său „Universul” nr. 176 cu data de duminică 28 iunie 1936 la rubrica „Ultime informațiuni”, unde, între altele știri scurte, cu deplasări de miniștri în provincie și cu întoarceri în Capitală, se anunța șir și textual: „Trădătorul C. Stere, în vîrstă de 71 ani, a încetat din viață aseară la ora 8 la moșia sa din Bucov (Prahova)”.

Era „trădător” Constantin Stere și nu era Stelian Popescu — retrogradul, bîcșnicul și venalul Stelian Popescu — căruia i-am publicat un an mai târziu — adică în 1937, în campania dusă împotriva lui la „Lumea Românească”, facsimilate integrale, scrisorile adresate de la Iasi, asociatului său Virgil Dărăscu rămas în București, prin care îl sfătula să vîndă cit mai urgent cu puțință generalului Mackensen, comandantul trupelor de ocupație, ziarul cu toate acareturile și instalațiile lui.

L. KALUSTIAN ■

JUSTIN NASTASE — Victoria

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Wolkenbrand

Oricît de monstruoase erau crimele preconizate de planurile, direcțiile și operațiile elaborate de căpeteniile naziste de la Berlin, ele erau înfăptuite fără scrupule, cu meticulozitate asasină.

Dacă eral vizat, nu mai exista nici o scăpare. Nici eu n-am constituit o excepție. Am sorbit pînă la fund paharul tuturor chinurilor programate prin planul, directivele și operațiile emenate în capitala Reich-ului nazist. Am rămas totuși în viață pentru că la ultima dintre operațiile care mă priveau și pe mine — *Wolkenbrand*, nor de foc — criminala precizie nazistă, în sfîrșit, s-a defectat.

„Protocolul Wannsee”, semnat la 20 ianuarie 1942, la Berlin, în legătură cu *Endlösung*, cu rezolvarea definitivă a problemei evreiești, prevedea „exterminarea completă a tuturor evreilor din Europa”. Ca urmare, se arăta în protocol, „într-o Europă va fi scotocită de la apus spre răsărit”. În cursul acestei scotociri am fost „descoperit” și eu — deși mă aflam la mii de kilometri de Berlin — și deportat la Birkenau-Auschwitz, împreună cu întreaga mea familie.

Menirea Birkenau-lui a fost fixată la Berlin cu concizie maximă: *Vernichtung durch Vergasung*!, exterminare prin asfixiere. Și mama împreună cu trei frați mai mici au fost duși de pe peron direct în camerele de gaze.

Eu am fost trimis într-un lagăr din Bavaria, la Landsberg, aparținînd centralei Dachau. Acolo, ca în toate lagărele din Reich, deviza fixată din Berlin era *Vernichtung durch Arbeit*!, exterminarea prin muncă. Lozinca se aplica fără scrupule, cu meticulozitate asasină. Landsberg-ul depășea chiar, lună de lună, mortalitatea planificată. Și totuși, în zilele în care trupele americane pătrundeau în Bavaria, la Landsberg și în celelalte lagăre subordonate Dachau-lui mai eram în viață cîteva zeci de mii de Häftling-i.

Simțînd, în sfîrșit, prăbușirea, căpeteniile naziste de la Berlin au luat măsuri energice în vederea lichidării pînă la unul a Häftling-ilor din toate lagărele. Pentru Dachau, personal Kaltenbrunner a ordonat operația *Wolkenbrand*, nor de foc, prin care se preconiza exterminarea prin otrăvire a tuturor Häftling-ilor încă în viață. Medicul șef al Gau-lui, Harfeld, s-a angajat să furnizeze cantitatea necesară de otrăvă la primirea ordinului.

Cît privește Landsberg-ul, Giesler, Gauleiter la München, încă la

mijlocul lui martie 1944 preconizase ca, la apropierea americanilor, toți deținuții să fie împușcați sau întreg lagărul nimicit prin bombardament de aviație.

Cînd însă au început să se audă tunurile trupelor americane, zbirii Landsberg-ului s-au gîndit, pentru prima oară, că vor trebui să dea socoteală pentru fărâdelegile săvîrșite și a început să fie tremure mina pe trăgaci. Au propus predarea lagărului. Răspunsul, venit direct de la Himmler, a fost categoric: „Nici un deținut nu trebuie să cadă viu în mîinile inamicului”.

Cînd *Gaustabsleiter*-ul Gerdes a invocat lipsa de bombe și benzină, Kaltenbrunner a ordonat ca Häftling-ii din Landsberg să fie puși în coloană de marș, duși la Dachau și incluși în operația *Wolkenbrand*, nor de foc, adică lichidați prin otrăvire.

La 24 aprilie, toți deținuții lagărului Landsberg care se puteau ține pe picioare, incolonați și încadrați de SS-îști, au pornit spre Dachau. Eu am rămas pe loc, pierzîndu-mă printre cei bolnavi care nu se mai puteau ridica, sustrăgîndu-mă astfel, fără să știu, de la operația *Wolkenbrand*, nor de foc.

În dimineața zilei de 27 aprilie, cînd la Dachau, din 20 în 20 de metri se instalau mitraliere grele în poziție de tragere, eu, împreună cu cîteva zeci de Häftling-i, alergam peste poarta dărîmată a lagărului strigînd, urlînd pentru a ne convinge că nu visăm: sintem liberi... liliibeeeri...

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

constelația lirei

FRANZ STORCH

îndiguite gânduri

cite gânduri s-au și agățat
de grinda acoperișului
spre a nu încurca miinile apăsate pe rindea

cite gânduri s-au înecat
în țuică de prune
spre a nu tulbura aerul pe parcurs

cite gânduri s-au și sustras
din comuna bancă de gânduri
spre a nu încurca noaptea pînă în zori

gînduri, cite s-au și cărat
în anul următor
spre a nu încurca trecerea
în recunoașteri tirzii
că nu-ți e permis să ignori nici o
încercătură
spre a nu încurca viitorul

pictat pe pînza
glisantă a timpului

munți grei de tăceri
în carnea lor să forezi după proba de sol
a vremurilor viitoare

cum arată în adineul adineului
viitorul
știe cerul
știe cititorul de prognoze doar
cum arată în adineul adineului
cercetătorul viitorului

nenumăratele variante

cu dorințe albastre
spaimă violete
cu speranțe de culoarea cărămidei
sau de alte culori după preferință
autoportretele viitorologilor
pictate pe pînza glisantă a timpului

de exemplu primul

cuvînt

ziua ce-și tănuiește încă sunetele
de exemplu primul cuvînt la ieșirea din
somm

ora încăreacă de întrebări ce se vor
reîntoarce negreșit
și vîntul nevrind să știe nimic din toate
acestea

rătăcit în aburul de aluminiu pescărușul
îmbătrinit
în căutarea urmelor șterse în văzduh

deodată simți dureros de clar cum anii
trece zimbînd dar neîndurători pe lingă tine

poate pentru multe

toamne

urmez liniile vieții
cum xerografiază toamna
orice frunză căzătoare

dar pe nici una
desenul miinii mele
nu-i inscrie

deci mi-e îngăduit
din nou la anul
să mai compar ciudatele desene

deci mi-e îngăduit
să mai fac planuri
și pentru alte zile viitoare

și poate pentru multe multe toamne

crezînd a-i coplesi
de daruri

cel ce voios pe scurte sfuri
înșiră vorbe
în poezie
precum pescarii crapii
care-au mușcat

își atribuie sieși
laptelui supt de la mamă
și muzei

tot ce a căpătat și a luat
de la cei mulți
crezînd a-i coplesi de daruri

(în românește de NORA IUGA)

Început de martie

Pe cercurile iernii s-a așternut o floare
și lumea-i inundată de un incert parfum
în calda neodihnă a-nținselor popoare
care ne dau tircoale la margine de drum.

Purtăm prin miezul vremii o umbră de zăpadă
și o părere veche de viscol și de ger
cînd aripile iernii au început să cadă
din trupul ei de abur împrăștiat pe cer.

Vin săniile-n curgeri albastre să ierneze
în inimile noastre curat ca-ntr-un tablou
și lămpile din geamuri încep să lăcrimeze
cu fețe liniștite către un soare nou.

GH. MINCA

Cîntec de toamnă,
primăvara

Toamnă Toamnă, fără sațiu, Toamnă,
Pulbere de aur zăvorâtă-n rod,
Plînsul tău mă arde, glasul tău mă-ntoarne
Spre copilăria în care anii rod!

Toamnă, Toamnă, trecătoare, Toamnă
Fluvii dulci de seve, încetinind din nou
Glasul tău mă arde, plînsul tău se-ntoarne
Iar și iar, în mine, ca un trist ecou!

Toamnă, Toamnă, împlinită, Toamnă,
Anotimp de liniști, anotimp de dor,
Plînsul tău mă arde, glasul tău mă-ntoarne
Spre cetatea-n care gîndurile dor!

I. C. MICU

Mioritica

În somn de fructe soarele-i ascuns
Împătimit de dorul pămîntean,
Rămîne cerul îngropat o vreme
Sub o copită a unui miel orfan;
Ciîni ciobănești se rătăcesc prin lună

Și-n hoști de stele își preschimbă chipul,
Furioare albe de mioare blinde
Tore în izvoare blinde asfințituri.
Și-n plaiul cald de răsufări născute,
În fusul răsărit de cîntul ierbii,
Trec la iernat soroacele din vară
Și-ncepe să-ncolțească graiul iernii.
Abia acum amiaza mi-i povară
Și dimineața nebunie-a lumii —
Un ceas ce își, preumblă alăptatul
De la un miel la altu-n setea lunii.

VICTORIA TANASE

Tăran român

Tăran român,
Tu ești la tine-acasă,
Tu n-ai cerut permise de trecere-n oraș
Deși ți-atîrnă-n cui prea ruginită coasă
Toi calci cu mărăție
Prin verdele imas!
E drept că nu mai umbli cu secerea în mină
Chiar iernile bătrîne-s
Din ce în ce mai calme
Și ți-ai schimbat plăvanii în cai de mașină
Dar griul
Ca strămășii îl prețuiești în palme.
Cumva,
De ți se-ntimplă piciorul gol să calce
Cînd noaptea de la gară te reîntorci în sat,
În raza lunii trupul se-ndoaie
Ca o salce
Și sufletu-ți încintă ogorul semănat.
Te-oprești ca altădată
La vechea ta fîntînă
În ciutura de apă cercind să deslușești
Dacă-i noroc, că anii prin trenuri ți se-adună
Și dacă-i drept prin lume
Să tot îmbătrînești.

COROLAN PAUN

Ofrandă

Din lupte cînd se întorceau
Strunind în friuri armăsari
Străbunii noștri se-nchinau
La zeii țării tutelari.
Jertfeau pe-altarele străvechi
Zăpada-nților ninsori
Lumina pașilor perechi
Și viața de altă ori.

Ghicitoare

Despletită
Cu aripi de flutur
Tînăr,
Și picioare de căprioară
Înfrișoasă
Cu dinți albi
Și mărgele de rouă
În păr
Cu iarbă la picioare
Și la urechi cu zumzet
De albine
În miini cu copii
Desculți
Căutînd muguri.
Cine să fie?
Cine să umble
La poarta cerului
Sărutînd stelele?

Conjunctiv

Să dorm.
Și ochii să-mi doarmă
Și gura să-mi cînte
Și mina să doară.

S-alerge în pădure,
Picioarele să-nduplece
S-alerge în iarnă
Că lup după oaie.

S-aducă un mugur
Să facă lumină
Să umple cîmpia
De dulce comoară.

Să dorm
Dar ochi-mi să vadă
S-alerge în pădure
S-aducă un mugur
Să facă lumină,
S-alerge în iarnă
Să umple cîmpia
De dulce comoară.

De dulce comoară
Și gura să-mi cînte
Să-mi vadă și ochii
S-alerge în iarnă
Și gura să-mi cînte
De dulce comoară
De dulce comoară...

Miez de ceas

Transpiri mult...
Îi spuneam
Degetului
Care apăsa inima
Într-o seară.

Roata

Nu se poate. Nu se poate.
Se poate. Se poate.
Deschid ochii și îi închid.

Deschid ochii...
Se poate, se poate
Și tiptil, tiptil
Cineva îmi luă
Negrul,
Și-mi luă asfințitul
Și-mi luă piatra
Și-mi luă moara
Și-mi dădu
Roata...

Dorința

Să-mi plouă
În ochi,
Cu aurul norilor
Să mă-mbrace,
Și să alerg,
În copaci somnoroși
Să sparg pămîntul
Să le dau case
Rădăcinilor,
Să-mi plouă
În ochi,
Să mă-mbrace
În cerul nopții
Să mă-nînce
La gura unui fluviu
Să-mi visez fluturii
Și să-mi plouă
În ochi!

CARMEN JUTEA
elevă în clasa a XII-a
la Liceul de filologie-istorie,
Timișoara

Curier literar

Alis Magdalena Dumitrescu ne scrie: „Pașii calea pe alei / Scîrțite de
frig trotuarul / O mașină glas a dat / Canțonetele de aur.” Nu ne deranjează
atît rima trotuarul / de aur, nici ritmul care suferă din greu, cît mai ales
banalitatea cumplită a acestor așa-zise versuri pe care le-am transcris numai
pentru a oferi o mostră de nonpoezie. Ce alt răspuns li se cuvine unor astfel
de încercări decît un categoric NU? Același răspuns și pentru producții ase-
mănătoare trimise de Gheorghe Dutechici, Maria Chiru, Constantin Hahul,
Florin Trătru, Gh. Șerban Anghelache, Ion Tăranu, Tănăsescu și Armand
Bratu Ionescu, din ale cărui încercări transcriem încă un model negativ:
În zumzetul șuvoiului / Unde curge zgomotos apa, / Pe cer zboară șoimul /
Treceau voinici cu spada.

Dar față în față cu cele două exemple de neurmat, iată și un frag-
ment de poem în care Ioan Suciu, un poet a cărui apariție vom fi poate
obligati să o semnalăm peste cîtiva vreme, are ceva de spus și reușește să
ne atragă atenția, emoționînd totodată cu imaginea și metaforele ce ni le
propune: „Ziua în care ecoul / vede tot ce e de văzut / și tot ceea ce încă nu
se vede / aerienele erori despletindu-și ireala lor alcătuire / iarba care nu
crește pe gesturi / ...ziua căreia / conștiința acestui poem / un ied, un pîriu
și o floare / îi va dărui / ziua aceea / aleargă, desigur, / cu nările umilate de
lumină / pe undeva / pe aproape...” Sau iată un alt tînăr poet, Tucu Moro-
șanu, într-o poezie de doar două strofe, un pastel intitulat Iarnă în nord,
poate oferi, după părerea noastră, pentru mulți tineri începători, un real
model de a descrie (într-o scriitură modernă) natura: „Zăgăzurile toate troz-
nesc în bolta scundă / Vin de-si aprind luleaua la hornuri nori blajini / O
liniște celestă peste mări abundă / Iar ceața se preschimbă-n diluviu mat de
crini”.

Exprimîndu-ne îndoiala că, totuși, poate n-am ales cele mai potrivite
exemple, dar și convingerea că ne-am dat toată silința, pentru a oferi mai
tinerilor noștri cititori un grupaj de modele negative și pozitive, vom repeta
în finalul acestui Curier rugămîntea și îndemnul, adresate aproape tuturor
celor ce ne scriu, de a frecventa, neapărat, ședințele unui cenacul literar.
Manuscrisele nu se înapoiază.

V.N.

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Scriind aceste rânduri îmi dau însă senzația că nu pot evoca de ajuns starea noastră de spirit din acele luni. Povestirea retrospectivă a faptelor, a mersului epidemiei nu redă sâmbul sufletelor noastre. Simțămintele de care eram stăpîniți în lupta cu moartea care ne pîndea de pretutindeni. Nu puteai înfrîna un om fără să-ți povestească vreun episod al epidemiei, nu puteai merge într-o casă fără să afli de îmbolnăvirea sau de moartea vreunui cunoscut, nu puteai să ieși pe stradă fără să întâlnești un convoi funebru. Războiul părea uitat — epidemia era totul. Iarna suspendase ostilitățile, tifosul exantematic ne asvîrlea într-o nouă luptă mai nimicitoare decît cea dintîi și totuși moralul nostru al tuturor era surprinzător. Țineam piept adversității cu o surprinzătoare tărie sufletească.

În mijlocul acestor împrejurări și acestei atmosfere lucrurile tot mai mult se așezau și se normalizau. Iașul se descongestionase din ce în ce. Firește numărul refugiaților era încă prea mare dar încetul cu încetul toți își găsiseră un adăpost și un rost. Viața sub noua ei formă se organiza. Pe copii li așezasem în colonii. Cu ajutorul lui Valaori, lui Simionescu și al multor profesori refugiați eram relativ mulțumit de rezultatele obținute. Fiindcă exodul încetase și nu eram supuși atacurilor aeriene, liniștea domnea și încrederea sporea. Alimentația lăsa desigur încă mult de dorit dar tot față de lipsa din primele vremuri ale refugiuului progresul era vădit. Alecu Constantinescu cu generalul Leonte și cu Barca la mîntăntă se descurau destul de bine. Aproximarea primăverii trezea speranțe de și mai bine iar lumea se obișnuise cu un regim de privațiuni. Mesele antebelice ne păreau o poveste.

Transporturile, în urma sforțărilor combinate ale inginerilor noștri și ai misiunii franceze, se îndrumau și ele spre normal. Sarcina a fost grea, extrem de grea. Pe la 15 februarie Ministerul Lucrărilor Publice a fost în măsură să aducă la cunoștința publicului că la sfîrșitul acelei luni trenurile de călători vor circula regulat, potrivit unui nou orar. La Comănești și în regiunea Moinești se intensifică sub conducerea lui Alexandru Cotescu producția cărbunelui și a petrolului, încît nevoile armatei puteau fi îndeplinite pe deplin și ale populației civile în condiții tot mai mulțumitoare.

Pe de altă parte, Mărzescu întocmea cu ajutorul Mareșului Cartier, al aparatului administrativ al cooperatiei și al specialiștilor tehnici, un întreg plan în vederea intensificării producției agricole. Planul a fost atît de bine chibzuit încît, îndată ce situația climaterică a îngăduit-o, muncile au și început să se facă. N-a rămas un petec de pămînt nelucrat. În această privință acțiunea guvernului a fost netăgăduit la adăpostul oricărei critici...

Colaborarea de guvern mergea destul de bine. Interimatul externelor fusese pentru febrilitatea lui Take Ionescu o mintuitoare supapă. De cînd avusese prilejul să mai trimită telegrame în străinătate, să mai acorde interviuri, să mai aibă întrevieri diplomatice — se liniștise. Singur doctorul Istrati ne-a pricînit oricărui neplăceri. Influențat probabil de vreun funcționar ce se socotea nedreptățit, șoptea pe socoteala lui Radovici, predecesorul său, învinuiri neplăcute. Radovici, care era cîntea personificată, a fost profund mîhnit de a se afla pe nedrept bînuît. El s-a plîns lui Brătianu și fiindcă totul era lipsit de temelie, dr. Istrati a bătut în retragere. Triumfător a descoperit însă curînd după aceea că unii parlamentari au abuzat la distribuțiile de zahăr. Au luat cîteva căpătîni mai mult și dacă nu mă înșel le-au revîndut în piață. Brătianu a dat însă imediat cu energie sancțiunile cuvenite. Cîțiva deputați, între alții Eraclide, au trebuit să-și dea demisia și astfel s-a tăiat din rădăcina o agitațiune pe care unii puneau deja mari speranțe.

De la Marele Cartier nu prea aveam vești multe. Fiind încă la Birlad, știam numai că se lucrează intens la reorganizarea armatei, că colaborarea cu generalul Berthelot era intimă și tot mai cordială și că cu generalul Zaharov, comandantul trupelor rusești, raporturile deși mai bune lăsa încă de dorit. Pe front nimic; liniște, comunicate aproape stereotipe pe care lumea abea le mai urmărea. La Ar-

Partea a doua din capitoul „1917 — Primele luni — Tifosul exantematic” cuprinde însemnări memorialistice ale lui Ion G. Duca privitoare la starea generală de spirit din iarna anului 1917 (pe care recunoaște el însuși că n-o poate reda în toată complexitatea ei), la situația grea — pe cale de ameliorare — a refugiaților, transporturilor, producției de cărbune și petrol în Moldova, a aprovizionărilor de tot felul etc.

Ministrul instrucțiunii publice și cultelor face și de astă dată cîteva aprecieri asupra colaborării de guvern și asupra rosturilor de la Marele Cartier al armatei — o notă aparte acordînd veleităților politice ale comandantului Armatei a II-a.

Cum era de așteptat, I. G. Duca ține să-și depene amintirile și în legătură cu cele trei evenimente penibile ce au făcut senzație la acea vreme — protagoniștii chemîndu-se Socec, Sturdza, Crăiniceanu. În general, cele consemnate de memorialist rezistă în confruntarea cu alte surse documentare, asupra episoadelor respective existînd de acum o anumită unitate de vedere și de interpretare. Ar fi doar de reținut faptul că în cazul așa-zisei trădări a generalului Socec, noi am subscrie numai pînă la un punct în privința creditului exclusiv și total pe care

Duca îl acordă generalului Prezan; dealtfel, într-un număr trecut al revistei — pe cînd erau consemnate memoriile despre bătălia pentru apărarea Bucureștilor — ne-am exprimat formal și argumentat rezerva noastră.

După cum s-a observat, memorialistul și-a făcut un obicei din a trece prin „tunelul timpului” fiecărui capitol și lumea diplomaților aliați aflați în Moldova; în consecință, și de astă dată întîrzie asupra impresiilor culese oficial și din culisele legațiilor străine acreditate pe lângă statul român.

Om politic al timpului său — cu lumini și umbre ce întregesc biografia și justifică sau doar implică fafete de viață — I. G. Duca nu rezistă tentației de a descinde repetat în tabăra partizanilor politici — a majorităților, cum le numește el, de la Camera și Senat. Însă, dezinvolura cu care se mișcă prin viața parlamentară ne prilejuește un evident spor informațional — dar nu reușește și în încercarea de a acoperi cu învelișul gesturilor, frumoase o mare realitate: mixtura unui regim politic de clasă, oligarhic, aservit în ultimă instanță intereselor claselor dominante.

STELIAN NEAGOE

1917 — Primele luni — Tifosul exantematic (II)

mata II-a generalul Averescu se înconjură de adversarii guvernului, în frunte cu Grigore Filipescu și lua din ce în ce mai mult aere de independență sfidînd fața de Marele Cartier și fața de ministri. Chiar Take Ionescu care îi era prieten începea să fie enervat de această atitudine. Baciul era mai mult un focar politic, sediul adevăratei opozițiuni decît cartier unei armate. Popularitatea generalului era răspîndită cam pretutindeni; era acum sistematic organizată în vederea realizării unor ambițiuni politice care nici nu-și mai dăduseră osteneala să se ascundă. Germanii stînd în inacțiune, Averescu avea toată vremea ca prin emisari de tot felul și printr-o acțiune metodică să-și pregătească viitorul politic. Lui Brătianu firește această stare de lucruri nu îi putea conveni. Totuși a tolerat-o. El socotea situația în genere prea gîngasă ca să lovească într-o popularitate discutabilă dar fără îndoială reală. Se mîrginea deci să circumscrie pe cit putea sfera de acțiune a generalului Averescu. Redus la rolul de simplu comandant de armată, Averescu la urma urmei nu putea fi prea periculos. Dacă atitudinea lui va depăși marginile admisibile, Brătianu își rezerva dreptul de a interveni atunci. Cred că ținînd seamă de toate contingențele situației, el a făcut bine să procedeze în acest mod. Nu e mai puțin adevărat însă că spectacolul acestui general politician și quasi-răsvîrșit constituia un precedent regretabil și o pildă primejdioasă.

În decursul acestor luni s-au mai petrecut trei evenimente penibile și senzaționale în lagărul militar: degradarea lui Socec, trădarea lui Alexandru Sturdza și condamnarea la moarte a colonelului Crăiniceanu. În timpul bătăliei de la București, generalul Socec își părăsise postul de comandă. Prezan era convins că în mare parte pierduse bătălia din cauza lui. Adevărul e că Socec era un ofiter de salon care își făcuse aproape toată cariera la București, la comenduirea pieței și la escorta regală, nu avea pregătirea necesară pentru a exercita un comandament efectiv și delicat în timp de război. La prima încercare mai grea și-a pierdut capul și conștiința. Un exemplu trebuia deci dat și Prezan, precum am mai spus-o, a adus un mare serviciu armatei, disciplinei și moralului ei prin această condamnare. În primele zile ale lui februarie, tot Iașul a alergat pe platoul de la Copou — ca să asiste la scena oribilă a degradării acestui nevrednic general. Cu neputință organică a românilor de a da lucrurilor un caracter definitiv, cum a venit la guvern Marghiloman, Socec a fost considerat ca o victimă politică și juriștii germanofili au găsit formulele cuvenite pentru a revizui procesul și a-i asigura o reabilitare legală. Reabilitarea morală opinia publică nu i-a mai dat-o însă niciodată. A murit la vreo zece ani după război, ca o nenorocită eoavă.

Cu Sturdza chestia a fost din toate punctele de vedere mult mai dureroasă. Îmi aduc aminte și acum că fiind la Mitropolie vecin cu Vintilă Brătianu, el mă chemă într-o seară și cu figura descompusă îmi spune: „Mă vezi așa de tulburat fiindcă am aflat un lucru pe care mai nu-l pot crede și care dacă ar fi cumva adevărat, ar fi prea oribil. Ce s-a întîmplat, răspunsei eu speriat. Te rog n-o spune nimănui căci tot cred că trebuie să fie o eroare. Dar ce e? Închibulește-ți, cei de la Marele Cartier pretind că Alexandru Sturdza a trecut la inamic, că a căutat să atragă tot sectorul său cu el, dar că din fericire nimeni afară de Wachman nu l-a urmat. Germanofil îl știam și avînd în vedere educația și lungul său stagiul în armata germană, pricepeam simțămintele lui, dar să-și trădeze țara el, un om care a fost o viață întreagă personificarea cînteii, a scrupulozității morale, el, fiul lui Mitit Sturdza — asta nu se poate, nu se poate, e o greșeală, o răzbunare. La gîndul numai că ar putea fi adevărat, încheie Vintilă Brătianu, mintea îmi stă în loc”. Emoția mea era firește tot atît de mare ca a lui Vintilă Brătianu, dar m-am grăbit să îi spun că eu cred lucrul posibil și iată de ce. Cu cîteva luni înainte de război fusese informat, în calitate mea de ministru de culte, că la Școala mili-

tară a cărui comandant era Alexandru Sturdza se făcea propagandă adventistă și antimilitaristă. I-am semnalat deci cazul și mă așteptam să-mi mulțumescă și să primesc asigurări că va lua măsurile cuvenite. Cînd colo, spre uimirea mea, am primit de la el o lungă și pretențioasă scrisoare în care îmi vorbea de articolul din Constituție care garantează libertatea de conștiință și conchidea că la urma urmei în confuziunea morală de la noi, adventismul e preferabil ateismului sau indiferentismului. Atunci l-am chemat la mine și cu o uimire crescîndă am constatat că era de prisos a vorbi bunsimț cu acest spirit încăpățînat și sucit și mi-am zis: într-un cap cu astfel de deformațiuni nu m-ar surprinde ca el să fi trecut și la inamic — crezînd că-și salvează patria, că săvîrșește un act de eroism. Așa a și fost.

Dar scena cea mai curioasă s-a petrecut a doua zi la Consiliul de Miniștri. Brătianu care știa împrejurarea cu adventismul și care îl mai știa pe Alexandru Sturdza și extrem de vanitos, nu voia să creadă dar era zdruncinat. Costinescu în schimb a sărit în sus. Aceste svonuri sunt o infamie. Cunosce pe acest om de cînd era copil, știu în ce principii a fost crescut, e un atentat la memoria venerabilă a tatălui său. Să vad și tot nu voi crede. Ferechide, Porumbaru, Take Ionescu chiar — în aceleași simțăminte, cit despre Mișu Cantacuzino — el socotea învinuirea adusă lui Sturdza ca ofensă adusă onoarei familiei sale. Rosu și tremurînd, strigă: „Am putut fi adversarul politic al tatălui său, dar Alexandru Sturdza după mama sa care este o Cantacuzinească mi-e văr, am copilărit cu el, e mai presus de orice bănuială și nu permit nimănui să îi arunce un astfel de obrobîi”. Într-o asemenea atmosferă am păstrat o atitudine rezervată, cu atît mai mult cu cît într-adevăr acuzația era prea îngrozitoare pentru a o susține fără dovezi indiscutabile.

Din nenorocire peste cîteva zile Brătianu adine tulburat ne-a comunicat amănuntele. Erau înfrîntoare. Se găsise un carnet în care Sturdza notase planurile lui, în care cita ofiterii pe care încercase să îi convingă precum și aceia pe care nădăjduia să îi atragă în viitor și se știa acum că ordonanța sa refuzînd în ultimul moment să-l urmeze, el o împușcase fără milă cu propria sa mîină. În fine — mai monstruos decît toate — se descoperea acum că locotenentul Ciulei, pe care îl învinuise că se retrăsese fără rost de pe poziție și pe care pentru aceasta îl și condamnase la moarte și îl executase, era nevinovat. Totul fusese o inscenare ca să inspire deplină încredere comandanților săi. De fapt era hotărît să treacă la inamic încă de atunci. Unele din mișcările lui părăsiseră suspente lui Averescu. Pentru deplina reușită a planului, toate îndoilele trebuiau spulberate. Pe de altă parte, Averescu își dădea acum seama și de ce, cu prilejul ultimei vizite a regelui pe front, Sturdza înaintase atît de mult cu el înspre tranșeele inamice. Încerca, se vede, să-l expună gloanțelor germane sau chiar să-l predea prizonier dușmanului. Așadar, fiul lui Dimitrie Sturdza era nu numai trădător dar și asasin. Am pus toți capetele în jos, stăpîniți de o adîncă durere. Dacă nu mai puteam fi siguri nici de un om cu tradițiile și cu reputația lui Sturdza, de un om care fusese educatorul respectat și iubit a atîtor generații de ofiteri tineri, de cine mai puteam fi siguri? Cu drept cuvînt totul părea posibil. Acest înconfortabil simțămînt, această chinuitoare îndoială ne-a urmărit săptămîni de-a rîndul.

Crăiniceanu a fost un corolar al lui Sturdza. Înteles cu el, trebuia să-l urmeze. A fost însă prins înainte, pe cînd se întorcea cu manifeste de la întîlnirea ce avusese peste tranșee cu dînsul. În timpul neutralității acest ofiter, dealtmînter distins, se manifesta ca un partizan hotărît al intrării noastre în acțiune alături de aliați. Generalul Iliescu l-a trimis însă ca atașat militar în Grecia și de atunci își schimbase deodată atitudinea, devenise un germanofil înflăcărat. Scria rapoarte foarte defavorabile asupra acțiunii aliate de la Salonic și nu se șfia să declare că datorită conducătorilor

României e să se alipească Puterilor Centrale a căror victorie e mai presus de orice îndoială. Unii susțineau că această metamorfozare se datorîrea regelui Constantin care simțîndu-l vanitos, speculase cu succes această slăbiciune a sa. Alții pretindeau că soția sa, iubitoare de lux, fusese sedusă de arginții germani și că exercitînd o mare influență asupra lui, îl convertise în cele din urmă. Nu știu care e adevărul. Destul că trădarea lui era neîndoieală. Aci trebuie să mărturisesc că generalul Prezan a fost antic. Crăiniceanu era nepotul său, fiul soriei sale. Consiliul de război știind aceasta a crezut că îi va complace condamnîndu-l numai la muncă silnică pe viață. Prezan aflînd aceasta a casat sentința, l-a trimis din nou în judecată și a iscalit personal condamnarea la moarte. Pe front, înaintea întregului său regiment, în vinerea Paștelui, Crăiniceanu a fost împușcat. Mi se spune că în fata morții a fost demn. A refuzat să fie legat la ochi, a cerut să sîrute drapelul și liniștit a așteptat plutonul de execuție. Convingerea mea — desigur ea nu constituie o justificare, e numai o explicațiune — Crăiniceanu a fost victimă a eredității sale. Tatăl său, generalul Crăiniceanu, prezenta stigmate indiscutabile de dezechilibru. La nefericitul său fiu infirmitatea organică a evoluat pînă la aberația trădării.

Acestea au fost paginile de rușine ale epopeei întregirei neamului. Nu le-am putut trece sub tăcere dar le întorc cu grabă și cu o durere ce nici azi n-o pot stăpîni.

Cu corpul diplomatic la Iași de ase-ne-nimic deosebit, decît numai că infirmitatea cu St. Aulaire devenea efectivă. În mare parte sub influența ducelui de Luynes și a lui Robert de Flers, St. Aulaire a încetat de a mai asculta de sugestiunile funestului Lacombe și s-a apropiat de Brătianu. De îndată ce s-au cunoscut mai bine, s-au stabilit între ei simțăminte de reciprocă simpatie și considerațiune. La flacăra suferințelor noastre prietenia lor s-a călit tot mai mult. St. Aulaire — rece, neapăsător și cam ironic — se dovedea în mijlocul nenorocirilor o inimă caldă și un suflet de elită. Masoloff plecase pentru interese familiare la Petersburg. Însărcinatul de afaceri, înaltul și molit prînz Gagarine nu juca nici un rol, așa încît cu Legația rusească de fapt nu mai erau decît raporturi neînsemnate și reduse. Barclay, Fasciotti și ceilalți erau covîrșiți de greutatea vieții de toate zilele și de neplăcerile inerente refugiuului. Criticau cam lesne și cam mult, dar n-aveam vreme să ne ocupăm de aceasta.

Mai supărătoare pentru noi erau majoritățile. Vechea formulă a lui Ferechide — un guvern n-are dificultăți reale decît cu majorități cărora nu le dă de lucru — se adevăra tot mai mult. Fiind neocupăți, luptîndu-se cu mizeriile refugiuului — printre deputați și senatori domnea un spirit cam răsvîrșit. Unii criticau și cu rost și fără rost. Alții se făceau cu o condamnabilă ușurință ecoul tuturor resentimentelor și tuturor calomniilor. Colaboratorii noștri conservatori și conservatorii democrați își reamînteau iarăși prea adeseori că sunt adversarii noștri și aveau tendința să uite că trăim într-o epocă de conlucrare. Mărzescu și cu mine căutam să menținem contactul cu cît mai mulți din prietenii parlamentari. Cînd le vorbeam lucrurile se potoleau, dar era atîta suferință și atîta enervare pretutindeni încît curînd după aceea trebuia s-o luăm de-a capul.

Ca să combatem această surdă agitație, ca să mă dăm satisfacție plîngerilor lor — că nu sunt de ajuns înfrînți la curent cu ceea ce se petrece — i-am intrunțit întîi, Mărzescu și cu mine, într-o consfătuire mai largă. Aprovizionarea fiind chestiunea la ordinea zilei și obiectul principal al criticilor, am discutat cu ei această problemă. Le-am arătat ce am făcut, ce măsuri sunt proiectate, le-am anunțat hotărîrea guvernului de a institui o comisie compusă de miniștri de război, interne, domenii, lucrări publice și un delegat al Mareșului Cartier pentru a coordona și rezolva toate chestiunile privitoare la alimentare și la aprovizionare. S-a discutat pe urmă chestia refugiaților și la sfîrșit Mărzescu a expus planul său pentru asigurarea recoltei viitoare. Parlamentarii au plecat mai liniștiți și oarecum satisfăcuți.

Superbă victorie, la tenis, în fața Braziliei!

Cu nostalgia cuplului de aur al tenisului românesc Țiriac-Năstase, cei care ne-au învățat legile superbe ale acestui sport, știut, înainte, doar că seamănă ceva cu tenisul de masă, deci, în această stare, ne-am prezentat ca spectatori la meciul România — Brazilia, din cadrul Cupei Davis. N-am fi crezut, sinceri să fim, că flăcăii noștri de azi, Segăreanu și Dirzu, vor triumfa în fața numelor, atât de sonore și atât de mult umblate prin turnee, ale lui Thomaz Koch și Carlos Kirmayr, doi „bătrâni” jucători, întul de 36 de ani, celălalt de 30. Revenim cu alte amănunte de-acum cunoscute: Florin Segăreanu nici n-a implinit 20 de primăveri (le serbează în acest final de marțisor), iar Andrei Dirzu e mai în vîrstă cu... un an!

Poate că, tocmai de aceea, simțind că cei doi au nevoie de sprijin, federația de specialitate — aflată într-un impas organizatoric — a apelat la sprijinul autorităților din Timișoara, solicitind ca acest oraș cu o sală adecvată, „Olimpia”, și un public ce are, de-acum, vocația sporturilor, să găzduiască înfruntarea româno-braziliană; cum televiziunea, radioul și presa scrisă au informat „la zi” asupra evoluției jocurilor și scorurilor, pînă la acel triumfal 3-2, ce-ar mai rămîne de notat pentru a nu repeta prea multe aprecieri?! Întîi, ca o concluzie limpede, Florin Segăreanu promite să fie o nouă stea a tenisului românesc. El merită cu prisosință să fie felicitat din toată inima pentru marea ispravă de a-i învinge, la simplu, pe cei doi brazilieni, Kirmayr în prima zi (4-6, 6-4, 7-5, 6-2), și Koch

în partida decisivă (4-6, 6-3, 7-5, 4-6, 6-0). Ca tot acest foarte talentat jucător să fie autorul principal al victoriei din meciul de dublu: Segăreanu, Dirzu — Koch, Kirmayr (0-6, 8-6, 6-4, 7-5). Chiar și din „lectura” parantezelor lesne se poate deduce că jocul acesta n-a fost o simplă joacă. Noi, spectatorii, ne-am ros unghiile de emoție, ne-am mușcat buzele, ne-am fript palmele, ne-am extenuat vocile cu îndemnul: „Hai, Florin”, „Hai, Andrei!”, „Hai, România!”, „Da, chiar și „hai, Andrei!”, deși Dirzu a jucat modest, fără nerv și fără vlagă, fiind copleșit fie de importanța misiunii sale, fie de fețele distinse ale brazilienilor. Doar la dublu, în seturile decisive, cu un partener de o imensă generozitate și răbdare, Andrei Dirzu și-a valorificat forța serviciilor dovedind că ar avea resurse valorice; învins și de Koch și de Kirmayr, cărora le-a luat, la un loc, doar două puncte, el și antrenorul Bardan trebuie să gîndească foarte serios atît la șansa cit și la povara de a rămîne în banca din fața a școlii Țiriac — Năstase.

Da, Florin Segăreanu care împreună cu Hărădău au cîștit victoria asupra lui Koch printr-un salt comun în bazinul „Olimpiei”, Florin în echipament, celălalt în costum — pare făcut pentru victorie în acest sport; are talent, are forță, are inspirație, are nerv (nu nervi!); pe Thomaz Koch l-a decimat pur și simplu, sleindu-l de puterile stîngii sale, setul ultim, încheiat cu 6-0, devenind o demonstrație a vigoarei, a sănătății, a înțelepciunii, Florin utilizînd cam toate procedeele tactice în fața rutinei „vulpoului” brazilian.

Nu din politețe, brazilienilor ca și căpitanului nejuccător, Cletto, li se cuvin omagii pentru demnitatea și sportivitatea lor; noblețea tenisului și a celor care-l practică — adaug și a celor din tribunele românești! — și-au găsit confirmarea în atitudinea de o mișcătoare cinută morală a lui Thomas Koch și Carlos Kirmayr, care, asemenea arbitrilor neutri, Jacques Dorfmann, au fost impresionați și de țara ce-i primea cu ospitalitate, cu simpatie... fotbalistică, și de faptul că, deși Ilie părea solitar și fără prozești, în urmă-i se ivesc cu rachete măiestre, foști săi băieți de mingi.

Bravo, băieți! Bravo, România!

TEODOR BULZA

RUGBY

Ocazie pierdută

De bună seamă că dintre ocaziile de a puncta scorul, de a marca în jocurile sportive, cele mai multe nu sînt cele realizate. Ci mai degrabă cele pierdute, ratările, care își au și ele farmecul lor, exprimat prin mugetul dezolat al tribunelor. Dar nu despre ele vom vorbi aici, ci despre un regret intim, dar cu ecouri mai ample, în legătură cu o întreagă competiție, care pur și simplu nu va avea loc. Cum e și firesc, mă voi referi la sportul nostru drag, rugbyul.

Publicul bucureștean și telespectatorii din întreaga lume așteaptă cu o frenetică nerăbdare cea de a XI-a ediție a Jocurilor mondiale universitare de vară, care se vor desfășura la București, între 19 și 29 iulie, anul acesta.

Vom asista la un impresionant decathlon al Universiadei mondiale, în care, în afară de sporturile individuale (atletism, gimnastică, lupte, natație, sărituri în apă, scrimă și tenis), se înscriu și jocurile sportive: baschet, polo și volei.

Regretul nostru, poate cam tardiv, constă în faptul că nu vom avea ocazia să participăm și la o tinerească desfășurare a rugbyului, sport prin excelență școlăresc și studențesc, profitînd multilateral de această ocazie.

Îmi amintesc și acum cu plăcere că în august 1953 s-a organizat, tot la București, Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților, în cadrul căruia au avut loc o serie de întîlniri sportive prietenești, printre care și o competiție de rugby.

Tara noastră a fost reprezentată de echipele Locomotiva și Constructorul (două veritabile selecționate de tineret) și au mai participat selecționatele F.S.G.T. (Franța) alături de o combinată studențească Australia—Noua Zeelandă, disputîndu-se partide de mare spectacol pe stadionul Dinamo, arhiplin și legîndu-se noi prietenii și relații internaționale care au ajutat mult evoluția ulterioară a rugbyului românesc.

Cred că ar fi fost necesar ca Federația Română de Rugby, prevăzînd actuala grandioasă ocazie, să vină în întîmpinarea ei cu propuneri și programări hotărîte, bîzîndu-se pe invitații de elită din rugbyul universitar mondial.

Prezența, de pildă, a unor echipe din Oxford și Cambridge sau a formației Paris Université Club (P.U.C.) sau a echipei Academiei de Aviație „Iuri Gagarin”, împreună cu o selecționată puternică a studenților noștri și cu alte selecționate din țările prietene, ar fi contribuit în mod substanțial la propășirea rugbyului.

Dacă s-a trecut însă pe lângă această fructuoasă ocazie, s-ar fi putut, cel puțin, organiza o salutară Cuoa studentescă internă, cu tendința de perpetuare, între formațiile divizionare studențești binecunoscute: Politehnica Timișoara, Politehnica Iași, Știința Petroșani și Sportul studențesc, în cinstea Universiadei mondiale.

Deși tardivă, poate că, totuși sugestia noastră va constitui un imbold pentru viitor. Rugbyul se bîzuește pe eșuri certe și nu pe ocazii ratate.

TUDOR GEORGE

OMUL CARE JOACĂ

Întrebări naive

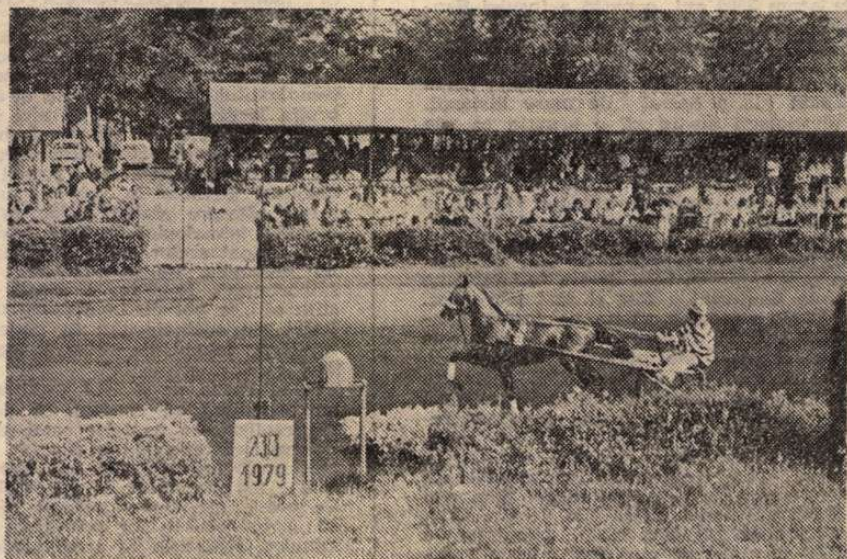
Toți cei care jucăm sau mergem pe mina fotbalului, dacă se poate spune așa, acordăm o importanță prea mare felului în care se împarte dreptatea în teren de către arbitri; și în afara lui, de către cei sortiti să judece deciziile tuturor, arbitri, jucători, antrenori, conducători de echipe și, nu în ultimă postură, chiar spectatori. Dreptatea ar trebui să fie una singură, aceea naturală, a adevărului, dar mai avem destul de mult pînă cînd această prezență de natură feminină, dezlegată la ochi, va găsi un loc creator la masa la care se discută și se plămădește viitorul fotbalului. Pînă atunci, avem tot dreptul să ne întrebăm în orice moment, cînd vor deveni arbitrii corecți, jucătorii și conducătorii lor cinstiți și feri, iar spectatorii în ton total cu frumusețea arilor ce li se serveste? Fiind entuziaști, nu numai prin puterea obiectivă a oazei de latinitate pe care încercăm să o păstrăm cit mai puțin alterată, să sperăm că vom trăi cit de curînd, momentul unui răspuns pozitiv. Sigur, aceasta nu poate însemna în timp zile sau luni, ci ani, și este foarte bine că acest efort de muncă cîștită și de legalitate începe să fie tot mai vizibil și în fotbal. S-a făcut ceva, a mai rămas însă mult de făcut.

Lăsînd la o parte aparentele constatări mari, să trecem la adevăruri mai mici, sugestive, născute din acest joc care este fotbalul și care-l face pe oameni să se întrecă atît de frumos. Așadar, una din „oile” cele mai negre ale fotbalului nostru o constituie, în mentalitatea multora, arbitrii. În ciuda faptului că, obic-

tiv, avem o bună școală de arbitraj și un renume acceptabil în acest sens, mai răsturnăm cîteodată, din cauza vitrinei lor, oala cu lapte pe stadioanele Europei. Deși am avut multe litigi cu ei, cred în arbitrii noștri, i-am simțit pe mulți că „știu meserie” și bineînțeles că n-am să mă las pînă nu am să-l arăt cu degetul (ceea ce nu este frumos), în fața și vîzului tribunelor pe unul pe care am să-l simt „mînjit cu miere”. Un prieten care imi lipsește mi-a sugerat mai de mult această idee și fiind spre apusul carierei de jucător, din plictiseală în lupta inegală cu ignoranța cruntă și nu ca potență, am să fac acest lucru.

În ultimul timp, arbitrii și comportamentul lor, începînd de la „grija” deplasării și ajungînd la prestație, au fost destul de discutate. Nimeni însă nu s-a gîndit că, pentru un început al cîstei, acești cavaleri merita recompensatii oficiale cel puțin cu prețul cîștigului jucătorului care a învins. Ar fi un început pe care îl merită chiar și Silaghi, Moraru sau Ispas, le-ar da de gîndit chiar și lor, și cel puțin pentru moment n-ar pretinde și „suma mincinoasă” ce licitează peste tot mult deasupra celei oficiale. Apropo de această sumă. Măntreb cu naivitatea reală a omului de bine. Dacă tot se poate da peste, de ce nu legiferăm oficial potența pecuniară obiectivă a fotbalului și îi învățăm pe jucători, încă de la semnătura ce și-o aștern pe statele fictive, că pot minți și ei la rîndul lor?...

CORNEL DINU

Se deschide sezonul de hipism

Duminică, cu începere de la 9.30, se inaugurează pe Hipodromul de stat din Ploiești stagiunea alergărilor de trap pe 1981. Din cite am aflat, organizatorii au pregătit un program festiv, alcătuit din 10 alergări la care își vor da concursul 109 cai între 3 și 8 ani.

Actualul sezon va cuprinde 70 de reuniuni hipice, cîderea cortinei fiind prevăzută pentru 20 decembrie. Organizate, la început, numai duminică, reuniunile urmează să fie programate, din luna

mai, și joia după-amiază, în cadrul lor avînd să „se producă” 259 de trapași, din care 90 provenind din generația tinăra, crescută la hergheliile Dor Mărunt și Rușetu.

În ceea ce privește cursele de amatori, care s-au bucurat de un deosebit succes în stagiunile trecute, acestea se vor relua în ziua de 10 mai. Pentru cei care doresc să se înscrie în acest campionat, porțile Hipodromului de stat din Ploiești sînt deschise.

ce consideră „cazul Ion Ionescu”. Din respect față de adevăr și, implicit față de cititori, în să precizez că suspendarea dictată împotriva mea de biroul federal (de a nu mai antrena timp de un an de zile echipele de diviziile A și B) a fost nelegală și netemeinică intrucit biroul federal al F.R.F. nu s-a constituit statutar (au lipsit mai mult de jumătate din membrii lui, printre care însuși Anghel Paraschiv și Ștefan Covaci) și nici nu a urmat calea legală prevăzută de regulamentele F.R.F. Cînd zic asta, mă refer la faptul că situația mea nu fusese dezbătută în cadrul Colegiului central al antrenorilor. În pofida acestor nereguli, Biroul F.R.F. a hotărît să mă suspende. Firește am urmat calea legală, adresînd un memoriu conducerii C.N.E.F.S., invo-

cînd argumentele de mai sus ca și altele. Analizînd cu temeinicie și simț de răspundere demersul meu, conducerea C.N.E.F.S. a hotărît anularea deciziei de suspendare, măsură total justificată de datele problemei. Față de acestea apreciez cuvintele scrise la adresa mea de Anghel Paraschiv drept calomnioase și, firește, drept o încercare de inducere în eroare a opiniei publice. Cu atît mai nelalocul lor imi par acuzațiile aduse în textul respectiv conducerii C.N.E.F.S., care nu a făcut altceva decît să împartă dreptatea în mod cîștit și loial. Dacă cineva a greșit în cazul meu, și a greșit, atunci în cauză este Biroul federal, asupra acțiunii căruia și-a pus pecetea arbitrarul și puterea de influență a fostului președinte al F.R.F., dornic să rămînă în fotbalul românesc nu

printr-o muncă de durată și nu prin exigență, ci prin sancțiuni exagerate, adesea neintemeiate, ca în cazul meu, și cum am mai arătat împotriva regulamentelor în vigoare. În ceea ce privește plecarea de la clubul Petrolul Ploiești menționez că nu s-a datorat dorinței proprii, ci imposibilității clubului respectiv de a obține detașarea mea de la A.S.E. pe o perioadă de 3 ani, așa cum am convenit. Alături în acest sens convenția încheiată cu clubul Petrolul-Ploiești.

Concepția invocată, potrivit căreia „antrenorul îi șade bine cu drumul”, a fost, este și va fi străină concepției mele de viață și muncă, viață în cursul căreia am respectat, respect și voi respecta cu strictețe legile țării, ale profesiei pe care mi-am ales-o.

ION IONESCU

Dreptul la replică

În legătură cu articolul „Cîteva opinii privind modul cum este condusă și îndrumată F.R.F.” publicat în revista „Flacăra” din 12 februarie 1981 sub semnătura lui Anghel Paraschiv, fost președinte al F.R.F., vă rog să publicați următoarele precizări:

Fără să atace problemele de fond ale fotbalului românesc, fără să pomenească nici un cuvînt de faptul că, sub conducerea lui, fotbalul românesc a înregistrat o suită de usturătoare eșecuri, între altele ratînd calificarea la campionatul european, fostul președinte al F.R.F. găsește un spațiu întins spre a se ocupa de ceea

Lumea în care trăim

Omul și marea

În urmă cu câteva milenii, navigatorii antichității porniseră pe întinsul mărilor în căutarea speranțelor și, deopotrivă, a supraviețuirii. Acum, aflați în plin secol XX, ne vom reîntoarce oare către marea fără de sfârșit? Vom regăsi bucuria întinderilor apei? Noua ipoteză modernă, al cărei sens îl găsim mai cu seamă în viitorul iminent, apare ca un răspuns la problemele unei lumi confruntate cu perspectiva epuizării unor resurse vitale. Nu o dată, viitorologii au arătat că Pământul ar putea să ajungă la un moment dat la limita, să devină incapabil să poată asigura plenar nevoile stricte ale civilizației umane. Va trebui atunci, din nevoie, să scotocim zăcămintele prea puțin exploatare de pe fundul apelor. În fond, speranța, încrederea în bogățiile submarine nu-i nouă. Oamenii au preferat însă să se folosească de ceea ce le era mai la îndemână. Dar vechile obiceiuri trebuie corectate...

Lumea poate miza pe fantasticele bogății ale mărilor și oceanelor; ele sunt cele mai mari „rezervoare” de apă, de hrană, de materii prime și de surse energetice. Ar fi greșit să se creadă că aceste aprecieri aparțin unor imaginații prea febrile. Adevărul este că numeroși oceanografi, biologi, chimiști, specialiști în nutriție — cu toți, oameni de știință versati — afirmă categoric: în ocean se află pîinea noastră viitoare! Oceanul va putea hrăni omenirea!

Desigur, pentru a folosi în mod inteligent rezervele mării este necesar, în primul rând, ca acestea să fie identificate, cunoscute. Apare necesitatea unei investigații profunde la nivelul planetei. Trebuie cunoscute mai întâi speciile marine, condițiile lor de viață, locurile de reproducție, migrațiile, sursele de hrană, longevitatea lor. Apoi trebuie să înceapă era „cultivării” oceanului sau acvacultura. Un ansamblu de procese tehnice ar permite realizarea „creșterii” animalelor marine și „cultivarea” vegetalelor marine sub controlul de către om al diverselor faze ale ciclului de producție, la fel ca și în culturile terestre. „Colonii” ale viitorului nostru consum alimentar și-au și făcut loc. În Japonia, bunăoară, fermele de scoici, crabii, calcanii sau alte specii, organizate în apele marine, au devenit o practică generalizată de mulți ani. Tot așa cum folosirea în alimentație a proteinelor vegetale obținute din alge marine a luat de acum o largă extindere. Ogoarele obișnuite ale omenirii s-ar putea muta treptat, sub valurile mărilor, așa cum Jules Verne își imagina încă cu mulți zeci de ani în urmă în cărțile sale.

Cu toate că acvacultura se află abia la început, ea asigură de pe acum 3 milioane tone anual, față de 70 milioane tone cât reprezintă „recolta” pescuitului mondial. Iar prevederile F.A.O. pentru producțiile viitoare obținute prin acvacultură sînt de 25 milioane tone în 1985 și de circa 70—100 milioane tone în anul 2000. Pentru moment, crearea acestor „ferme” pentru cultura speciilor marine este desigur încă anevoioasă — nu există suficiente cunoștințe, lipsesc tehnologiile specifice. Dar o largă cooperare între specialiștii di-

feritelor țări ale lumii ar putea depăși ușor aceste bariere temporare.

Și încă ceva: grație imenselor și profundelor întinderi oceanice, este sigur că omenirii nu-i va lipsi apa; numai că necesitățile crescînde de apă potabilă vor crea dificultăți din ce în ce mai mari în multe regiuni secetoase și supraaglomerate ale globului. Iar instalațiile de desalinizare a apelor mărilor, care funcționează cu succes în multe țări, sînt deosebit de costisitoare. În lume, s-a stîrnit o adevărată cursă pentru noi tehnologii mai simple și mai ieftine. În același timp, în America, un institut special, „Rand Corporation”, studiază realizarea unui proiect care și propune să remorcheze calotele de gheață din Antarctica și să le aducă în preajma statelor cu climă aridă, lipsite de apă dulce.

Cît privește contribuția oceanului la potolirea „foamei” de energie a omenirii, aceasta poate fi în viitor cu adevărat uriașă. Să ne referim spre exemplu doar la transporturi. Pentru economisirea energiei, posibilitatea folosirii navelor cu pinze preocupă tot mai mult cercetătorii și constructorii navali. În Anglia a și fost lansată la apă o navă modernă înzestrată cu veliere. Totodată, la dispoziția omenirii se vor pune noi tipuri de nave, hidroplane, hidroptere sau aeroglisoare care împreună cu navele cu pinze pot permite o economisire importantă a combustibililor. Ceva mai practică, și de acum folosită nu numai în mod experimental, este energia inepuizabilă a valurilor mărilor, a curenților marini sau a mareelor. La Rance, în Franța, prețul unui kilowatt/oră de energie obținută din maree se apropie de costul kilowatt-ului/oră-clasic.

Cercetările oceanografilor sovietici, francezi, americani, au demonstrat că bogățiile solului și subsolului maritim sînt practic inepuizabile. Am putea să ne referim desigur la extinderea tot mai largă a extracției de petrol și gaze de pe fundul mărilor, la extragerea uraniului, iar mai tirziu, la folosirea hidrogenului aflat în cantități nelimitate în apele mărilor. Să ne oprim însă numai la petrol. După toate calculele, exploatarea marinelor — care au luat proporții ca urmare a „socului” majorării prețurilor petrolului de către O.P.E.C. — vor produce în anul 2000 cam 3 miliarde tone, adică cam tot atît cît se produce astăzi în întreaga lume forîndu-se pămîntul. Toți specialiștii apreciază că pe fundul mărilor se pot extrage de asemenea sute și sute de milioane de tone de minereuri — de la fier, molibden sau wolfram și pînă la aur și argint, cantități ce ar putea satisface în întregime nevoile de metale ale omenirii. Numeroase institute cercetează, cumă de pe acum, modalitățile tehnologice adecvate exploatarea cît mai eficiente a acestor bogății.

Iată dar că „chemarea mării” va avea tot mai puțin un sens figurativ. Pentru că în fond, uscătul nu-i nimic altceva decît o mică insulă pe suprafața imensă a oceanului. Orice ar părea de ciudat, oamenii trebuie să înțeleagă și să se obișnuiască cu ideea că o parte din „pîinea” lor viitoare se află pe ogoarele din străfundurile valurilor oceanelor, ceea ce la urma urmelor reprezintă desigur un nou triumf al omului asupra naturii!

AL. PINTEA

Mondo umano?

Avatarurile artei

La ora cînd scriem aceste rânduri tocmai se anunță că Spania a cerut oficial Muzeului de artă modernă din New York retrocedarea faimoasei pinze „Guernica” a nu mai puțin celebrului Pablo Picasso. Nu știu în cît timp problema va fi transată. Și asta chiar dacă am recurge la ajutorul dezinteresat al unui ordinator mai mult sau mai puțin modern. E adevărat, acestea au calculat cu singe rece că în Franța, de pildă, din 1960 au dispărut anual cîte 10.000 de tablouri sau obiecte de artă, adică a fost spart un muzeu la cîte trei zile; s-au înregistrat 250 de furturi importante pe an și doar 6 la sută dintre obiecte au fost regăsite. Bună și informatica asta la ceva...

Mai ales că, după cum ne asigură într-un amplu studiu Yves Pimor, comisar principal în retragere al marinei (franceze), director științific la Societatea internațională de studii, cercetări și organizare (SINORG) și director al proiectului SIRLOG, „ordinatorul s-a născut din necesități militare în urmă cu peste 35 de ani”. Dacă așa ceva nu știm prea bine, apoi nu cunoaștem deloc faptul că „dezvoltarea lui în Occident a fost în parte legată de utilizarea pe care i-au dat-o militarii și industriile de armament”. E la mintea cocosului că o atare dezvoltare spectaculoasă a făcut să apară „energia informatică” și ca primii consumatori ai acesteia să fie „în majoritatea țărilor (occidentale) dezvoltate armatele și complexele militaro-industriale”. Ca atare „astăzi, informatica a devenit temă de reflecție strategică”.

Dar pînă să ajungă un asemenea stadiu a fost ușor sau greu? Yves Pimor, în studiul său, opinează că „dacă vrem să analizăm corect rolul pe care îl poate juca el (ordinatorul — n.n.) în artă militară (subl. ns.) este necesar să distingem diferitele părți ale acestei arte”. Și tot Pimor ne spune că „după maniera clasică vom distinge strategia, tactica și o a treia parte, prea mult neglijată, care este una dintre cheile războaielor moderne: logistica”. Autorul complexului studii vorbește de accepiți largă pe care o dă aici logisticii și conchide că „ar trebui, deci, să adăugăm artei militare, care nu este arta războiului în sensul de care i-l atribuia în celebrul său tratat „Despre război” Clausewitz, o parte tehnologică în care folosirea ordinatorului, cum este lesne de presupus, nu este lipsită de importanță”. În fine, e cazul să stim că „se pot distinge patru utilizări ale ordinatorului în materie militară: tehnologia militară, logistica, tactica, strategia”.

Fiind vorba de o artă (militară) ne permitem să credem că deja s-a realizat un transfer semantic: informatica normală a devenit tot mai mult militară iar cea specifică e tot mai mult a comerțului. Pe urmă, nu spune autorul citat că „prin relativă lor similitudine în minuire, sistemele de arme moderne se pretează bine transferului de artă militară”? Dar să ne oprim aici și să nu intrăm și în domeniul esteticii militare, căci o fi existînd și așa ceva iar noi o promovăm fără să știm! Oricum, cînd, pornind de la războiul civil din Spania, a pictat „Guernica”, Picasso nu știa poate așa ceva! Avatarurile artei!

DUMITRU CONSTANTIN

Un nou Pompei

Insula Santorini din Marea Egee s-a scufundat acum 3500 ani, în urma unei erupții vulcanice care a acoperit-o cu un strat de lavă gros de 5—20 m. Echipa condusă de profesorul Spiridon Marinatos, din la o parte stratul de lavă, a făcut să iasă la suprafață resturile unei adevărate metropole pentru acea vreme: un oraș de circa 30.000 locuitori, cu clădiri avînd 2—3 etaje, cu balcoane și terase, cu sisteme de încălzire cu apă termală, cu edificii publice impozante. S-au descoperit numeroase obiecte prețioase, unelte, obiecte de uz casnic mai ales din ceramică. De o mare importanță sînt frescele care s-au păstrat exact ca în ziua dezastrului. Ele reprezintă scene din viața cotidiană, dansuri, jocuri campestre, animale, păsări, oameni. De o deosebită valoare artistică și istorică sînt și vasele de dimensiuni mari, pictate. Perfecțiunea artiștilor care au creat aceste opere este de-a dreptul excepțională. Se presupune că odată cu Santorini (denumirile vechi sînt Thera și Stronghili) a dispărut nu numai un oraș, ci și o civilizație. Trebuie să avem în vedere faptul că aceste vestigii aparțin epocii bron-

zului și că, dacă oamenii acelei epoci au fost capabili să producă asemenea capodopere în domeniul artistic, înseamnă că și în celelalte domenii atinseseră un nivel deosebit de ridicat. Amintindu-ne de ceea ce scria Platon despre Atlantida, care avea orașe faimoase locuite de o populație extrem de civilizată, pline de aur și obiecte prețioase, de statui de mari dimensiuni și de monumente solemne, un adevărat far al civilizației acelei epoci, s-ar putea presupune că Santorini este unul din orașele acestui misterios continent dispărut. Multă vreme s-a considerat că insulele Azore ar fi ceea ce a rămas la suprafață din imensul continent scufundat. De cîtiva ani, această teză a fost însă abandonată intrucit nu s-a descoperit nimic care să o confirme. Fără îndoială că Atlantida se localizează în Marea Mediterană. Santorini face parte, probabil, din sfera civilizației cretane a cărei înflorire se situează între anii 2500 și 1500 î.e.n. La jumătatea mileniului al doilea civilizația cretană dispăre brusc și inexplicabil. Poate că, atunci cînd Platon vorbea despre dispariția Atlantidei, se gîdea la dispariția civilizației minoice și în acest caz între Creta, Santorini și Atlantida ar putea exista o strînsă legătură. Totul rămîne însă de demonstrat. Este cert faptul că, în urma cataclismului

de acum 3500 ani, o parte a insulei Santorini s-a scufundat, iar cealaltă parte s-a ridicat cu mult deasupra nivelului mării. Rămîne de constatat ce efect a putut avea catastrofa asupra insulei Creta situată la o destul de mare distanță. Vulcanologii susțin că o erupție ca cea care a avut loc pe insula Santorini putea distruge nu numai Creta, ci și insulele situate mult mai departe. În sprijinul acestei afirmații este amintită erupția vulcanului Krakatoa — situat între Java și Sumatra — din 1883, erupție ce a zguduit zidurile caselor situate la peste 800 km distanță. Se presupune că ceea ce s-a întimplat pe insula Santorini a fost și mai îngrozitor.

Vasele ceramice găsite pe insula Santorini aparțin perioadei minoice I/A, cele de pe insula Creta, perioadei minoice I/B, ceea ce înseamnă că vasele de pe insula Creta au fost confecționate cu 50 ani după cele de pe insula Santorini și înfirmă teoria conform căreia între sfîrșitul celor două civilizații de pe insulele amintite ar exista vreo legătură. Dar trebuie să menționăm faptul că pe insula Santorini nu s-a găsit nici un schelet de om. Cum se poate ca un oraș cu o populație de 30.000 locuitori să nu „dea” nici o victimă vulcanului care l-a distrus?

N.N. RADULESCU

Napoli, luni, marți, miercuri

Acum, mai ales acum, cînd imagini răscolitoare ne înfățișează marea dramă a regiunii napolitane, zguduită de neîndurătoare cutremure, simți nevoia să evocăm ael Napoli fără moarte, cu mișcarea lui omenească plină de vivacitate și colorit, care se desfășoară sub soarele poleitor, dulce al coastei malfitane.

Mă îndreptam și eu către Napoli cu imaginea de operetă a străzilor invadate de sunetele languuroase ale cantonetelor, imaginea întocmită pe gustul amatorilor de pitoresc.

Dar Napoli e mai grav, mai răscolitor în contrastele sale stridente, mai tumultuos în frumusețea sa decît ni-l înfățișează pliantele destinate turiștilor.

Te întimplă mai întâi lumina. O lumină orbitoare, crudă, aproape agresivă. Apoi, un virtej de culori violente, o viermuială fără sfîrșit.

Străbătînd străzile late ca niște fluvii din centrul orașului sau străduțele înguste, întortocheate din preajma portului, te simți atras într-un fel de lures amețitor. Tarabe, umbrele multicolore, tranșacții gălăgioase, strigăte prelungi ce se preschimbă într-un fel de cîntec.

De la primele ore ale dimineții, viața se mută aici în stradă. Napolitanul nu-l place să rămînă întregi ziduri. Străzile întregi îi spune, cu glasul lui strident, melodios,

pășurile și bucuriile sale. În stradă își spală obrazul, își piaptăna părul, își face pantofii. Am văzut asemenea scene, întrerupte de discuții animate, într-o familiaritate nemăintîlnită cu trecătorii, pe străzile gălăgioase ale portului.

Acolo glasurile se cheamă de la o femeie la alta, femeile se ocărăsc cu voluptate, gustînd parcă bucuria gălăgiei pe care o stîrnesc. Cînd și cînd, se aud strigăte prelungi, lamentații, care fac părtașă lumea întreagă la cine știe ce întîmplare de suflet.

La ferestrele mereu deschise atîrnă rufe multicolore pe sîrmă subțiri legînd casele între ele, peste trotuare, spre a continua parcă dialogul oamenilor. Ici și colo, prin ușile larg deschise, zărești interioare încărcate cu lucruri de tot felul, o îngrămădeală de mobile și obiecte casnice, peste care plutește un praf de demult.

Pretutindeni, un vacarm omenesc cald, agresiv, o însetare de mînturire și lamentație. Viața mizeră îl împinge pe napolitanul cartierelor sărace, către negustorie, o negustorie încropită la repezeală. Aici se vinde tot ce poate aduce bani, de la robinete ruginite de baie, pînă la ceasuri de aur.

Piețele napolitane au ceva din tirgul moșilor de la noi. Ca și acolo, hirtia corărată, metalul ieftin, scîlpirile de poleială

izbutesc să-ți ia ochii și să mascheze eventualele imperfecțiuni ale mărfii. Glasurile negustorilor sînt convingătoare, insistente, iar pledoariile lor atît de frenetice, încît sfîrșești prin a ceda. În strigătele și în patosul lor simți un fel de panică ce vorbește grăitor de catastrofa ce s-ar abate asupra familiilor lor dacă se întorc acasă cu marfa nevîndută.

Dincolo de port, de piețele gălăgioase, de străduțele înguste și murdare, Napoli este o superbă esplanadă, o deschidere glorioasă, către cel mai frumos golf al Mediteranei.

Acolo, în faimoasele cartiere ale bogătașilor, se află tot ce este ostentativ ornamental în Napoli, vegetația luxuriantă, fîntinile arteziene, magazinele de lux, barurile exotice. Renumita via Caracciolo își desfășoară undulările asfaltate printre hotelurile exorbitante, cu interioare fastuoase pentru care se plătesc sume uriașe. Acolo, în zona distracțiilor remunerate, unde se vînd băuturile de lux și femeile scumpe, nu mai întîlnești forfota animată, plină de căldură omenească din cartierele portului. Acolo, temperamentul localnicilor își pune surdina, serenadele se cîntă discret, doar la comandă, napolitanul îmbracă pentru un timp uniforme de chelneri, de cameriste, de bucătari. Cu surisul de rigoare, purtat și el ca o uniformă, el își oferă serviciile, practicînd o politețe pe gustul celui care plătește și stringînd în chingi faimoasa lui spontaneitate.

MARIANA CEAUȘU

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE” — R.D.G.)

Ochii și urechile lumii

Pe de o parte

Auzi? Pe de o parte, O.N.U.-ul zice că în 12 luni populația lumii a crescut cu 79 000 000 de făpturi. Pe de altă parte, 47 de oameni s-au prăpădit în incendiul clubului de dans „Stardust” din Dublin. Cine face scăderea?

Auzi? Pe de o parte, Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit episcop de Paris pe Jean-Marie Lustiger, fost episcop de Orléans, om la 56 de ani, de origine evreiască, cu părinți pieriți la Auschwitz, el rămas în Franța și hotărând să treacă la catolicism când a implinit 15 ani. Pe de altă parte, în Nicaragua, puterea revoluționară editează de Crăciun mari afise în care un soldat, un muncitor și un tânăr stau aplecați în jurul unui staul în care se odihnește un prunc. Legenda afisului sună așa: „Nativitatea în revoluție. Toti uniți în nașterea unui om nou”.

Auzi? Pe de o parte, conducerea clubului englez de fotbal Torquay United, din a patra divizie, îl numește pe reverendul Andrew Taggart, consilier al echipei, avind ca misiune rostirea unei rugăciuni, înaintea oricărui meci, de acolo, de la locul lui din tribună. Antrenorul Mike Green speră într-un ajutor din partea „marelui director de sus”. S-au obținut până acum două rezultate favorabile, dar se știe că proba cea mai grea e înfringerea, cind tot seful de club nu mai știe de nici un director de joc, de sus, de jos. Pe de altă parte, în Venezuela, antrenamentul arbitrilor va comporta obligatoriu o sedință de injurii. Oficialii ai Federației de fotbal si-au imprimat pe bandă vocile lor (!), proferind vorbele grele și binecunoscute venite din tribună. Sedintele de injurii urmează să obișnuiască arbitrii cu acele vorbe și să le educe așa-zisul singe rece. Mă auzi? Pe de o parte, tot în Venezuela s-au trimis instrucțiuni severe tuturor cluburilor să păzească strâns regulile de ospitalitate, avindu-se în vedere că în anumite vestiare ale unor terenuri de fotbal — vestiare ale oaspetilor, desigur — s-au găsit puse microfoane. Pe de altă parte, un arbitru din liga provinciei Hesse (R.F.G.) a acordat trei penalty-uri împotriva oaspetilor, într-un meci disputat la Steinfischbach. Oaspetilor li s-a părut prea mult, au depus contestație și s-a ajuns la adevărul că liberul arbitru primise de la gazde o mașină de spălat.

— Mă auzi? te aud strigându-mă chiar de lângă mașina de spălat.

— Te aud... îți răspund din casă.

— Păi ce faci acolo? imi strigi tot de acolo.

— Am treabă!

— Ce treabă?

— Mă gindesc! îți răspund ca Alexandru Paleologu.

— La ce?

— Mă uit la televizorul de noapte... Imagini de la Centrul american pentru căutarea fiintelor inteligente în Cosmos. Lucrează zi și noapte... Caută, caută neobosit. Pe de altă parte...?

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

— De ce n-ai grijă de nevastă? Dă-i un telefon și spune-i că întârzii puțin.

(După „ILUSTROVANA POLITIKA” — Iugoslavia)

Eu comunic, tu comunici, el comunică

Precum apa, aerul, hrana

Febră mare pe piața informației. Dar nu numai de azi, de ieri...

Încercarea de a influența opinia publică prin folosirea „noutăților” și comunicării „evenimentelor” sint la fel de vechi ca și organizarea politică. Temistocle transmitea informații despre armatele sale, folosindu-se de pietrele de pe marginea riurilor în locuri unde știa că trece flota inamică. Alexandru cel Mare a dezvoltat primul „serviciu aerian” stabilit expres pentru a influența opiniile celor de acasă privind mersul operațiilor militare. Frederick al II-lea a consolidat în secolul al XIII-lea tehnica lui Alexandru, dezvoltând transmisia pe mai multe canale. El apela la serviciile unui grup de experți în relații publice ce reflectau fluxul de documente care alcătuiau corespondența împăratului în bătălia cu Papa.

În mod evident, controlul rețelei de comunicații se afla în puterea celui care deținea informațiile. Un exemplu timpuriu al acestei puteri este folosirea latinei de politicieni și intelectuali din Europa timp de 1500 ani. Drept rezultat, în timp ce comunicația elitei interstatale a fost ușurată, marea majoritate a europenilor erau ignorați în multe evenimente politice importante ale timpului lor.

Informația orală este cea care a dat materie primă celor mai vechi profesioniști în materie de comunicații. O scrisoare adresată lui Cicero ne aduce la cunoștință că persoane bine informate se aflau mai întotdeauna prin apropierea Rostrelor. Ele ședea în umbra acestor

tribune situate lângă forum, pentru a răspunde, în schimbul unei remunerații, întrebărilor curioșilor. Mult mai târziu vor apărea „les nouvelles” sau redactorii de „nouvelles à la main” și veștile imediate, care lucrau pentru vreun particular bogat sau o clientelă limitată vor practica în mod profesional ceea ce alții făceau în chip gratuit și spontan. Existența acestor „nouvelles” ar fi fost semnalată în Anglia prin secolul al XIII-lea. Începând din secolul al XV-lea dezvoltarea comerțului și a diplomației au creat necesitatea informării la zi, datorită dezvoltării unei vieți sociale tot mai complexe care amplifică nevoia de cunoaștere.

De cind există comunicația umană există și persoane, organizații, locuri destinate să servească drept centre de colectare și difuzare a informației. Călătorii, profesorii, comercianții fac parte din această categorie. Piața, clubul, instituția guvernamentală de asemenea. Coloanele pline de semne ale Egiptului, buletinele de orice fel, afisele. Toate, în felul lor, au avut și au capacitatea de a reține și distribui informație. Apariția mașinii pe fluxul informațional n-a provocat schimbări spectaculoase decât într-un singur sens: cel dimensional. Diferențe doar de cantitate și de organizare.

Mijloacele de comunicare sint, astăzi, mai diverse și mai puternice ca oricind. Așa s-a ajuns, prin observație directă și prin extrapolare, la noțiunea de ecologie a comunicației.

Reamintindu-și și reamintindu-ne că e-

cologia este știința repartiției și interacțiunii dintre specii într-un domeniu dat. Abraham Moles susține că termenul nu trebuie aplicat în mod necesar numai la speciile animale, putându-se concepe foarte bine o ecologie a obiectelor, a actelor, tranzacțiilor și, în cazul nostru, a comunicațiilor.

Ecologia comunicației ar constitui deci știința, în curs de dezvoltare, a relațiilor și interacțiunilor existente între diferitele activități de comunicații în cadrul unui ansamblu social dispersat pe un teritoriu anume: întreprindere, oraș, stat, glob terestru etc. O știință statistică deci a mijloacelor de comunicație, a mesajelor pe care le transportă, a relațiilor dintre ele: ar fi mai bine să se trimită o scrisoare sau să se facă o vizită? Mai bine să se dea un telefon decât să se telegrafieze? Dacă se apelează din ce în ce mai mult la telefon, se va telegrafia mai puțin?

Statisticile în domeniul comunicației au pus în evidență suma mesajelor de telecomunicație care pătrund în sfera individuală a persoanei: într-o țară ca Franța omul vede programul de televiziune în medie două ore și un sfert pe zi, ascultă cam tot atita timp radio, primește în jur de două scrisori pe zi și, prin urmare, expediază aproximativ tot două. Face două comunicări pe zi, telegrafiază o dată pe lună, vede trei afise pe zi; merge la cinema și la teatru de două ori pe lună; citește 200 zinduri pe zi etc. Aceasta ar fi „dimensiunea” omului mediu în ambianța comunicațiilor de masă, care se adaugă imaginii activităților sale de comunicare imediate.

Cunoscind cum stau lucrurile, să privim cu luare aminte la ce-l pîndeste din imediata apropiere.

NEAGU UDROIU ■

Noua tinerețe a bătrînului cărbune

Pînă în anul 2000 cărbunele ar putea furniza între jumătate și două treimi din consumul mondial de energie, permițind între timp tranziția spre noile surse energetice ale secolului XXI, afirmă un raport al celebrului „Massachusetts Institute of Technology” (MIT), dat publicității după aproape 20 de luni de cercetări.

Practic, din ce în ce mai multe țări industrializate își îndreaptă acum din nou privirea spre bătrînul cărbune pentru a se asigura „sudura” între formele producției actuale de energie și cele care le vor urma. Conform unor estimări, această politică se va materializa printr-un consum mondial de ordinul a 6 sau 7 miliarde de tone la sfîrșitul secolului, din care două miliarde numai pentru nevoile țărilor membre ale O.C.D.E. Se pare că astfel de estimări au în vedere maximum posibil, întrucît, dacă MIT prevede o producție de 6,8 miliarde tone de cărbune pentru anul 2000, Conferința mondială asupra energiei nu a prevăzută pentru același an decît 5,8 miliarde, ceea ce înseamnă o sporire de peste 50 la sută a producției față de începutul anilor '80. De asemenea, experții se așteaptă la o formidabilă sporire a comerțului internațional cu cărbune, a cărui valoare ar putea crește de 15 ori în viitorul 20 de ani (ea este astăzi de ordinul a 10 miliarde de dolari pe an). Astfel comerțul internațional cu cărbune, al cărui volum atingea, în 1977, 190 de milioane de tone, ar putea ajunge în anul 2000 la 600 de milioane tone, dacă nu chiar la un miliard de tone.

Oricare ar fi situația, se pare că Statele Unite ale Americii vor asigura 40 la sută din totalul exporturilor. Principalii

importatori vor fi, evident, țările industrializate între care Italia, Franța, Japonia și altele. În ce privește Japonia, publicația „Japan Economic Journal” consideră că importurile de huiă vor spori de la un milion de tone în 1979 la 22 milioane în 1985, la 53 milioane în 1990 și la 80 de milioane în 1995.

Acest salt spectaculos se datorează în primul rînd faptului că multe din țările industrializate nu dispun de resurse de cărbune. De aceea strategia acestor țări rezidă, pe de o parte, în diversificarea surselor de aprovizionare, iar pe de altă parte în achiziționarea de mine în străinătate, unde datorită cotelor de participare la exploatarea acestora, capătă, de regulă, și sprijinul financiar al guvernelor respective.

În ceea ce privește diversificarea, planurile economistilor niponi prevăd că, în circa zece ani, importurile de cărbune ale Japoniei vor proveni fără îndoială din Australia (40 la sută), din America de Nord (30 la sută), iar restul de 30 la sută din alte părți.

Achiziționarea de mine în străinătate trebuie să acopere jumătate din importurile de cărbune în 1990. În acest sens mai multe contracte se află în curs de perfectare, avind ca obiect deschiderea de mine în Middle-West-ul american și care ar asocia Japonia și Statele Unite pentru o extragere anuală de 10 milioane de tone de huiă.

La rîndul lor, organisme specializate din Franța intenționează să cheltuiască timp de trei ani, 120 de milioane de franci pe an pentru a-și procura participății la minele de cărbune străine, cre-

dite ce se vor adăuga capacităților financiare proprii pentru căutarea de cărbune.

Din ce în ce mai numeroși analiști prevăd că sporirea considerabilă a comerțului internațional cu cărbune va avea drept consecință o creștere echivalentă cu mijloace și infrastructuri necesare transportului său. Încă de pe acum se constată o oarecare efervescență în șantierul naval ale diferitelor țări, întrucît pentru cea mai mare parte a cărbunelui comercializat în sfera internațională, transportul va fi asigurat pe mare. Armatorii își freacă miștile și se observă chiar o sporire a pretului per tonă, iar investițiile în mijloace navale de transport sporesc și ele. Grupul francez „Cetragpa” a și făcut șantierelor navale japoneze „Kawasaki” o comandă de patru super-mineraliere de 140 000 tone fiecare.

Revenirea în actualitate a cărbunelui, interesul crescînd pentru el, își găsește confirmarea și în noile și importante investiții pentru asigurarea de circuite de aprovizionare. Se vorbește chiar de suma de 200 miliarde de dolari investită de țările membre ale O.C.D.E. De asemenea, investițiile pentru punerea în exploatare a unor noi mine sint și ele considerabile. Unele studii cifrează la 120 miliarde de dolari finanțarea necesară sporirii cu 1,5 miliarde tone a capacității de producție a cărbunelui în Statele Unite în perioada 1975-2000.

La scară mondială raportul Institutului de Tehnologie din Massachusetts, avansează chiar colosala cifră de 1000 de miliarde de dolari pentru deschiderea de noi mine, pentru realizarea tehnologiei necesare exploatarei, pentru construcția de porturi, căi ferate, șosele etc.

Așadar, o efervescență considerabilă se constată acum în jurul bătrînului cărbune, care revine cu putere în prim-plan.

C. BENGHA ■

Ultima zi sub briza Pacificului care piaptănă cel mai gîndit oraș din lume — San Francisco. Poate nu este, neapărat, „cel mai”, dar oricum aici se mîncă pe în-delete, cu poftă și ambție, fără persecuția rece a snack-urilor făcute să împingă oamenii de la spate cordial și ferm. De mine imi voi aminti de New Orleans, dar azi iau tramvaiul galben și plec spre coastă ca să văd cu ochii marelui ospăț.

La marginea oceanului toate sau aproape toate bucătăriile din lume s-au adunat într-o halucinantă companie. Smogul miroase a un fantastic meniu planetar. Restaurante frantuzești, italienești, spaniole, portugheze, grecești, rusești, japoneze, chinezești, arabe, africane. Unele sint somptuoase și calme, departajate strict de vinzoleala străzii, altele își rabatează ușile cu o năstrusnică nonsalanță. Majoritatea atacă direct troarele combinînd terasa de braserie cu teigheaua de piață.

Clienții, în cîrduri compacte, degustă, în aer liber, în picioare sau așezați pe taburete, crustaceele etiuete sau nestiute ale lumii, asistă la frigerea sub ochi a biftecurelor, cupele de sosuri alunece pe rame nichelate ca în westernuri, grămizile de legume și fructe se ciugulesc în nestire, într-o nemaipomenită debandadă culinară, multicoloră și intensivă, făcută parcă să dărîme apetitul normal și să obtureze, ha-ha, peisajul.

Orizontul dispare apăsător de sa-

late și berbeci, scoicile și raci urcă spre cer într-o Golgotă smecheră, de peste tot te năpădesc mirosuri care se înnoadă între ele formînd o strasică aiureală toropitoare și zgîndărită în același timp. Comerțanții își claxonază tiradele, aici și nu alături ai singura

șurile bucătăriilor se despletesc, se duc, încolo, spre ocean, se îmbină cu mirosul algelor, se sarează și se pierd și numai aici, pe mal, turiștii pofticioși și autohtonii vesei trăiesc momentul crucial că dincolo de nebunia culinară nu mai există nimic decît, poate, axa globului care nu se vede, nu se pipăie și, mai ales, nu se crîntăne în dinți de către nimeni, nicăieri...

De ce să mint? Aici pe coasta Pacificului în orașul numit San Francisco există cîteva hectare în care fauna și flora comestibilă a lumii se opintesc să ocupe un loc restrîns, dar într-un morman inegalabil. De aici și furibunda năvală asupra capului de vizitator și efectul de loc straniu al unui asemenea periplu: la capătul citorva reprize de degustări omul normal jură, demontat, că tot restul vieții să facă dietă.

Preambulul își arată adevărata față tîrziu, dar implacabil, și nu se poate să nu te gîndesti cît de tristă este această sarabandă carnivoră și ierbivoră într-o lume vidată pe mari porțiuni chiar și de simpla posibilitate de a-și imagina un asemenea loc geometric în stare să concentreze o ofertă zdrobitoare pentru foamea palidă și rece a tuturor timourilor...

O ofertă la modul propriu: pentru cei prezenți, solvabili și care nu mîncă pentru a trăi — asta-i culmea — ci pentru cei care au dreptul să-și rîntăie viața în sos picant.

RADU BUDEANU ■

Itinerar între două oceane (XIII)

Viața în sos picant

sansă să te ghiftuești ca în basme, unul te lasă altul te apasă, și tot acest periplu prin cel mai incredibil labirint culinar îți zdruncină pînă la temelii memoria de resort: nu mai știi ce îți place sau ti-a plăcut cîndva, nu mai vrei nimic, parcă ai mîncat din toate de cînd te știi, inclusiv cele 286 de feluri în care se prepară o moluscă despre care nu ai auzit — asta e — niciodată...

Fuioarele de fum împinse de co-

Abuzuri

Fără stirea președintelui Federației Române de Fotbal, mai ieri-alaltăieri tovarășul Emil Drăgănescu, președintele C.N.E.F.S., a cerut antrenorului Drăgușin să scoată din lotul de tineret pe jucătorii Pană și Mărgineanu. Să fie acest fapt expresia părerii personale a tovarășului ministru al sportului că Pană și Mărgineanu nu merită un loc în naționala de tineret? Sau o încercare de a scuti pe unii jucători dinamoviști de oboseala unui drum în Kuwait? Dacă nu-i place jocul celor doi, președintele C.N.E.F.S. a greșit grav încercând să impună antrenorilor gustul său personal care poate fi valabil în pictură, în aranjarea grădinii proprii, la remi sau la cinema. Dacă, însă, președintele C.N.E.F.S. a fost cuprins brusc de grija pentru om, ca să nu obosească, el, omul, atunci de ce n-a oprit întregul lot de la un asemenea drum? De ce, de exemplu, nu l-a cuprins mila și față de cei 3 hunedoreni (Alexa, Rednic, Klein) care ar trebui să se afle față-n față cu dinamoviștii chiar poimîine? Să asistăm, oare, la o resurecție a cunoscutului proverb „pentru unii mure, pentru alții ciumă”?

Vasăzică, în loc să dezmințim, prin fapte, dezvăluirile fostului președinte al F.R.F., Anghel Paraschiv, în loc să dovedească opiniei publice contrariul, C.N.E.F.S., prin președintele său, greșește în continuare. Căci, trebuie știut, Pană și Mărgineanu au rămas în București, în ciuda opoziției lui C. Drăgușin. În schimb, abuzurile au con-

tinuat și în ce privește echipa națională. Ea a fost trimisă de C.N.E.F.S. să joace un meci cu R.D.G. la Brăila. Vrem să fim bine înțeleși: Brăila e un oraș superb, cu oameni admirabili. Dar e bine ca Steaua să fie depozitată de 5 jucători și Craiova de 7 (șapte) jucători, care au meci de campionat, sîmbătă, pentru a se duce în celălalt capăt de țară la un amical care se putea desfășura la fel de bine și în București? Ce ne deranja în Capitală? Presa? Ce a urmărit C.N.E.F.S. cu această absurdă programare. Să-i creeze Craiovei grave probleme pentru meciul de la Petroșani?

Deci Negrilă, Ștefănescu, Țicleanu, Beldeanu, Cămătaru (precum și Balaci și Ungureanu) au făcut, în câteva zile, drumul Craiova — București, apoi somn ușor aici, București — Brăila, somn ușor, meci internațional, plecare înapoi la București, somn ușor sau plecare, București — Craiova, somn ușor, plecare Craiova — Petroșani. Și asta de ce? Pentru că F.R.F. nu e lăsată să-și vadă atribuțiile ei de persoane din C.N.E.F.S. Concomitent, Geolghiu e pină-n Kuwait! La fel, Steaua are doi jucători, Iovan și Minea, tot în Kuwait.

Depart de a folosi fotbalului nostru, departe de a fi niște prilejuri de pregătire comună a selecționabililor, așa-zisele acțiuni ale reprezentativelor noastre sînt, în bună măsură, ocazii, pe care C.N.E.F.S. nu le pierde, de a juca, după bunul plac, soarta campionatului intern.

Conducerea Federației de fotbal trebuie lăsată să-și vadă de treaba pentru care a fost aleasă.

a. d. r. p.

Din greșeală în greșeală!

Chiar riscînd să facem teoria chibritului, să reamintim că, de cîteva decenii, atletismul nu mai poate fi conceput doar în aer liber. Silit de intemperii, el se adăpostește în săli, adesea pe jumătate din lungimea unui an, drept pentru care sezonul indoor și-a cîștigat o identitate aparte, deplin justificată. Lărgind considerabil perioada competițională, el a ajuns să fie pretutindeni recunoscut ca factor de progres, la gura sobei pregătindu-se marile performanțe din lunile calde. Așa stînd lucrurile, sala se bucură, în atletism, de o atenție specială din partea campionilor, îndoarea constituind totodată o pîrtică din farmecul a ceea ce ne-am obișnuit să numim, cu argumente, sportul sporturilor.

Așa se judecă și se acționează peste tot, mai puțin, din păcate, la noi. Urmărind, probabil, redresarea atletismului românesc, a cărui reputație a fost, vai, atât de sifonată în ultima vreme, federația de specialitate a hotărît ca sportivii noștri să lipsească de la ediția din acest an a campionatelor continentale de sală, asta în ciuda invitației și a insistențelor forului european?! Altfel zis, la europenele indoor de la Grenoble, 21—22 februarie, atletii români au strălucit prin absență, deși competiția, devenită tradițională, a adus sportului nostru, de-a lungul anilor, frumoase satisfacții, între care mai multe medalii de aur. Carol Corbu (Rotterdam, 1973), Natalia Mărășescu (Katowice, 1975 și Viena, 1979), Dorina Călineanu (Katowice, 1975), Ileana Silai (Milano, 1978) etc. A fost, merită subliniat acest aspect, cea dintîi neparticipare românească la întrecerile elitei europene atletice de sală, forfăit cu atât mai dureros și mai greu de explicat cu cit o serie de performeri, Natalia Mărășescu, Vali Ionescu, Fila Lovin, Johann Schramm, alții, erau creditați cu rezultate care le-ar fi permis să atace podiumul de premiere de la Grenoble.

Am fi avut, repetăm, serioase șanse în medalii, dar nu acesta ni se pare, acum, lucrul cel mai important. Mai importantă și mai înrijorătoare e atitudinea federației, a C.N.E.F.S., față de sportul olimpic

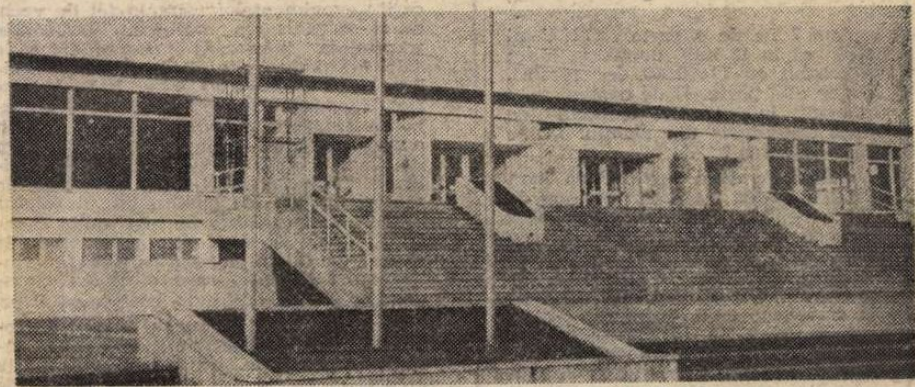
numărul 1, mentalitatea păgubitoare care pare-se că și-a propus să înlocuiască măsura de îndreptare cu cea represivă.

Absența de la Grenoble nu e prima, dar reprezintă punctul cel mai de jos al unei curbe periculoase, pe care federația s-a angajat de cîteva ani, punctul cel mai de jos și, în același timp, marginea toboganului dincolo de care atletismul românesc e pîndit de anonimat, de lesirea din circuitul competițional al valorilor. Acest drum e, fără dubii, greșit și el nu duce nicăieri. Să amintim o parte din punctele lui de reper, începînd cu desființarea campionatelor internaționale ale României, competiție care avea șansa să devină, judecînd după succesul primelor ei ediții, unul din marile mîtinguri ale atletismului european. Chiar dacă reluarea, la intervale nesigure internaționale, și-au pierdut atracția, ele adunînd la start, fără excepție, atleti mîrunți, de mîna a doua, Federația nu i-a fost suficientă această măsură, ci a trecut și la anularea „Cupei de cristal”, întrecere care își cîștigase, la un moment dat, o poziție sigură în calendarul internațional indoor, fiind onorată de participări prestigioase. Continuînd să alegem, să notăm absența echipei feminine de la mondialele de cros din 1979, la care fetele noastre aveau nici mai mult, nici mai puțin decît misiunea de a apăra titlul suprem?! Mai nou, chiar anul acesta, reprezentativa masculină de seniori a fost retrasă din Cupa Europei, după ce, la ultima participare, în 1979, formația română a ocupat un meritoriu loc 2 în finala B, întrecînd Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Finlanda etc.

Lista poate, firește, continua cu exemple care înseamnă, din păcate, tot atîtea greșeli. Ocolind concursurile importante, atletismul nostru e pe punctul de a fi el însuși ocolit, scos în afara perimetrului performanței și valorii. El pierde, ni se pare limpede, tot mai mult contactul cu elita internațională și pierde, implicit, pozițiile dobîndite prin talent și sudoare. Federația de specialitate, C.N.E.F.S., au datorită să mai reflecteze și să oprească, cit mai repede, alunecarea pe tobogan.

OVIDIU IOANIȚOIA

Sportul dîmbovițean așteaptă o șansă. Cine i-o oferă?

— Tovarășe profesor Constantin Mihai, sînteți prim-vicepreședinte al Consiliului județean pentru educație fizică și sport Dîmbovița și, implicit, cea mai autorizată persoană să ne spuneți care e situația sportului dîmbovițean. Care e?

— În ciuda progreselor înregistrate, ușor de detectat, rămîne încă destul loc pentru mai bine. Cînd zic asta, mă gîndesc că avem în județ 280 de profesori de educație fizică și 83 de antrenori de la care așteptăm și așteptăm mai mult.

— Numărul de cadre pare suficient, așa-i?

— Da, dar și în sport, ca și în alte domenii, calitatea contează. Fără îndoială, avem profesori și antrenori muncitori și pasionați, așa putea face o listă întreagă, dar și cadre care ne-au dezamăgit, trăgînd prea ușor pe dreapta.

— Dați-ne un exemplu din ultima categorie.

— Aș începe cu prima, cu oamenii buni, și m-aș opri la lupte libere. Există la Tîrgoviște un centru puternic în această disciplină, animat de antrenorii Seidamet Aziz și Ștefan Grigoraș, echipa de lupte libere fiind singura divizionară A din județ. Unul din luptători, Constantin Damaschin, e campion și nominalizat olimpic pentru 1984. Alți 2, Vasile Moraru și Marian Bărgăuanu, dețin centurile de campioni naționali, dobîndite în 1980. E clar, cred, că Aziz și Grigoraș lucrează cu seriozitate, merită laudați. În materie de lupte, am luat inițiativa de a înființa cîteva centre de antrenament la sate și în orașele mai mici ale județului pentru a-i asigura divizionarei A o peninieră viguroasă. Astfel, Ion Iatagan caută și găsește talente la Brănești, lângă Pucigasa, Ion Lupu la Găești, Petre Tarbă la Malul cu Flori, Iulian Cristea și Constantin Mocănescu la Răzvad și așa mai departe. Da, în materie de lupte am realizat ceva.

— La ce discipline stă sportul dîmbovițean mai slab?

— Aș zice la volei, deși echipa de băieți activează în divizia B. Antrenorul Tudose Enache n-are însă decît 8 jucători?! Handbalul și atletismul sînt la pămînt, deși sprinterul Georgea Tutunaru e sportiv de clasă internațională, iar aruncătorul de greutate Ion Stroe a fost luat, recent, la clubul Steaua. Dacă boxul, de pildă, cunoaște un puternic reviriment în Dîmbovița, handbalul și atletismul au cam rămas de căruță, către ele ne îndreptăm, în prezent, toată atenția. Mai ales că ele au, din toate punctele de vedere, condiții excelente.

— Ați pomenit numele lui Ion Stroe, mai știu că, în ultimul timp, alți cîteva sportivi tîrgovișteni au fost legitimați la Steaua, baschetbalistul Vasile Ștefănescu, handbalistul Daniel Kaspruf, fotbalistul Ion Isaia, alții, întrebarea ar fi cu ce nume se poate lăuda sportul din Dîmbovița pe plan național?

— Cu canotoarea Olga Homeghi, medaliată olimpică, și cu fotbalistul Cornel Dinu. Primul antrenor al lui Dinu a fost, aici, Eugen Popescu, ne-a mirat că într-un interviu dat, nu demult, în „Sportul” Cornel l-a trecut cu vederea tocmai pe cel care l-a descoperit.

— L-o fi uitat, să nu facem din asta un capăt de țară, de acord? De la plecarea lui Dinu, chiar de la plecarea Olghiei Homeghi s-a scurs însă multă apă pe Dîmbovița, ce ziceți?

— Așa e, dar n-am rămas datori. În 1980, de exemplu, sportivii noștri au adus acasă 14 titluri naționale.

— E rîndul nostru să vă dăm dreptate, dar ni se pare cam puțin, dat fiind faptul că județul are 193 de secții afiliate la diverse federații, 5 197 de sportivi legiti-

mați, între care 799 clasificați și mai mulți maeștri ai sportului, e exact?

— E exact, cu observația că ar trebui adăugat și Nicolae Dobrin, pe care mi-aș permite să-l socotesc, dată fiind popularitatea lui, dobîndită prin talent și muncă, cel mai cunoscut sportiv dîmbovițean la această oră.

— Dar el e dîmbovițean doar de cîteva luni?! Ce alte nume ați mai putea, la capitolul notorietate, aduce în discuție?

— Radu Ion și Marian Coșoveanu.

— N-o să vă ascundem că numele acestea nu ne spun nimic?!

— Asta e o notă proastă. Atît Radu Ion, profesor de matematică și, în prezent, inspector școlar, cit și Coșoveanu au fost recordmani mondiali la rachetă-modelism, sport care a plecat de aici, de sub Turnul Chindiei. Primul e fost campion al lumii și maestru emerit al sportului.

— Trecînd la altceva, care e starea bazei materiale?

— N-avem de ce ne plînge, avem și bază materială și sprijin, permanent, substanțial, din partea organelor locale și județene de partid și de stat.

— N-aveți, în schimb, rezultate, asta e o notă proastă. Vă rugăm să reveniți.

— La Fieni, de pildă, există o bază sportivă de toată isprava, superioară celei a Clubului sportiv Tîrgoviște. Sînt acolo mai multe terenuri, o pistă de atletism, un bazin de înot, alte amenajări, toate deschise tineretului și, desigur, îngrijite cu atenție. În capitala județului, în Parcul Chindiei, funcționează 12 terenuri de tenis. În plus, la începutul anului 1980, și-a deschis porțile Sala sporturilor, a cărei capacitate e de 2 200 de locuri. Ea va aduce, sînt de pe acum semne, un suflu nou, va revitalizeza sportul dîmbovițean.

— Ce semne sînt?

— O serie de loturi naționale își îndreaptă atenția către Tîrgoviște, dinamizînd energiile și, implicit, capacitățile publice. Bunăoară, cel de judo, care face acum pregătiri la noi. E aproape sigur că, în toamnă, vom organiza aici Trofeul „Carpați” la handbal feminin, după cum sperăm să ni se încredințeze, anul viitor, europenele de judo juniori. Totul e să ni se dea o șansă, de rest ne vom ocupa și va asigur că vom fi la înălțime.

— Ne-am luat cu vorba și ne-ați rămas dator cu un răspuns, așa-i?

— Exemple negative, da? M-aș referi la Filofteia Precu, care a funcționat 6 luni, ca antrenoare de atletism la Clubul sportiv școlar din Găești. În rîstimpul respectiv n-a produs nimic, drept pentru care, în urma unei analize lucide, a fost scoasă din rețeaua de profil și trimisă la clasă, ca profesoară de educație fizică.

— Tovarășe prim-vicepreședinte Mihai, cum stă C.N.E.F.S. Dîmbovița în ceea ce privește „Daciada”?

— Mai bine la Tîrgoviște și la băieți. Am colaborat și colaborăm bine cu I.U.P. și C.O.S. din Tîrgoviște, ca și cu I.U.C. Găești, „Flacăra” Moreni și „Cimentul” Fieni. Din păcate, n-am găsit înțelegere la I.A.E.I. Titu, la „Bucegi” Pucioasa, la „Romlux” Tîrgoviște etc. La Titu, de pildă, unde sportul mișcă greu, am ținut Festivalul sportului dîmbovițean, în octombrie, aducînd performeri din tot județul. Oaspeții au fost la înălțime, gazdele ba, cu toate că baza sportivă din Titu e o bijuterie.

— Sînteți mulțumit de tabloul pe care îl oferă, acum, sportul din județ?

— Nu tocmai, dar avem indiciu, cîteva vi le-am furnizat, că el va cunoaște, chiar în acest an, un puternic reviriment.

— Vom mai vedea. Vă mulțumim.

ANDREI GEORGESCU

Flacăra Redacția · București, Piața Științei 1, căsuta poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nătescu, N. Gr. Probleme sociale-cetățenesti (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2558; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrativ 17 78 82 și 17 50 10 — interior 2124; secretor responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 50 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex: 1-1226, București strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: N. G. MARĂȘANU.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

**PARTIDUL COMUNIST ROMÂN —
STEGARUL LUPTEI PENTRU
UNITATEA, SUVERANITATEA
ȘI INDEPENDENȚA PATRIEI**

La 8 mai 1981 se împlinesc 60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, stegarul destinului istoric al poporului român, al luptei revoluționare a maselor largi populare împotriva exploatareii și asupririi, pentru dreptate socială și națională, exponentul fidel al intereselor naționale supreme ale poporului român, conducătorul încercat al operei revoluționare, patriotice de edificare a socialismului și comunismului în România.

Înființarea Partidului Comunist, eveniment de însemnătate istorică în viața clasei noastre muncitoare, a întregului popor român, a marcat o etapă nouă, superioară în mișcarea revoluționară și democratică din România, comuniștii preluând și ducând mai departe idealurile luptei de eliberare națională și socială a națiunii noastre, cele mai bune tradiții ale mișcării muncitorești, democratice, progresiste. Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare, poporul român au străbătut un drum glorios de lupte și victorii, au înfăptuit actul demnității naționale din august 1944, mărețele țeluri ale revoluției de eliberare națională și socială antifascistă și antiimperialistă în patria noastră, au asigurat transformarea democratică și socialistă a societății, au pus temelii trainice României de azi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană între popoarele și națiunile lumii.

La scara istoriei, 60 de ani de viață și luptă al Partidului Comunist Român nu reprezintă o perioadă prea îndelungată. Dar drumul parcurs de popor sub conducerea sa, prin transformările sociale al căror inițiator și conducător a fost, prin uriasa influență pe care a câștigat-o în

(Continuare în pagina 2)

MIRCEA MUȘAT

Supunem atenției:

PARIUL ALBOTA,

sau cum zace uitată o idee
numai pentru că este prea simplă

Desi trifoiul este, cum și numele-l ne arată, o plantă cu trei frunze, copiii și îndrăgostiții caută trifoiul cu patru foi, spre a-și afla astfel „norocul”. La cei 66 de ani ai săi, doctorul inginer Constantin Nicolae știe însă că norocos se poate vedea chiar și trifoiul cel cu trei foi, despre ale cărui calități, ca plantă premergătoare pentru cereale, s-a ocupat pe când lucra la Stațiunea de cercetări agricole Albota, de lângă Pitești, și se ocupa și acum, ca pensionar, căruia nu-i ajunge timpul. Mai mereu este plecat de acasă, acolo unde oameni inimoși din agricultură vor să-l știe prin preajma lor, ca sfătuitoare, pentru obținerea unor producții cât mai bune.

— Avem, zice el, în partea de sud a țării, între Carpații Meridionali și Cîmpia Română, cam un milion de hectare de podzoluri și soluri podzolite. Or, datorită însușirilor fizice, chimice, biologice ale acestor terenuri, pe de o parte, iar pe de

(Continuare în pagina 6)

DUMITRU CONSTANTINESCU

**Oamenii satului
în satul lor**

Duminică, 8 martie, dimineața, pe stadionul comunal din Bucu (stadion comunal, cum îl numesc microbistii locali dintr-un adânc respect pentru semnificativul turneu al fotbalistilor de la „Rapid” București, în care ei cred cu toată tăria, în Italia, unde aceștia au jucat în general cu echipe de înălțimea celei din Bucu), peste cinci sute de spectatori, bărbați zdraveni, copii și câteva femei trimise de obște ca reprezentante ale sexului slab de Ziua internațională a femeii, așteptau cu sufletul la gură începerea partidei „Lumina” Bucu — „Gloria” Mihail Kogălniceanu — ultima, comuna vecină și prietenă. Între ei, la mijlocul tribunei întâi, trei bărbați socoteau sirguincioși de-o parte „boabele”, de cealaltă punctele. „Boabele” pe care aveau să le dea băieții în poarta adversar și punctele care-i vor

(Continuare în pagina 4)

RAZVAN BARBULESCU

UCENICIE (Elevii Școlii sportive nr. 1 din București)

Fotografie de A. MIHAILOPOL

ANUL XXX - NR. 12 (1345) - 19 MARTIE 1981

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

**BĂRBĂȚIE,
SOLIDARITATE,
OMENIE**
[pag. 16 — 17]

Sub fereastra lui Preda

(...Eram la Moscova, însoțit de prietenul Gheorghe Pituț în căutarea mormintului lui Esenin din cimitirul Vaganskoe. Aflându-l, după lungi căutări, am rămas înmărmuriți: lângă mormintul acoperit de iarbă al lui Esenin se afla, în carne și oase, chiar Esenin. Vreau să spun că privirile mirate dacă nu speriate nu s-au întâlnit cu ale unui tânăr blond, cu ochii albaștri, îmbrăcat într-o uriașă rubască albă și cu pantaloni albi. Era — am aflat mai târziu — un strănepot al lui Esenin venit din Riazan cu logodnica sa căreia, pe mormintul poetului, i-a pus în deget inelul sorocit.

★

...A doua tulburătoare întâmplare ce mi-a umplut sufletul de un fior aproape mistic s-a petrecut în vara lui '80 sub fereastra lui Marin Preda de la „Cartea Românească”. Veneam din Cismigiu cu Nichita la doar o lună de la îngroparea lui Marin Preda când ne-am aflat în fața unui incredibil spectacol: sub fereastra știută (acum cu jaluzele trase) era legat un... cal! Un cal în inima Bucureștilor rumegându-și bizarul nutreț (crunze și

fiori, aduse de nu se știe cine) și lovind asfaltul cu nedumerire, cînd cu o potcoavă cînd, ritmat, cu alta. Un biet cal cu oasele cu evidentă desenate sub pielea roasă de muncă umile, un cal deprins cu povara și biciul și clătînd (imagini veche) uscatul cap de vioară al capului mîndru în așteptarea unui stăpin absent. Ce căuta el acolo n-aveam cum pricepe. De ce stătea sub fereastra iubitorului de gloabe ce pînă de curînd putea fi văzut străbătînd încăperea și așezîndu-se la biroul plin de dosare și cărți? Părea un duh venit din Bărăgan spre a culege umbra risipită în lutul marilor cetăți a omului firav și trist, totdeauna împovărat de griji nemărturisite și totdeauna clipind defensiv sub ochelarii cu enorm de groase lentile. Un om necunoscut în ciuda a două cărți marcat-autobiografice, muncitor neliniștit (fără stare, zic tărani) al unui ogor literar cu fruntarii pierdute în mit, iubitor de tăcere și singurătate și totuși vesnic căutîndu-le apropierea puținelor ființe cu care izbutea să comunice. Ce căuta calul în cruce de zi vărată acolo, sub zidurile casei boieresti cu plafoane încă fisurate de cutremure, ca sub o troiță cu igheab de apă din Silistea Gumești? Cal necăjit — jucărie de copil sărac — nesemnînd cu bidivul povestii, hrănit cu tăvi de jeratic. Un mesaj venit din fumul cu bună mireasmă al unei ve-

chimi ce-i conferă tăraniului un loc sta-tornic în toate mitologiile cîte s-au ima-ginat.

Întîmplarea — pentru mine fantastică — capătă protecții simbolice și calul de sub fereastra lui Marin Preda mi-a pă-rut înhamat la un car plin cu cărți scrise și nescrise (bibliotecă de lut și de grîu). Nu m-am numărat printre apropiații lui Marin Preda: orgolios și solitar la rin-du-mi nu i-am forțat intimitatea dar cred că marele scriitor a văzut în mine nu un discipol descălușat ori vreun epigon fa-melic, ci un cititor iubitor și plin de res-pect al cărților Domniei-Sale, un mai ti-năr coleg și frate întru cernea.

Vor trece ani ai scînteietoarei sale glo-rii, vor trece poate veacuri și în megalopoliul ce trebuie că vor fi Bucureștii, cu silueta abrupt răsfîrțată în granituri și metaluri va trece vesnic, un cal. Căi nu vor lipsi nicicînd dintre mașinăriile ce-tății.

Unul dintre ei va fi prigonit sub fe-reastră cu geamul prefăcut în vitrali de respirația genului. I se vor zvîrli la pi-cioare vrejuri de flori (hrană firească a calilor, cred citadini) și de lumina pot-coavelor lui se va lumina, sub lespeză, pămîntul. Pămîntului compus din minera-lele toate. Dar și din oasele poetilor.

GHEORGHE TOMOZEI

Partidul Comunist Român - stegarul luptei pentru

(Urmare din pagina 1)

societatea noastră, acești ani se inscriu ca o adevărată epocă istorică.

Pentru proletariatul român — născut din realitățile economice și social-politice ale României de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și din prima jumătate a secolului al XIX-lea — idealul unității și independenței naționale s-a constituit într-o adevărată permanentă, el ilustrând toate acțiunile pe care mișcarea muncitorească și socialistă le-a întreprins în activitatea sa. Odată cu apariția mișcării muncitorești, cu crearea celor dintii organizații proletare și pe măsura asimilării creatoare a socialismului științific, proletariatul începe să dea adevărată măsură a capacității sale de investigație a realităților timpului, să devină, așa cum se subliniază în Programul Partidului Comunist Român, „purătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirea independenței de stat”.

În concepția mișcării noastre muncitorești, independența și unitatea națională și de stat au fost socotite dezeritate majore, imperios necesare atât pentru propășirea, în ansamblu, a țării, pentru rezolvarea problemelor fundamentale cu care se confrunta România, cât și pentru întărirea și dezvoltarea luptei clasei muncitoare împotriva exploatareii, pentru făurirea unei noi orânduiri sociale. Este semnificativă în acest sens concepția pe care o exprima, la 1872, Asociația generală a lucrătorilor din România, cu cinci ani înainte de proclamarea independenței absolute de stat a României. Tînăra clasă muncitoare din România, care își crease deja prima organizație centralizată la nivel național, una dintre cele mai vechi organizații muncitorești din lume, a pus în discuție ideea necesității întăririi țării prin dezvoltarea sa economică, în special prin crearea unei industrii puternice, care să fie „o putere a statului român, o onoare a națiunii noastre”. „Industria națională — declara, în continuare, unul din reprezentanții asociației — este esența puternică și producătoare în averea unei țări — ea face încă și respectul țării în afară”.

Miscarea muncitorească și socialistă din România a dat strălucite dovezi ale patriotismului său, ale dăruirii și devotamentului pentru cauza poporului și a patriei. În 1877, atunci cînd întreaga viață politică se concentra în jurul marelui eveniment pe care-l reprezenta proclamarea, la 9 mai, a independenței depline de stat a României, cele dintii cercuri socialiste s-au manifestat și ca susținătoare active ale luptei pentru cucerirea neatințării, ca purtătoare ale idealurilor patriotice de unitate și suveranitate ale poporului român. Această atitudine izvora din convingerea fermă că independența de stat a țării constituie o condiție esențială a propășirii naționale a poporului român și o bază necesară pentru continuă dezvoltare a mișcării muncitorești. Tocmai de aceea, apărarea și consolidarea independenței și făurirea unității naționale au stat permanent în atenția partidului politic al proletariatului din România, creat în martie 1893, au constituit direcții majore ale gândirii teoretice și acțiunii sale practice, care s-au bucurat de o puternică rezonanță în epocă.

Atașamentul față de patrie implica, în același timp, lupta pentru cucerirea unor condiții de propășire a maselor largi populare, pentru ridicarea lor la un nivel corespunzător material și cultural. Măsurile necesare apărării independenței țării, sublinia un document al partidului clasei muncitoare „trebuie să le căutăm, trebuie să le găsim în noi, în neamul nostru care a știut, după vremuri, să se arate în stare de a păstra și a apăra cu vrednicie acest pămînt împotriva tuturor încăleărilor și a năvălirilor. Pentru aceasta, pentru a face din România o stîncă solidă care să stea mîndră și semeată înaintea amenințătoarelor valuri, trebuie să deșteptăm la viață politică pe fiții, pe urmașii acelor viteji care în atîtea rînduri și în scurgerea altor veacuri ne-au apărat țara, neamul. Căci ce am fi noi astăzi ca stat, ca națiune, fără pandurii lui Tudor, fără țărani de la Izlaz, fără eroii din Dealul Spirii”.

În felul acesta, partidul revoluționar al proletariatului, afirmîndu-și caracterul de clasă a pus în lumină, totodată, rolul său ca partid național și democratic în înțelesul cel mai adînc al cuvîntului căci „interesul țării — se spunea în raportul de la Congresul partidului din 1910 — nu este ea temelia de la orase și sate să se dărapene, ci este, dimpotrivă, ca poporul să fie bine situat materialmente și moralmente. Cînd cerem deci îmbunătățiri și reforme, lumină și bunăstare, noi luptăm nu numai pentru realizarea intereselor unei clase, ci luptăm pentru țara întreagă, pentru înfăurirea națională. Socialismul — conchidea raportul — militează consecvent pentru apărarea intereselor profunde și fundamentale ale națiunii întregi”.

Necesitatea istorică inexorabilă, reclamată de legile obiective ale evoluției societății românești, făurirea statului național român unitar, care a angrenat toate clasele sociale și forțele politice atât din vechea Românie cât și din teritoriile istorice românești aflate încă sub stăpînire străină au găsit în socialistii români, în partidul politic al clasei muncitoare țaria argumentelor istorice. „Voim Dacia așa cum ea fu — scria revista intitulată semnificativ „Dacia viitoare” — fiindcă istoria și dreptul, trecutul și prezentul, ne dau dreptul a aspira la o Dacie română. Acest pămînt, ud at de sîngele și sudoarea străbunilor noștri, înmîlțit cu țarina lor de douăzeci de ori seculară e al nostru”. Tocmai de aceea, militanții socialisti și-au îndreptat atenția asupra epocii lui Mihai Viteazul și a lui Al. I. Cuza, socotîți ca un simbol al idealului unității și independenței naționale.

În abordarea acestei chestiuni de importanță vitală pentru destinele poporului român, militanții socialisti au avut permanent în vedere toate provinciile românești aflate încă sub dominație străină. Ei au demascat crunta exploatare națională la care erau supuși românii de către marile imperii vecine, descifrînd, totodată, atât sarcinile mișcării de eliberare națională, derivate din situația spe-

cifică a fiecărei provincii, cât și direcțiile esențiale de acțiune ale partidului politic al proletariatului din România în problema națională. „Cînd vorbim de unitate națională, de ajutorarea românilor de a se putea liber dezvolta — declarau socialistii —, fără îndoială că ne gîndim la toți românii, din orice parte și sub orice stăpînire ar fi. Acesta e un punct asupra căruia nu mai incupe nici o discuție”.

În același timp s-au dezvoltat continuu legăturile pe multiple planuri ale proletariatului din vechea Românie cu cel din teritoriile cîmpite, concretizate în schimburile reciproce frecvente de delegați la congrese și conferințe, de publicații și corespondență, în permanenta vehiculare de cadre, în acordarea de sprijin material și moral în acțiunile întreprinse. Inseși cerințele luptei au impus îndreptarea eforturilor socialistilor români spre intensificarea și stringerea legăturilor dintre ei, în direcția creării, în fapt, a unității pe plan național a mișcării muncitorești a partidului politic unic al clasei muncitoare.

Continuă agravarea a contradicțiilor dintre marile puteri imperialiste în direcția unei conflagrații mondiale a impus Partidului Socialist, la începutul secolului al XX-lea, o examinare atentă, realistă și lucidă a situației, sub toate aspectele sale, maturitatea partidului în această împrejurare se degajă și din activitatea teoretică și practică consacrată problemei războiului și păcii, inclusiv participarea la dezbaterile internaționale potrivit războiului imperialist, unde socialistii români au adus contribuția unei mișcări revoluționare mature. Reprezentanții partidului proletar au dezvoltat rădăcinile sociale, economice și politice ale războaielor, demascînd caracterul imperialist, de jaf și cîmpire a politicii marilor puteri imperialiste ca „adevărată cauză a războaielor”.

Izbucnirea primului război mondial a găsit partidul clasei muncitoare la înălțimea misiunii sale istorice. „Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, poporul român — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu a participat la acest război călăuzit de intenții de cîmpire și anexe teritoriale... Aspirațiile profunde ale poporului român spre unitate le-au dat glas declarațiile politice ale vremii, presa, puternicele manifestări publice care au avut loc cu acest prilej pe întreg cuprinsul țării și, în mod deosebit, entuziasmul nemărginit cu care ostașii români au fost înțimpiți în Transilvania de masele largi ale întregii populații. Numeroși cetățeni, atît din România de atunci cît și din Transilvania și Bucovina, aflate sub stăpînire imperială habsburgică, s-au înrolat voluntari, cerînd să li se dea posibilitatea de a lupta pentru cauza întregii țări”.

Partidul Socialist, în consens cu atitudinea generală a maselor nu a identificat caracterul imperialist al războiului cu dreptul sacru al poporului român de a-și împlini idealul național. Atunci cînd Armata română a trecut Carpații și s-a pus problema poziției clasei muncitoare față de lupta asumată pentru desăvîrșirea statului național unitar, Comitetul Executiv al Partidului Socialist s-a plasat pe poziția sprijinirii hotărîrii a acțiunii de eliberare a pămînturilor românești aflate sub stăpînire străină. Stau mărturie faptele, care atestă că în confruntarea cu situația dramatică, creată ca urmare a invadării unei mari părți a teritoriului țării de trupele Puterilor Centrale, mișcarea muncitorească a dovedit, prin eroism și jertfe, dragostea sa fierbinte de patrie, idealul făuririi statului național român unitar.

Jaful, teroarea, samavolnicia de tot felul au stîrnit revolta și ura profundă a poporului român, neîmpăcat nici o clipă cu gîndul ocupației și al opresiunii străine. În fruntea mișcării de rezistență împotriva cîmpitorilor, care a cuprins cele mai largi clase și păături sociale, s-a aflat clasa muncitoare, animată de un profund patriotism, socialistii români. Militanții socialisti rămași în teritoriul ocupat au reorganizat activitatea organizațiilor partidului în noile și grelele împrejurări. Sustragerea de la munca forțată, sabotarea printr-o varietate de forme a mașinii de război, activitatea propagandistică, mîngîurile de protest, grevele, demonstrațiile de stradă, activitatea de partizan, au constituit, în pofida măsurilor represive brutale, mijloace eficiente folosite de clasa muncitoare în acțiunea amplă de subminare a dominației cîmpitorilor. În acest timp, teritoriul liber al Moldovei a reprezentat simbolul salvării întregii țări, al bătăliei de eliberare a teritoriilor cîmpite, de înfăptuire a năzuințelor de făurire a României unite. Muncitorimea, înfruntînd foametea, lipsurile de tot felul și bolile, a depus o activitate asiduă în fabrici și ateliere, a dat dovadă de înalt sacrificiu pentru susținerea potențialului militar al armatei. Un mare număr de socialisti au participat la bătălia ce a atins momentele de culme ale eroismului popular la Mărăștii, Mărășești și Oituz, pentru salvarea ființei naționale a poporului, mulți dintre ei jertfîndu-și viața în luptele glorioase pentru apărarea pămîntului străbun al patriei.

În împrejurările create de prăbușirea țarismului și a monarhiei austro-ungare, ale victoriei Revoluției socialiste din Rusia lupta pentru încheierea procesului de făurire a statului național român unitar a luat un deosebit avînt, angrenînd întreg poporul, atît din vechea Românie, cît și din teritoriile aflate sub dominația străină. În acest context istoric, sub îndrumarea organismelor larg reprezentative de conducere a luptei de eliberare, masele largi populare impun în aceste provincii o administrație românească și își exprimă, în cadrul unor impresionante adunări pu-

blice plebiscitare, voința neștrămutată de unire cu Țara.

Miscarea muncitorească, reprezentanții săi, s-au situat în primele rînduri ale luptătorilor, afirmîndu-și, în același timp, propriile revendicări. Rolul clasei muncitoare, al partidului său, s-a manifestat pregnant și prin influența exercitată asupra programelor politice adoptate în această epocă de puternică efervescență patriotică, în susținerea unor obiective cu caracter democratic în favoarea poporului muncitor. Faptul că în Declarațiile istorice votate de adunările constituante cu caracter plebiscitar au fost introduse o serie de revendicări cu caracter larg democratic: votul universal, reforma agrară, libertatea și egalitatea în drepturi pentru toți cetățenii țării, legislația muncitorească etc. a fost tocmai rezultatul luptei hotărîte a maselor largi, în frunte cu clasa muncitoare, cu partidul său politic.

Salutînd cu înflăcărare actul — făurirea statului național unitar român — în declarația din 13 februarie 1919 a Comitetului Executiv al Partidului Socialist și a Comisiei generale provizorii a sindicatelor se arăta: „Ca socialistii români, internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român din provinciile subjugate pînă acum și respectăm legămîntele de unire hotărîte... România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mine”.

Desăvîrșirea unității național-statale a României demonstrează cu Țaria argumentului istoric, că acest eveniment a fost rezultatul firesc, al unui proces pentru împlinirea căruia poporul român a dus o multitudine de lupte, iar nu o consecință a conjuncturii externe sau a unor înțelegeri intervenite la masa tratativelor. Tratatul de pace au consfințit pe plan internațional o situație de fapt creată de lupta maselor populare. Unirea al cărei proces s-a încheiat la Alba Iulia, la 1 decembrie 1918, a contribuit la înfăptuirea firească a năzuințelor seculare a poporului nostru, a visului pentru care au luptat și s-au jertfit nemămurite generații de înaintași, împlinirea unei necesități obiective a însăși dezvoltării istorice.

În contextul general al profundelor mutații politice și sociale petrecute în lume după primul război mondial, au avut loc și în România postbelică mari schimbări, care au deschis perspective dezvoltării mai rapide a forțelor de producție ale țării și totodată s-au creat condiții favorabile pentru intensificarea activității forțelor sociale progresiste, a mișcării muncitorești revoluționare.

Un moment de cea mai mare importanță în istoria dezvoltării mișcării muncitorești și a celorlalte forțe democratice și progresiste din țara noastră în lupta pentru apărarea independenței și suveranității naționale l-a constituit făurirea Partidului Comunist Român, în mai 1921. Continuator direct al partidului politic creat în 1893, a celor mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, partidul comunist este, în noile condiții istorice, exponentul fidel al intereselor clasei muncitoare, ale întregului popor român.

Stegar al intereselor naționale fundamentale ale poporului român, partidul comunist s-a ridicat ferm în apărarea independenței, suveranității și integrității țării, a militat pentru o politică externă de pace și colaborare cu celelalte popoare, împotriva dominației străine, pentru prietenie și alianță cu vecinii, cu toate statele lumii. Luptele sociale din perioada crizei economice, care au culminat cu marile bătălii de clasă ale petrolștilor și cîmpitorilor din ianuarie-februarie 1933, s-au împletit cu lupta împotriva monopolurilor străine care impuseseră guvernului român grele prevederi economice, stîrbînd grav independența și suveranitatea României, pentru drepturi economice și politice, pentru democrație, independență și suveranitate națională a avut și o puternică semnificație internațională, ea înscriindu-se printre primele mari acțiuni de luptă ale proletariatului internațional după înscăunarea la putere a nazismului în Germania.

În deceniul al patrulea, cînd fascismul și revizionismul deveniseră un pericol real pentru România, Partidul Comunist Român s-a adresat forțelor democratice și progresiste arătînd gravele primejdii care planau asupra țării, atît din interior, din partea agendurii hitleriste — Garda de fier —, cît și din afară, unde Reichul nazist zăngănea deja armele pentru revizuirea granițelor pentru încălecare Tratatelor de pace și securitate dintre toate statele lumii.

Atent la evoluția evenimentelor internaționale, la creșterea primejdiei războinice și revizioniste, Partidul Comunist Român adresa maselor documentul intitulat: „Sarcinile P.C.R. față de pericolul unui război imperialist”, prin care stabilea tactica pentru „atrăgerea întregului popor muncitor la lupta largă și efectivă, la lupta revoluționară contra acestor planuri imperialiste”. Cu deosebită forță de convingere, organul central de presă al partidului scria: „Existența neamului românesc ca națiune, existența României ca țară independentă sînt în joc. Poporul român trebuie să se decidă dacă înțelege să-și apere existența și independența. Iar poporul român nu poate da decît un singur răspuns. Cu toată energia, la nevoie cu arma în mînă, poporul român își va apăra existența contra bandiților hitleriști care vor să ne răpească independența națională”. Referindu-se la calea sigură pentru dobîndirea victoriei, ziarul conchidea: „Frontul popular antifascist, în care să-și dea mîna tot ce e cinstit, tot ce e muncitor, tot ce e cultură în România, are un mare rol național. De încheierea rapidă și de lupta energică a acestui front al poporului va depinde nu nu-

unitatea, suveranitatea și independența patriei

mai salvarea libertăților lăuntrice ale poporului, ci și existența sa ca națiune".

Cu multă claritate, Plenara a V-a lărgită a C.C. al P.C.R. după o amplă și realistă analiză a problematicei ce-l stătea în atenție, conchidea: „În caz că Germania hitleristă, dezlănțuind războiul în Europa și va ataca România cu ajutorul Ungariei horthyste, comuniștii vor considera necesară apărarea fiecărei palme de pământ al țării noastre... Continuând lupta pentru asigurarea pozițiilor economice și politice ale muncitorimii, țărănimii și naționalităților asuprite, noi, comuniștii, vom intra în primele rânduri ale luptătorilor pentru respingerea agresiunii fasciste și vom duce războiul până la capăt...”

Documentele vremii vorbesc cu puternica lor forță de convingere despre preocupările consecutive ale comuniștilor din România în problemele apărării independenței și integrității României. Cu multă căldură apela P.C.R. de fiecare dată la membrii și simpatizanții săi ca ei să se plaseze în primele rânduri ale luptei pentru apărarea hotarelor țării. „Ne cheamă la luptă singele lui Doja, Horia și Tudor Vladimirescu — glasul vibrant al apel elaborat de C.C. al P.C.R. în ianuarie 1938. Ne cheamă la luptă dragostea de țară, pe care nu vrem s-o vedem sfâșiată și cotropită, dragostea de acest popor, pe care nu-l vrem ingenușit și rob”. P.C.R. exprima totodată părerea că „rezistența înarmată a poporului român în caz de agresiune e legitimă și ea (muncitorimea — n.n.) va merge în primele rânduri ale bătăliei”.

În împrejurările grele de la sfârșitul anului 1938, „Scînteia” publica un articol intitulat semnificativ: „Nori grei deasupra României”. În care se arată: „România după Munchen e, mai mult ca oricând — după fericita expresie a lui Iorga —, o țară pîndită”. „Și pîndită nu numai de corbii de pradă ai revizionismului maghiar, ci și de sălbăticia fiară, îmbătăită de singele jertfelor sfîșiate, care este fascismul german... Partidul nostru nu va cruța nici o efortare, nici o jertfă pentru a stringe laolaltă muncitorimea și a porni în fruntea ei la unirea tuturor forțelor dornice să apere pacea și independența României”.

Încă în primele zile ale anului 1939, P.C.R. a adoptat o serie de măsuri în vederea intensificării activității antifasciste, pentru pace. Pe această linie, în ziarul „Scînteia” a fost publicat articolul: „24 ianuarie 1859—1939”, în care, după ce se arată importanța unirii săvîrșite cu 80 de ani în urmă, se sublinia: „Astăzi, cînd independența națională a poporului român și unitatea României sînt din nou primejdiate, amintirea luptelor duse pentru unire trebuie să îndemne la o luptă dîră și hotărîtă contra dușmanilor din afară și a agenților lor dinăuntru”.

După invadarea Cehoslovaciei de către trupele hitleriste, C.C. al P.C.R. a adresat la 17 martie 1939 un apel întregului popor român, subliniind: „Trupele de asalt ale lui Hitler au invadat Cehoslovacia și se găsesc la granița țării noastre. Întreg poporul să se pună în stare de alarmă... Să fie pregătit la luptă întreg poporul român pentru apărarea țării, împotriva cîmpitorilor fasciști!”

În filele de aur ale istoriei patriei noastre rămîn încrustate imaginile de un răscolitor patriotism ale celui remarcabil Mai 1939 în care a avut loc impunătoarea manifestare antifascistă și antirăzboinică din București și din alte centre ale țării pentru apărarea independenței naționale. Patriotismul fierbinte al comuniștilor, conștiința înaltei răspunderi pentru soarta și viitorul României, hotărîrea de a apăra cu orice sacrificii independența națională și integritatea teritorială a statului — grav amenințate de Germania hitleristă și aliații acesteia — și-au găsit o minunată expresie în lozincile care erau scandate în chiar Piața palatului regal de mîile de manifestanți: „Vrem România liberă și independentă!”, „Vrem respectarea granițelor!”, „Să ținem pîntec agresorului!”

O cuprinzătoare analiză a întreprins Plenara a VI-a a C.C. al P.C.R. din iunie 1939 asupra problemelor apărării integrității țării, a independenței și suveranității României. Aprobînd linia politică urmată de partid în acele împrejurări, plenara a apreciat că „primejdia dezmembrării și ocupării României de către Germania hitleristă și statele revizioniste a crescut enorm în urma ocupării Cehoslovaciei, Albaniei, în urma aderării Ungariei la pactul anticomintern, și a creșterii influenței fascismului german în Bulgaria și Iugoslavia”. La capătul analizei întreprinse s-a apreciat că sarcina centrală a partidului este „să mobilizeze poporul român pentru împiedicarea trădării independenței și a integrității țării de către agenții fasciști ai lui Hitler”.

Marșul războinic al Germaniei hitleriste, cotropirea succesivă a unor țări europene, începutul celui de-al doilea război mondial au creat o situație din ce în ce mai grea pentru România. Încercările forțelor democratice, antifasciste de a se opune presiunilor cercurilor fasciste interne și ale Germaniei naziste, încercări în care s-au antrenat inclusiv exponenți ai cercurilor burgheze au primit o grea lovitură, la 21 septembrie 1939, cînd primul ministru al țării, Armand Călinescu — adversar al expansiunii Germaniei hitleriste — a fost asasinat mîsește de către elemente ale Gărzii de fier, cu complicitatea directă a Gestapoului.

În același timp, anul 1940 a adus cu sine o serie de acte care au contribuit la extinderea focarului de război pe continentul european. Sub loviturile armatelor hitleriste, țările mici așezate pe o căzută după alta. Capitularea Franței și înfrîngerea Angliei pe continent, amenințarea ei cu invazia hitleristă au agravat și mai mult situația României.

În aceste împrejurări, României i-au fost impuse importante cesiuni teritoriale. La 30 august 1940, prin impunerea Dictatului fascist de la Viena, a fost smulșă din trupul patriei și predată Ungariei horthyste partea de nord-vest a țării.

Împotriva acestor acte s-au ridicat cu hotărîre Partidul Comunist Român, mișcarea revoluționară, democratică și antifascistă din țara noastră. Tîra întreagă a fost cuprinsă de un puternic val de demonstrații de protest.

Contextul politic care a stimulat activitatea grupurilor fasciste, aducîndu-le pe primul plan al scenei politice românești, a facilitat, în primele zile ale lunii septembrie 1940, înlocuirea dictaturii regale cu o dictatură militară fascistă și odată cu aceasta, începutul uneia dintre cele mai grele etape ale istoriei moderne a poporului român.

Mîșcarea antifascistă din România a avut, prin obiectivele sale, un caracter profund patriotic, național, precum și un pronunțat caracter internaționalist. Acționînd împotriva pericolului fascismului din propria țară, poporul român și-a adus contribuția la bătălia pe plan internațional contra fascismului, manifestîndu-și activ solidaritatea cu lupta antifascistă a popoarelor de pretutindeni. Partidul Comunist Român a fost conștient de faptul că țaria forțelor antifasciste din propria țară constituie o condiție a țării frontului unic muncitoresc și pe această bază a unui larg front popular antifascist, capabil să împiedice

„Niciodată în România n-a existat un alt partid politic cu o istorie atît de bogată și glorioasă care să fi luptat cu abnegație și să fi realizat atîta pentru fericirea poporului român, pentru măreția națiunii noastre. Partidul nostru s-a născut și a crescut odată cu proletariatul, destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ascensiunea fascismului la putere în România, pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice ale masei, a independenței și integrității teritoriale a patriei.

În anii celei de-a doua conflagrații mondiale (1939—1945), comuniștii, clasa muncitoare s-au situat în primele rânduri ale luptei pentru salvarea ființei naționale a poporului român. Preocupat de interesele supreme ale națiunii, P.C.R. a știut să găsească un limbaj comun cu toate forțele și grupările politico-sociale opuse dominației germane, pentru salvarea intereselor naționale vitale ale țării în pofida faptului că unele din ele reprezentau interesele de clasă contrare celor promovate de comuniști, exponenți ai clasei muncitoare, ai oamenilor muncii.

Partidul comunist a fost prezent în toate înțelegerile făurite din inițiativa și la insistențele sale și a avut rolul dinamizator al tuturor forțelor care acționau pentru eliberarea țării de sub dominația fascistă. Sub conducerea Partidului Comunist Român s-a înfăptuit cu succes Revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din august 1944. „Răsturnarea dictaturii militar-fasciste și a dominației Germaniei hitleriste — sublinia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a marcat o cotitură istorică în viața poporului nostru, a deschis calea pentru eliberarea deplină a țării, pentru trecerea la înfăptuirea transformărilor democratice, revoluționare, pentru întărirea independenței și suveranității țării”.

Insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă, caracterul drept, eliberator al războiului antihitlerist, dragostea de patrie și dorința vie de a o vedea liberă și independentă au stîrnit un puternic suflu patriotic în rândurile poporului, au dat un avînt nestăvilitor maselor pentru alungarea ocupanților fasciști de pe pămîntul românesc. Armata română, cooperînd strîns cu armatele sovietice, a luptat cu eroism pentru eliberarea părții de nord-vest a României, smulșă din trupul țării prin dictatul fascist de la Viena, la 30 august 1940, a stropit cu sînge meagurile strămoșesti de la Intorsătura Buzăului la Tirgu Mures, de la Arad la Oradea, de la Luduș la Carei și Satu Mare și apoi dincolo de hotarele țării pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, pînă la victoria finală de la 9 Mai 1945.

Toate treptele procesului revoluționar unic din România — cucerirea deplină a puterii politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimia muncitoare și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, naționalizarea mijloacelor de producție și trecerea lor în proprietatea socialistă, cooperativizarea agriculturii, desființarea exploatații, generalizarea relațiilor de producție socialiste la orașe și sate și crearea economiei socialiste unitare, care se dezvoltă pe baza unui plan național unic, lichidarea opoziției dintre munca fizică și munca intelectuală, făurirea unei structuri sociale formate din clase și categorii sociale prietene, animate de interese fundamentale comune, realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, și întărirea continuă a relațiilor tradiționale de unitate și frăție dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare, triumful ideologiei revoluționare a clasei muncitoare, ideologie care călăuzește întreaga noastră societate, victoria socialismului — constituie, totodată, trepte ale întăririi unității și coeziunii poporului în jurul partidului, a unității social-politice a poporului român.

Mărețele realizări obținute în ultimul timp în dezvoltarea multilaterală a țării pe calea progresului și civilizației evidențiază justetea politicii partidului nostru, fapt

ul că cea mai revoluționară clasă, clasa muncitoare, a știut să-și îndeplinească rolul de clasă conducătoare, întărind continuu alianța cu țărănimia, cu intelectualitatea, cu celelalte categorii sociale. Aceasta demonstrează ce poate realiza un popor deplin stăpîn pe destinele sale, care își făurește în mod conștient propriul său viitor, propria sa istorie.

România se înalță astăzi între popoarele lumii ca o țară a demnității, a progresului, a libertății și democrației, fluturînd prin faptele și împlinirile sale forța pe care o dobîndește un popor stăpîn pe destinele sale. Datorită succeselor interne, precum și politicii sale externe principale și constructive, România se bucură astăzi de un prestigiu în lume fără precedent în întreaga sa istorie. De la România de odinioară, aservită economic și dominată politic de diferitele mari puteri, izolată, puțin cunoscută în lume și jucînd un rol neînsemnat în viața internațională, s-a ajuns la Republica Socialistă România de astăzi, liberă, independentă și înfloritoare, cu o înaltă autoritate și prieten pe toate meridianele, respectată și apreciată cu căldură pentru contribuția pe care o aduce la instaurarea unor noi relații între state și a unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru prezența sa deosebit de activă și dinamică, pentru cuvîntul său chibzuit și realist în soluționarea problemelor mondiale în conformitate cu năzuințele popoarelor dornice de pace și libertate.

Întreaga politică internă și externă a țării noastre poartă amprenta puternicei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, al cărui rol determinant, esențial, în elaborarea obiectivelor dezvoltării noastre economico-sociale a făcut ca perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului din 1965, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului, să constituie epoca cea mai rodnică și plină de realizări din întreaga istorie a României.

Consecvența și fermitatea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu promovează interesele poporului român, ale României socialiste, ale cauzei progresului, socialismului, păcii și înțelegerii între popoare, profunda cunoaștere a evenimentelor, relațiilor și fenomenelor internaționale, vastul dialog cu conducători de stat și de guvern de pe toate continentele, cu șefi de partid, cu reprezentanți ai celor mai diferite forțe politice, forța de analiză a secretarului general al partidului și capacitatea sa de a formula, pe baze științifice, concluziile și opțiunile cele mai adecvate în vederea acțiunii practice — toate acestea au asigurat politicii externe a României socialiste o largă putere de înfrîngere, o creștere fără precedent a prestigiului și stimei de care se bucură astăzi țara noastră în lume. Pe bună dreptate, spre mîndria întregului nostru partid, a întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu este considerat ca una dintre cele mai proeminente personalități, unul dintre marii conducători politici ai epocii contemporane.

Oamenii muncii întîmpină aniversarea marelui eveniment de la 8 mai sub semnul muncii însuflețite pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, pentru obținerea de noi succese în toate domeniile de activitate, în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, creșterea necontenită a potențialului economic și a patrimoniului spiritual al României socialiste, îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului, sporirea contribuției țării noastre la victoria cauzei socialismului, păcii și progresului social în întreaga lume.

Oamenii satului în satul lor

(Urmare din pagina 1)

urca apoi pe locul unu în categoria „onoare”. Cei trei — inginerul agronom Iulian Eremia, profesorul de sport și secretar cu probleme de propagandă la comună Ion Ignat, medicul veterinar Traian Topală — își terminaseră treaba și priveau plini de încredere viitorul exact în momentul în care arbitru flutera începerea partidei. Dar după timpul regulamentar de joc, perspectivele nu mai erau atât de vioale. „Lumina” nu scosese decât 1-1, rămânând pe locul doi. Se consumase unul din punctele de mare atracție ale acelei duminici, cel de-al doilea, spectacolul cu piesa „Ediție specială cu Păcală și Tindală”, urmând să se desfășoare seara, la căminul cultural.

Este o duminică obișnuită și așa arată pe aici duminicile obișnuite: zile pline, ca să se odihnească oamenii în mod activ, „să se educe obstea și să crească satul”, după vorbele învățătorului Filip Dumitrache, unul dintre intelectualii comunei, aproape o sută la număr, oameni care trăiesc și muncesc la Bucu, avându-și aici rostul „definitiv și prin propria vocație”.

★

În simbăta aceasta, la Bucu plouă. Plouă mărunț, mocănește, cu durată și, cu excepția șoselei naționale, pe unde nu poți să mergi că te calcă mașinile, totul este plin de noroi. În București ca și la Slobozia, azi e zi scurtă. La țară zilele sînt însă la fel. A trecut o săptămână de la duminica aceea călduroasă în care „Lumina” se comportase lamentabil pe propriul teren și chefii locuitorilor din Bucu se topise încet ca zăpada din județ. Timpul mohorit îi ține la ale lor și copiii uneia din școlile generale ale comunei se străduiesc să privească primăvara din interior, pregătindu-și compunerea „Ce sînt păriștii noștri și ce fac ei”.

La cei 32 de ani ai săi, primărita Eftimia Dinescu are o voce destul de puternică și este convinsă că Bucu este oarecum avantajată de poziția sa geografică, pe șoseaua națională care leagă fără eforturi Bucureștiul de Constanța, mai ales vara, la egală distanță de cele două orașe, din trei motive: unu, are o bună legătură cu „centrul”, adică Slobozia, doi, se află „la vedere” în sensul că te vede oricine trece spre mare și astfel poziția geografică se dovedește a fi mobilizatoare pe multiple planuri pentru că nu se știe cit e de mare cel ce trece spre mare, și, în sfîrșit, trei, în toată verii, în plină campanie, mai văd și țărani din Bucu „bronzul” de litoral trecînd în mare viteză prin comuna lor. Incolo, comuna se ține bine la vînturile Bărăganului, avînd case frumoase și trainice care, răspindite în două sate, cel de reședință și Ograda, adapostesc cam cinci mii de suflete, cooperarea de consum prosperă dovedind talent și bunăvoință în ceea ce privește comerțul, cooperativele agricole de producție par să aibă un an bun, după cum în zootehnie mai sînt unele lucruri de înmolinț. Școli, grădiniță, creșă, cămin cultural nou și bine împărțit etc. Primărita le socotește pe îndelete, amintind că acțiunea anului este introducerea apei în comună.

— Ce face comuna ca să-și păstreze intelectualii?

— E bine spus păstreze. Omul nu pleacă chiar întotdeauna de bine. Trebuie să fie o dragoste de ambele părți. N-avem să dăm nimănui confort ca la oraș, pentru că, pe moment, n-avem nici unul, dar un loc de casă, în perimetrul construibil, da, să-i dăm. Să priceapă omul că avem nevoie de el, că nu ne este indiferent.

Primărita explică pe îndelete că, în cea mai mare parte, intelectualii satului sînt oameni care au plecat tot din Bărăgan, de la Iazu sau Scinteia, de la Bucu sau Gheorghe Lazăr, dar și din alte părți, nu vă mirați, chiar din București sau Slobozia, cum s-a întimplat chiar cu propriul soț care, în timpul său liber, o ajută la treburi felurite pentru că are mină bună, adică scrie frumos, caligrafic, cu codite la literele g și s, cum reuseau notarii odi-

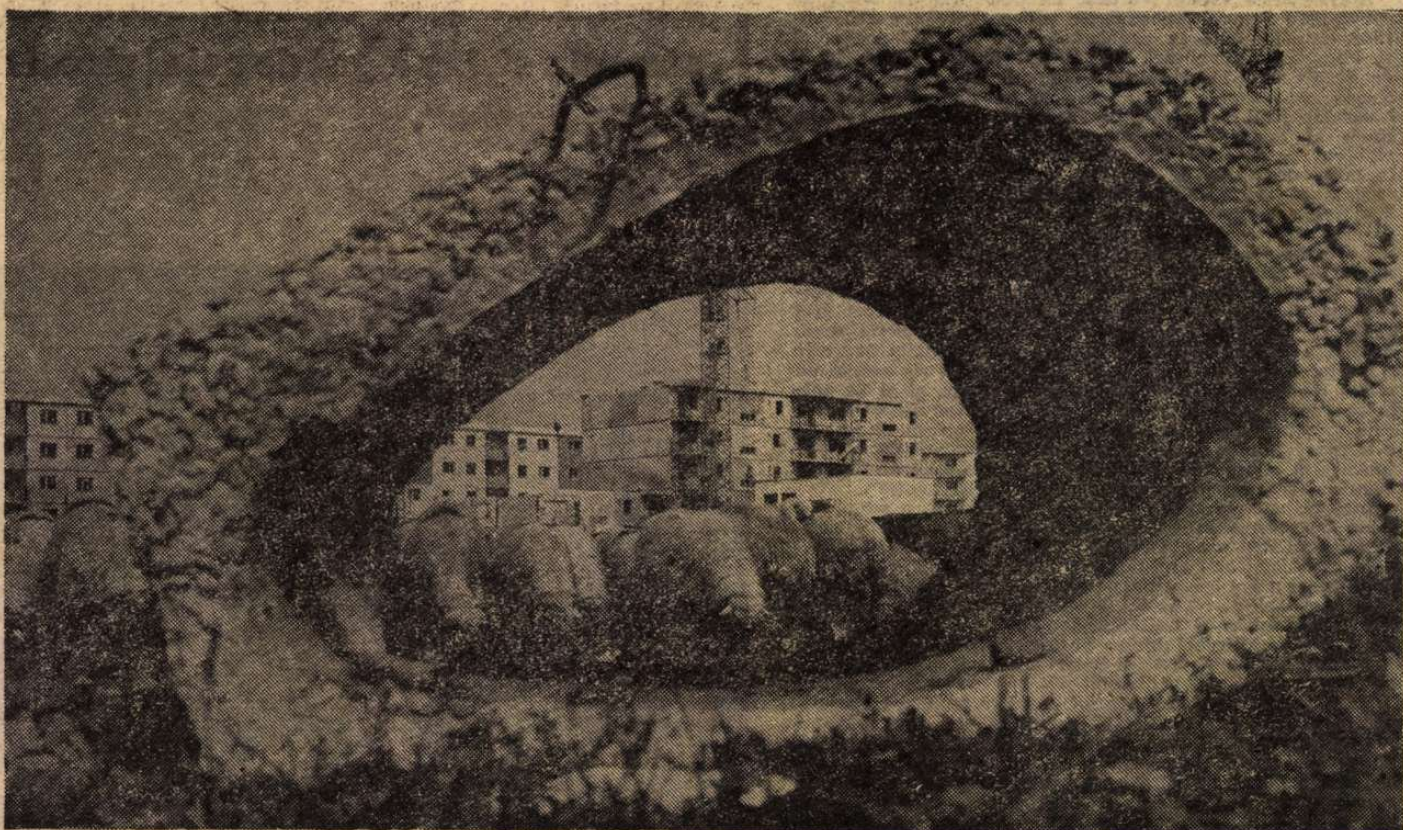
nioară. Oamenii sînt uniți și țin unul la altul, fiindcă altfel, la cîmpie, nu poți rezista nici vînturilor puternice, nici secetei și nici arșitei sau prafului.

★

„Adevărul e că la Bucu mai sînt multe de făcut”. Chestiunea nu ține morții să treacă drept originală, vezi doamne, parcă în alte părți nu mai sînt atîtea de făcut, dar Iulian Eremia, inginer agronom, născut la doi pași, în comuna Gheorghe Lazăr, afirmă că n-a fost un original nici cînd a lăsat un apartament în București,

Bucu despre „Apariția vieții pe pămînt” (pe pămînt, că la Bucu se știe) și a prezentat Manualul de culturi irigate, acțiunile care s-au bucurat de adevărata atenție, mai ales că începînd din acest an „Intrăm și noi, în mod real, în sistemul de irigații”. În mod real, adică de-adevăratelea. Pînă acum recoltele cooperativelor erau judecate în sistem irigat fără ca pe țevi să vină vreun strop de apă. Iar, citeodată, rezultatele erau și ele pe măsura acestei judecăți.

„Au venit mulți oameni din Gheorghe Lazăr în Bucu, după cum și din Bucu au plecat mulți în Gheorghe Lazăr. Femei

Orașul de la marginea satului, sau satul de la marginea orașului

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

în Balta Albă, nici cînd și-a convins nevasta să predea limba română tocmai la Bucu, ea, copil al asfaltului, născută chiar în Capitală.

— Ce vrea să însemne asta: mai sînt multe de făcut?

— Vă dau un exemplu. Aveam, anul trecut, în luncă, un griu de o valoare nemăpomenită. Au venit inundațiile și ne-am gîndit să nu-l pierdem de tot, să hrănim măcar animalele. 50 de hectare cu griu splendid. Am tot sperat să salvăm digul. Nu l-am salvat. Cînd am băgat CS-urile pentru recoltat, eram cu primărita și „vicele”, am găsit în lan un bărbat și o femeie care încăreau cu spor într-o căruță. Erau doi oameni care nu făcuseră nimic pentru griul acela. Primărita era revoltată. N-o văzuse pe femeie nicodată la vreo muncă. Trăia din ce aducea bărbat-su care lucra pe nu știu unde. Și noi avem mari probleme cu forța de muncă. Păi tot vine apa, ne răspundea acela. Și ce dacă vine apa! Așa e, îl lua apa, dealtfel, nici n-am reușit să-l tăiem pe tot. Dar ni se părea mai urît și mai rău ce făceau bărbatul și femeia decît ce pierdeam. Omul nu făcuse nimic pentru sat și nu avea dreptul la nici un bob.

În timpul său liber, și vă rog să socotiți timpul liber al unui inginer agronom, inginerul agronom Iulian Eremia este și președinte al Comisiei de răspîndire a cunoștințelor tehnico-științifice. Recent, în această calitate, a vorbit sîtenilor din

care m-au crescut, eu sînt din Gheorghe Lazăr, în curțile cărora am copilărit, sînt azi la mîine la cîmp. Părinții mei n-au vrut să plece nicodată de acasă. Nici în 1948, cînd era greu și terminaseră școala normală. Au o gospodărie extraordinară azi, cu bale și faianță ca la bloc. Tata e profesor de biologie și nu mai poate după grădinarit. Primăvara vin oamenii la el să le altoiască pomii. Acum i-a răsărit salata în curte și roșiile în ghiveci”.

★

Oamenii „se dau de gol” și la bine și la rău.

Venise apa mare, anul trecut. Încea griul, ținea lumea trează. Au întărit digul, l-au păzit ziua și noaptea. După trei zile, tot a cedat. Se repezea apa „ca mașinile cu turiști străini spre mare”. O femeie crezu că bărbatul ei își uitase ceasul la stîină. Apa creștea și ea o luase invers spre stîină în vreme ce bărbatul călare pe dig, îi arăta mina cu ceasul și-i striga ieșit din minți să stea potolită. Cam în același timp, Traian Topală, medic veterinar și vînător, se freca la ochi. Nu mai avusese de-a face cu atîta iepurime de la ultimul banc pe care-l povestise la o masă cu amici apropiați. Iepurii goneau ca smîntîiții cu apa după ei. Traian Topală alergase odată după unul o zi întreagă, i se udase cămașa în spate, și pînă la urmă l-a prins într-un lezer. Ud learcă, iepurele tremura de frig, și omului i s-a făcut milă. Îi crește și azi acasă. Atunci, la inundație, nu prididise pînă nu salvase, împreună cu oamenii, animalele comunei. Cu griul recoltat, de care-l dureau inima la fel ca pe ceilalți, îmbelsugase hrana vitelor. Anul acesta stau bine cu furajele. Nu foarte bine, ci bine. Ca și timpul agromul și al său se măsoară cu zîncenie, dar o bucurie tot mai găsesc. De pildă, ziarul Tribuna Ialomiței, criticînd slaba comportare a formațiilor de teatru din județ, numea la excepții și comuna Bucu. Din formația comunei face parte și Traian Topală. „Am făcut numai săli pline la cîmin”. Toți așteaptă acum ca piesa „Ediție specială cu Păcală și Tindală” să rupă și inima Sloboziei. În piesă, Traian Topală este om de serviciu la Consiliul popular, Ion Ignat este șeful brigăzii zootehnice, tehnicianul Alexe Pompiliu joacă rolul Dibaciului, personajul principal s.a.m.d. și cu toții se străduiesc să transmită mesajul unei piese care vrea numai binele „Oamenii își dau seama că rețefarea stărilor negative îndreaptă răul, dar asta nu înseamnă neapărat că piesa va rezolva problemele comunei”.

★

„Odinioară, învățătorul era un fel de

cronicar al satului. Îi scria istoria și îi apăra tradițiile”. Școala din Bucu, mai spune învățătorul Filip Dumitrache, a împlinit în 1978, 140 de ani, fapt care vorbește de la sine de setea de carte a celor din Bucu. El însuși, Filip Dumitrache, n-a lipsit de aici decît treisprezece ani, exact cit i-a trebuit să termine școala normală și să se însoare. Ecaterina Dumitrache este tot învățătoare și amîndoi iubesc tradițiile satului, iubesc copiii săi care, cred ei, cresc mai drept ca la oraș, dar și mai ușor, iar cei foarte buni se întorc acasă, profesori, doctori, ingineri să ridice comuna cu ceea ce știu ei. „Așezările noastre au farmecul lor, se mărturisește Filip Dumitrache, aici nu e urît, ci e greu. Noi la Bucu, așa ca bănașenii, ne-am tras către casă. Tineretul însă, gata, pleacă. Acum vreo treizeci de ani, comuna era

★

În 1944, Mihai Ghenov umbla din casă în casă împărțind oamenilor săpun și pedimor. Pedimorul era pentru cine avea nevoie. Dar aveau mulți. Mișunau păduchii și sifilisul și la Bucu, în ciuda faptului că aveau un medic priceput. Doctorul Mihai Ghenov s-a oprit aici, venise din Banat, era tînăr, sănătos, avea viața înainte și multe necazuri, dar s-a oprit aici pentru că erau oameni harnici și ascultători deși, cum se întimplă în unele piese de teatru, țărani se apropiu mai greu de medic, adică, pe lingă boli, erau aici și prejudecăți, și neîncredere, și frică. Dar lupta era ceva mai grea decît în respectivele piese, în sensul că lumea și murea și nu unul-doi demonstrativ, ci murea serios ca la orice epidemie gravă care-și făcea de cap. S-a întimplat așa ca medicul Mihai Ghenov să-i cîștige pe țărani din Bucu și Ograda, să-l cîștige și ei pe doctor, să trăiască împreună atîta zeci de ani încît „generalistul” venit din Banat să nu mai vrea să plece cînd a putut s-o facă, și astăzi să le cunoască la toți bolile pe dinafară, să fie un fel de registru ambulant, cu evoluția fiecărui ulcer sau reumatism, mai mult chiar să vină țărani din alte comune ca la Maglavit, să vină și cei cărora le-a dat odată viață, pentru a-i mulțumi și a-l întreba de sănătate. Dar cu sănătatea nu mai e cum a fost, nu mai are putere, trebuie să-i vorbești și mai tare ca să te priceapă, și se scoală și mai greu la trei-patru dimineata cînd are unul necazuri. „Nu m-a părăsit memoria însă, îl cunosc pe fiecare și știu ce-i poate organismul, dar și pielea, că a crescut și trăit sub ochii mei...”.

Plouă tenace la Bucu. E zi mică, dar și-jenă să amintesci cuiva de acest lucru. Satul, oamenii își așază viața după nevoile lor, program lung, dar nu afit de lung încît să nu încapă în el odihna, concediile, campaniile agrare, pregătirile pentru înșămîntări, spectacolele de teatru, meciurile echipei „Lumina”, fiecare cu rostul său, cu rostul lor, ingineri, membri cooperatori, medici, primar, învățători și profesori, adică toată suflarea obștii aflată la egală distanță de București și Constanța.

O monografie despre Oltenița

Se cuvine să remarcăm, chiar de la începutul acestor rînduri, una din cele mai interesante acțiuni publicistice inițiate de Editura Litera, aceea de a scoate la lumină, de sub teacurile sale, o serie de monografii dedicate unora din satele și orașele patriei noastre, monografii prin intermediul cărora se poate călători mult și cu folos, în timp și în spațiu, surprinși fiind de fiecare dată de multitudinea și semnificația întimplărilor ce au marcat viața acelor sate și orașe. Un rol aparte, ba chiar hotărîtor, în reușita acestor monografii îl au, desigur, autorii, în marea lor majoritate fiii satelor și orașelor respective, oameni care merită toată sti-

ma și admirația noastră, nu doar pentru cheltuiala financiară la care se supun (se știe, mai mult sau mai puțin, că o astfel de investiție nu îi aduce autorului nici un venit, ci doar, eventual, recuperarea banilor), ci mai ales pentru munca propriu-zisă, o muncă al cărei singur suport nu este altul decît sfînta dragoste față de meleagurile natale.

O astfel de monografie este și cea pe care doctorul Dinu Mares o consacră orașului său, Oltenița, și, dincolo de exactitatea informației istorice, geografice și sociale sub care ne este prezentat acest oraș de pe malul Dunării, ne surprinde uriașa frescă pe care autorul reușește să o realizeze și să ne-o comunice printr-un stil direct, larg accesibil, punctînd atît cit se cuvine, cu modestie și cu nedismulată mîndrie, momentele cele mai importante din viața și frămîntările acestei străvechi așezări și a împrejurimilor sale.

N. VICTOR

Revoluția în agricultură o fac numai oamenii

Profesorul universitar doctor OPREA PARPALĂ s-a născut în anul 1931, în comuna Băbăița (Teleorman). A absolvit Liceul „Ion Maiorescu” din Giurgiu, iar în 1953 absolvă Facultatea de economie și organizarea agriculturii socialiste, din cadrul Institutului agronomic București. A fost cercetător, șef de catedră, de la Facultatea de economie agricolă din Institutul agronomic București și al Facultății de contabilitate și economie agrară din cadrul A.S.E. Este membru al Consiliului profesoral al Facultății de economie agricolă, membru în Senatul A.S.E., membru al Comisiei superioare de diplomă a Ministerului Educației și Învățământului.

— **Tovarășe profesor, în urma contactelor noastre cu specialiștii din agricultură, am constatat viul interes cu care a fost întâmpinată recenta dumneavoastră lucrare, Tratatul de Economie și politica agrară în Republica Socialistă România. Ce semnificație prezintă această lucrare în activitatea dumneavoastră științifică, didactică și practică? Până la această întrebare având în vedere prestigiul de care vă bucurați, ca unul din specialiștii de seamă ai țării în domeniul economiei agrare.**

— Lucrarea este rodul unei munci de o viață: începuturile tratatului se identifică cu înseși începuturile activității mele științifice și didactice. Edițiile succesive din 1967, 1969, 1972 și 1974 (pentru uz intern) în care am făcut cunoscute unele teze și idei ale lucrării, nu sînt altceva decît tot altfel de trepte spre îmbunătățirea acesteia, spre ridicarea nivelului ei științific. Întă de ce consider că această carte este, în același timp, și lucrarea vieții mele de profesor și cercetător.

— **În ce măsură lucrarea elaborată de dumneavoastră răspunde înseparabilei triade: învățămînt — cercetare — producție?**

— Caracterul multilateral al tematicii abordate în activitatea mea de cercetare științifică se explică și prin faptul că ea a fost corelată și cu nevoile procesului de învățămînt, în strînsă legătură cu cerințele producției. Tematica preferată a activității mele de cercetare științifică o constituie problemele de economie și politică agrară (curentă și de perspectivă), precum și valorificarea gândirii progresiste a școlii românești de economie agrară, a cărei perenitate nu poate fi contestată. Apoi, cred că dubla mea pregătire — de economist și de inginer — mi-a deschis orizonturi inaccesibile în condițiile unei pregătiri înguste.

— **Între preocupările majore, în activitatea dumneavoastră, se remarcă aceea de conducător de doctoranzi. Care vă sînt realizările în acest domeniu?**

— Din 1967 sînt și conducător de doctoranzi, perioadă în care am obținut titlul de doctor, sub îndrumare proprie, 33 doctoranzi. Un număr de 14 dintre aceștia provin din țări prietene: Vietnam, Egipt, Irak, Siria, Grecia, Ecuador. În același timp, am participat la comisiile de doctorat din Argentina și Republica Dominicană. Am îndrumat, în cadrul unor stagii de specializare, specialiști din Italia, Suedia, Madagascar, Angola și Peru.

— **Ce v-a impresionat cel mai mult în contactele avute pe plan internațional cu colegii de specialitate?**

— Discrepanța dintre nivelul de pregătire al specialiștilor noștri în problemele fundamentale de economie agrară (unde am discutat de la egal la egal cu specialiști din țările dezvoltate) și menținerea la un nivel încă redus de eficiență economică a agriculturii noastre comparativ cu alte țări.

— **Prin ce vă explicați menținerea acestor discrepante?**

— După părerea mea, una din principalele cauze constă uneori în legătura insuficientă dintre teorie și practică în agricultura noastră. Nu de idei și de inițiative valoroase ducem lipsă în domeniul economiei agrare, ci de consecvență în aplicarea lor în practică. La unii, chiar și la organe de conducere a agriculturii, s-a instaurat, din păcate, o atitudine de minimalizare a ceea ce vine din învățămînt sau cercetare. Există unii conducători agricoli cărora li se pare că știu totul, că nu mai au nimic de învățat, afîșînd dezinteres față de ceea ce consideră simple „teorii”.

— **Ce vă face să credeți că activitatea universitarilor e minimalizată?**

— Dar cum puteți înțelege faptul că, dintre toate ministerele economice, numai M.A.I.A. nu are nici un profesor de specialitate economică în consiliul de conducere? La un moment dat făceam parte din Comisia centrală de zonare a agriculturii; dar odată cu încetarea activității ei, nu mai am nici măcar această legătură oficializată cu organele centrale de conducere a agriculturii. Sau, iau un exemplu mai recent: recitînd comunicatele din presă cu privire la componența participanților — invitați la Congresul al II-lea al țărînimii, nicăieri nu se găsește o singură mențiune de participare a cadrelor didactice din învățămîntul superior de specialitate. Poate fi socotită oare firească situația în care singura catedră de specialitate în economie agrară din țară nu a primit nici o invitație de participare la congres (cu excepția unor invitații de bunăvoință la Conferința consilierilor de conducere din I.A.S.)? Iată de ce, tînuți la periferia preocupărilor majore de modernizare a agriculturii, de înfăptuire a noii revoluții agrare, nu ne putem aduce nici cel puțin modestul obol de care am fi capabili. Cu nostalgie mi-amîntesc de perioada 1959—1962 cînd, în calitate de conferențiar la Institutul agronomic din Iași, eram antrenat de către secția agrară a Comitetului regional de partid Iași la cele mai diverse acțiuni în teren, perioadă în care am acumulat o experiență de producție mai vastă și mai complexă decît aceea pe care aș fi dobîndit-o ca specialist într-o oarecare unitate de producție.

— **Care sînt principalele modalități prin care realizați totuși o legătură cu producția?**

— Cea mai strînsă legătură de producție o tîn cu consătenii mei și cu organele de conducere a agriculturii teleormănene, cu care am realizat o permanentă și rodnică colaborare, inclusiv în cadrul tematicii de cercetare științifică. În sfîrșit, după înființarea sectorului agricol Ilfov, conduc un colectiv pentru acordarea de asistență economică Consiliului unic agroindustrial Ștefănești.

— **Cu experiența de conducere în învățămînt, acumulată într-o lungă perioadă de timp prin parcurgerea — treaptă de treaptă — a întregii ierarhii universitare, care vă sînt opiniile în legătură cu locul facultății de economie agrară în sistemul învățămîntului superior?**

— Facultatea noastră este o facultate relativ tînră (din 1970), care și caută încă profilul și locul. În perioada 1970—1975 a funcționat ca facultate de economie agricolă în cadrul Institutului agronomic din București, pentru că în 1975 s-a venit la A.S.E. sub firma de Facultate de contabilitate și economie agrară. Am fost, recunosc, partizanul

funcționării ei în cadrul A.S.E. Dacă trec peste inadvertența acestei titulaturi, îmi exprim părerea — pe baza experienței ultimilor 10 ani — că cele mai bune rezultate au fost obținute în cadrul institutelor agronomice. Numai acolo s-a acordat atenția cuvenită bunei pregătiri a viitorilor specialiști în economia agricolă, printr-o strînsă colaborare cu producția și cu celelalte specialități agricole, realizîndu-se nu numai o pregătire complexă, dar și o apropiere umană și profesională a tuturor viitorilor colegi de muncă din agricultură.

— **Ce argument aveți?**

— Unul dintre cele mai convingătoare argumente în favoarea tezei de mai sus este și faptul că din facultate frunză pe întreg sistemul învățămîntului superior economic din țară, facultatea noastră deține acum „lanterna roșie” a A.S.E. E și acesta un mod de a „stimula” pregătirea de economiști pentru cel mai complex și complicat sector al vieții noastre economice, dar, în orice caz, nu modul cerut de nevoile și eforturile făcute de societatea noastră. Iată de ce, indiferent de locul sau locul în care va funcționa, problema unei conduceri competente, care să se bucură de apreciere și autoritate în rîndul studenților, a devenit elementul hotărîtor pentru însăși existența acestei facultăți.

— **Ce părere aveți în legătură cu dispersarea teritorială (în toate centrele universitare) și cu cifra de școlarizare la această specialitate?**

— Una se află în contradicție cu cealaltă, adică la o dispersare teritorială mare avem o cifră de școlarizare mică, fărîmîtată pe centre universitare, fapt care împiedică crearea unor școli puternice în această specialitate și limitează posibilitățile de organizare a unui proces instructiv modern. Căuza constă în cifra de școlarizare, pe care beneficiarul, în ciuda unor cerințe evidente, o menține scăzută. Or, așa cum am mai argumentat — atît în scris, în revistele de specialitate, cit și în consultări publice oficiale —, actuala cifră de școlarizare este departe de a reflecta nevoile producției. Apoi, insuficiența cadrelor de economiști în alte ramuri ale economiei naționale — mai bine situate — provoacă un adevărat exod al absolvenților noștri (care, curios, se dovedesc, de multe ori, mai buni decît cei din specialitatea respectivă), astfel că, după cîțiva ani de la absolvire, cel mult o treime din specialiștii mai rîmîn în agricultură. De aceea, problema cifrei de școlarizare la învățămîntul de zi este o problemă nu numai cantitativă, ci mai ales calitativă, deoarece, de mărimea ei va depinde calitatea procesului instructiv, precum și calitatea activității în producție a specialiștilor.

— **Cum apreciați modificările care au fost aduse orientării învățămîntului de economie agrară prin noile planuri de învățămînt?**

— În dezbaterile publice, la nivelul Senatului Academiei de științe economice, în cea organizată la nivelul facultății, împreună cu alți colegi mi-am exprimat părerea asupra neajunsurilor de fond pe care le prezintă noile planuri de învățămînt (elaborate nu de Consiliul profesoral al facultății, ci de un număr restrîns de persoane). Pornind de la considerentul că facultatea se numește „Contabilitate și economie agrară”, disciplinele contabile ocupă un loc preponderent în economia timpului de învățămînt (în condițiile în care există o facultate specială de „Finanțe și contabilitate” unde însă — ciudat — numărul de ore de contabilitate agricolă este mai mic decît la facultatea noastră). Dar, una din urmările conducerii unitare a agriculturii de către consiliile unice agroindustriale va fi unificarea sistemului de evidență contabilă. Atunci, cui va folosi contabilitatea pe forme de întreprinderi (plus „teoria” evidenței contabile)? Este un plan de învățămînt perimat înainte de a fi aplicat! Sau un alt exemplu: disciplina de Organizare a întreprinderilor agricole a fost extinsă cu totul neproporțional la

cului pe care trebuie să-l aibă în pregătirea economiștilor, pentru că în practică nu economistul este organizatorul producției, ci inginerul. Deci, dintr-o disciplină complementară pregătirii economiștilor agrari, organizarea întreprinderilor agricole este transformată într-o disciplină prioritară. Nu mai amintesc situația (penibilă) în care cursul de „Relații economice internaționale” (pentru specialiștii care vor merge la satel) a fost extins la aceleași proporții cu Economia și politica agrară în România etc. Sau, iată altă problemă: dezvoltarea integrată a economiei (agricole, industriale, de aprovizionare și desfacere, servicii etc.), în cadrul consiliilor unice agroindustriale transformă disciplina de Economie și politică agrară în Economie și politică rurală, prima rămînd numai o parte componentă (este adevărat — principala) a celei de a doua.

— **Ce propuneți?**

— Am făcut propuneri corespunzătoare pentru îmbunătățirea structurii planului de învățămînt, potrivit noilor cerințe ale producției. Din păcate, a fost o discuție între surzi, deoarece, nu s-a adus nici o modificare proiectelor de plan de învățămînt. Atunci, ca și alți colegi, mă întreb (și, cred, pe bună dreptate) de ce mai era nevoie de o discuție publică și într-adevăr liberă dacă era stabilit de mai înainte că nu se schimbă nimic?

— **În acest an treceți cumpăna de jumătate de veac de viață. Cum o să marcați acest eveniment din viața personală, pe planul creației științifice?**

— Mă străduiesc să finalizez o muncă de 10 ani, concretizată într-o lucrare de proporții („Economia și politica agrare pe plan mondial”), aflată în curs de apariție la Editura Politică. Am încheiat, de asemenea, documentarea într-o problemă de importanță cardinală pentru agricultura mondială și pentru viitorul revoluției agrare din țara noastră — problema resurselor și a eficienței consumului de energie. Dealtfel, în luna martie voi prezenta o comunicare la Congresul Internațional privind conservarea și folosirea energiei, care se va ține la București. Particip, de asemenea, la colectivul care elaborează lucrarea privind funcționarea noului mecanism economic-financiar (prevăzută în planul de stat) și coordonez un colectiv al catedrei care participă la elaborarea unor soluții privind perfecționarea activității consilierilor unice agroindustriale (pe bază de contract cu Institutul de cercetări de economie agrară). Si, firește, mai am și alte lucrări începute.

— **Parcurend lista de titluri și lucrări ale dumneavoastră, constat o curiozitate: nici una din cărți nu a apărut în editura de specialitate „Ceres”.**

— Constatarea dumneavoastră nu vine decît să confirme, cred eu, tendința de subapreciere a activității unor cadre de economiști, inclusiv din învățămînt. Mă văd obligat să vă spun că două din cărțile mele (Agricultura României 1920 — 1939 și Tratatul de economie și politică agrară din România) le-am oferit sore publicare inițial Editurii „Ceres”, care le-a refuzat sub pretextul că nu corespund „profilului” ei. Cit privesc revistele M.A.I.A. simțind faptul că din colegiile de redacție (în număr de patru) nu face parte nici un profesor de economie agrară, mă scutește de orice comentarii (în condițiile în care nu am „rezistat” mai mult de un an în colegiul de redacție al Revistei de zootehnie).

— **Ce sentimente vă animă în aceste momente de retrospectivă?**

— De recunoștință în primul rînd față de părinții de la care am deprins puterea de neînvins a muncii, care m-au ajutat să străbat drumul de la o mamă-analfabetă — la un fiu-profesor universitar.

N. GRIGORE MARAȘANU

Cuget, deci exist

Filosofia lui Lucian Blaga

intr-o nouă interpretare (II)

Cu cartea lui Ion Mihail Popescu, „O perspectivă românească asupra teoriei culturii și valorilor” (Bazele teoriei culturii și valorilor în sistemul lui Lucian Blaga), aparută la sfîrșitul anului 1980 în Editura Eminescu, ne aflăm în fața unei noi interpretări a sistemului filosofic al lui Lucian Blaga.

Noutatea și originalitatea acestei interpretări, între altele, se întemeiază pe capacitatea filosofică a autorului de a vedea sistemul, monumentul, acolo unde nu puțină săl critici nu văd decît părți care nu se încheagă.

Situat pe pozițiile epistemologice dialectice care a cunoscut o amplă dezvoltare în România ultimului deceniu, autorul consideră, pe drept, că „Rolul criticii sis-

temului lui Blaga nu pare a fi, în momentul de față, cel de a căuta și de a găsi și admira valoarea și frumusețea unor segmente ale operei, ci de a descifra direcțiile cuprinse în opere și de a le aprecia critic în totalitatea sistemului” (p. 39).

Iar autorul își asumă toată sarcina de a demonstra că concepția lui Lucian Blaga reprezintă un autentic monument în cadrul căruia gîndul filosofic este la el acasă, împlinit. Desigur, nu-l vorba de o împlinire absolută a gîndirii, ci de împlinirea gîndirii unui gînditor ce aparține unei epoci, unui popor și unei istorii.

Polemizînd cu cei care nu văd monumentul gîndirii lui Blaga, ci doar „Ziduri, coloane, statui, blocuri elegante de marmură” rămase după prăbușirea sa (prăbușirea se realizează doar în fața conștiinței critice), săi înarmați cu adevăruri clădite în afara cunoașterii reale, în fapt pe niște caricaturi ale materialismului, Ion Mihail Popescu arată subrezența acestui mod de gîndire. În esență, acest mod este reducționist și temel metodologic al oricărui sociologism. Să precizăm aici că reducționist este orice mod de gîndire care nu vede cum se constituie uni-

tatea dinamică a ansamblului din transcendența părților, ci doar părțile în afara unității, prime în mod absolut față de aceasta. Este cazul să afirmăm tot acum că ceea ce se opunea lui Blaga ca mod dialectic de gîndire nu avea nimic comun cu dialectica. Căci dacă dialectic ar fi fost modul de gîndire al criticilor, nu am fi avut o respingere a gîndirii lui Blaga pe motiv că ar fi fost puse la bazele sistemului său: idealismul, iraționalismul, agnosticismul etc.

Denunțînd acest mod de gîndire, autorul arată: „A spune că bazele sistemului sînt false, fiindcă sînt subminate de idealism, iraționalism și agnosticism, învelite în veșminte metafizice-spiritualiste, dar că în corpul său monumental se găsesc analize originale și descrieri remarcabile înseamnă a spune, în ultimă instanță, că monumentul este un fel de sanctuar fără altar, asemănător cu o statuie de aur așezată pe un soclu de nisip” (p. 39). Continuîndu-și argumentarea, autorul arată că dacă această tendință critică ar fi adevărată, rolul lui Blaga în istoria culturii românești ar trebui „apreciat ca rod al spiritului critic, iar consecința necesară a unei asemenea interpretări ar anula elementele

sistemice ale creației lui Lucian Blaga. Filosofia lui Lucian Blaga ar fi, în felul acesta, redusă la critică” (p. 39).

Intr-un synopsis al criticii gîndirii filosofice a lui Lucian Blaga, autorul evidențiază rosturile opuse și contradictorii pe care aceasta le-a determinat. Astfel, L. Blaga apare „ca ateu și mistic, ca anticeștin și creștin ortodox, ca antiortodoxist și ortodoxist, ca antigîndirist și gîndirist, ca romantic-mistic-agnostic și dialectician al unui realism transfigurat, ca antiraționalist și raționalist, ca intuitionist-fictionalist-vitalist-irationalist-mistic și realist-raționalist cu tendințe dialectice, ca antiumanist și umanist, ca primitivist-obscurantist-barbar al ethosului național și model exemplar al logosului românesc în ethosul românilor, ca un urias al confuziilor și un titan al argumentării logice ireproșabile, ca obscur și luminos, ca filosof-poet și poet-filosof, cu o metafizică spiritualistă, ca mitosof-lirosos, filodox, ba încă, filosof original de mărime universală” (p. 38).

(Va urma)

ION STROIE

Pentru grîul de mai an, iarna a fost ba un vis frumos, ba o năpastă

Grîul trăiește, respiră! Iată un adevăr de cînd lumea, cel puțin pentru cei ce știu grîul și altfel decît sub forma bucății de piine pe care o mîncîm zilnic. Se zice, chiar, că respirația semințelor foarte umede este de mii de ori mai mare decît a celor uscate. Apa și căldura care iau naștere în procesul de respirație contribuie la intensificarea activității vitale a boabelor, la accelerarea respirației lor și deci la creșterea în continuare a temperaturii, la producerea unei cantități și mai mari de apă. Atunci grîul se încălzește, începe să gîfîie, ca să zicem așa, și pe măsură ce în spațiul dintre boabe oxigenul este consumat, iar în locul lui se acumulează bioxid de carbon, boabele se asfixiază. De aceea, pentru a conserva cit mai bine grîul, pentru a-i prelunge viața, respirația lui trebuie redusă la un minim de intensitate. Pe scurt, acesta ar fi rostul muncii a mii de oameni care prin marile depozite trudează coplesii de o imensă răspundere.

De la Dumitru Enache, șeful bazei-siloz din Budești-Călărași, aflăm că un procedeu mai nou și foarte avantajos de păstrare a cerealelor este aerarea activă. Peste pardoseala magaziiilor se așază, paralele, la o distanță de cîțiva metri unele de altele, niște „canale”. Simplită de tot vorbind, acestea arată ca niște burlane ceva mai mari, tăiate în două, în lung, pe lînia ce închipuie diametrul. Au deci o formă semicirculară, și sînt sprijinite pe niște bucăți de scindură — așezate și ele la distanțe egale — pentru ca între marginile acestor canale și podeaua magaziei să existe un spațiu prin care curentul de aer să poată pătrunde în masa enormă de grîne. Mai multe canale de distribuție sînt legate de un canal principal. Acum lucrurile se vor fi simplificat închejuns pentru

a înțelege cu ușurință cum se produce aerarea activă: un electroventilator împinge în canalul principal aerul care se răspîndește apoi, sub presiune, în canalele de distribuție. După o vreme electroventilatorul este mutat la gura altui canal principal, la o altă ușa a magaziei, pentru a reechilibra și acolo umiditatea și temperatura grîului. Consultînd „registru de aerare”, s-ar zice că la Budești rezultatele acestui procedeu sînt cit se poate de promițătoare. La magazia nr. 7, de exemplu, unde electroventilatorul a funcționat ultima oară pe 5 ianuarie — pentru că de atunci, ni se spune, n-a mai fost nevoie să se intervină — grîul are umiditatea 12,5 și o temperatură care variază de la 3 la 7 grade. Ion Chirilă, merceolog și șef al laboranților, are încredere, bineînțeles, în corectitudinea datelor înscrise în registrul de laboranți Eugenia Stere, care a răspuns pînă de curînd de această magazie. Iar șeful bazei are încredere, de bună seamă, în Ion Chirilă.

Sondajul pe care l-am întreprins trebuie să fi avut drept efect însă cîntărirea serioasă a acestei încrederi. La aceeași magazie nr. 7, numai pe lungimea unui singur tronșon de canal, deci pe o distanță de 25-30 de metri, umiditatea s-a dovedit a fi într-adevăr cea trecută în registrul, însă temperatura, citită cu ajutorul termosondelor în adîncul unei mase de grîu înalte de cîțiva metri, înregistra diferențe de la 1 la 13 grade! Faptul acesta nu pune în primejdie cele 4.800 tone de grîu depozitate aici — fiindcă și umiditatea și temperaturile se mențin, totuși, în limite acceptabile — însă arată că mult lăudata aerare activă s-a potolită și s-a împiedicat pe undeva. N-or fi lucrat cum trebuie oamenii bazei de recepție sau instalația nu e corespunzătoare? Oricum, firesc este să credem că în ziua cînd am trecut pe la Budești aceștia s-au străduit să lucreze cit mai bine. Din păcate, fără folos. Pentru că, de la ora 11 și jumătate, cînd un electroventilator a început să vehiculeze aer prin grîul în care efectuam sondajul, și pînă la ora 17 a aceleiași zile, cînd ne-am reîntors pentru a vedea rezultatele — îndeobște o asemenea operație durează cîteva ore — nu se petrecuse de fapt nici o schimbare: grîul prezenta aceleași diferențe foarte mari de temperatură, în aceleași locuri unde le înregistrasem de dimineață.

— Poate acolo, jos, canalele astea au fost strîvite?!

— Nu se poate!, ne-a răspuns abătut șeful bazei. El însuși om vechi în meserie, ne-a apărut dintr-o dată surprins și îngîndurat...

Bineînțeles că nu putem ști cu exactitate ce s-a petrecut pe podeaua magaziei, sub stratul de 4-5 metri de grîu. Nu putem ști, dar putem bănuî: dacă aerul ar fi circulat corect, am fi observat schimbări în temperatura grîului; or, neobservînd nici o schimbare, singura concluzie care se impune este că aerul n-a circulat cum trebuie. Iar un motiv pentru care

n-ar fi putut să circule astfel este că respectivele canale ar fi cedat sub greutatea grîului. În continuare, vom zice că ele s-ar fi putut strîvi pentru că — am avut curiozitatea să măsurăm cu un subțier — grosimea tablei din care sînt confecționate este departe de aceea prevăzută în proiect: 1,5 mm. Unele sînt făcute din tablă de un milimetru. Cel puțin, așa erau cele folosite pînă de curînd în alte magazii, acum goale, ale acestei baze de recepție. Însă observația nu privește doar o nedorită excepție. La Oltenița, instalațiile sînt la fel de prost făcute. Ca și la Vadu Lat, în județul Giurgiu. Aici, mărturisește șeful bazei, Ștefan Dumitrescu, masa enormă de grîu a fost deplasată tocmai pentru a fi verificată starea acestor canale: cîteva fuseseră, într-adevăr, strîvite sub povara grîului ca o prăjitură cu frișcă sub roata unui camion.

Directorul întreprinderii de valorificare a cerealelor și plantelor tehnice a fostului județ Ilfov, inginerul Gheorghe Pănescu, este de acord că, în parte, aceste instalații de aerare au fost slab executate. Ca și directorul tehnic al aceleiași întreprinderi, Ion Nicoară, Intrucit, la început, instalațiile fuseseră comandate unei unități din Peris, iar aceasta a comunicat că nu poate onora comanda, din indicația inginerului șef al Centralei de valorificare a cerealelor, Marian Dinescu, cererea a fost orientată către întreprinderea de producție și prestări Pitești. Din păcate, alegerea s-a dovedit nefericită. Cum au lucrat cei din Pitești poate vedea orice nepriceput. În ciuda faptului că lucrarea nu impunea nici pe departe un examen de virtuozitate tehnică, la cîteva luni după livrarea primelor instalații reprezentanții ai centralei și întreprinderii de valorificare a cerealelor semnalau serioase abateri de la proiect: calitate proastă a sudurilor, neetanșitatea racordurilor, secțiuni mai mici decît ar fi trebuit, absența unor structuri de rezistență în interiorul canalelor principale etc. În aceste condiții, e limpede că aerarea activă seamănă, în bună măsură, cu încercarea de a sufla într-un furtun infundat și presupune ceva din zădărniciile de a vrea să umfli un balon spart!

Întreprinderea din Pitești s-a bucurat să ia banii — numai de la Budești, pentru opt instalații, a înșat aproape un milion de lei, iar pentru fostul județ Ilfov a făcut 40 de instalații — însă, așa cum mai arătam, cu toate că lucrarea prezenta o complexitate care i-ar fi făcut față și niște buni elevi de liceu în timpul orelor lor de practică productivă, a livrat o marfă cu defecțiuni de-a dreptul grosolane. Vorba lui Alexandru Păun, șeful bazei din Oltenița: „Oare era așa de greu să dea cîte șase găuri în două flanșe, în două inele de tablă avînd aceleași dimensiuni, în așa fel încît gaurile astea să se potrivească una în dreptul altei?” Și drept credem că vorba, exprimîndu-și năduful, și muncitorul Constantin Bălan, de la Budești, în timp ce tocmai încerca să prîndă cu sîrmă un manson, improvizat pe loc, între electroventilator și gura canalului prin care avea să fie împins aerul: „Cînd eram copil, dacă mă vedea tata că umblu cu cîrpele d-astea, cu stoară, cu sîrmă, mă bătea ca pe nuc!”

Iarna care a trecut a fost prima cînd în bazele de recepție au fost folosite instalațiile produse de întreprinderea din Pitești. Credem, de aceea, că este încă timp ca forurile competente să determine această întreprindere ca în decurs de cîteva luni să aducă remediile necesare, încît rezolva acestui an să aibă parte de o soartă mai bună. Chiar și cei ce-au fabricat aceste instalații au, desigur, pretenția să mînceapă piine bună, care însă nu se poate face decît dintr-un grîu bine păstrat. Piine bună din grîu urost? Din coadă de cîine, sită de mătase!

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

(Urmare din pagina 1)

altă parte datorită rotațiilor simple folosite în prezent în această zonă, producțiile medii — la cereale în primul rînd — sînt nesatisfăcătoare și foarte diferite de la un an la altul și de la o unitate la alta. Solutia pe care am propus-o și ale cărei rezultate le-am verificat îndelung este folosirea, ca plantă premergătoare, a trifoiului, în asolament de șase ani. O „solă săritoare” cu trifoi desfundă, ca să zic așa, aceste pămînturi argiloase, le reface permeabilitatea, determinînd un bun regim al hranei, al apei, și lasă în urmă cam 150 kilograme de azot la hectar, deci le îmbogățește în substanțe nutritive.

Spre a fi pe înțelesul oricui ce înseamnă această solă săritoare, acest asolament Albota, să ne închipuim că am împărțit suprafața unei unități agricole în șase părți egale, deci în șase sole. Pe una dintre ele ar urma să semănăm trifoi, pe alta plante tehnice — deci pînă acum pe o treime din totalul suprafeței — iar pe celelalte două treimi, cereale. Parcela cu trifoi ar avea în fiecare an aceeași întindere — a șasea parte din suprafața totală — însă ea ar fi „plimbată” de fiecare dată în altă parte, astfel încît în decursul celor șase ani să acopere întreaga suprafață. Și mai simplu: această solă ar fi ca o piesă de sah mutată de fiecare dată în alt câmp, pe o tablă de joc avînd șase careuri!

Cum poate începe o unitate agricolă să lucreze după acest asolament — și cu ce rezultate — ne spune inginerul Constantin Gherghina. În 1973 fusese repartizat, ca absolvent de facultate, la C.A.P. Birlogu din județul Argeș. Cooperativa era slab dezvoltată, avea datorii de peste 15 milioane și posibilități reduse de retribuire a oamenilor. Producțiile de grîu și porumb trăgeau mai mult a sărăcie decît a belșug: în jur de 1.000 de kilograme la hectar. În unii ani coborîseră pînă la 700! Atunci, zice, a avut norocul să lucreze cu inginerul Constantin Nicolae.

— Mai întîi, adaugă el, să spunem că trifoiul se seamănă în primăvara anului: în toamna anului viitor îl „întorcem” și semănăm grîu, iar grîul îl culegem, bineînțeles, în vara celui de-al treilea an. În primăvara lui '74 am pus 100 hectare de trifoi și în anii următori 150, 200, 250, ajungînd să avem în 1978 o solă de 300 de hectare, deci pe a șasea parte din suprafața arabilă a cooperativei, și intrînd astfel în asolament experimentat de Stațiunea de cercetări Albota. În 1976, primul an cînd am beneficiat de avantajele acestui asolament (dar parțial, pentru că în toamna lui '75 nu întorseserăm decît 100 de hectare), am realizat o producție medie de 2.800 kilograme de grîu la hectar. În '77 am făcut 3.480. Un an mai tir-

ziu, 4.200. A fost un an secetos. Și mai nefavorabil a fost '79, dar tot am obținut 3.510 kilograme la hectar.

Aflăm însă că din 1980 la C.A.P. Birlogu nu se mai lucrează după sistemul asolamentului Albota. Faptul se datorează nu transferului inginerului Gherghina la C.A.P. Teiu, începînd cu februarie 1980, ci imposibilității ca sola săritoare să mai fie înregistrată — de către organele agricole județene — drept fermă semîncătoare, așa cum o înregistraseră pînă atunci. Menționarea ei ar însemna depășirea suprafeței planificate de furaje, în detrimentul suprafeței planificate de cereale.

— Și totuși e lucru dovedit, absolut și-

o să vedem, că tocmai grîu reușese să facă mai puțin.

Dar iată, mai întîi, o medie a producțiilor de grîu așa cum rezultă ea din observațiile înregistrate timp de 20 de ani de către dr. ing. Constantin Nicolae pe cîmpurile experimentale ale stațiunii Albota. Asadar, grîu după grîu: 2.210 kilograme la hectar; grîu după porumb: 2.850; grîu după trifoi: 3.840. Aceste producții au fost obținute pe un pămînt fertilizat. Iată-le și pe cele obținute cînd pămîntul a rămas nefertilizat — grîu după grîu: 1.170 kilograme la hectar; grîu după porumb: 1.220; grîu după trifoi: 2.300. Asadar, chiar pe terenuri nefertili-

plu de înțeles — atunci cînd grîul urmează după o plantă amelioratoare se constată o mai bună igienă a lanurilor, datorită intreruperii ciclului biologic al acestor boli și dăunători.

Acest asolament nu reprezintă o complicată sau senzatională cucerire științifică în domeniul agricol. Orice țărăn îl cunoaște, în bună parte, avantajele. În timp, el a și demonstrat aceste avantaje. În spațiul, de asemenea, aplicat experimental pe întreaga suprafață a C.A.P.-urilor Scornicești-Olt și Petrești-Dimbovită, ca și la I.A.S. Titu, el a favorizat obținerea unor rezultate remarcabile. Acest asolament reprezintă un pariu, ca să zicem așa, pe care pămîntul îl stabilește cu noi, lăsîndu-ne întregi posibilitățile de a-l câștiga.

Desigur, înțelegem că pariuul acesta nu poate fi cîștigat dintr-o dată. Pentru că, fiind vorba în cele din urmă despre revizuirea proporției dintre suprafața planificată de cereale și cea de furaje, mai exact de diminuarea celei din urmă în favoarea celei din urmă — pînă la stabilirea echilibrului prevăzut de acest asolament — este de înțeles că suprafețele cu grîu nu pot fi micșorate decît concomitent cu asigurarea tuturor garanțiilor ca, pe lîngă producții mai bune la hectar, vom obține și producția totală planificată. Dealtfel, nu întîmplător relatăm modul în care s-a procedat la C.A.P. Birlogu, unde unitatea a intrat în acest asolament pas cu pas, de-a lungul cîtorva ani. Deci nu desigur o aplicare instantanee și generalizată vorbim, ci desigur una prudentă, în trepte, ceea ce ar însemna — în funcție de rezultate — creșterea numărului unităților agricole unde asolamentul va fi aplicat, precum și hotărîrea acestor unități de a aplica parțial sau de a-l extinde pe întreaga suprafață a lor. De aceea, reamintindu-ne că producția de cereale — așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentul Congres al țărănimii — rămîne o problemă fundamentală a agriculturii noastre, socotim că în frontal larg de înfăptuire a unei noi și profunde revoluții agrare, organele de planificare își pot aduce o contribuție de seamă prin luarea în considerare a tuturor factorilor de creștere a producției agricole. Și nu vorbele, ci faptele arată că pentru zona de soluri podzolice asolamentul Albota reprezintă un asemenea factor. Unul care dovedește că este tot la fel de important de a semăna grîul pe cit este de important a ne pune întrebarea: după ce-l semănăm?

SUPUNEM ATENȚIEI:

PARIUL ALBOTA, sau cum zace uitată o idee numai pentru că este prea simplă

gur, zice inginerul Constantin Nicolae, că sporul de producție pe care-l aduce sola săritoare e de peste 1.000 kilograme de grîu și de peste 1.500 kilograme de porumb la hectar. Asta înseamnă că în patru ani, cit durează efectele asolamentului, obținem suplimentar o recoltă de 4.000-5.000 kilograme de cereale la hectar. La patru ani cîștigăm un an. Vreau să zic, producția unui an. Și rezultă, în plus, și o mare cantitate de furaje de mare valoare pentru a dezvolta o puternică zootehnie. La Birlogu, cele 300 de vaci dădeau — fiecare, bineînțeles, — cam 600 litri de lapte pe an. Treptat nu s-au mai înregistrat situațiile anormale ca o vacă să dea lapte cit o oaie, și producția a ajuns la 2.200 de litri.

Desigur, o garanție de prim ordin de a obține — să zicem — grîu cit mai mult rămîne aceea de a înșămînta cu grîu suprafețe cit mai mari. Însă în dorința de a obține grîu cit mai mult, unele unități agricole ajung în imposibilitatea de a mai face o bună rotație a culturilor și pun grîu după grîu. Ceea ce înseamnă, precum

zate, grîul semănat după trifoi a dat o producție mai mare decît atunci cînd — fie și pe un pămînt fertilizat — el a fost pus tot după grîu. Aceasta ar fi prima observație.

A doua observație va reieși dacă vom face efortul minim de a compara cifrele de mai sus cu aceea care reprezintă producția medie de grîu obținută în 1980 în județul Argeș, în sectorul cooperatist: 2.500 kilograme la hectar! Nivelul scăzut al producției arată că grîul a fost pus după grîu și după porumb (2.500 fiind, se vede clar, o medie între 2.210 și 2.860). Or, asolamentul Albota rupe acest cerc vicios și creează posibilitatea ca grîul să nu mai fie semănat niciodată nici după grîu și nici după porumb! Îngăduind o rotație mai bună a culturilor, el garantează nu doar obținerea unei cantități mai mari de grîu, dar și a unei producții de mai bună calitate și cu cheltuieli mai mici, pentru că — simplu de înțeles — o succesiune grîu-grîu permite înmulțirea buruienilor, bolilor și dăunătorilor speciei, care se pot transmite de la un an la altul, de la o recoltă la alta, pe cînd — la fel de sim-

De cine depinde starea de curățenie a vagoanelor de cale ferată? (II)

PLECÎND DE LA SUGESTIILE MAI MULȚOR CITITORI ȘI ÎNCERCÎND SĂ AFLE RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA DIN TITLU, FLACĂRA A ÎNȚIAT O ANCHETĂ, A CAREI PRIMĂ PARTE, REALIZATĂ LA REGIONALA DE CĂI FERATE BUCUREȘTI, CEA MAI MARE DIN ȚARĂ, A FOST PUBLICATĂ LA 15 IANUARIE. ONORIND PROMISIUNEA DE A CONTINUA INVESTIGAȚIILE, AM ZĂBOVIT, SAPTĂMINA TRECUTĂ, LA BRAȘOV. AM VIZITAT REVIZIA DE VAGOANE ȘI, LA SEDIUL REGIONALEI DE CĂI FERATE, AM STAT DE VORBĂ CU INGINERII NICOLAE STAN, DIRECTOR GENERAL, ROMULUS COTTA, DIRECTOR TEHNIC, VASILE COMNAC, ȘEF AL REVIZIEI DE VAGOANE, CARE AU RĂSPUNS CU AMABILITATE SOLICITĂRII.

— Tovarășe director general Stan, care e punctul dumneavoastră de vedere cu privire la starea de curățenie a vagoanelor de cale ferată?

— Cred că s-au făcut, în acest sector, multe lucrări bune, dar rămânem încă datori față de călători.

— Așa e, aveți dreptate. Ne bucurăm că, în mare, opiniile noastre coincid, ceea ce înseamnă că există posibilitatea unui dialog fructuos. S-o folosim, aflând ce reprezintă, succint, regionala pe care o conduceți.

— Ea e, oricum am judeca, mai mică decât cea de la București, pe care ați vizitat-o recent. Dacă regionala din București e una de capăt, în sens că acolo se formează și se echipează cam 100 de garnituri pe zi, a noastră e una de tranzit, parcul rulant fiind mai redus. Deținem 330 de vagoane convenționale pe 4 osii, din care se formează 34 de garnituri. Ele se salubritizează aici. 88 la sută din această activitate căzînd în sarcina reviziei de vagoane, al cărei șef e prezent, inginerul Comnac. Față de parcul rulant al căilor ferate române, Brașovul acoperă 7-8 procente.

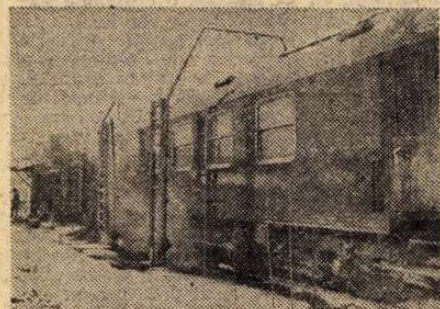
— Nu-i mult dar, vorba vine, e destul, așa-i? Nu vă ascundem că am venit la Brașov pentru că, din câte ne-a informat șeful Departamentului căilor ferate, inginerul Ioan Nicolescu, regionala de aici a eșecuit pentru curățenia și echiparea vagoanelor mai puțin decât altele, 88 de lei per vagon, în 1980, de pildă, față de 94, cîți a alocat regionala din București. Cum ați reușit, mai ales că, din câte ne-am lămurit, vagoanele Brașovului sînt mai curate decât cele ale altor regionale?

(Discuția se poartă dominică dimineață; la regională, toată lumea e prezentă, la calea ferată fiind, se știe, ca la armată, ziua avînd exact 24 de ore; în timp ce directorul general răspunde la telefon, o urgență, Romulus Cotta explică din ce e alcătuită suma de 88 lei; în ea intră, îl auzim, 1,80 lei pentru cheltuieli materiale de salubritizare, 3,32 pentru piese, 38 pentru manoperă, așa-zisele cheltuieli cu munca vie, 33 pentru siguranța circulației; cu totul, s-au cheltuit, în 1980, 1,9 milioane de lei, mai mult decât în anul precedent, cînd suma alocată a fost de 1,3; pentru 1981, adaugă directorul tehnic, ne-am orientat tot spre 1,9 milioane, dar ne-am propus ca cifra să nu afecteze condițiile de confort; folosindu-se de ocazia acestei paranteze, reporterul simte nevoia să precizeze că, în ultimii ani, traficul pe calea ferată a crescut enorm, de la 435 de trenuri în 24 de ore, cite erau prinse în grafic în 1938, la 2.256 în 1981, în condițiile în care rețeaua de linii a suferit modificări necesare; în aceeași măsură, firește, obligațiile căii ferate au sporit considerabil.)

— Cum am reușit? Muncind mai bine, arătîndu-ne mai exigenți, plecînd de la ideea că starea de curățenie a vagoanelor răspunde, în primul rînd, personalului căii ferate. Fie acesta de întreținere, de supraveghere sau de control.

— Alții pun dezordinea și murdăria din vagoane mai ales pe seama călătorilor! Credeți că e o optică greșită?

— La București, situația e diferită, la dotările pe care le are, insuficiente față de necesități, regionala de acolo abia dacă face față. Nu-i cazul la Brașov, unde capacitatea de întreținere e corespunzătoare. În plus, la noi ponderea o dețin cursele muncitorești, pe distanțe sub 100 de kilo-

metri, pînă la Rupea, pînă la Zărnești, pînă la Brețcu, pînă la Făgăraș, pînă la Întorsura Buzăului și așa mai departe. În mare, nu ne dau bătăi de cap, cea de Zărnești, de exemplu, fiind fără probleme, ca o dovadă că nu muncitorii, nu navetiștii sînt cei care murdăresc și distrug vagoanele. Cînd e vorba însă de trasee mai lungi, personalul 6008 de lași, de pildă, încep necazurile și ne pare rău că trebuie să recunoaștem că rareori le stăpînim. Ele scapă de sub controlul nostru și vagoanele ajung în revizie într-un hal fără hal, de-ți vine să le plîngi de milă.

(Împreună cu tehnicianul Anton Țimpu, parcurgem, în revizie, o astfel de garnitură, tocmai întoarsă din Moldova; starea vagoanelor e, aproape fără excepție, deplorabilă, de parcă respectiva garnitură ar fi fost ținută pe linie cîțiva ani; geamuri sparte, cioburi, resturi de mincare, perdele sfîșiate, scrumiere răsturnate, canapele desirase pentru scoaterea, de sub viniluri, a pernelor de burete, oglinzi lipsă, plafoniere lipsă, becuri lipsă etc., o mizerie de nedescris; Gheorghe Stoica, șef de tură, nu pare surprins, așa e de fiecare dată, zice, pregătim garnitura lună și ea revine cum o vedeți; o echipă de îngrijitoare, avînd-o în frunte pe Ana Muresan, pornește la atac, înarmată cu cirpe și găleți; Ilona Fîlup murmură un cîntec și pare veselă; alături, tovarășa ei Rozalia Pascu sudule, dar cel care au adus vagonul în această stare

n-au, firește, cum s-o audă; garnitura a ieșit de la spălare, e curată pe dinafară, dar Vasile Almășan, care manevrează stația de spălare, menționează că iarna e mai rău; neavînd apă caldă, stația nu funcționează sub zero grade; șeful reviziei, inginerul Comnac, crede că, azi, 6008 nu arată chiar rău? În 4 ianuarie, citește dintr-un carnet, a intrat în revizie cu 34 de geamuri sparte, în valoare de 5.400 de lei; a doua zi, a fost și mai grav, 42 de geamuri, 6.500 de lei.)

— Ziceați, tovarășe director general, că de starea de curățenie a vagoanelor răspunde, înainte de toate, personalul regional. Și ce-i cu asta, nu-i peste tot la fel?

— E sau, mai bine spus, ar trebui să fie. Fără să exagerez, noi ne-am dovedit mai drastic decît alții cînd a fost vorba de delăsarea sau superficialitatea cefierștilor. Cine a greșit, a plătit, n-am acceptat nici un fel de scuze. I-am deprins, altfel vorbind, să nu dea vina pe călători, ci să răspundă concret de ce-au luat în primire. În 1980, de pildă, oamenii regionali au plătit imputări de exact 4.587 de lei. Conducătorul Nicolae Precup a scos din buzunar 263 de lei, Alexandru Zilmoș 300, Augustin Dezideriu tot atîția, geamuri sparte și contravenienți nedepistați. Am mers chiar mai departe și, cînd a fost cazul, am dictat sancțiuni și mai drastice.

— Și a fost cazul?

— Pentru luare de miță, indiferent cît de mică a fost suma, lui Lascu Chiriac și Nicolae Grigoraș le-am desființat contractul de muncă. Cine nu e cîștit, n-are ce căuta la căile ferate.

— Mai bine zis, n-are ce căuta nici la căile ferate, de acord? E limpede, tovarășe director general, că dacă trenurile arată cum arăta 6008, adică jalnic, asta se datorează în bună măsură călătorilor, ce părere aveți?

— Așa-i, dar să nu dăm toată vina pe călători. De cînd am schimbat macazul, adică de cînd am ridicat răspunderea factorilor cu atribuții în domeniul stării de curățenie a vagoanelor, am observat o sensibilă îmbunătățire a muncii. Inventarul garniturilor e, în ultima vreme, tot mai puțin afectat, căci șeful de tren știe că lipsurile i se impută, pînă la urmă, lui sau conducătorilor. Ștînd asta, e firește, mai vigilent. Drept urmare, a scăzut și numărul călătorilor frauduloși. Anul trecut, s-au încasat din contravenții 1,9 milioane lei.

— Discutînd pe această temă cu directorul general al Regionalei de căi ferate București, Aurel Popa, am consemnat propunerea ca întreprinderile să intervină mai energic, obligîndu-i chiar pe navetiști

ÎNCEIEM AICI A DOUA PARTE A ANCHETEI NOASTRE. FĂRĂ A TRAGE CONCLUZII, O VOM FACE DUPĂ CE VOM MAI INVESTIGA CITEVA REGIONALE, SĂ NOTĂM CĂ, ÎN CEEA CE PRIVESTE STAREA DE CURĂȚENIE A VAGOANELOR, OPTICA REGIONALEI BRAȘOV DIFERĂ DE CEA A REGIONALEI BUCUREȘTI. LA BUCUREȘTI, CEA MAI MARE PARTE DE VINĂ ERA PUSĂ PE SEAMA CĂLĂTORILOR. LA BRAȘOV, FĂRĂ A-I SCUTI PE CĂLĂTORI DE CRITICI, SE APRECIAZĂ CĂ RĂSPUNDEREA REVINE, ÎN PRINCIPAL, PERSONALULUI DE ÎNȚETRINERE, SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL. E UN PUNCT DE VEDERE, DACĂ VREȚI, MAI AUTOCRITIC, DAR ADEVĂRUL E CĂ BRAȘOVUL NU-I DECIT O REGIONALĂ DE TRANZIT, FĂRĂ PROBLEMELE COMPLICATE ALE SURATEI EI MAI MARI DIN BUCUREȘTI. PROMITEM SĂ REVENIM, PROPUNÎNDU-NE SĂ AFLĂM, ÎN SAPTĂMINILE VIITOARE, CARE E SITUAȚIA LA CLUJ-NAPOCA.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cum folosim inginerii?

„Sînt luni cînd mă simt inginer, sînt luni cînd sînt numai funcționar”

Principala constatare ce se desprindea din partea întâi a anchetei noastre privind modul în care folosim inginerii se referea la faptul că aproximativ o treime din timpul său de lucru inginerul, conducător al unui sector de producție, nu lucrează efectiv ca un specialist. Se ocupă de aprovizionare, ia parte la multe sedințe inutile, alargă după un lucrător sau un utilaj, pierzînd adeseori din vedere că meseria sa e NOUL, că specializarea îl obligă să gîndească soluții tehnice sau de organizare care să reprezinte un real progres. Așa cum afirmam și atunci, procentajul exact de muncă subcalificată prestată de inginer este greu de stabilit, iar, într-o ultimă instanță, nici nu are prea mare importanță. Grav este că timpul de gîndire, de lucru ca specialist al inginerului este diminueat cotidian. Fără putință de recuperare, din considerente îndobîstite cunoscute: vremea nu iartă, în tehnică totul se schimbă foarte repede. E greu să calculezi, să cîntărești exact pierderile de acest gen. Decît, poate, prin comparații. De aceea vă propunem două cazuri ce pot sta, eventual, în talerele unei ipotetice balanțe. Le-am înfîlțit la renumita întreprindere din Tîrgoviște „SARO”, de unde au plecat strunguri în peste cincizeci de țări ale lumii, fapt care vorbește de la sine de valoarea specialiștilor săi.

1.

Inginerul Valentin Negritu din compartimentul constructor:

— Concurența pe piața internațională este din ce în ce mai acerbă. Nu sînt original cînd spun că te impui doar atunci cînd

vii cu ceva foarte bun și chiar, dacă se poate, cu ceva nou, în sensul unei fiabilități sporite, al unui înalt grad de automatizare, al existenței unor posibilități multiple de prelucrare etc. Problema aceasta ni s-a impus stringent în urmă cu un an și jumătate. Și ne-am întrebat: să dăm temă de cercetare la un institut de proiectări sau să înfîlțăm noi înșine o grupă de proiectare? În prima variantă se putea întimpla ca produsul nou să se lase așteptat ani buni, fapt care ne-a hotărît să-l gîndim aici. Am luat inginerii de la alte compartimente, nouă oameni la număr, și am făcut, pentru început, un singur lucru: muncă de documentare. Adică, am luat observațiile de la service-urile noastre din lume și din țară, am studiat documentațiile celor mai reprezentative firme din străinătate care fabrică strunguri. Am aflat astfel tot ceea ce este mai nou în domeniu. Apoi grupa noastră s-a ocupat, în paralel, de rezolvarea problemelor de concepție, cît și a celor de producție. Totul devenise o pasiune de grup; ne mobilizase încrederea acordată, așa zice, peste noapte. În aproape un an și jumătate am realizat prototipul unei mașini noi. Cîntărește mai puțin și este multifuncțională: un strung paralel ce se poate transforma într-un strung de copiat prin adaptarea unui dispozitiv hidrolic realizat, la Cluj-Napoca. Este mai ieftin decît un strung de copiat și, în plus, are nouă funcțiuni noi, folosind principiul unei mașini modulare. O premieră pe țară și nu știm exact dacă mai există ceva similar în lume. Are greutatea mai mică decît strungurile obișnuite, iar transformarea unei funcțiuni în alta nu du-

rează decît cam două ore și jumătate.

Deci nouă ingineri, dintre care cel mai în vîrstă număra treizeci de ani, au pus pe picioare un strung nou care va intra nu peste multă vreme în producția de serie. Au făcut-o într-un an și jumătate, un timp record ținînd seama de spusele inginerului Valentin Negritu, după care un institut de proiectări l-ar fi realizat în cinci sau șase ani. Aprecierea este, probabil, rod al experienței trecute. Reținem faptul că acești specialiști au fost luați din alte compartimente ale uzinei fără ca acolo să se creeze un gol, fără să li se simtă prea mult lipsa. Printr-o firească încredere li s-a creat cadrul afirmării reale, al valorificării la maximum a cunoștințelor lor, de ce nu?, a vocației lor. Eficiența de specialiști este dovedită cu argumente concrete, care reprezintă un cîștig pentru ei și pentru întreprindere, și, prin extensie, pentru întreaga societate.

2.

— Cum vă numiți?

— Ion Postelnicu, inginer în cadrul serviciului plan-dezvoltare.

— Ce facultate ați terminat și ce vîrstă aveți?

— T.C.M., secția mașini-unelte, și am 30 de ani.

— Ce sarcini aveți în cadrul serviciului plan-dezvoltare?

— Sînt mai multe, am să le menționez pe cele mai mari și mai importante: controlez indicii de utilizare a mașinilor, urmăresc productivitatea muncii și indicii de încărcare a mașinilor, determinarea capacităților întreprinderii (o dată pe an) și foarte numeroase lucrări de birou.

— Care dintre ele reclamă efectiv muncă inginerescă?

— Calculul capacităților...

— Care spuneți, se face o dată pe an.

— Da. Apoi calculul privind încărcarea utilajelor. Controlul indicilor îl poate efectua însă și un tehnician.

— Una peste alta, cîtă inginerie faceți?

— E greu de răspuns. Cam jumătate-jumătate. Cele două jumătăți se împletesc. Sînt luni cînd mă simt inginer, sînt luni cînd sînt numai funcționar.

— Ce faceți ca funcționar?

— Hirtii. Tot felul de situații către tot felul de foruri. Ni se adresează în scris

să-și procure abonamente pe C.F.R. Împărtășiți această părere?

— Directorul Popa are, fără îndoială, dreptate, dar întrebarea e dacă poți să-l obligi pe om?!

— Tocmai asta e, poți?

— Eu cred că nu. Mai simplu e să-l convingi. În această idee, noi am luat legătura cu citeva din marile unități economice ale Brașovului, cu „Tractorul”, de pildă, încercînd să le arătăm călătorilor că starea de curățenie a vagoanelor ține și de ei. Ca urmare, am înregistrat unele progrese, dar rămîne destul loc pentru mai bine. Sîntem și noi vinovați, sînt și călătorii, dar mai avem și unele greutăți obiective.

— Probabil că sînt aceleași ca și la București, fluctuația de cadre, acumulările, lăcătușii de revizie, da?

— Acumulatorii cum îi păstrezi, așa îi ai. Avem, ba încă am mai și dat din ei, la Deda, la Ciceu, în alte părți. Lucrînd cu mulți muncitori necalificați, fluctuația de cadre e o problemă, dar am mai rezolvat-o. Mai greu e cu lăcătușii de revizie care, la aceeași meserie, cîștigă mult mai bine în industrie și prestează o muncă mai ușoară.

(Pe această temă, discutăm mai amplu cu inginerul Comnac; sint, zice acesta, 8 posturi vacante de lăcătuși de revizie, dar anomalia e alta; ca montator de vagoane, după un anumit număr de ani, retribuția crește, în timp ce aceea a unui lăcătuș se plafonează; curiozitatea și nedreptatea e că lăcătușii de revizie se recrutează dintre montatori, cine să mai vrea să se facă lăcătuș cînd ca montator, funcție socotită inferioară, are perspective mai bune? În plus, adaugă inginerul Comnac, n-am pensionat, în ultimii ani, decît 6 lăcătuși; cînd simt că se apropie pensia, retribuția plafonîndu-se, lăcătușii trec în alte meserii, de unde multe greutăți și, desigur, posturi vacante; față de această situație, adăugăm noi, e de datoria Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor să intervină, solicitînd sprijinul și înțelegerea Ministerului Muncii pentru găsirea unei soluții).

— Din câte știm, tovarășe director general, departamentul a organizat, nu demult, un schimb de experiență la Cluj-Napoca, da? Ce învățăminte ați luat de acolo?

— Față de revizia noastră, Clujul a adus citeva îmbunătățiri, între care vîdarea din mers și spălarea vagoanelor pe dedesubt. Pe prima ne-am însușit-o, vom încerca s-o aplicăm cît mai repede, a doua comportă, după mine, unele discuții.

— Anume?

— Apa riscă să pătrundă în instalațiile electrice și, nu uitați, încălzirea se face la 1.500 de volți!

niște cereri, și noi, tot în scris, le răspundem. Într-unul sau mai multe exemplare.

— Dacă nu ați avea așteptările de pus la punct, ce v-ați propune să rezolvați? Mă refer la o problemă care implică neapărat gîndirea inginerescă.

— Am văzut în secția mecanică ușoară o mașină de rectificat polygonal care face operații de degroșare și finisare. E adusă din străinătate. Dacă se uzează, trebuie să se apeleze la importuri. Soluția, cred, ar fi să trecem degroșarea pe strung. E mai economic. S-au făcut niște încercări și dacă as avea timp...

— În timpul dv. liber?

— E destul de puțin. Cine nu face ani buni inginerie în adevăratul lăptos al cuvîntului se poate rata. Și asta vine pe nesimțite.

Inginerul Ion Tîncocă, de la IMUAB, care a apărut și în prima parte și a anchetei noastre, facea unele afirmații interesante. „Poate undeva, spunea el, dintr-un motiv sau altul, unui inginer — și nu din vina lui — să-i revină atribuțiile care nu-i valorifică pe deplin pregătirea, nu-i justifică, într-un anume sens, diploma. Pentru el, ca individ, dacă nu și-a găsit singur rezolvarea, faptul poate avea urmări importante. Se simte nemulțumit, inutil. Această ieșire din competiție poate fi însă contracarată prin preocupările proprii și nu e obligatoriu ca acestea să vină ca sarcină de serviciu”.

Adevărul este, credem, undeva la mijloc, dar ieșirea din competiție nu este numai o problemă personală. Pierderea sau cîștigul se înregistrează de ambele părți. Între compartimentele în care lucrează inginerii Valentin Negritu și Ion Postelnicu distanța pare mult mai mare decît cei cîțiva metri de coridor. La aceeași vîrstă, unul se confruntă cu tehnica de vîrf, iar celălalt cu teancuri de hirtii.

Cum folosim inginerii? Vom continua ancheta noastră. Așteptăm și păreri și sugestii izvorite dintr-o experiență personală a cititorilor. Fiindcă pierderea sau cîștigul în asemenea cazuri nu reprezintă o problemă personală, ele interesează întreaga societate.

RAZVAN BARBULESCU

„Matematica muncii” la I.C.E.M.

COMPETENȚĂ + DĂRUIRE + PASIUNE = ECONOMII DE MILIOANE DE LEI VALUTĂ

Unul din marile comendamente care stau în fața economiei noastre naționale, a fiecăruia din noi la locul de muncă, este limitarea pe cât posibil a importurilor, costisitor bir în valută ce atrage atât de greu pe talerul balanței economice. Avem capacitatea, forța și condițiile să înlocuim tot mai mult produsele cu etichete „Made in S.U.A., Anglia, Franța” etc. cu utilaje, echipamente, materiale ieșite pe porțile uzinelor noastre, ca rod al gândirii românești. Este ideea care ne-a urmărit ca un leitmotiv în timpul vizitării Expoziției naționale a invențiilor. Sub majoritatea exponatelor, textul suna convingător: „Înlocuiește importul — eficiența valutară sute de mii, milioane de lei valută”. Cam așa sunau și explicațiile alăturate brevetelor inventatorilor de la Institutul de cercetări metalurgice, I.C.E.M., semn că, asemeni oțelului incandescent din furnale, pasiunea și ideile celor de aici se află la cote înalte.

L-am întrebat pe directorul adjunct științific al acestui institut, Dragomir Constantin, titularul brevetului 67 696, „Materiale refractare de înaltă stabilitate termomecanică pentru turnarea continuă a oțelului”, în ce constă această invenție, medaliată cu Premiul C.C. al U.T.C. Cu o modestie ce ne-a impresionat și care a fost nota dominantă a întregii discuții, inginerul Dragomir a început prin a arăta că tot ce s-a realizat a fost împlinirea firească a muncii unei echipe sudate la tensiunea înaltă a respectului pentru profesie, și pentru nou, fie că a fost vorba de ceilalți semnatari ai brevetului, mai tinerii ingineri Oprea George și Minulescu Gheorghe, fie că a fost vorba de cei din stațiile pilot ale institutului sau chiar de beneficiari, în special de la Oțelul Rosu.

Brevetul vizează așa-numitele „orificii zirconice”, piese deosebit de importante în tehnologia de turnare continuă a oțelului. Procedul de turnare continuă a oțelului, care pe zi ce trece capătă o extindere tot mai mare la noi, prezintă față de procedul clasic o serie de importante avantaje economice, cum ar fi reducerea consumului de combustibil, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii și îmbunătățirea condițiilor de lucru în

secțiile de turnare. Oțelul incandescent de la cuptoare ajunge într-o oală de turnare de 50—180 de tone, deversează în distribuitorul ce alimentează pe mai multe fire cristalizatoarele, din care se obțin semifabricatele din oțel, laminate ulterior în tablă, sîrmă, profile. În fundul acestui distribuitor există niște piese deosebit de utile din materiale refractare, cu orificii perfect calibrate, piese care nu trebuie să-și schimbe diametrul în tot timpul curgerii oțelului, cam 6 ore. Ele sînt puse să lucreze în condiții deosebit de grele, contact prelungit cu un oțel în mișcare la circa 1 500 de grade, generînd fenomene de eroziune și abraziune în timpul curgerii.

Nici unul din materialele refractare care se fabricau în țară nu putea îndeplini condițiile de exploatare severe impuse de turnarea continuă a oțelului și de aceea piesele cu orificii se procurau din import.

După cercetări intense pe diferite materiale refractare, pentru ca acestea să aibă constantă la temperaturi ridicate și o curbă constantă de granulometrie care să confere compactitate ridicată pieselor, să fie rezistente la atacul metalului lichid și zgurii, să aibă o temperatură de ardere și o tensiune superficială adecvate condițiilor de lucru, s-a găsit că materialul ideal este silicatul de zirconiu, obiectul de fapt al brevetului. După experimentarea, cu rezultate foarte bune la Oțelul Rosu a noilor orificii zirconice, s-a trecut la fabricarea în stațiile pilot ale institutului a celor câteva zeci de mii de astfel de piese, care au fost montate la Oțelăria 3 de la Combinatul siderurgic Galați și, mai nou, la C.S. Călărași. Prin renunțarea la import și fabricarea în țară a acestor piese, numai în 1980, economia a fost de circa 1 milion de lei valută, cu posibilitatea de creștere în anii următori prin mărirea producției.

Am văzut un astfel de orificiu zirconic. O piesă aparent simplă de aproximativ 2 kg, înaltă de 13 cm și cu diametrul de 6—7 cm, avînd practic un orificiu de 16, 19, 22 sau 23 mm. Dar această piesă mică, plămădită din muncă, ideile și pasiunea unor oameni înimoiși și capabili, dă efecte economice mari, invers proporționale cu mărimea ei.

Cercetările inginerului Dragomir vor

continua, în colaborare cu Institutul de cercetări de chimie anorganică și metalurgie neferoasă, pentru recuperarea oxidului de zirconiu din deșeurile de orificii materialul zirconic fiind foarte prețios, atât pentru reintroducerea lui în fabricarea acestor piese, cât și pentru alte sectoare ale economiei naționale.

Ar mai fi interesant de semnalat că, înaintea brevetului descris mai sus, autorul a mai înregistrat o inovație, aplicată la C.S. Galați și acum în curs de extindere la C.S. Călărași, anume placarea a însuși distribuitorului de la turnarea continuă cu materiale refractare silicioase de înaltă permeabilitate la gaze. În 1981, prin anularea importului, ea va antrena o economie valutară de circa 20 milioane de lei.

Atunci cînd ne-au fost arătate orificiile zirconice în expoziția de realizări a I.C.E.M.-ului aflată în holul institutului, ne-au mai atras atenția câteva cărămizi de dimensiuni și forme felurite, lângă care o notă explicativă arăta că prin acest brevet — „Procedul de fabricare a cărămizilor silicadense”, autori ing. Birlogeanu Constantin, ing. Dragomir Constantin și colectiv — s-au făcut, de asemenea, economii de milioane de lei valută în 1980. Inițial intenționasem să scriem doar despre brevetul descris la începutul articolului, dar ne-am gândit că ar fi păcat să nu extindem subiectul, referindu-ne și la cărămizile silicadense, medaliată și ele în cadrul expoziției naționale.

Inginerul Birlogeanu ne-a relatat biografia acestei inovații. Cînd s-a pus problema construirii unor baterii de cocsificare de mare capacitate pentru combinatul siderurgic de la Galați și Călărași, specialiștii au fost confrunțați cu dificultatea de a nu putea folosi, la aceste baterii, nici unul din materialele refractare care se fabricau în țară, datorită rigurozității calitative implicate de tehnica modernă. Aceste rigurozități însemnau o compactitate ridicată în vederea unui transfer termic foarte bun, o refractaritate deosebită pentru a face față temperaturilor înalte, circa 1 500 de grade, și variații dimensionale prin dilatații foarte mici. Soluția era una singură: importul, și iarăși niște milioane de lei părăseau țara? Dar răspunsul specialiștilor

români a fost prompt, și în mai puțin de un an, brevetul de fabricare a cărămizilor silicadense a fost cheia problemei. Promptitudinea nu s-a oprit aici, astfel că în anul următor s-a putut trece la fabricarea efectivă, de serie, a întregului necesar la Întreprinderea pentru Produse Refractare „9 Mai” din Turda.

Să încercăm să arătăm cum cercetările au putut escalada această cotă înaltă a calității. Întîi, s-a îmbunătățit calitatea materiei prime — o cuarțită de Dobrogea — prin selectarea și înobilarea ei. Apoi, s-au stabilit, prin experimentări, o compoziție granulometrică optimă și condiții de fasonare bune a cărămizilor. A urmat esențialul: s-a introdus, pentru prima oară la scară industrială, un ciment silicatic ca liant, în locul laptelui de var, pentru compactizare și rezistență, la acesta adăugîndu-se bioxid de titan și bioxid de mangan. Toată această compoziție a rețetei în combinațiile de substanțe mai sus arătate constituie originalitatea soluției față de cele cunoscute și utilizate pe plan mondial. Analizînd comparativ indicii de calitate ai cărămizilor refractare obținute după acest brevet, s-a constatat că ei se situează la nivelul produselor refractare similare din țările cu veche tradiție în această fabricație. Este de menționat că brevetul a asigurat fabricarea acestor cărămizi fără nici o investiție suplimentară, pe fluxul tehnologic existent la Întreprinderea „9 Mai” Turda. De asemenea, se întrevăd îmbunătățiri ale aplicării industriale, între care micșorarea consumului de energie prin eventuala renunțare la fazele de pregătire, rămîind ca eliminarea apei să se facă în cuptorul de ardere a cărămizilor finite.

Se estimează că, în cîincinul 1981—1985, la investițiile de cocserie de mari capacități, cit și la preînălțitoarele de aer de pe lângă furnale, unde se folosesc tot aceste cărămizi, economia valutară ce se va realiza prin utilizarea acestui brevet va atinge 65 de milioane de lei, valoare deosebit de semnificativă privind eficiența acestei inovații.

Problema cărămizilor silicadense, pe lângă aspectul tehnic valoros, mai oferă ca exemplu de urmat și un alt „brevet”, cel al colaborării ritmice pe traseul minister-centrală-institut de cercetări-întreprindere, colaborare care, în unele cazuri, scriile, lungind drumul de la idee la realizare.

Două idei plămădite dintr-un prețios aliaj: competență profesională + pasiune + dăruire. Iată formula pe care ne-o propun specialiștii de la Institutul de cercetări metalurgice pentru rezolvarea ecuației: cum să muncim fiecare pentru ca economia noastră națională să producă mai ieftin, mai eficient și, în același timp, prin forțe proprii.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Realizare de prestigiu a tehnicii românești:

Combine multifuncționale

„Pentru recoltat va trebui să asigurăm dotarea agriculturii cu combine multifuncționale pentru cereale și alte culturi, ca și a unor mașini perfecționate pentru sfeclă, cartofi și furaje”.

Această sarcină a fost trasată oamenilor de concepție și constructorilor de mașini agricole de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul recentului Congres al țărănimii. La puține zile, după încheierea lucrărilor congresului, ne-am deplasat la întreprinderea bucureșteană „Semănătoarea”, cea mai importantă unitate de produs mașini agricole din țară. Aici funcționează, de aproximativ doi ani de zile, un centru de pregătire tehnologică a fabricației de mașini și utilaje agricole, deci un nucleu mixt, de concepție și execuție, destinat modernizării în domeniul respectiv.

Inginerul șef Mihai Dogaru se referă, la începutul discuției noastre, la preocupările, existente în uzină, încă din anul 1979, pentru îmbunătățirea performanțelor și fiabilității echipamentelor destinate culturii porumbului, printre altele, întrucît, în teren acestea nu corespundeau integral destinației lor.

— Mai înainte de a ataca noi tipuri de mașini agricole, am considerat că este datorită noastră de a „corecta” starea de eficacitate a celor deja livrate agriculturii. Trebuie să știți că este vorba despre 13 mii de asemenea mașini, pentru care am pregătit și produs echipamentele trebuitoare îmbunătățirii randamentului lor. Mai precis, am realizat echipamentele amintite pentru C S 4, culegătorul de porumb pe patru rînduri. În campania culesului, din 1980, am trimis specialiști din întreprindere pe teren, pentru a constata, la fața locului, ce anume deficiențe se înregistrează în funcționarea mașinii C S 4 și a gândi asupra soluțiilor de perfecționare. Consider că inițiativa noastră a fost pozitivă, mai ales că echipamentele noi s-au și produs. Deplasarea specialiștilor pe ogoare, în timpul campaniilor, a devenit acum o metodă de lucru curentă, pentru întreprinderea noastră. Noile culegătoare de porumb vor beneficia de noutățile apărute în ultimul timp. Concomitent, și tot ca o consecință a observațiilor privind comportarea mașinilor în campanie, s-a efectuat și modernizarea echipamentelor de depănșare. Atelierul de prototipuri al uzinei a pus la punct trei variante ale acestui agregat, despre care vă vorbesc, și cu care am ieșit în cîmp, încă din toam-

na anului trecut, confruntînd rezultatele obținute atunci cu cele vechi și oprindu-ne asupra soluțiilor optime. Experimentul a avut loc într-o zonă dificilă, la I.A.S. Afumați, și pe o perioadă de timp mai întinsă, care s-a prelungit din octombrie pînă în decembrie. O altă urmare directă a inițiativei noastre a fost crearea echipamentului pentru recoltat porumbul — ERP 4, cum l-am denumit — care va completa combina CARP 4. Au colaborat la realizarea acestor mașini amintit inginerii, Dorin Alexe, Horst Zamfirescu, Dana Georgescu, Emil Popescu, David Eugen și Ion Ene.

— Mulțumindu-vă pentru aceste precizări, desigur importante, vă rog să ne înfățișați și preocupările actuale ale colectivului de creație al întreprinderii, deoarece se știe că la Congresul țărănimii s-au exprimat opinii încă nefavorabile în legătură cu mașinile agricole care trebuie să asigure o calitate și o eficiență înaltă, la nivelul necesităților unei agriculturi supuse unei adevărate revoluții.

— Chiar mai înainte de congres, în toamna anului 1980, cu prilejul unei întîlniri de lucru desfășurată la Afumați, s-au primit indicații din partea președintelui țării, privind analiza critică a unor mașini agricole, printre care CARP 4. Principala sarcină a revenit colegilor de la Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru mașini agricole, cu care am colaborat direct. Urmarea: stabilirea unui „pachet” de probleme, nu puține la număr, cam 14—15, care se cereau rezolvate. S-a obținut un grad de fiabilitate a mașinilor respective, mult superior, printr-o redimensionare a unor ansamble și subansamble, comportamentul noii mașini fiind net peste cel al combinelor C 12 tradiționale, al căror echipament a fost completat cu un alt culegător și depănșător. Am amintit și acest fapt, pentru a demonstra că preocuparea pentru ridicarea performanțelor utilajelor mecanizate s-a înscris pe un traseu continuu, fapt care ne permite, astăzi, să trecem mai ușor la noile sarcini trasate de Congresul țărănimii. În prima lună a acestui an, am organizat un veritabil sfat cu reprezentanții unor unități din agricultură, pentru a lua cunoștință și de observațiile celor care utilizează produsele întreprinderii. Desigur, principala noastră preocupare a devenit crearea unei combine universale atât pentru griu, orz, floarea-soarelui, soia și porumb prin schimbarea unor a-

gregate, în funcție de lucrările pe care le are de executat combina. Așa s-a născut combina multifuncțională, pe care am și prezentat-o șefului statului, cu prilejul vizitei pe care ne-a făcut-o aici. Desigur, pentru a alege, a fost nevoie de câteva variante analizate în etape succesive și în acțiune, la întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu constructorii de mașini agricole de la Girbovi, Movilița, și Otopeni. Acum, pentru a reveni la stricta actualitate, avem în studiu și așteptăm confruntarea cu campania din toamnă, combina de mare capacitate. Tot o combina multifuncțională.

— Prin ce se va distinge „personalitatea” acesteia de a celorlalte?

— Va fi, sau mai precis a și fost construită (deocamdată în două exemplare), pe principiul modularii. Este, deci, o combina de mare capacitate, destinată atât recoltării griului și celorlalte păioase, cit și porumbului. Compartimentele de păioase și porumb constituie module separate, care se montează după nevoi. Concomitent cu stringerea recoltei, combina va executa și stringerea paielor și cocenilor.

— La ora discuției noastre, acum, în primele zile ale lui martie, care este situația exactă?

— Sîntem în curs de definitivare a programului comun cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, privind asamblarea combinei de mare capacitate, pen-

tru verificarea parametrilor constructivi. La începutul campaniei de vară, vom prezenta 6 asemenea combine, cărora le vom adăuga, odată cu începerea recoltării porumbului, încă 10. Vom putea prin urmare studia, la lucru efectiv, 16 combine. În paralel, am început și pregătirea fabricației industriale. Pentru a trece la producția de serie, va trebui să așteptăm încheierea campaniei din toamnă. De pe acum, credem că, în proporție de 90 la sută, mașina va corespunde scopului pentru care a fost creată, concepția sa constructivă dîndu-ne dreptul să sperăm că doar puține corecturi vor mai fi necesare. Nu doresc să privesc optimismul meu lipsit de acoperire, pentru că nu numai la noi în întreprindere ci și în cadrul institutelor specializate sarcina ce ni s-a încredințat a fost primită și tratată cu toată seriozitatea, efortul comun, al celor care proiectează și execută o astfel de mașină, sprijinindu-se pe o documentare vastă și pe ambiția de a furniza mecanizatorilor de pe ogoare posibilitatea de a-și vedea înclinute de succes străduințele lor, de luni de zile, în vederea creșterii producțiilor agricole, la nivelul cerințelor. Asta înseamnă să le încredințăm o mașină de performanță, al cărei drum trebuie să ducă și spre altele, unde deja produsele industriei noastre sînt solicitate de ani de zile.

MANOLE CĂRȚAN ■

Facem destul pentru gândirea tehnică originală?

Lazăr Bocăneanu și-a început uceniția la 11 ani. După 5 ani a devenit strungar, meserie în care a lucrat alți 20. A fost, pe rând, șef lucrător, maistru, șef de secție, tehnolog și proiectant. După o asemenea carieră se poate lesne deduce că meseria de strungar nu mai are secrete pentru dînsul. La Uzina „Timuri Noi” din București, în perioada cînd era tehnolog la pistoane și segmente pentru motoare și compresoare, a propus 7 inovații. Una din ele: „Dispozitiv pentru executarea canalelor de siguranță în pistoane” a devenit invenție. Iată „biografia” ei:

1965. La 26 iunie, printr-un proces verbal al ședinței colectivei de invenții și inovații al Uzinei „Timuri Noi”, se hotărăște respingerea propunerii. Motivul: „este neeconomică, iar concentricitatea canalului siguranței față de gaura de bolt nu este riguroasă”. Propunerea este trimisă totuși spre aplicare la Uzina de piese auto Colibași-Pitești care se arată interesată. Deoarece uzina nu are condiții de executare a dispozitivului îl cere lui Lazăr Bocăneanu să prezinte prototipul inovației (greu de presupus că ce nu poate face o uzină poate face un om, mai ales că trebuia echivat un strung paralel). Uzina „Timuri Noi” revine și este de acord cu experimentarea propunerii în două etape, specificînd și dispozitivele necesare pentru asta.

1968. Cererea de brevet de invenție este înscrisă la O.S.I.M. cu numărul 58153 din 25 noiembrie. M.I.C.M. — Direcția generală tehnică — trimite la Colibași, desemnă titular de brevet, propunerea pentru experimentare. În scrisoarea de trimitere se atrage atenția „asupra respectării cu strictețe a termenelor de rezolvare prevăzute în legislația în vigoare. Depășirea lor va atrage după sine sancționarea celor vinovați de întârzieri nejustificate”.

1969. Concluziile referatului O.S.I.M.: „...propunerea de invenție se admite, avînd elemente de nouitate și progres tehnic... rezultă că invenția propusă îndeplinește condițiile pentru acordarea brevetului de invenție solicitat, precum și a certificatului de autor”.

1971. Lazăr Bocăneanu primește certificatul de inventator. În prezenta delegatului O.S.I.M. la Grupul școlar „23 August” din București se face o demonstrație a dispozitivului. Rezultatele sînt corespunzătoare. Cu participarea autorului și a delegaților O.S.I.M. și a Uzinei de autoturisme Colibași se trece la proba dispozitivului. Concluzii: „Principiul constructiv al dispozitivului este corespunzător și satisface condițiile impuse. Dispozitivul s-a comportat corespunzător, fără să dea abateri dimensionale la lotul de piese prelucrate”. Se stabilește ca omologarea să se facă la Colibași, la o dată ce se va stabili ulterior.

1972. Grupul Uzinelor de autoturisme-Pitești admite propunerea pentru experimentare în vederea aplicării. M.I.C.M. se adresează U.A. Pitești: „În scopul definitivării prototipului invenției, în vederea omologării pentru aplicare în fabricație, în perioada 1-7 august, inventatorul se va deplasa la uzină pentru acordare de asistență tehnică. Vă rugăm să-i acordați tot sprijinul în acest sens, dispunînd să i se pună la dispoziție mijloacele necesare

pentru a putea executa toate lucrările ce se vor dovedi necesare pentru buna funcționare a prototipului”.

Grupul Uzinelor de autoturisme-Pitești recepționează și trece sarcina către Secția de prelucrări mecanice II, inginerului Constantin Mitocaru: „...Cu toate că se stabilise anterior, cînd s-au dat cuțitele și dispozitivul reglat la data de 18.04.1972, s-a constatat din declarațiile muncitorilor care lucrează pe această mașină cu dispozitivul invenției că nu s-a mai lucrat nici o piesă, că problema a fost tratată cu indiferență, neîngrijindu-se nimeni din partea secției de această problemă. Față de cele arătate mai sus, avînd în vedere importanța invenției și modul în care este privită de organele superioare de partid și de stat, vă atragem atenția că sinteți pasibili de amenzi conform H.C.M. nr. 2508/969 art. 1, al. b, combinat cu art. 2, de la 500 la 1000 lei, în raport cu gravitatea faptelor, mai ales că ați fost de acord în momentul cînd s-a demonstrat modul de lucru al dispozitivului în prezența dv. Avînd în vedere

Biografia neromanțată și nu prea veselă a unei invenții

termenul depășit exagerat de mult pentru care sinteți direct răspunzător, ne facem datoria de a vă atrage atenția de a definitivă experimentarea și omologarea pînă la data de 20.08.1972”. (Una din programări fusese fixată pentru iunie 1970; a urmat ianuarie 1971 și altele.)

1973. Pistonul U-650 a fost modificat. În p.v. din 28 mai, încheiat între delegații O.S.I.M. și reprezentanții Uzinei „Tractorul”, proces verbal pe care inventatorul refuză să-l semneze, se arată că modificarea făcută împiedică aplicarea invenției.

I.A. Pitești revine către Lazăr Bocăneanu: „Propunerea este corectă din punct de vedere tehnic, dar nu se poate aplica la I.A.P. deoarece uzina va fi înzestrată cu utilaje de prelucrat pe trei direcții, care cumulează în afara operațiilor indicate în dosar și operațiile de prelucrare eboș”.

1974. C.N.S.T. către Uzina „Steagul Roșu” Brașov: „Urmare sesizării tov. Bocăneanu Lazăr, făcută la conducerea superioară de partid și de stat, referitoare la situația invenției sale, s-a hotărît ca în luna ianuarie a.c. să se înceapă valorificarea acestei invenții. În vederea creării condițiilor necesare experimentării invenției respective, vă rugăm să-i acordați tov. Bocăneanu L. tot sprijinul de care are nevoie (desenele pistoanelor pe care dumneavoastră le folosiți)”.

Hirtile nu conținesc să circule. U.A. Pitești se adresează I.C.P.T.C.C.M. București: „Urmare... vă trimitem alăturat dosarul..., autor Bocăneanu Lazăr, împreună

cu brevetul de invenție, în vederea completei soluționări. Facem acest lucru deoarece Institutul dv. are posibilitatea de săvîrșiri dispozitivului respectiv, precum și valorificarea acestuia”.

1976. Din referatul I.A. Pitești către O.S.I.M.: „Conform noii tehnologii, pistonul U-650 (la care se referă invenția sus-amintită) se prelucurează pe o mașină complexă de tipul Gildemaister, mașină care execută simultan mai multe operații cu un timp efectiv de lucru mult mai redus decît prevederile vechii tehnologii și la parametrii calitativi mult superiori”.

1979. Din declarațiile lui Lazăr Bocăneanu: „Pin luna august 1979 am vizitat la Uzina „Tractorul” Brașov un fost coleg de muncă. Cu această ocazie am constatat că pistonul S-1300, devenit pe parcurs S-1500, se execută tot aici, deoarece I.A. Pitești nu putea introduce în utilajul de bază prelucrarea acestui piston-alezaj 146 mm. Pentru operația de prelucrare a canalelor de siguranță se folosește metoda de lucru existentă la I.A.P. cînd a fost acceptată invenția pentru experimentare”.

Biografia acestei invenții seamănă îngrijorător de mult cu a altora. Acesta a fost unul din motivele care ne-au determinat să o scriem. Ea este, de fapt, mai stufoasă, cu o intrăgă complexă, cu personaje bine conturate, care au bănuieți, reclamă, se apără, insistă, neglijează, se gîndesc și se răzgîndesc, amînînd rezolvarea problemei pînă o fac inoportună!!

Muncitori, ingineri, directori de la uzine, miniștri și O.S.I.M. au pierdut timp cu procese verbale, minute și constatări. Abia după ce invenția „n-a mai avut cîmp de aplicare”, s-a tras o concluzie fermă.

S-au făcut experimentări care au dat rezultate bune, dar n-au fost concludente !!!

Lazăr Bocăneanu, inventatorul, avea, n-avea treabă, făcea drumuri la Pitești și Brașov nedumerit că invenția nu poate depăși faza de brevet. Afară de C.F.R., care a încasat prețul multelor bilete pînă la Brașov, Pitești etc., nimeni n-a cîștigat nimic?!

Să nu uităm că la Pitești se folosește o mașină complexă de tip Gildemaister și nicidecum o mașină de tipul Popescu sau Ionescu, iar la Brașov se pare că se mai folosește vechea metodă?!

Asadar, mirări peste mirări, nedumeriri? O idee, pare-se, prețioasă a fost purtată de ici, colo și ea e, în prezent, amenințată de bătrînețe și uzură, continuînd să rămînă doar pe hîrtie, deși industria noastră folosește, cum spunem, mașini din import acolo unde, tratată și ajutată cum se cuvine, mașina gîndită de Lazăr Bocăneanu ar fi putut rezolva multe. Și, în primul rînd, ar fi redus importul. Mai sînt cazuri, iată, cînd în loc să-i căutăm pe inventatori, să-i atragem în procesul tehnologic, să le propunem teme, să-i folosim la întreaga lor capacitate, îi lăsăm să ne bată pe la uși ca și cum ei ar fi venit să ceară, nu să dea.

Mai constatăm că, deși avem o legislație care prevede exact ce trebuie făcut, încălcarea ei este destul de simolă și fără urmări. La toate aceste neîmpliniri, așteptăm un răspuns ferm și limpede. Promitem să revenim.

OPREA GEORGESCU

Ecuatie din care unii termeni lipsesc

Eforturile și preocupările specialiștilor de la Clinica de nutriție și boli metabolice din București, înceasebi ale șefului acesteia, prof. dr. docent Iulian Mincu, care îmbină în mod salutar cercetarea cu terapia și activitatea de popularizare științifică, succesele obținute în stabilirea unei epidemiologii a diabetului zaharat, obezității și hiperlipoproteinemiei, în combaterea complicațiilor cronice ale diabetului, a tulburărilor de glicoreglare, în clarificarea unor probleme ale alimentației contemporane sînt bine cunoscute, noi înșine scriind despre ele chiar în paginile acestei reviste. Ele reprezintă tot atîtea argumente pentru elaborarea unei strategii științifice a cărei finalitate să fie tocmai acea alimentație rațională devenită în ultima vreme, nu numai ca aprovizionare, problemă de stat, de care s-a ocupat în mod clarvăzător, după cum o atestă documentele de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Secretarul general al partidului nostru ne-a atras astfel atenția, cu un ceas mai devreme, asupra unei problematice cu care se confruntă tot mai acut omul contemporan. Orientarea nu mai pe baza vechilor obiceiuri alimentare, nelipsite de anumite carențe, e destul de dificilă în condițiile apariției unei alimentații tot mai sofisticate. Lucrurile se complică și mai mult din acest punct de vedere în cazul afecțiunilor tot mai frecvente cauzate de o alimentație necorespunzătoare, afecțiuni care se întîlnesc sub diferite forme la aproape jumătate din populație. Soluționarea acestei probleme prezintă un dublu aspect: pe de o parte, o valorificare cit mai bine dirijată, în funcție de necesitățile determinate științific ale unui consum rațional, a resurselor alimentare, iar pe de altă parte, asigurarea unei dezvoltări optime a tinerelor generații, menținerea stării de sănătate a populației.

Înfăptuirea acestor deziderate e într-adevăr operă de educație, organizare, cercetare și terapie, dar, paradoxal, cum s-a mai observat și altădată, mai ales factorii de educație și organizare lipsesc. Și lipsesc în primul rînd pentru că în învățămîntul superior medical nu se predă nici măcar o oră de nutriție și boli metabolice. Numai în lunile din urmă se pare că ar exista unele preocupări în ceea ce privește introducerea unui curs facultativ, rezolvare care ar reprezenta, evident, un paleativ, o minimalizare a problemei sub multiplele ei implicații medicale, științifice, sociale. Specialiștii cu care am vorbit la Clinica de nutriție și boli metabolice din București, dar din cite știu și cei de la Timișoara (avem în vedere pe profesorul Gh. Băcanu și colaboratorii săi), Iași, Tirgu Mureș etc. opinează pentru introducerea unui curs de nutriție și boli metabolice timp de două semestre, într-unul din anii clinici, de preferință anul VI. Fără a intra în detalii, din programa acestui curs n-ar trebui să lipsească asemenea capitole precum alimentația omului sănătos cu toate aspectele ce le compoartă, bolile generate de alimentația necorespunzătoare, dietoterapia, noțiuni de educație sanitară în vederea promovării unei alimentații raționale. În măsura cuvenită, unele din aceste probleme ar trebui să se regăsească și în pregătirea elevilor de la liceele sanitare ca și în altele cursuri de nivel mediu. Noțiuni de alimentație rațională s-ar cuveni să fie prezentate, sistematic și periodic, la orele de dirigiență din cadrul școlilor generale ca și ale liceelor în genere. Toate aceste măsuri și altele pe care le considerăm oportune specialiștii și factorii de decizie educaționali se impun a fi adoptate chiar în perspectiva noului an școlar.

O activitate profilactică, de prospectare, orientare și dirijare a unei alimentații raționale nu e de conceput fără un sistem și un cadru organizatoric sub forma unui institut sau laborator național care, funcționînd, eventual, pe lângă Clinica de nutriție și boli metabolice, dar polarizînd experiența acumulată în acest domeniu de toate unitățile din țară, să stimuleze în același timp cercetarea și practica terapeutică, să ofere producției de alimente de orice natură repere științifice orientative. Asemenea orientări apar necesare cu atît mai mult cu cît deopotrivă Institutul central pentru industrie și chimie alimentară ca și diferitele laboratoare alimentare, indiferent de apartenență, în prezent nu dispun de nici un nutriționist. O asemenea situație pare cu atît mai paradoxală cît un institut științific pentru alimentația animalelor funcționează de vreme îndelungată.

Cît privește cercetarea și terapia, ambele beneficiind de pe acum de progrese care inscriu școala de nutriție românească într-un context științific internațional prestigios — o dovadă constituind-o pe lângă multele recunoașteri de marcă primul Congres național de nutriție și boli metabolice din toamna anului trecut — vor fi mult mai puternic propulsate, punîndu-se în valoare rezultatele lor, perspectiva lor devenind tot mai mult una profilactică. Alimentația rațională, așezată pe asemenea baze științifice, concepută într-un cadru unitar și dinamic, va marca astfel unul din marile cîștiguri ale umanității societății noastre.

NICULAE STOIAN

O idee nouă, un musafir nepoftit?

Rămînînd la convingerea că o invenție sau o descoperire nu pot fi promovate sau scoase din competiție decît pe baza unor verificări minuțioase și a unor testări efectuate în laboratoare de strictă specialitate, ne-am gîndit să readucem în atenția specialiștilor cîteva dintre cele mai importante invenții brevetate de Nicolae Teț.

Ne-am gîndit în primul rînd la pila ionică, dispozitiv capabil așa cum se arată în brevet, de a transforma energia chimică în electricitate cu un randament de 98%. Pila ionică, sustine autorul ei, funcționează cu acid sulfuric concentrat, deci cu o sursă de energie relativ ieftină, și debitează de la 10 la 1000 de amperi pe secundă, voltajul fiind între 2 și 150 de volți. Un motor electric, montat pe un autoturism, și care, sustine mai departe Nicolae Teț, s-ar alimenta de la această pila ionică, ar putea să producă o putere de 120 de cai-putere și ar consuma pe o

distanță de 100 de kilometri o jumătate de litru de acid sulfuric concentrat. O asemenea pilă, dar de dimensiuni mai reduse, a fost realizată de către autorul invenției cu ani în urmă, de vremea cînd mai lucra încă la laboratorul de cercetări al întreprinderii „23 August” din Satu-Mare. În prezent Nicolae Teț construiește singur și, evident, pe propria sa cheltuială o pilă ionică de mai mari dimensiuni.

O a doua invenție vizează industria cloroxidică și propune pe baza unui procedeu original trecerea totală a clorurii de sodiu în procesul cloroxidic. Procedeu ar mai avea avantajul de a anula efectul de distrugere a anozilor și catodilor și de a elimina din procesul tehnologic un element indispensabil la ora actuală: membrana. Nu vom intra în detalii tehnice, deoarece, sintem siguri, pe baza acestor date sumare, specialiștii au înțelese prin ce se recomandă ca nouă invenția lui Nicolae Teț. În sfîrșit, același autor propune un procedeu electrochimic pentru obținerea aluminiului pe cale umedă din sulfat de aluminiu, metalul depunîndu-se la catod în locul hidrogenului. Metoda ar avea meritul de a reduce consumul de energie cu 80%, sau ceea ce înseamnă enorm dacă avem în vedere că această ramură a industriei metalurgice este una dintre cele mai mari consumatoare de electricitate.

Să nu uităm totuși că pentru unii orice idee nouă sosește pe lume ca un musafir nepoftit, stînjitor și extravagant. În ceea ce ne privește, nu ne vom grăbi să dăm dreptate nici celor care contestă, nici celor care aplaudă soluțiile inventive elaborate de Nicolae Teț, rolul nostru rămînînd același: de a semna din nou că autorul unui număr impresionant de brevete de invenție solicită în continuare colaborarea unor virtuali beneficiari. Adresa lui: București, str. Rîul Dornei, bl. Z-30, ap. 21, sc. 1, et. III, sect. 6.

LIVIU TIMBUS

Testul calității: cursele de automobile

Iată, de cînd cunoaștem întreprinderea de autoturisme Pitești, este pentru prima oară cînd găsim, în chiar persoana directorului general al Centralei Industriale de Autoturisme Pitești-Colibași, tovarășul inginer Simion Săpunaru, un interlocutor dispus și avizat, totodată, să discute problemele legate de existența și activitatea secției de competiții, care reprezintă, în întrecerile din țară și de peste hotare, uzina producătoare a mașinii Dacia 1300.

— Desigur că rolul, unanim acceptat și înțeles, al unei secții sportive de performanță, la o întreprindere de autoturisme, în condițiile țării noastre, este acela de a impune atenției cumpărătorilor produsul respectiv. Dar și ei se întreabă, oarecum sceptici, dacă — în situația în care, pentru a cumpăra o Dacie 1300, trebuie să se aștepte un număr oarecare de luni de zile, propaganda se mai poate dovedi necesară și eficientă, în ultimă analiză. Nu ignorăm acest efort de a plasa, chiar și în împrejurările cunoscute, un autoturism al uzinei noastre, atîta vreme cît cumpărătorul poate alege între Skoda, Lada, Trabant și Dacia 1300, dar sintem conștienți că, pentru captarea pieței internaționale funcționarea unei secții de performanță se impune indiscutabil. Vedem cum reclama altor firme atinge, adeseori, agresivitatea, obsesia publicității apărînd drept o intenție măturisită și puternic susținută. Aceasta se obține, printre altele, prin prezența la startul curselor de formulă și rally a mărcilor respective. Departamentul pur sportiv al competițiilor, foarte numeroase, chiar și în condițiile crizei de carburanți, cel economic se înscrie net pe primul plan, reprezentînd o veritabilă politică, stabilită cu grijă și în conștiința de cauză de oameni specializați. O mașină poate fi și frumoasă și bună dar dacă nu este susținută de reclamă, nu-și va câștiga locul meritat, în confruntarea dintre firme. Dintre toate metodele, cea mai convingătoare este cea a întrecerilor sportive. Fără participarea profesioniștilor, fără personalitatea campionilor, succesul unui autoturism nu poate fi pe măsura calității acestuia.

— Înțeleg, din convingerea cu care vă exprimați, că sinteti implicat direct, ca șef al unei centrale industriale de autoturisme, în aspectul competitiv mondial, conturînd, cel mai pregnant, de cursele de mașini.

— Absolut! Străinii compară Dacia 1300 cu Renault-ul 12, pe care-l produc francezii, prin urmare, la mine, interesul față de competiții nu reprezintă un hobby, ci o obligație profesională. Cursele sint, deci, un auxiliar prețios al activității comerciale a centralei. De aici mi se pare că decurge interesul obligatoriu pentru o secție sportivă de vîrf. Noi îi spunem: departamentul de încercări. Aceasta și este principala trăsătură a colectivului nostru, care ne reprezintă în întreceri. În atari condiții, noi efectuăm, de fapt, verificări constructive și diverse experimente, în vederea creșterii calitative a autoturismului Dacia 1300, intenții care solicită, absolut obligatoriu, calități de performer sportiv. Ce poate fi mai edificator decît prezența a 5 echipe ale uzinei noastre în Turul Europei, care au parcurs, fiecare, cîte 12 mii de km, ajungînd la sosire, după o confruntare dură, cu produse ale unor uzine cum sint Citroen, Honda, Audi etc. Mai

mult decît atît, noi obținem, de la acești sportivi, beneficii; ei realizează contracte ferme, care se integrează în noua concepție a industriei noastre constructoare de autoturisme. Printre cele mai interesante contracte, pe teme precise, s-au numărat: reducerea consumului de carburanți și realizarea unor puteri superioare la capacitatea de 1300 cmc, ambele rezolvate, cu succes, de compartimentul nostru de încercări, animat de piloții uzinei. Mașina lor dispune de îmbunătățiri, care au fost preluate de producția de serie. Mă refer la o scădere de 20 la sută a consumului, ca și la reducerea greutateii mașinii. Cea de a doua problemă este strîns legată de prima. Pe scară mondială, la ora actuală, 1 litru de benzină corespunde la o greutate de 100 kg din corpul mașinii. Ei bine, Dacia 1300 se situează sub această medie, iar la clasa 1300 cmc mașina noastră ocupă un loc fruntaș, practic unul din primele locuri.

— Căutările, presupun, continuă și nu se limitează la soluțiile actuale.

— Bineînțeles! De pildă, dacă ar fi să mă refer doar la motoare, experimentăm 10 soluții, în probe paralele. În privința greutății totale a autoturismului, înlocuirile unor repere cu altele, din plastic și cauciuc, s-au dovedit a fi mai costisitoare. Așa că... În prezent, acordăm o atenție specială realizării unei Dacii economice, echipînd-o cu distribuție variabilă (soluția inginerului Vasile Dumitrescu, din Pitești), care va scădea consumul, mai ales în oraș, de la 10—11 la sută la 7 litri. Experimentăm și amestecul de benzină-metanol, într-o soluție originală, deosebită de cea practică la Institutul Național de Motoare Termice, din București. Noi am preferat ca amestecul să se producă în carburator, cele două combustibile aflîndu-se în tot altele rezervoare, separate. Pornirea la rece, printre altele, constituie un avantaj al variantei noastre. Acest climat de interes, pentru nou, a condus nu numai la valorificarea gîndirii unor cercetători din Pitești, ci și a altora, din țară, cum este Nicolaescu, de la Oradea, pe care alții l-au cam purtat ani de zile, cu vorbe. Pînă acum, rezultatele experimentării amestecului amintit, ne-a dus la reduceri importante: proporția între benzină și metanol se plasează între 30—60 la sută, față de benzină. La consumul urban, benzină se consumă în jur de 3,8—3,9 l, iar metanolul ajunge la 6 litri, per sută de kilometri. Puterea calorică se reduce la jumătate, în această soluție, față de cea clasică, pe benzină.

— Să vorbim ceva și despre oamenii de la compartimentul sportiv...

— Inginerul Nicu Grigoras, campionul absolut pe circuit, este nu numai pilot, dar și preparator de mașină. Ovidiu Scobai are în răspunderea sa probleme de caroserie, electrică și transmisie, ceea ce demonstrează că la noi, la Pitești, se realizează o suprapunere perfectă între performanța sportivă și cea tehnică. Și nu ne vom limita la acești oameni. Căutăm și selecțăm, din toată țara, pe acei piloți, care sint și tehnicieni de valoare, pentru a-i aduce să muncească alături de noi. Pe Balint, de la Brașov, îl avem deja, printre sportivii uzinei.

— Raportul: pilot-constructor, atît de

discutat în lumea automobilistică, cum este apreciat de dumneavoastră?

— Optez pentru formula: constructor-pilot, evident din cauza condițiilor specifice întreprinderii noastre și a proporțiilor industriei naționale, care necesită o strictă specializare. Activitatea sportivă aici, la Pitești, creează oameni care văzînd și facînd, îmbogățindu-și neînterupt nivelul, oameni care sint elemente de bază, în cadrul institutului nostru de cercetări și care progresa vizibil în domeniul cunoașterii și al găsirii soluțiilor adecvate, deoarece, o știe oricine, diploma de inginer nu este suficientă pentru a permite și o muncă de creație. Ceea ce fac membrii compartimentului de competiții dă o substanță aparte profesionalismului lor, mai ales cînd acești oameni sint animați și de pasiune. Mașina solicită, din partea celor care o realizează, să fie „simțită”, tratată ca ceva „insufletit” și nu ca un simplu obiect inert. Este, dacă vreți, o situație similară cu cea care se stabilește între un călăreț și animalul pe care-l conduce acesta. Ceva din omul care studiază o mașină, trece în patrimoniul ei. Nu este posibil să acceptăm detașarea producției de efortul omului. Asemenea oameni există și la noi și în alte părți. Industria de autoturisme avansează neconștient, dar ea nu s-ar fi putut lipsi de un Gordini, Farina, Bertone etc., care au avut vocația constructorului. Ați întrebat sau mi s-a părut că aveți intenția s-o faceți, dacă economic se justifică efortul uzinei investit în secția de performanță. Da, hotărît da! Ea a restituit cu mult mai mult decît s-a investit în organizarea și menținerea ei. Centrala, întreprinderea, institutul de cercetări, fiecare în parte și toate împreună au beneficiat și vor continua să beneficieze de pe urma compartimentului sportiv. Clubul este, cum să zic?, căciula frumoasă sub care se află frumusețea coniectă, înconfundabilă.

— Care este locul acestei secții în fenomenul sportiv național?

— Sub aspect profesional, ea reprezintă un avansat al celor mai noi și originale încercări. În exploatare, a celor mai dure. Le cer sportivilor să le solicite „în dușmănie”, pentru ca rezultatele obținute să poată fi citite mai profund analizate, rezolvate. Ne este foarte clar că scopul ei este și unul propagandistic. Nimeni nu poate îndeplini acest rol mai bine decît sportivii, în special în competiția internațională, în care sintem agrenați. Caracterul sportiv mi se pare strîns legat, atît pe plan intern cît și extern, de prima idee exprimată. Ea se prezintă drept un catalizator al tuturor celorlalte elemente. Ne in-

teresează punctele slabe ale unei mașini, pentru a le consolida pe rînd, înți la cele speciale și apoi la cele de serie. Considerăm aceasta ca pe o datorie a noastră deși și alții concurează tot pe Dacia, însă noi sintem producători ei. Nu ne gîndim să „exploatăm” celelalte secții de automobilism, ci să le ajutăm. Sintem în măsură să furnizăm, contra cost, evident, mașini pregătite la uzină, pentru curse și care să fie identice cu cele ale sportivilor de la Pitești, avînd o caroserie ranforsată, un motor mai puternic. Întrevăd chiar ca departamentul respectiv să devină unul de producție, limitată, firește, dar de producție. Deja avem cereri, pentru asemenea exemplare, din Austria și Grecia, pentru cursele de rally. La circuitul de la Vale Longa, Nicu Grigoras, pe o Dacia 1300, a făcut o frumoasă impresie și, dacă coechipierul său nu s-ar fi îmbolnăvit, rezultatul final ne-ar fi bucurat pe toți. Anul acesta ne vom prezenta și la cursa de la Immola (Italia) și la Vale Longa. În 1980, am prezentat o mașină cu o putere de 125 CP. În prezent, muncim la punerea la punct a Daciei pentru circuit și rally cu două motorizări diferite: cea de 1300 cmc cu altă ardere și cea de 1500 cmc care va fi, sperăm, foarte competitivă.

— Cum apreciați munca federației de specialitate?

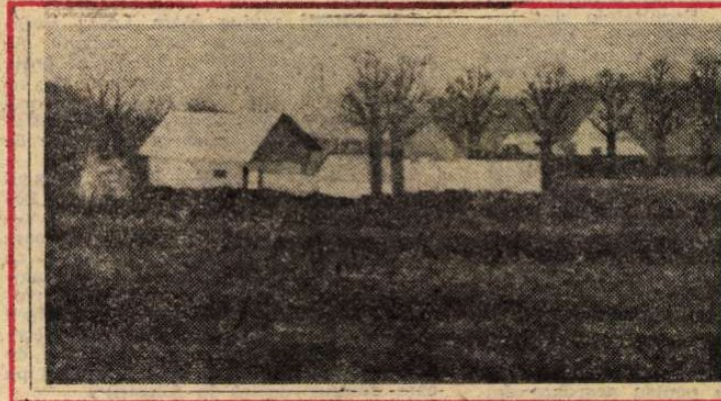
— Sint, o știți prea bine, unul dintre vicepreședinții ei. În general, cred că se descurcă bine, dar sint în dezacord cu apartenența ei de A.C.R., părerea mea fiind aceea că locul cel mai potrivit ar fi în cadrul C.N.E.F.S., care ar putea o ajuta și financiar mai substanțial. Dacă n-ar fi o federație sportivă, ci una... turistică, aș mai înțelege! Așa însă... Echipe ca Nicolina Iași, ori cea din Caraș-Severin, Unirea Tricolor și altele, resimt nevoia unui sprijin mai concret, de care nu dispun, în prezent.

— Noutăți de ultimă oră există?

— Desigur. Mai înți precizez că o Dacie pregătită, pentru rally, are un preț convenabil, în jur de 100—120 de mii de lei. Pentru Dacia Sport avem o linie de montaj nouă, cu caroserii speciale, echipată la comandă, identică cu cea a lui Grigoras. La finele acestei luni va fi dată în exploatare noua linie de echipare a mașinilor speciale, și ea va funcționa în cadrul Daciei-service.

În speranța că ideile exprimate de inginerul Simion Săpunaru vor produce, în lumea automobilistică românească, ecoul dorit, așteptăm ecouri la discuția pe care am consemnat-o.

EMANUEL VALERIU

Reproducerea din acest număr după tabloul pictorului Ion Grigore, cu fost executat de A. Mihailopol

Victor Mudric susține că n-a dorit să ajungă altceva în viață decît medic. Părinții, foști învățători, l-ar fi vrut, firește, atras de catedră, dar Victor a optat pentru medicină, convins că meseria de a face bine oamenilor și a-i scoate din necaz e fără egal pe lume. Azi, cînd numără 39 de ani de cînd își împarte existența între sala de operație și salonul bolnavilor, e sigur că n-a greșit și, dac-ar fi s-o poată lua de la capăt, ar merge pe același drum.

A terminat medicina la București, în 1944. A avut noroc, ca student, ca intern și, mai tîrziu, ca ucenic în chirurgie, să lucreze sub îndrumarea unor maestri iluștri, ale căror pilde și-au pus pecetea pe formarea și dezvoltarea sa profesională, făcînd din Victor Mudric un medic integru, harnic și, mai presus de orice, devotat pacienților. Scormonind în cartea nescrișă a amintirilor, alege cîteva nume, cele ale profesorilor Hortolomei, Nasta, Amza Jianu și Teju, după care zice, cu voce tremurată, că oamenii aceia minunați au, fiecare, cîte o statuie în sufletul său. Caractere diferite, recunoaște, dar la fel de luminați, toți, înscrisind pagini de aur și deschizînd drumuri în medicina românească, la al cărei prestigiu au contribuit fără emfază și fără osteneală.

S-a întîmplat, sau poate n-a fost chiar o întîmplare, ca doctorul Mudric să-și lege, pentru totdeauna, viața de răpunerea cancerului, luptînd împotriva lui cu bisturiul. Activează de 30 de ani în oncologie și dacă e, în prezent, șef de secție la Institutul de specialitate și medic primar de gradul I, asta se datorează, judecata e la îndemîna oricui, seriozității și perseverenței cu care și-a făcut datoria, la orice ceas

din zi și din noapte, soldat credincios în prima linie a frontului pentru sănătatea publică. S-a dedicat, mai ales, cancerului rectului, al tubului digestiv și al colului uterin, domenii în care a abordat, cu curaj și competență întreaga gamă de intervenții, nu o dată imaginînd și perfecționînd metode și tehnici originale. De exemplu, a pus la punct un procedeu personal de închidere a bontului vaginal în chirurgia radicală a cancerului de col uterin, declarînd astfel război drenajului așa-zis clasic „pe jos”, pe care l-a găsit vinovat de supurațiile pelviene conducînd la fistule și complicații

această temă o lucrare, care a văzut lumina tiparului în „Vestnik Hirurghii” (U.R.S.S.). Alegînd din lista amplă a contribuțiilor sale originale, să notăm colpoplastia — cu ansă sigmoidă la bolnave tinere, după histerocolpsectomie totală în cancer („Presse Medicale”), folosită în cadrul Spitalului clinic de obstetrică și ginecologie „Giulești”, unde distinsul profesor Panait Sirbu a obținut, în 13 cazuri, rezultate dintre cele mai încurajatoare.

A fost și a rămas atașat bolnavilor, la necazul cărora a fost, de fiecare dată, părtaş, luptînd din răspuneri pentru a-i însănătoși și

O viață pentru alții

septice grave. A instituit drenajul transperitoneal suprapubian, procedeu pe seama căruia a obținut succese terapeutice remarcabile. Totodată, a imaginat și executat, ca nouă, anastomoza latero-laterală, izo-axială, în chirurgia digestivă, reluînd o tehnică mai veche, pe nedrept neglijată, publicînd în acest sens o lucrare în „Acta U.I.C.C.” (Belgia), lucrare care a stîrnit, la timpul respectiv, un deosebit interes. Specialiști de renume, francezii Dargent (Lyon) și Albort (Paris), americanul Jardine, alții, au recunoscut prioritatea medicului român, aplicîndu-i metoda.

Victor Mudric a utilizat, pentru prima dată la noi, pe om, rezecția esofagului cu restabilirea tranzitului digestiv prin interpoziție de jejun sau colon exclus, în același timp ordonînd timpilor operatorii și precizînd tehnica chirurgicală cea mai adecvată. A scris, firește, și pe

reda vieții normale. Pentru ei a imaginat și realizat, în premieră, un sistem de oxigenoterapie conținut. A elaborat, personal, planurile și a supravegheat execuția instalațiilor, Institutul oncologic devenind astfel, prin rîvna doctorului Mudric, posesorul celei dintîi stații centrale de oxigen, ca și al celeia de aspirație continuă a plăgilor operatorii.

N-a avut, dată fiind violența bolii de care se ocupă, numai izbinzi. Drumul său profesional n-a fost presărat numai cu flori. A înregistrat și eșecuri, dar a învățat din fiecare dintre acestea și, trecînd peste durere, a mers mai departe, punîndu-și știința și bisturiul în slujba altor oameni. Încredințat că n-a pierdut decît o bătălie, avînd însă de cîștigat un război. Am fi tentați să scriem că l-a cîștigat. A operat mult și cu îndemînare, numai în chirurgia rectului a făcut cîteva sute de intervenții, a abor-

dat o sumedenie de plastii digestive, încercînd mereu și, cel mai adesea, reușind să lase cit mai puține urme într-o maladie unanim socotită ca mutilantă. Crede, pe baza experienței acumulate într-o viață de om, că precocitatea depistării și, implicit, a intervenției chirurgicale e, în cancer, de maximă importanță. Detectat la timp, această spaimă a lumii moderne care e cancerul poate ceda, boala devine tratabilă și chiar vindecabilă. De aceea, argumentat, susține că trebuie continuată și întărită campania de controale oncologice periodice, la care a luat și la parte.

Încot, încot, anii s-au adunat în buletinul de identitate al doctorului Victor Mudric, ajuns în preajma pensionării. E, veți spune, problema doctorului Mudric însuși. De acord, dar pînă la un punct, dincolo de care e și problema noastră, a tuturor. Omul pare mult mai tînăr și chiar e, sufletește vorbind. Puterile îi tîn, mințea îi duce. Așa stînd lucrurile, ușor verificabile, pare un lux păgubitor să treacă în rezervă o experiență dintre cele mai fructuoase și o competență dintre cele mai alese. Cînd ne încumetăm la o asemenea afirmație, avem în vedere că un chirurg bun se formează, în oncologie îndeosebi, în mulți ani și că domeniul respectiv e, pretutindeni, încă în suferință. Să ne scoatem palaria în fața activității doctorului Mudric, perseverenței și mereu la post, și s-o lăsam să se dedice, în continuare, nobilului scop asumat în urmă cu aproape 4 decenii, căci Victor Mudric e convins și azi că meseria de a face bine oamenilor și a-i scoate din necaz e fără egal pe lume. Așa e, are dreptate.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

O întreprindere tânără cere competențe

Întreprinderea „Integrata” de țesături subțiri tip in, aceasta-i denumirea exactă, din Pașcani este o unitate foarte tânără. Prima capacitate a fost pusă în funcțiune la 1 iunie 1978, iar la sfârșitul anului trecut, conform scriptelor, întreprinderea trebuia să funcționeze la parametri proiectați.

Primarul orașului Pașcani, Mihai Bodoașcă, ne spune că deși la tinăra întreprindere colectivă face mari eforturi pentru realizarea angajamentelor și a planului de producție, o multitudine de cauze subiective îl silesc să bată pasul pe loc. Și, de ce să n-o spunem, zice în continuare primarul, acestui colectiv tânăr, ambițios și harnic i se pun bețe în roate. Celor de la „Integrata” li se fac mari greutăți din partea unor întreprinderi din țară. Oameni special încadrați și remunerați se ocupă numai de aceste situații încalcate. Timpul trece iar producția, de cele mai multe ori, stagnează.

Întreprinderea „Integrata” de țesături subțiri tip in și fabrica de perdele formă una din platformele industriale ale orașului Pașcani. Aflăm că majoritatea celor care lucrează aici sînt foarte tineri și că media de vîrstă nu depășește 25 de ani. La „Integrata” îl găsim pe inginerul șef Ioan Avatajitel.

— Ce se petrece aici, l-am întrebat pe inginerul șef?

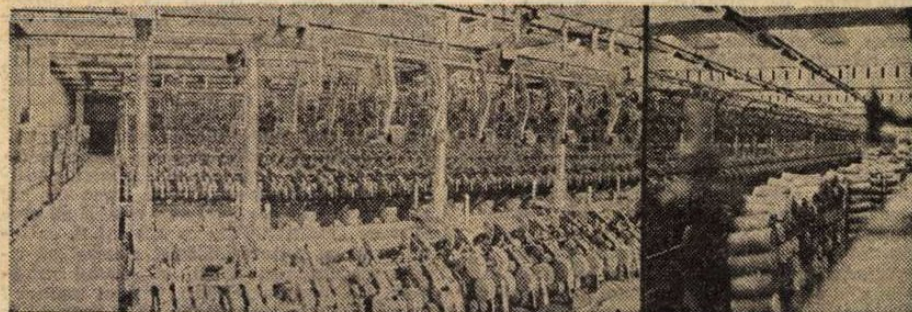
— Ei, este o poveste cu cîntec. În această hală, de peste 4.000 de metri pătrați, stau 38 de mașini de tors-ud. Care-i povestea lor? În urmă cu cîțiva ani, mai precis prin '78, au fost aduse aceste mașini din import. Au fost aduse cu tam-tam mare, convinsă fiind toată lumea că utilajele vor uimi pe toată lumea. Dar lucrurile nu au stat așa. Ele sînt depășite moral față de cele românești. Față de ale noastre au un randament de trei ori mai mic și totodată diferă și calitatea firului. Altfel spus, firul obținut pe mașinile românești este de două ori mai subțire. Specialiștii străini care au asistat la montarea respectivelor utilaje și au văzut mașinile noastre în același timp funcționînd, s-au mirat și s-au întrebat: cum a fost posibil, avînd asemenea scule, să aduceți altele de „peste mări și țări”? În concluzie: la Pașcani mașinile de tors-ud, în mare parte, nu se folosesc. Hala imensă a fost transformată într-un depozit de fier vechi. Costînd foarte scump, nelucînd pe ele, se amortizează foarte greu. Noi toți, ne spune în continuare inginerul șef, avem de suferit și mai ales producția. Am rugat pe toată lumea să ne scape de ele; începînd cu ministerul de resort și terminînd cu diferite întreprinderi.

— Tovarășe inginer-șef, într-o adresă pe care ați comunicat-o conducerii orașului am citit, dacă rețin bine, că din 34 de mașini de filetat umed, furnizate de „Unirea” din Cluj-Napoca, 6 mașini nu pot fi puse în funcțiune din cauză că nu s-au primit toate piesele necesare. La acest capitol ce ne puteți spune?

— Cei de la „Unirea” realizează mașini foarte bune. Dar necazul este altul. Fiindcă în zonă s-au dat în folosință, cam în același timp, trei unități asemănătoare (fabricile din Botoșani, Fălciuceni și Pașcani), o să rideți, dar s-au incurcat liirările. Reperele care trebuiau să sosească la noi au ajuns la Botoșani sau Fălciuceni, iar reperele lor sînt la noi. Am încercat, noi între noi, să rezolvăm încurcătura, dar n-am reușit. Este ca și cînd ai căuta acul în carul cu fin. În luna decembrie, după multe parlatenții, a venit un delegat de la „Unirea” și, în fața comisiei, a promis că pînă la sfîrșitul lunii ianuarie vor sosi niște specialiști care vor lămurii ceea ce, dealtfel, au incurcat chiar dinșii. Dar n-au venit nici specialiștii și nu s-a precizat nici despre care lună ianuarie este vorba. Așa că noi așteptăm, cu răbdare, în continuare. Expedierea greșită a reperelor a creat o mare dezordine nu numai nouă ci și întreprinderilor de la Botoșani și Fălciuceni. Cam asta-i pe scurt povestea mașinilor de filetat umed.

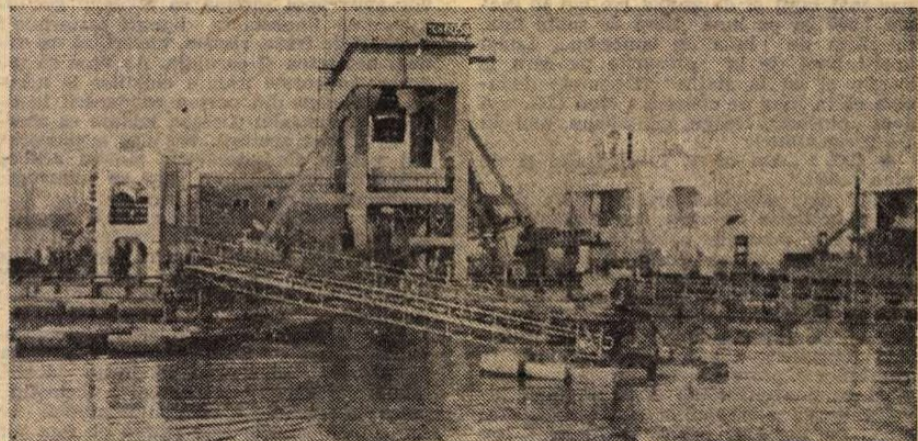
— Tot din adresa înaintată de dumneavoastră mi-am notat: „cele 476 de mașini de țesut IMATEX — Tîrgu Mureș nu funcționează automat datorită faptului că mecanismul de încălzire a fost realizat necorespunzător. Și apoi, ca o dată tehnică, se specifică faptul că randamentul respectivelor mașini scade cu 20 la sută pierzîndu-se anual o producție de peste 3 milioane metri pătrați de țesături. Este adevărat?”

— Așa-i. Desigur, doriți și citeva explicații. Să vă spun adevărul adevărat.

O parte din depozitul de mașini care nu funcționează

O insulă cu dragoste și cu biografiile eroice

„...O fantezie în spiritul lui Jules Verne: peste Dunăre, la kilometrul 863, se poate păși, cu tălpile, prin centrul fuselor orare unu și doi est de Greenwich, în fosta țară a tăcerii Ostrovul Mare...” Iată cum, într-o clipă de răgaz din februarie 1979, consemna ing. Petre Gutuleanu, în jurnalul său, prima mare izbîndă obținută de constructorii Porților de Fier II: restrîngerea Dunării, prin închiderea batardoului.

Inginerul Petre Gutuleanu, șeful serviciului producție, este punctul în care se întretaie, în toate direcțiile, mil de drepte. Însemnarea lui reprezintă și ea un asfel de punct — un punct culminant! — în care s-au întîlnit acele linii de forță ale marii bătălii pentru supunerea fluviului.

În semicercul marelui batardou, pe o bună parte din suprafața celor 600 de hectare, au început să se contureze siluetele a trei obiective-cheie: centralele română și iugoslavă și barajul de pe țărmul iugoslav. Aici, excavațiile în marnă se apropie de sfîrșit. Numai în acest an, în corpul hidrocentralei vor fi înglobate 326.500 mc de beton. Ing. Viorel Pircălașescu, șeful șantierului I, vechi constructor cu școala hidrocentralelor de pe Olt, ne spune că, nu peste mult timp, blocurile de montaj I și II vor fi predate beneficiarului. S-au montat peste 5.000 de tone în armătură lor. Pentru încheierea la timp a lucrărilor va trebui, adaugă ing. V. Pircălașescu, ca pînă la jumătatea

verii „toate macaralele stabilite să fie înălțate”; cu alte cuvinte, acestea să guverneze, de fapt să decidă, de la altitudinea lor, întreaga mare forțată a șantierului. Cele trei echipe de „cascadori”, cum au fost supranumiți montorii de macarale, își vor face, zice inginerul, datoria, chează și cea mai sigură în acest sens fiind faptul că toate lucrările similare încredințate pînă azi lui Gavril Cașvan și camarazilor lui au fost executate la timp și ireproșabil.

În relatarea inginerului Pircălașescu, lucrurile, precum se vede, par simple. Cîț eroism condensează în ele este o altă poveste pe care gazdele, reticente în revelația propriilor isprăvi, ezită să ne-o destăinuie.

Oamenii muncesc eroic, pe o insulă-șantier care a devenit, deopotrivă, sediul zilnicei încercări a dirigenței, a conștiinței muncitorești, dar și un cămin, o ambianță familială, cu căldura ce trebuie să fie proprie. Insula e plină de copii, mulți s-au născut aici. Ostrovul Mare e o insulă cu dragoste, Ostrovul Mare e o familie alcătuită din sute de familii ce s-au legat strîns, înim de pămîntul ei. În centrul coloniei muncitorești, unde se plimbă în orele libere peste 4.000 de bărbați, femei și copii, te crezi într-un mic oraș. Există aici magazine cu diverse profiluri, alimentară, aprozar, piață, cofetărie, numeroase unități de servicii. Petre Mike, se-

Ele n-au funcționat și nu vor funcționa niciodată. De ce? Fiindcă din concepție sînt greșite. Cei care au proiectat utilajele nu au ținut seama că între mașinile care prelucrază lînă, cîneapă, bumbac și în este o mare deosebire de funcționalitate. Într-un mod se dimensionează un mecanism de încălzire a unei mașini cînd este vorba de lînă și în alt mod cînd este vorba de cele pentru în. Greșeala pleacă din proiectare, iar toate modificările care se încearcă pe parcurs nu duc decît la o pierdere de timp și, de ce să n-o spunem, de producție. Tot din cauza unor greșeli de proiectare, îmi permit să spun, și dispozitivul de format margini la blugi, la cele 130 de războaie ABG-IMATEX, făcute tot la Tîrgu Mureș, se uzează repede și funcționează cu un randament de 40 la sută. Pe lîngă aceste motive, 20 de mașini nu pot fi puse în lucru deoarece nu s-au livrat blocurile cu came. Alte greutăți? Ar mai fi de spus și faptul că 6 laminoare de fuier executate de A.M.I.T. — București nu lucrează, pentru simplul fapt că nu s-au livrat toate piesele. Noi facem adrese, mai așteptăm un timp și apoi iar adrese și telexuri. Pînă la urmă doar-doar vor veni și multășteptate piese de la București.

Cam așa stau lucrurile la Întreprinderea „Integrata” de țesături subțiri tip in. Ar mai fi multe de spus și despre neglijențele în proiectarea și construcția halelor (în momentul de față sînt necesare tot felul de intervenții din mers), cit și despre calitatea și asigurarea materiilor prime. Dar pînă una alta așteptăm un răspuns din partea întreprinderilor vizate mai sus. Desigur, este de dorit ca în cel mai scurt timp posibil, prin efortul oamenilor muncii din întreprinderile respective, „Integrata” din Pașcani să funcționeze cu toate pinzele sus. Colectivul este tînăr, și cum spunea primul orașului, tovarășul Mihai Bodoașcă, este ambițios și harnic. Trebuie ajutat cu toate mijloacele, nu să i se pună bețe în roate.

SORIN POSTOLACHE

cretarul comitetului de partid al marelui șantier, își imparte timpul între toate. El poate fi văzut și în magazine, cercetînd aprovizionarea, și la școală, ocupîndu-se de condițiile de învățătură, și la cantină. Preponderentă în preocupările lui rămîne, desigur, soarta construcției, munca pe marele șantier, în care, împreună cu ceilalți comunisti, se implică cu inițiativă, cu idei, cu fapte, cu soluții prompte și eficace la problemele — deloc simple — ce se ivesc cotidian.

La nivelul întregului an '81 trebuie să se toarne un volum de 500.000 mc betoane. Pentru asigurarea cu cimentul necesar, complexul de sortare-betonare al șantierului trebuie să adune o cantitate considerabilă de „agregate” sau, în limbaj curent, nisip. Nisipul e asigurat de dragile șantierului III, care-l smulg din Dunăre. La un moment dat însă, sortul „0-1 mm”, trebuincios rețetelor de preparare a betoanelor, n-a mai apărut în agregatele ce se aglomerau în incinta complexului. Ce era de făcut? Să se deschidă alte cariere, undeva, pe uscat, la zeci de kilometri de obiectivele ce trebuiau betonate? Constructor vechi, cu știința subtilă a descifrării acelor secrete ale pămîntului ce nu se revelează oricui, Petre Mike a propus continuarea investigațiilor, în aval de zona unde fluviul fusese închis. Rezultatele l-au confirmat. Fabricile de betoane de pe insulă și-au văzut asigurate proviziile. Odată cu înghețul a apărut însă o altă problemă, nu mai puțin complicată. Nisipul de 0 sau de 1 mm nu mai putea fi obținut, ca pînă atunci, prin sortare, din cauză că apa refulată de dragi, înghețînd, astupa orificiile „ciurului” de sortare, nemaiingăduînd trecerea particulelor de nisip. S-a dat alarma (fabricile de betoane înghețau ultimele provizii...), și, din nou, Petre Mike, consultîndu-se cu specialiștii șantierului, a avansat o idee care s-a dovedit salutară. Anume, ca depunerile de balast să se facă în așa-numitele „bata-luri”, adică în incinte ocrotite, urmînd ca, după retragerea apelor, agregatele să fie transportate, cu mașinile, la banda de alimentare a sortării. Născută sub presiunea unei nevoi de moment, noua metodă și-a revendicat un statut de permanentă, grație ei putîndu-se obține de trei ori mai multe agregate ca înainte.

Hotărîți să facă tot ce le stă în puteri — în puterea minților și a brațelor — pentru grăbirea clipei cînd cetatea de oțel și beton de pe Dunăre va îmbogăți fluxul de energie al țării, constructorii Porților de Fier II se îndreaptă spre primăvară — epoca relansării activității pe toate planurile — cu un bilanț de succese și cu o pasiune de muncă și de creație ce auresc, aici, toate chipurile.

FLORIAN GRIGORE PUPAZA

Cronica șoselei

„Îți dau 20 de mii să mă duci la București”

„Mă gîndeam aseară să facem un drum pînă la Constanța. Am dat chiar și un telefon amicului meu care ne poate fi de mare folos. Parcă ți-am povestit de chestia cu caielele. Le cumpărăm acolo pe te mîri ce și le vindem aici cu 5-6 lei bucata. La fiecare kilogram am făcut socoteala că ne ies cîteva sute. O să ne coste ceva benzina, dar afacerea e grasă și merită s-o punem pe picioare.”

Convorbirea a avut loc între ION ATANASIU, de 36 de ani, neîncadrat în muncă, fost condamnat la 18 ani închisoare pentru omor, și ION OPREA, de 31 de ani, de profesie bisnițar.

La cîteva ore de la convorbirea respectivă mașina aparținînd concubinei lui I.A. zbura deja spre litoral.

La volan era instalat Oprea care avea permis de conducere din 1978, pe vremea cînd lucra la o întreprindere din Caransebeș. Ulterior și-a descoperit însă vocația de organizator de spectacul și a abandonat serviciul.

Au ajuns la Constanța într-un timp record pentru o zi de iarnă: nici 10 ore. Afacerea a fost perfectată rapid, portbagajul a fost umplut cu prețioasă încălțătură, deasupra ei au fost aranjate neglijent niște bagaje neutre pentru derutarea unor indiscrete controale și echipajul a pornit din nou spre marea orăș din sud-vestul țării.

Dacia 1300 într-adevăr zbura. În apropiere de Hirșova, lui Atanasiu îi vine o idee. „Măi Ioane, tu n-ai să poți conduce după sutele de kilometri care i-ai făcut ieri, alte sute azi. Trec eu la volan și uite tot așa ne vom schimba din cînd în cînd”. „Vezi-ți de treabă, nu-s obosit. Tu n-ai permis și putem intra în cine știe ce încurcătură. Ai avut destule la viața ta, îți mai trebuie una? Și apoi știi cum trec ăștia de la una la alta. Unde ai fost, unde mergeți și cu ce ocazie iarna pe litoral etc.” „La urma urmei eu sînt proprietarul mașinii și n-am să-ți cer ție voie să conduc, mută-te pe locul din dreapta!”

Degeaba a încercat Oprea să-l explice lui Atanasiu că trecerea lui la volan poate rata totul, acesta nu s-a lăsat convins. „Nu înțeleg de ce ți-e frică, știi doar cit de bine conduc, deși nu mi-ai dat ăștia permis. Și apoi îți va fi și ție mai ușor.”

Atanasiu s-a urcat la volan și a demarat puternic spre București.

La intersecția șoselei Constanța-Slobozia cu drumul care duce spre Tulcea, se zăreau de la distanță siluetele controlorilor de trafic de la I.T.A. și agentului de circulație. Acesta, sesizînd viteza mare cu care se apropia autoturismul de punctul de control, face semn de oprire Daciei 1300.

„Ce ne facem acum, Atanasiule? Adineauri ți-am spus că pînă la urmă o încurcăm?” „Las” că știu eu cum trebuie procedat, ție-ți gura, Ioane, că te pocnesc așa din mers.”

Șoferul reduce viteza, pune în funcțiune semnalizatorul indicînd dreapta, dînd cu alte cuvinte de înțeles că a perceput semnalul și va opri cîmîntele în afara părții carosabile. Introduce însă brusc maneta de viteză într-o două, apăsă cu putere pe accelerație, îndreptîndu-se spre agentul de circulație. Acesta sesizează pericolul situației, se retrage iute cîțiva pași spre stînga. În aceeași direcție rotește însă volanul și Atanasiu. Fără scăpare, agentul este lovit în plin și proiectat la sol. E transportat imediat în stare foarte gravă la spital. Șoferul nu oprește și demarează puternic spre Hirșova. În scurt timp acul kilometrajului arată 100 km pe oră. Mașina se apropie de o trecere de pletoni. Trăgînd după el, pe zebra, căruciorul pe care se află o butelie de aragaz, un bătrîn de 77 de ani se îndrepta încet pe partea opusă a străzii.

„Îi rad și pe ășta, n-am ce face, Ioane”. În definitiv Atanasiu nu era la prima crimă, avea experiență!

Îl doboară la pămînt și pe bătrîn care moare după cîteva ore la spital ca urmare a gravelor leziuni suferite. Lovind conștient și căruciorul cu butelie, una din roțile din față ale autoturismului se deformează puternic și după circa 50 de metri pneul face explozie. Cei doi coboară din autoturism și o iau la fugă în direcții opuse. Este organizată urmărirea și capturarea infractorilor. Oprea este prins după circa 30 de minute, iar Atanasiu după două ore, în timp ce alarga de-a lungul șoselei pentru a găsi o mașină cu care să ajungă cit mai departe de locul crimei.

Unul din șoferii profesioniști, care împreună cu inimoșii hirșoveni l-au prins pe criminal, relatează: „Știi ce ofertă mi-a făcut ticălosul?” „Îți dau 20 de mii de lei să mă duci la București”. „L-am dus însă nu unde voia el, ci la miliție.”

Cinstea și dreptatea sînt pentru cetățenii țării noastre mai presus și mai scumpe decît orice. Ei au dovedit-o încă o dată cu prisosință și în acest caz.

Pedeapsa aspră a legii nu-i va cruța pe cei doi criminali.

VICTOR BEDA

Să nu trecem indiferenți pe lângă abuzuri și abuzivi

Neguțătorul de diplome

Ironie a vieții, hohot amar al hazardului, îl cheamă Blindu, Gheorghe Blindu pe deloc blindul ins care a abuzat, de modestia dar foarte influența sa funcție, comercializând acte de studii și foi matricole false. Hohotul este cu atât mai amar cu cât profesia sa de bază este, era, mai exact spus, cea de educator. Omul poate cu cea mai minunată menire de pe lume, aceea de a forma oameni, de a transmite și cultiva generațiilor de copii virtuțile morale, însușirile cele mai alese ale caracterelor integre. Ce somn al rațiunii sale a născut monstruoșitatea infracțiunii? Situația, la 44 de ani, la antipodul menirii sale?! Locuia în Focșani, pe str. Agriculturii nr. 23, avea soție și doi copii, era învățător și director al Școlii generale nr. 2 din Cimpineanca, o comună aflată în buza orașului, avea peste 25 de ani de învățământ, cu alte cuvinte o viață realizată. Aparent numai. Viciul lui rău de mită a început de la un alt viciu: beția. Îi plăcea să bea, și nu oriunde și oricum, ci în restaurante. Pentru asta îi trebuiau bani, bani pe care îi sustrăgea de la gura copiilor săi. L-or fi încercat vreodată muștrările de conștiință? În circumstanțe începute să asculte cu atenție, să tragă cu urechea și să ceară lămuriri — căci acolo afla ce se mai întâmplă prin lume, el, învățătorul care trebuia să informeze din surse autorizate pe alții — despre știrea cum că se cerea personalului muncitor din întreprinderi și instituții, celor pînă în 45 de ani, să mai învețe. Să-și completeze studiile generale, la școală ori fără frecvență — cei ce nu le aveau —, meseriile tot mai complexe de azi cerind și cunoștințe complexe precum și un orizont de cultură generală cât mai ridicat. Atunci îl încolțește ideea infracțiunii! Ideea de a profita în scopuri personale de dreptul și obligația legală, ca director, de a elibera certificatele de absolvire și foi matricole, acte de studii care se întocmesc și se eliberează, precum glăsuiește legea, numai de către directorul școlii, trecind peste fraza următoare cum că acesta „poartă, totodată, întreaga răspundere pentru exactitatea datelor trecute în actele emise”. Se socotea, probabil, prea inteligent ca să nu poată face slalom printre asemenea obstacole. Niste fleacuri! Nu-i barează calea infracțiunii nici măcar faptul că era directorul unei școli gene-

rale cu clase I-IV și vinde cu aplomb certificate și foi matricole false a șapte și opt clase unor indivizi care nici nu știau pe unde se află instituția școlară din Cimpineanca. A început să opereze în august 1976. Cu Nicolae Belegaș, muncitor la Industria Laptelui, Vrancea. Cum avea doar 4 clase îl face cu șapte, contra sumei de 500 lei, S-au întâlnit la restaurantul „Ciocirila” și-au făcut tirgul. N. B. se duce rapid la Notariat, își legalizează o copie pe care o prezintă la serviciul personal. I-a fost vizată pentru conformitate cu originalul și anexată la dosarul personal. S-a pus omul la adăpost, putea să ocupe mai departe postul pe care îl avea. În aprilie 1977, îi emite o foale matricolă de 7 clase și lui Ștefan Său, șofer tot la aceeași întreprindere. Își dă seama că e prea modest, că afacerea poate să prospere, și crește prețul la 1.000 lei. Subteran, prin catacombele morale ale unor inși din aceeași categorie, vestea despre comerțul cu diplome se răspindește, răsărind tot felul de amatori. Grigore Gheorghiu, șofer la Industria cărnilor, Vrancea, Constantin Gurinov și Petre Gurinov, acestora din urmă, fiind mai tineri, le eliberează certificate de 8 clase, iar în realitate urmașii doar șase la Liceul „Al. I. Cuza” din Focșani. Cînd nu veneau „clienții” spre sine, și-i căuta cu înfrigurare, de teamă că îi va seca izvorul „milor” de lei nemuncite. Si-i află în piață, pe soții Maria și Mișu Godină, gestionari la un magazin de carne al Trustului I.A.S. Focșani. Și ei aveau doar 4 clase, iar locurile de muncă pe care le ocupau solicitau ceva mai multă știință de carte. „Generosul” învățător i-a înobilat rapid cu întreg ciclul școlii generale. Tot cu ajutorul unor asemenea foi matricole ticluite fără nici un temel, în obscuritatea cancelariei, cînd se afla singur, de către Gheorghe Blindu, se încadrează în muncă — unul la întreprinderea de prelucrare a maselor plastice, iar celălalt la Filatura de lînă pieptănă — și frații Păvăl și Ionica Tatu. Afacerea s-a aranjat la restaurantul „Rogojina”, iar învățătorul-director pierde orice demnitate și scrupul. Devine ofensiv cînd Păvăl Tatu încearcă să-l tragă pe sfoară, strecurîndu-i în buzunar plicul cu 500 lei în loc de 1.000, așa cum se înțeleseseră. Dar nu asemenea „picanterii” ale unor tranșee morale are importanță să redăm. Ne-am oprit la acest amănunt pentru a prezenta gradul de decădere la care a ajuns, din patima pentru bani nemuncți, din patima pentru alcool, nu un om oarecare, ci unul pe care, de obicei, îl așezăm pe soclu, statuia care domină copilăria noastră, de la care învățăm odată cu alfabetul limbii, alfabetul integrității umane, al valorilor morale. Juridic, fapta sa se

cheamă abuz de funcție în scopul obținerii unor avantaje personale, luare de mită și fals intelectual în acte oficiale, pentru care plătește penal. La fel cum și cei care au făcut uz de abuz și de fals vor trebui să plătească sever. Nis-a părut, de aceea, nedrept faptul că mulți dintre cei ce au folosit actele false ale „blindului” învățător au fost scoși de sub incidența răspunderii penale, „avînd în vedere gradul lor scăzut de pregătire și că nu au adus prejudicii locului de muncă”. Dar prejudiciile morale? Abaterile de la normele codului eticii și echității noastre? Împlîndind în conștiințele acelor inși că și altă dată pot scăpa basma curată, în urma altor fapte incompatibile cu legile țării.

Din cauza pepenilor, junele inginer a ajuns la pepeni

Jocul de cuvinte nu vizează efecte umoristice, dimpotrivă, intenționează să fie grav, să aducă aminte de înțeleaptă vorbă românească despre cei care își ratează stupid viața, despre cei care se autodistrug. Ceea ce a făcut și inginerul agronom Dumitru Puia, ajungînd obiectul dosarului penal nr. 475/II/1981 de la Procuratura județeană Vrancea. S-a născut la 11 februarie 1952, în com. Mihail Kogălniceanu, jud. Ialomița. Ciudad și dramatic destin: în luna și ziua cînd împlinea 29 de ani și era abia trecut de perioada de stagiu a unui inginer, se afla sub arest. Ce-o fi gîndit în acea zi de 11 februarie, cînd îndeobște omul de ziua nășterii sale, de la o vreme a vîrstei, meditează asupra condiției sale umane, își pune față în față visurile, idealurile cu ceea ce a ajuns, cu realitatea pe care a construit-o singur?! Cînd începuse să fie cu adevărat inginer agronom în Cooperativa agricolă de producție din comuna Cimpuri, județul Vrancea, numit șef al Fermei nr. 1 Modruzeni, a primit în plus, în primăvara lui 1980, sarcina cultivării cu porumb a 13,3 ha, suprafață încredințată C.A.P., pe bază de contract, de către Ocolul silvic Focșani. Tocmai din rațiunile majore ale societății, de folosire a pămîntului pentru culturile cele mai necesare țării, ceea ce se aștepta să înțeleagă cel mai bine și să promoveze Dumitru Puia ca specialist, ca intelectual al generației sale, chemat să ridice nivelul agriculturii și satului românesc. Ce face, în schimb, tînărul inginer? Speculează împrejurările și-i pune la punct un plan de fraudă, de a trage foloase personale din sarcina primită suplimentar. Se folosește de împrejurarea că terenul respectiv nu este prea aproape de ochii conducerii C.A.P., nesocotește hotă-

rirea luată și dă altă destinație celor 13,3 ha. Cu morma sa de șef de fermă le încredințează la mai mulți cetățeni din comuna Matca, județul Galați, să le cultive cu pepeni. Cu gîndul să tragă foloase personale cit mai grase. S-o fi simțit frustrat băiatul că, iată, marele inginer agronom de nici 30 de ani, n-are încă automobil proprietate personală! O fi fost foarte bun la matematică și la calcule economice, căci și-a evaluat cîștigul din această oneroasă afacere cam la prețul unui autoturism. Pepenii sînt marfă căutată, care se vinde repede și avantajos, afacerea era deci serioasă. Nu era în zadar inginer agronom, putuse să aprecieze ce potențial are pămîntul respectiv și ce recolte de pepeni se pot obține! Cit au cîștigat cultivatorii nu știm, știm — precum reiese din cercetările organelor de anchetă și din probele indubitabile — că inginerul Dumitru Puia i-au revenit 69.500 lei, din care a depus la casieria C.A.P., prin contabilul șef, Nicolae Comănescu, doar suma de 7.000 lei, iar diferența de 62.500, însușindu-și-o pe deplin. Pentru a-și ascunde fapta, a întocmit un număr de 15 bonuri fictive de transfer din cîmp la gazăie, prin care atestă că persoane au lucrat cele 13,3 ha teren ar fi și predat la magazia fermei cantități de 49.760 kg porumb știuleți. Astfel, tombrie 1980 — cînd pepenii erau de mîncare și numărăți bobocii — la din gazăie Fermei nr. 1 Modruzeni (ca de pe moșia proprie) și predă Ocolului silvic, conform contractului, 24.400 kg știuleți, porumb cules de pe alte sole, muncit cu trudă și cîinste de către alți oameni, cooperatori din comuna Cimpuri. Prins în flagrant delict în momentul livrării, recunoaște faptele. Mai curînd din calcul și sînge rece, pentru a beneficia de circumstanțe atenuante. Pentru un tînăr intelectual în care societatea a investit mult (școala a făcut-o gratuit!) material și moral, și de la care aștepta mult în calitate de specialist în agricultură, care frustrează avutul obștesc prin abuz de funcție, pretîndu-se, în plus, la fals în acte oficiale pentru a-și masca infracțiunea, nu pot exista circumstanțe atenuante. Consecințele delapidării sale nu sînt doar materiale ci și morale asupra stării de spirit a sătenilor care au crezut în el și l-au respectat ca inginer și conducător. Conform Codului penal, o faptă ca a sa se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani. Destinul ing. Dumitru Puia, iată, este dramatic, s-a împins singur spre acest liman fără perspectivă. Dincolo de el, rămîne totuși întrebarea: oare din primăvară pînă în toamnă, nimeni din conducerea C.A.P. n-a avut curiozitatea să vadă cum crește porumbul pe hectarele primite de la ocol silvic și fața de care avea obligații? Aveau, în acest sens, responsabilități directe atît inginerul-șef, cit și președintele C.A.P. Infracțiunile trebuie sancționate oriunde apar ele.

CICI IORDACHE ■

Epilog la un epilog

„Amețiți de fraze, riscăm, uneori, să nu vedem necinstea și corupția”

Asistăm, așadar, la epilogul faimosului proces al „benzinarilor”, mai exact al unei suite de procese, vreo șapte cauze penale, fiecare cu 10-17 inculpați, unele soluționate definitiv, altele în curs, la Judecătoria sectorului I și Tribunalul municipiului București.

Faptele sînt cunoscute, nu le vom aminti aci decît pe scurt: au fost arestați, judecați și condamnați cîteva zeci de încadrări ai unităților PECO București. Ei și-au primit pedeapsa cuvenită pentru următoarele infracțiuni:

- primirea prin conduită de cantități mai mari de benzină decît cele înscrise în documentele de livrare;

- amestec ilegal de produse petroliere (cu cifre octanice diferite, dar prezentate ca avînd cifră octanică 98);

- neevidentierea corectă a stocurilor;
- înselarea beneficiarului prin înscrierea în documentele de expediție a densității produselor etc., etc.

Mai pe scurt și mai pe românește, s-a furat ca în codru. A fost jefuit statul, a fost jefuit consumatorul. Unul din principalii vinovați era Ion Neagu, fostul șef al depozitului PECO-Băneasa care aprovizionă persoane și unități din Capitală și din cîteva județe apropiate. Intrucît în cazul lui s-a pronunțat o sentință definitivă, de către Tribunalul municipiului București, care a judecat și a respins recursul, ne putem ocupa în prezent, conform Legii Presei, de implicațiile acestui proces.

Conform atribuțiilor sale de serviciu, Neagu conducea de facto — după cum reiese din documentele procesului — sta-

țiile PECO din raza sa de acțiune, în sensul că îi schimba pe gestionari ca pe o tablă de șah, mutîndu-i în locurile cele mai rentabile. Bineînțeles, presupunînd că aceștia se arătau „înțelegători” și știau să răspundă și ei „înțelegerii” pe care Neagu le-o arăta chiar pentru „rezolvarea unor necazuri de familie”, necazuri bănești, în esență, care însă, cu bunăvoință, se rezolvă, nu este așa?

Cităm doar cîteva din declarațiile martorilor consemnate la proces (unii din ei apărînd, vai!, nu numai în calitate de martori, ci și de coinculpăți):

- M.B.: „Am dat (lui Neagu) cite 1.000 lei la un interval de 3-4 luni, în total 7.000 lei ca să nu-mi facă șicane, adică să nu mă schimbe de la o stație la alta. Auzisem de la colegii și de la ședințe (!!) că toți dau bani ca să nu avem necazuri.”

- G.C.: „Am fost găsit în stare de ebrietate de un director comercial, care a propus schimbarea mea. I-am dat inculpatului un plic cu 3.000 lei, fără a-i spune nimic, și o sticlă de whisky.”

- M.D.: „M.T. (un alt inculpat) mi-a recomandat să fiu om de treabă (!!) și băiat bun, și am înțeles această expresie în ambele sensuri: să muncesc și să fiu atent cu el. Dădeam banii cînd aveam, fără să stabilesc anumite date. Din discuțiile cu M. T. am înțeles că și el a dat bani inculpatului.”

- M.C.: „Este adevărat că am dat inculpatului un casetofon marca Grundig la începutul lunii ianuarie și i-am spus că l-l dau fiindcă vreau să-l fac cadou pentru că s-a purtat frumos cu mine.”

- C.G.: „Deverul fiind mai mare în Piața Amzei, inculpatul mi-a spus să-i dau mai mult și de atunci am dat în medie 1.000 lei pe lună timp de șapte luni, în afară de luna de concediu... Luam acești bani de la plusurile pe care le aveam și eu la stație.” (De unde deducem că în luna de concediu, cînd C.G. n-a avut „plusuri”, Neagu, gentleman, nici nu l-a cerut nimic!)

- C.C.: „Am oferit inculpatului și un pian cadou.”

Iată, dar, adevărul grotesc. Pe de o parte, în fișele de apreciere întocmite de conducerea centralei chiar în timpul cînd Neagu, fără știrea acestuia, desfășura activitățile infracționale mai sus-citate, citim fraze ditirambice: „este interesat în păstrarea avutului obștesc și dă dovadă de capacitate în păstrarea avutului obștesc”, „afirmare plenară a calităților proprii, în scopul realizării cu promptitudine și la un înalt nivel calitativ a serviciilor ce decurg”, etc., etc.). Pe de altă parte, realitatea: Ion Neagu percepea, pe cont propriu, un soi de impozite în natură și în bani (o mie de la unul, o mie de la altul, lunar), băuți, magnetofoane. Pianul l-o fi luat? Și toate astea, se pare, fără să se ferească prea mult, de vreme ce mai sus-citata martoră M.B. declara în instanță că auzise „de la colegii și de la ședințe că toți dau bani”. Firește, nu afirmăm că problema s-ar fi discutat la ședințe, martora referindu-se, probabil, la pauzele de la ședințe, unde se discutau practicile notorii ale lui Ion Neagu.

Morala o trage pentru noi Gheorghe Bărbulescu, vicepreședintele Judecătoriei sectorului I București. Este un epilog la epilog.

— Procesele lui Ion Neagu și ale complicilor săi, precum și ale altor inculpați, aflate în prezent la deznodămînt, ridică o problemă mult mai generală, decît situația, acum rezolvată, de la PECO. Este de presupus că după ce au fost descilcitate itele afacerii, urmările au fost lichidate și că, trăgînd învățămintele, conducerea PECO și a centralei va selecționa cu mai multă grijă cadrele cu funcții de răspundere și gestiune. Problema este alta, și ea depășește cu mult cadrul PECO, și anume: cum cunoaștem oame-

ni, pe ce criterii promovăm în posturi de răspundere, mai ales pe aceia care vor avea apoi sarcina să atribuie gestiunile unor importante bunuri materiale? Amețiți de fraze, riscăm, uneori, să nu vedem necinstea și corupția. Aș vrea să mă opresc îndeosebi asupra elogilor la adresa lui Neagu din partea conducerii instituției, a centralei (firește, înainte ca acesta să fi fost arestat). Nu sînt o excepție, din păcate. Ca judecători, sîntem adesea uimiți de ușurința cu care se întocmesc asemenea caracterizări eronate, care vădesc o anumită stare de spirit păgubitoare. Repet, nu am în vedere numai PECO; am întîlnit cazuri cînd și alte persoane care au încălcat legea fuseseră caracterizate elogios de unii conducători de instituție.

Aceasta, firește — precizează interlocutorul nostru — nu înseamnă nicidecum că trebuie să vedem în jurul nostru numai suspecți și oameni necinștiți: marea majoritate a oamenilor muncii își fac corect datoria, este starea de fapt din societatea noastră. Apare însă necesar ca orice conducător de instituție, orice om cu funcție de răspundere să învețe să distingă cîinstea, vădită prin muncă, de tendințele de căpătuală, de parvenire prin „relații”. Neagu însuși — arăta un martor la proces, maestrul V.B. — „atît timp cît era șeful serviciului aprovizionare în centrală (unde primea o retribuție cu 600 lei mai mare decît cea a funcției de șef de depozit, spre care năzula, dar nu retribuția îl interesa l. n.r.) se plîngea că nu mai are nici un fel de venit bănesc în afara salariului și de aceea va face tot posibilul să devină șef de depozit PECO. Ceea ce a reușit, folosindu-se de relații în unele locuri”.

— Din păcate, nu putem oferi soluții de-a gata — subliniază vicepreședintele Gheorghe Bărbulescu; pentru cînte nu există hirtie de turnesol! Sperăm totuși că epilogul proceselor PECO va da de gîndit tuturor. Dincolo de vorbe mari, să vedem, și la bine și la rău, pe omul adevărat.

LIONEL NIȚESCU ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Profesorul nostru de matematică, Adrian Ghioca

1 Reporterul: Există vreo materie la care să nu aveți nevoie de meditații particulare?

Corul clasei: La matematică!
Reporterul: Care este materia pe care o stăpiniți cel mai bine, acum, cu puțin timp înainte începerii examenelor de admitere?

Corul clasei: Matematica.
Reporterul: Vă pare rău că vă despărțiți de școală?

Clasa, în unanimitate: De tovarășul profesor Adrian Ghioca.

2 La același liceu din Sinaia, comitetul părinților s-a adresat cu puțin timp în urmă direcțiunii cu rugămintea de a organiza o sedință specială de analiză a activității unuia dintre colegii profesorului Adrian Ghioca, tot profesor de matematică, la ale cărui ore elevii nu pricep absolut nimic, sint lăsați cu lecțiile nepredate până la capăt, profesorul fiind corectat de clasă în expunerea și rezolvarea unor probleme.

3 Profesorul respectiv nu este singurul profesor de matematică din liceu împotriva căruia se îndreaptă nemulțumirea părinților. Apar firesc mai multe întrebări: Cu ce sentimente privesc elevii respectivilor profesori pe colegii lor din clasa profesorului Adrian Ghioca? Ce dorințe apar în ei? Cu ce sentimente așteaptă părinții elevilor din clasele respectivilor profesori apropierea severelor examene de admitere? Ce le rămâne de făcut? Cu ce sentimente îl privesc respectivilor profesori pe profesorul Adrian Ghioca?

4 În orașul Sinaia se efectuează un sondaj. Sondajul are un domeniu limitat și specios de investigație: starea meditațiilor particulare în rândul elevilor. Cîțiva dintre colegii profesorului Adrian Ghioca, printre care și profesorul revocat de comitetul de părinți, denunță o activitate de care par revoltați: contrar unui ordin al ministerului de resort din 1971, profesorul Adrian Ghioca predă meditații particulare în școală (este adevărat, nu la clasa lui). Afirmațiile se verifică și devin publice. Profesorul Adrian Ghioca îi este rușine să mai dea ochii cu elevii lui. Întreaga clasă își caută o zi întreagă profesorul iubit. Fiica mai mare a profesorului învințit suferă un șoc psihic și este trimisă la Brașov. La televiziune, emisiunile de teleshcoale realizate de Adrian Ghioca sînt întrerupte. Nici editorii nu-l mai caută pe coautorul de manuale de matematică. Se apropie olimpiada și unul dintre freneticii ei promotori încă nu știe dacă va mai fi solicitat. Părinții elevilor se revoltă. Indignarea se propagă în tot orașul. Colegii, părinții, elevii, foștii elevi, viitorii părinți de elevi, oamenii care l-au cunoscut în diferite împrejurări scriu un memoriu atît de documentat încît pare suspect și mai ales incredibil.

5 Am plecat la Sinaia deci încredințat că nu există argument care să justifice abdicarea dascălului de la obligațiile legilor ministerului. Îl caut pe profesorul Ghioca la telefon. Să vin la hotel? Întreabă. Cealaltă variantă, zic, ar fi afară în stradă. Închid și mă infuriez: Ce-și închipuie? Dacă există un memoriu cu 76 de semnături, gata! — am venit să-l apăr și camera de la hotel i se pare conspirativă?

Fruntea și timplole i s-au acoperit de broboane de transpirație și eu m-aștept ca din clipă în clipă profesorul să scoată o bucată de cretă din buzunar și să înceapă lecția. Într-ait de mult gesturile și minciunile lungi ale hainei și statura aplecată și pantalonii prea largi s-au adaptat poziției din fața tablei.

6 Am amestec. Biroul directorului școlii generale unde profesorul Adrian Ghioca și-a început activitatea este prea îngust ca să încapem amîndoi, și eu și imaginea dascălului despre care directorul nu se mai satură a vorbi. Intrăm într-o clasă. Clasă cu probleme. Copiii de aici au fost strînși, mai exact au fost constrînși să urmeze stagiul obligatoriu de școlarizare.

Reporterul: V-ați obișnuit cu gîndul că trebuie să continuați școala pînă la sfîrșit?

Clasa, puțin convinsă: Oarecum.
Reporterul: Există vreo materie de care nu vă mai este teamă?

Corul clasei: Matematica.
Reporterul: Ce note aveți anul trecut la matematică?

Cîțiva elevi: De la 3 la 5.

Reporterul: Si anul acesta?

Aceiași elevi: De la 5 în sus.

Reporterul: Cine vă este profesor în acest an?

Corul clasei: Tovarășul profesor Adrian Ghioca.

Reporterul: Lipsește cineva de la orele lui?

Directorul: Nimeni.

Reporterul: Dar de la orele de consultații?

Corul clasei: Nimeni.

Un elev: Dacă unul singur dintre noi nu înțelege ceva, tovarășul profesor reia întregă explicația de la început. N-am plecat niciodată cu lecția neînțeleasă din clasă.

7

Ce a urmat m-a tulburat profund. O profesoră, fostă elevă a școlii, insistă să fie primită în biroul directorului. Povestea: Am fost o școală cumințică, serioasă, dar fără strălucire. După venirea profesorului Ghioca în școală, nimic n-a mai fost ca înainte. Nici chiar recreațiile. Juca baschet cu noi, aici, în curte. După amiezile eram împreună. Făceam excursii, mergeam la film împreună, ne jucam împreună, învățăm... Am scris zeci de caiete cu probleme, ne-a adus Gazeta de Matematică, participau toți la concursurile ei, și pe urmă, cînd au început să vină premiile, la început locurile 11, 8, 7, 6, apoi 4, 3, 2, 1, eram deja cuprinși în olimpiadele școlare, amîndouă clasele, aproape toți elevii. Cercul de matematică, consultațiile suplimentare, veneam aproape zilnic de la ora 7 în școală, rămîneam și după ore, era în stare să explice o jumătate de zi aceeași problemă, părea neobosit și ne angrena și pe noi în programul lui. Cu el lucram cadourile pentru 1 Iunie, 8 Martie, 1 martie, Anul nou, cu el am învățat să dansăm, balurile pe care le organiza au rămas pînă azi irepetabile, în minte cum de 1 Iunie a organizat copiii mari într-un spectacol pentru cei mici, i-a îmbrăcat în costume de preșcolari, i-a urcat pe triciclete, trotinete, spre deliciul celor dintr-afamilia, a doua, care se topeau de ris și la fel erau și orele lui, spunea, destins și solide în ce primeam. Lucram vacanțele cu el, am rezolvat cred mii de probleme împreună și mulți dintre noi, după ce-am reușit la facultate, lui i-am dat primul telefon, fiindcă el era fratele, prietenul nostru, idolul nostru, omul cu care am stat împreună toată perioada școlară, nu pleca nicăieri fără clasele lui, cu el am mers la teatru în București, la meciuri, la operă, cu el am reușit primele succese în viață. Îl interesa totul despre noi și noi la el ne duceam, sau la soția lui, profesoră și ea în școală, de care era nedespartit oriunde mergea. Laboratorul de matematică este opera gîndirii și muncii lui și tot ce s-a făcut în școală poartă și amprenta pasiunii lui. Din 33 de absolvenți din clasa mea am reușit la facultate 32, pe urmă procentul de peste 90 la sută de reușiti a rămas stabil, devenise speranța orașului, punctul lui de certitudine, de mîndrie. Veneau la el pentru meditații foștii lui elevi de la Buzeni, pe care nu voia să-l lase, dar noi n-avem nevoie de meditații particulare, gîndiți-vă: concursurile la Gazeta de Matematică, olimpiadele, pregătirea pentru olimpiadă, cercul de matematică, consultațiile obligatorii, după-amiezile împreună, diminețile împreună, caietele pe care ni le controla riguros, munceam pe spate, dar plăcut, destins, fiindcă ne obișnuisem să gîndim în colectiv, să ne consultăm între noi, să ne ajutăm, să ne bucurăm de succesele comune, vedeți am zis succesele comune deși ele firește erau obținute separat...

8

La principala uzină a orașului. Întreprinderea de mecanică fină, lucrurile au decurs aproape la fel: foști elevi, părinți, de elevi de la clasele lui, părinți de elevi de la alte clase au insistat să-mi vorbească. Așa am aflat cine a scris memoriul, cum a fost conceput, cum a fost semnat. Totul a fost spontan. Tovarășul reporter, spunea o mamă, nu trebuie să plecați din oraș pînă ce nu aveți o imagine clară a ceea ce înseamnă pentru orașul nostru acest om, pentru fiii noștri, pentru noi, părinții. El ne-a învățat copiii, dîndu-le încredere în el, în ce pot, i-a făcut de multe ori să se apropie de noi, să se întoarcă la noi chiar, să nu mai fie timorați, crispați, temători. Datorită lui, fiica mea a început să vorbească din nou cu mine, să-mi povestească tot ce se întîmplă în școală, ar fi stat ore în sir să-mi vorbească despre ce face profesorul Ghioca, cum îl organizează, ce-și propune, ce concursuri au, ce excursii au de gînd să facă. Luera cu plăcere, mergea la școală cu nerăbdare, participa la toate jocurile, deplasările, reuniunile inițiate de el. Se îngrijea, vă rog să mă scuzați, de la hirtia igienică pe care copiii trebuia să o aibă în geantă pînă la felul cum trebuie vorbit, dansat, pînă la ținuta în bancă, la teatru, la operă. În clasa lor erau și cîțiva elevi de la casa copilului. În excursii el le pregătea hrana rece pe care orfanii n-aveau de unde să și-o procure. Nu uita nimic. Cît munceste omul ăsta pe zi? mă întrebam. Lunea după amiază dădea consultații la școală aproape 8 ore. Diminețile — alte consultații. Pregătiri pentru olimpiade, cercuri științifice, concursuri, reuniuni, sport, excursii...

9

Și totuși a încălcat un ordin al ministerului, chiar dacă el a fost dat în 1971. Totul a început, explică directorul Liceului industrial, de la desființarea Liceului teoretic care ar fi putut fi foarte bine transformat în liceu industrial. Avea de-acum tradiție, se bucura de prestigiu, iar prezența profesorului Adrian Ghioca era de natură să dea stabilitate noului profil. N-a fost gîndit așa. Liceul a fost desființat și transformat în școală generală. Iar liceul industrial a fost grefat pe vechia școală profesională a uzinei. O școală nouă este un proces complet, greu durată. O școală nu se creează simultan printr-un ordin. Elevii din oraș au început să plece la Brașov, la Ploiești, la București. Ca să atragem elevii la noul liceu industrial ne-am vîndut să-l aducem aici pe profesorul Ghioca. Și l-am adus. Și părinții nu și-au mai trimis copiii în alte orașe. Prezența profesorului Ghioca în liceu a dat siguranță, a creat certitudine. Dar profesorii care l-au denunțat acum că predă meditații în școală tot ei m-au reclamat și pe mine că l-am încadrat nelegal. Declarații, chemări, chestionări, comisii... Nu l-am putut da decît o singură clasă. Vă dați seama cum am privit după aceea în ochii părinților pe care i-am asigurat că fiii lor îl vor avea la matematică pe profesorul Ghioca și ei, pe baza promisiunii mele, au renunțat la planurile lor de a-l trimite cine știe pe unde. La o parte din el, profesorul Ghioca, la insistențele părinților, le-a promis că dacă totuși nu se va întîmpla așa îl va medita în particular. Problema trebuie privită și prin prisma numărului imens de mare de elevi din școală pe care profesorul Ghioca refuza să-l mediteze, cu toate că, la drept vorbind, dacă ar fi urmărit un interes material, i-ar fi bîgat pe toți într-o singură grupă de meditații. Marțea, timp de două ore, primea două grupe de cîte trei sau patru elevi fiecare. Mă refer la elevii din liceu. Problema mai trebuie privită și prin calitatea muncii prestate de profesorul Ghioca la aceste ore. Nu îndeplinea o formalitate. Rezultatele și cu aceiași elevi sînt excepționale. Nici un elev al profesorului Ghioca nu are nevoie de meditații particulare. Nu are nevoie pentru că profesorul Ghioca predă la cel mai înalt nivel în timpul orei, fiindcă lumea munceste cu el încă opt ore, în ziua noastră metodică, fiindcă îi cheamă la consultații și dimineața, fiindcă toți participă la olimpiadele de matematică, sau ar participa dacă în aceeași zi nu s-ar ține olimpiadele și la celelalte discipline, fiindcă pregătirea pentru olimpiade este de asemenea o obligație pe care și-o asumă benevol, fiindcă elevii lui de-acum, ca și elevii dinainte, își petrec toată ziua cu el, fiindcă el este sufletul lor, viața lor, încrederea lor, speranța lor. De ce alți copii din școală, care au alți profesori, sînt nevoia meditațiilor particulare? De ce elevii lor nu participă la consultațiile profesorilor lor? De ce alți profesori nu muncesc și ei măcar pe jumătate cît muncesc profesorul Ghioca cu elevii? Ordinul ministerului prevenea situațiile cînd profesorii își trimiteau unul altuia elevii la meditație, cînd munca în școală era subordonată muncii de acasă, cînd pregătirea la consultațiile din școală era incompletă și superficială. Poate fi vorba de așa ceva în cazul profesorului Ghioca care-și îndeplinește obligațiile profesionale cu pasiune și sacrificiu, care și-a făcut din școală un crez, o profesiune, o familie?

10

Ca să pîngărești un om e de ajuns uneori și o carte poștală agramată. Ca să-l reabilitezi după aceea nu ai ajuns întotdeauna dimensiunile romanului fluviu. În mina invidiei și a mediocrității, legea se golește de spiritul ce a înflăcărat-o și poate lovi orbește. Tînta nonvalorii este valoarea. Era atît de simplu ca profeso-

rul sau profesorii ai căror elevi luau meditații particulare de la profesorul Ghioca să-i fi atras atenția acestuia că nu permit ca elevii lor să ia lecții în particular și să se angajeze ei înșiși în fața părinților acelor elevi de a suplini prin consultații în școală nevoia lor de cunoștințe suplimentare. De ce elevii profesorului Ghioca nu apelează la alți specialiști. Un fost elev al profesorului Ghioca mi-a povestit cum înainte examenului de admitere la facultate, îndemnat de părintele său, s-a adresat totuși unui profesor universitar ca să-i verifice cunoștințele. Băiete, i-a spus profesorul universitar, după a treia consultație, 95 la sută ești ca și intrat. N-ai nevoie de cunoștințele mele.

De ce colegii de catedră la cealaltă școală vorbesc despre profesorul Ghioca Adrian ca despre un idol? A introdus în școală sistemul discuțiilor în pauze. Nu ti-e jenă să mergi la el să-i ceri părerea într-o problemă, fiindcă orice discuție despre matematică este pentru el o bucurie. Comisiile noastre metodice se țin cu adevărat. Aceste discuții ne-au apropiat ca oameni, ne-au apropiat ca tîl. N-avem interese care să ne despărță. Ne-a prins în tumultul lui pe toți. Ne-a dat două măsuri de bază: copilul și matematica și zeci de căi prin care să ne apropiem de sufletul copilului și de esența poeziei de a preda matematica.

11

— Tovarășe primar, dumneavoastră imi vorbiți de profesorul Ghioca Adrian ca despre un om excepțional. La fel mi-au vorbit directorul Întreprinderii de mecanică fină, directorul școlii generale, directorul liceului industrial, colegii lui de catedră, foștii lui elevi, actualii elevi, părinții foștilor elevi, părinții actualilor elevi, părinții viitorilor elevi, oameni de pe stradă, alte cadre didactice, vecini. Secretarul Comitetului județean de partid, Traian Ștefănescu, a afirmat că profesorul Ghioca este unul din primii trei profesori din județ. Îl laudă inspectorii, activiștii de la primărie. Și totuși a fost dezonorat public. A greșit predind meditații la cîțiva elevi din școală unde are catedră. Dacă ar fi acceptat, ar fi putut preda la tot orașul. Dar n-a acceptat. La școală muncete entuziasmat. Lucrează 12—14 ore pe zi. Dă și meditații și calitatea acestora este de asemenea excepțională. Nu tot muncă se cheamă? Secretarul general al partidului spune că nici un cîștig provenit din muncă cinstită nu este lîcit. Nici una din obligațiile sale profesionale nu este neglijată din cauza acestor meditații. Nici un alt profesor din școală nu are un program atît de bogat, atît pe linie profesională cît și în planul obșteal al intereselor școlii. Nu înseamnă că cineva a fost interesat în denigrarea lui? Denigratorii lui sînt cunoscuți în școală și în oraș. N-au nici pe departe meritele profesorului Ghioca în nici unul din domeniile de care se ocupă școala. Este echitabil ca aceștia să aibă cîștig de cauză? Prin meditațiile lui, hai să le spunem nelegale, profesorul Ghioca a ajutat copii din alte clase să-și depășească handicapul, diferența pierdută din start, le-a dat siguranță și încredere în viitorul lor, a liniștit temerile unor părinți, ceea ce a făcut el prin aceste meditații există, mai mult, nu va muri niciodată, pasiunea lor pentru cunoștințele de matematică. Ce au făcut denigratorii pe cale legală? Au provocat indignarea celor ce cunosc pe prof. Ghioca, au dat naștere la o mișcare ostilă cadrelor didactice, au pîngărit un om excepțional și prin asta au subminat interesele școlii și ale orașului în ultimă instanță. Puneți față în față aceste două vini, aceste două feluri de oameni. Puneți față în față urmările acelor lor și cu ce s-a ales fiecare. Unul din cetățenii care fac cinste orașului suferă, suferă familia lui, el este discreditat, dezonorat. Ceilalți se bucură. Știu, o să-mi spuneți că prin seînta la care a participat un secretar al Comitetului județean de partid s-a dat lucrurilor adevărata lor față.

Nu este tocmai așa, fiindcă recent, după cîte sînt informat, denigratorii profesorului Ghioca sînt nemulțumiți de sedință. Începe să-l începe un alt șir de cărți poștale. Ce-i de făcut?

NICOLAE CRISTACHE ■

Starea de fapt a orelor de practică în producție

De la a vedea și pînă la a învăța este cale lungă

Timp de o săptămînă de zile am intrat în mai multe licee și grupuri școlare bucureștene, mai concret spus, am urmărit activitatea elevilor în atelierelor școlare, dincolo de ele, în atelierelor de uzină, în secțiile productive ale întreprinderilor care le patronază. Am adunat astfel, pentru ancheta noastră despre practica productivă a elevilor, numeroase secvențe, fapte, date, fiecare dintre ele putînd constitui un punct de plecare pentru o dezbateră de sine stătătoare...

Dialog cu Marcel Ciocirlan, fost elev la Liceul industrial „Timpuri Noi”, din februarie a.c. strîngîr încadrat al întreprinderii cu același nume, care patronază liceul:

— Cum vi se pare munca acum cînd aveți o răspundere de plan, cînd trebuie să acționați singuri, cînd, în sfîrșit, trebuie să vă asigurați un ciștig de pe urma a ceea ce produceți?

— Cum să mi se pară? Cînd eram elev, mai lucram pe strung, mai plecam... Acum trebuie să stau permanent, să hotărîsc singur cum să fac piesa. Simt că ar fi fost foarte bine dacă aș fi lucrat, în vremea practicii, mai mult pe mașină. Dar n-aveam cum! Eram ucenic la un muncitor care dacă ne lăsa 2-3 ore pe mașină era bine! Avea și el obligații să-și ducă leafa acasă...

Gîndurile lui Tudorel Sună, și el fost elev al Liceului „Timpuri Noi”, și el tot proaspăt încadrat: „În practică nu ne pune muncitorul să lucrăm ca acum; ori acum, singuri fiind, singuri decidem cum să începem și cum să terminăm o piesă. E greu...”

E greu! E greu pentru că, un lucru bine gîndit, pe care practica luată în serios îl dovedește — elevii de azi sînt muncitorii de mîine — este fie greșit înțeles uneori, fie subestimat alteori. Pentru că aici, la Întreprinderea „Timpuri Noi”, nu există un atelier școală în uzină, prin care să se pună la dispoziția fiecărui elev mașina necesară muncii nemijlocite. Dar să nu anticipăm.

Dialog cu elevii aflați în practică:

— Ce lucrați acolo?

— Acum mă uit, nu am ce face.

— De ce?

— Pentru că se montase greșit un piston și trebuie să-l desfășor (Ion Enache, clasa a XII-a B).

— Ce credeți că ar trebui să se „întîmple” pentru ca practica să vi se pară mereu interesantă, să vă fie foarte folositoare?

— Ar trebui să ni se explice cum se montează un motor, de la prima piesă, pînă la bancul de probă. Pentru că nouă ni se pune în față un motor pe jumătate asamblat, la care trebuie să montăm și noi o piesă sau alta, fără să ni se explice cum s-a procedat cu restul la care nu avem acces cu ochiul liber. (Radu Cristian)

Răspunsul vine de la un elev a cărui viitoare specialitate este de mecanic motoare combustie internă, secție în care își face practica și care „mîine” va deveni locul său de muncă. Așadar, elevii revindicau o desfășurare logică a operațiunilor:

cunoașterea ansamblului unui motor, de la „a” la „z”. Recunosc că și în aceea zi se rotiseră pe la cîteva motoare, aceasta însemnînd deci cunoașterea unor diverse faze de montare; dar tot cu sincope, tot fără continuitate. Iar în anul următor, elevul X sau Y din clasa a XII-a B va fi un alt Marcel Ciocirlan sau Tudorel Sună, obligat să se confrunte cu iminența zilei de muncă, obligat deci să ia hotărîri, decizii responsabile.

„Da — zice maestrul instructor al școlii, Ștefan Marinescu — dar nu poți monta inima motorului cu elevi. Aceasta este o lucrare de înaltă calificare!” Firește, „inima motorului” reclamă un muncitor cu înaltă calificare. Numai că la această desăvîrșire căreia îi zicem „înaltă” nu se poate ajunge decît din treaptă în treaptă, nu din... două în două; nu cu sincope. „Au fost și în alte secții — continuă maestrul instructor — au văzut cum se fabrică aceea inimă”. Au văzut. Dar de la a vedea și pînă la a învăța este cale lungă. O cale ce trebuie străbătută „împreună” — elevi și muncitori — de elevi care întreabă spre a învăța și a fi învățați, străbătută de ucenici într-o viitoare mare meserie. „Am dori să fim cît mai aproape de muncitori. Să-i ajutăm la treburile serioase la care lucrează. Uneori însă sînt și ei mai grăbiți, mai ales pe la sfîrșit de lună”. (Vasile Marian, elev în aceeași clasă — XII B)

Dacă viitorii mecanici pentru motoarele cu combustie internă nu se pot plînge, în final, că nu au de lucru în timpul orelor de practică în întreprindere — ei rotinduse totuși pe la mai multe motoare și executînd numeroase operațiuni în modernă hală de montaj în care i-am înțîlnit, în schimb prelucrătorii prin așchiere (peste 100 de elevi ai aceluiași liceu industrial) au mai multe și mai temeinice motive de îngrijorare. Meseria pe care ei o vor practica reclamă ca încă de pe acum elevul să lucreze direct la mașină. Au la atelierul școală 14 strunguri, 12 freze ș.a. Lucrează la ele, nemijlocit, sub îndrumarea competentă a maistrilor instructori, dar abia cînd vin în fabrică s-ar putea confrunta cu probleme, în adevăratul sens al cuvîntului, complexe. Probleme complexe au, desigur, și în atelierul din școală lor, dar nu se pot compara cu complexitatea din fabrică, ce decurge atît din ființa lucrărilor cît și din impactul cu marea întreprindere. Numai că, după cum aminteam la început, la Întreprinderea „Timpuri Noi” nu se poate vorbi încă despre o relație elev-mașină, elevul în practică fiind dat, cea mai mare parte din timp, pe lingă un muncitor — firește, de cea

mai înaltă calificare — dar fără grija de a alege în muncitorul acela și un generos pedagog. El, muncitorul, trebuie să îi afecteze elevului dat în grijă, din timpul său — un timp al înțelegerii, un timp al îndrăgirii meseriei, al pătrunderii tainelor ei. Or, acest lucru — îl recunosc cu toții — nu se întîmplă întotdeauna. Elevii dispun practic doar de cîteva ore (2-3) în care pot lucra sub îndrumarea muncitorului direct la strung, lucru cumva explicabil dat fiind faptul obiectiv că acel muncitor are de îndeplinit un plan. „Batem apa în piua de ani de zile să facem un atelier școală la uzină. În special prelucrătorii prin așchiere au nevoie ca aerul de așa ceva. Abia atunci vom putea vorbi cu adevărat despre relația elev-mașină” — spunea maestrul instructor Marinescu.

Că atelierul în cadrul întreprinderii ar fi necesar „ca aerul” este o chestiune pe care nimeni nu o tăgăduiește; nici cei care răspund, la nivel de întreprindere, de practica elevilor, Tovarășul Vasile Ioniță, inspector principal cu probleme de învățămînt, ne-a prezentat chiar o situație în perspectivă, care, se pare, va rezolva această problemă a problemelor: „Deasupra halei noi urmează să fie montate alte ateliere. Unul din spațiile dezafectate va deveni atelierul școală al întreprinderii”.

Maistrul de întreținere Iosif Opris, de la secția Prelucrări mecanice linia de suape, a evidențiat un alt aspect, deosebit de important pentru desfășurarea cu eficiență a practicii în producție: respectarea disciplinei de muncă de către elevi. Mulți lipsesc de la practică — se plîngea maestrul — trebuie dezbărați de chiul, iar în această direcție școala și-ar putea spune mai mult cuvîntul. Iar rîndul său, maestrul Stan Babau de la atelierul D 120, secretar de partid pe secția montaj, trăgea și dumealui un semnal la adresa indisciplinei elevilor care „nu-și fac sarcina, cum ar trebui să-și-o facă în cele 6 ore de muncă, pleacă în vizită pe la alți colegi, din alte secții, ca și cînd întreprinderea ar fi un parc pentru plimbare și nu un loc unde să-și perfecțeze meseria. Desigur, nu asta este starea de fapt a orelor de practică productivă, dar se mai întîmplă. Chiar și azi a fost o situație de încălcare a disciplinei muncii”.

— Gravă?

— Nu! Dar cu urmări pe mai tîrziu dacă nu se vor lua măsuri. Un singur elev avea treabă la polizor în vreme ce alți vreo 4-5 stăteau roată în jurul lui, se amuzau, lăsînd în părăsire propriile lucrări.

— Cine erau „făptași”?

— Nu-i știu pe nume, dar îi voi descoperi imediat!

Despre cîteva dintre elevii aceleiași clase a XII-a B era vorba. Scena care a urmat ar fi putut concura cu oricare din secvențele comice ale lui Stan și Bran. Maistrul a pornit să dea roată noli hale de montaj, oprindu-se în fața fiecărui

elev, lămurindu-ne de fiecare dată: „Acela este!” Nu, nu era acela, nu fusese la polizor în acea zi. Se ajunge la concluzia că poate indisciplinați plecaseră mai devreme de la practică. În vremea aceasta maestrul instructor al școlii, Marinescu, își trăia din plin nedumerirea: de ce nu-l anunțase și pe el maestrul despre o asemenea întîmplare.

Nu credem că mai este cazul vreunui comentariu. E ușor să arăți cu degetul, tu, muncitor sau maestru, spre elevii indisciplinați în muncă, spre școala care-i scapă din mîini. Dar cît de greu ar fi, pentru oricare muncitor sau maestru, să la atitudine fermă, bazată pe tact și grijă, pe puterea intervenției directe, a creării curentului de opinie? Cît de greu i-a fost oare maestrului Babau să-și noteze numele celor 4-5 copii, spre a face un caz din ei — puși în fața elevilor și a muncitorilor, atunci, pe loc, să-l informeze și pe maestrul instructor al școlii despre o atare comportare care sfidează muncă. Și, pentru că tot sîntem la acest capitol al educației prin muncă și pentru muncă, nu putem să nu relatăm secvența primei noastre întîlniri cu elevii clasei a XII-a B. Am fost conduși spre hala de montaj cu siguranță că îl vom găsi acolo, aplecat asupra lucrului. Ne însoțea chiar maestrul lor care venea dintr-o altă secție, unde mai avea cîteva elevi. Nu am găsit un elev! Același maestrul instructor Marinescu, în grija căruia se aflau elevii, ne-a oferit imediat și explicația, reală, de altfel: în acea zi încărcase cu băieții materiale pentru școală. Pe cei care stăuseră numai afară în ger, îi învoise să plece mai devreme. Ceilalți, trebuiau să fie aici. „Unde-s băieții?” — se interesează la muncitorii din secție. „Sînt la...”, sau la...

Iată, deci, că un lucru bine gîndit, pe care practica îl dovedește — dar mai ales, va rămîne să-l dovedească pe deplin — atît de eficient (cum am constatat la alte licee și la alte întreprinderi tutelare, cum de altfel am descoperit și la atelierele școlare ale liceului unde se fac lucruri foarte frumoase), se confruntă cu o serie de anacronisme pe care le-am punctat de-a lungul anchetei noastre de la „Timpuri Noi”. Liceul nu a ajuns încă o secție a uzinei. Conducerea întreprinderii și conducerea liceului nu conlucrează în suficientă măsură, nu au creat acel spirit de echipă, absolut necesar îndeplinirii dezideratului comun: pregătirea unor cadre cu înaltă calificare, imperios necesare industriei noastre în continuu progres. Nu e normal ca o întreprindere ca „Timpuri Noi” să asigure doar 26 la sută din planul de producție al școlii, diferența de pînă la sută la sută fiind realizată prin contracte cu alte (prea multe „alte”) întreprinderi. Nu pentru „Timpuri Noi” sînt formați elevii? După cum este inadmisibil ca un elev în practică să stea să privească, fie și la un muncitor cu înaltă calificare — pînă la urmă interven plictisul, neatenția, dezinteresul. Încă un argument deci care vine să pledeze în favoarea înființării neîntîrziate a atelierelor pentru elevi în cadrul întreprinderilor, acolo unde lucrurile nu au fost încă demarate în această direcție.

Concluziile noastre depășesc granițele anchetei de azi. Ele se vor un preambul pentru o viitoare anchetă de problematice.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Actualele restaurări nu sînt decît jumătăți de măsură

O ciudățenie, dacă poate fi numită astfel, a Castelului Corvineștilor din Hunedoara, unul din cele mai întregi castele medievale din sud-estul Europei, ar fi în primul rînd starea jalnică a acoperisurilor, clădirile mai peste tot, a ceternelor înfundate de praful marelui combinat siderurgic, a burlanelor prin care apa n-a mai curs de mult și a zidurilor în care, mai ales pe sus, prin colțuri, s-a instalat igrasia. Și ar mai fi de spus că, datorită umidității excesive și prafului industrial, minunata frescă din culoarul numit Loggia lui Matei, s-a sters aproape de tot, pierzîndu-se astfel nu doar o operă de artă, cît și un important document istoric privind legenda familiei Corvineștilor. Dar pentru că tot am bătut la pas acest uriaș monument și pentru că am urcat chiar și prin podurile sale mult asemănătoare unor hale industriale, constatînd că în anumite locuri lemnul a început să putrezească din cauza ploilor ce se scurg prin acoperișurile zdrențuite, să notăm că totuși tînrul șef al acestui complex muzeal, profesorul Tiberiu Mariș, ajutat de forurile municipale și județene, a reușit să facă, în limita posibilităților financiare, cîteva lucruri. Adică, mai exact spus, a început încă de anul trecut, ba chiar a și terminat, pavarea cu dale a turnului numit Bastionul Alb, a pavat cu piatră spartă de carieră o alee în interiorul curții, ușurînd deplasarea turiștilor, și a început să amenajeze spațiile unui viitor muzeu al breslelor din tîrgul de altădată al Hunedoarei, urmînd ca pînă în anul 1984, cînd se vor aniversa 100 de ani de la aprinderea primului foc la furnalele hunedorene, să se amenajeze, în spațiile rămase libere ale castelului, primul mare Muzeu al Fierului, siderurgia fiind o străveche preocupare pe aceste meleaguri de țară.

În legătură cu aceste intenții ne-ar fi plăcut să notăm ceva precis despre reparația acoperișurilor, despre refacerea ancadramentelor de la uși și ferestre,

splendide dăltuiri în piatră, dăltuiri care eu timpul s-au distrus în mare parte, precum și despre o acțiune menită să combată igrasia deja instalată, ori înlocuirea părților lemnoase putrezite. Dar, despre toate aceste lucruri, precum și despre starea generală a monumentelor istorice din județul Hunedoara, județ extrem de bogat în vestigii vorbind despre viața poporului român pe aceste meleaguri, iată ce-am aflat dintr-un dialog prelungit cu profesorul Ioachim Lazăr, directorul muzeului județean din Deva:

— Care sînt marile monumente istorice ale județului Hunedoara?

— Din punctul meu de vedere, toate sînt mari, absolut toate. Aș începe cu Sarmizegetusa Regia, capitala regelui dac Burebista, aș continua cu cetățile dacice din Munții Orăștiei, apoi cu ceaaltă Sarmizegetusa, cea de lingă Hațeg, cunoscută sub numele de Ulpia Traiana Augusta. Acestora, în ordine cronologică, li se adaugă monumentele de arhitectură medievală românească cum sînt bisericile de la Densus, Streisîngiorgi, Strei, Gurasada, Sîntămăria Orlea, Ribița, Crișciori, Simpetru, Bîrsău și multe altele. Tot în ordine cronologică și la fel de importante sînt, desigur, ruinele marilor curți eneziale din Țara Hațegului, cum sînt curțile și cetățile de la Riul de Mori, Mălaiești, Sălașu de Sus, Răchitova, Cetatea Colț. Contemporan acestor curți le este, desigur, Castelul Corvineștilor din Hunedoara, pentru că, doar cîteva sute de ani mai tîrziu, să apară Cetatea Devei. Și

— Care este, după părerea dumneavoastră, situația actuală a acestor monumente? Sînt ele păstrate și îngrijite cu sfințenie ce li se cuvine?

— Dacă aș spune că situația lor este foarte bună, aș fi contrazis de realitate. Dacă aș spune că este rea, m-aș apropia de adevăr, dar aș fi excesiv de autocritic.

— Mai concret?

— Dacă ar fi să le luăm într-o altă or-

dine, cea a degradării lor, curțile eneziale din Hațeg au ajuns de foarte mult timp, de aproape 100 de ani, într-o avansată stare de ruină.

— Pot fi, cît de cît, salvate?

— Da, dar cu eforturi financiare imense, eforturi pe care, deocamdată, le facem în altă direcție.

— În ce direcție?

— Cea a restaurării unor monumente unice în istoria noastră cum sînt cele două Sarmizegetuse și monumentele de arhitectură medievală românească.

— Ce s-a făcut și ce se face la aceste monumente?

— Vom finaliza în acest an la Sarmizegetusa Regia o amplă restaurare începută încă din 1979. Eforturile noastre se vor concentra în consolidarea zidului cetății de incintă, a marelui sanctuar al lui Burebista și a marelui sanctuar de anezit. Precizez că restaurarea și consolidarea se fac după un proiect întocmit de proiectantul Cristian Călinescu din cadrul unei întreprinderi județene de proiectări.

— De ce faceți această precizare?

— Pentru că asupra acestui subiect propun să revenim după ce termin de răspuns la prima întrebare.

— Vă ascult.

— În ceea ce privește consolidarea Sarmizegetusei Ulpia Traiana Augusta aici lucrările decurg mult mai bine în sensul că ele se execută simultan cu săpăturile arheologice.

— Ar urma, zicem noi, cetățile dacice din Munții Orăștiei.

— Da, cetățile de la Blidaru sau de la Costești au suportat și ele binefacerea unor restaurări. La ora actuală, după părerea noastră, ele au fost redată circuitului istoric și turistic, accesul fiind asigurat pînă în preajma lor, fără ca drumurile să afecteze peisajul acestor străvechi locuri.

— Pînă acum, în linii mari, totul e-n regulă. Știm însă că situația este încă nemulțumitoare în legătură cu monumentele de arhitectură medievală românească și cu Castelul Corvineștilor din Hunedoara.

— Cîteva din monumentele din prima categorie, cum sînt bisericile din Densus, Strei (lingă Călan) sau cea din Crișciori, au fost redată circuitului istoric și turistic. Altele, cum sînt cele din Streisîngiorgi, Simpetru, Bîrsău și Gurasada, vor

fi supuse restaurării. Pentru monumentul de la Streisîngiorgi, de exemplu, cu ajutorul unui proiect întocmit de fosta Direcție a patrimoniului cultural național, direcție care între timp s-a dizolvat, vom relua, parțial, lucrările de restaurare și conservare.

— De ce parțial?

— Pentru că lucrările artistice de cioplitorie în piatră nu are cine să le execute, așa cum nici pictura murală nu are cine să o renoveze. La ora actuală, pe raza județului nostru, nu mai dispunem de specialiști pe care îi formase fosta Direcție a monumentelor istorice.

— Și iată-ne ajunși din nou la Castelul Corvineștilor.

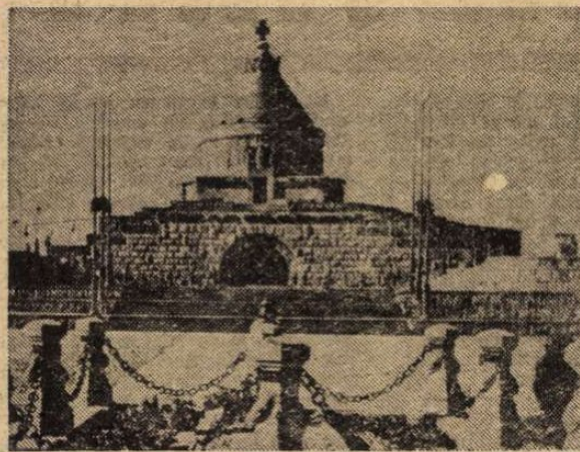
— Da, la Hunedoara, situația castelului nu e dintre cele mai fericite. Problema numărul unu, extrem de urgentă, este cea a acoperișului. Se cuvine mai întîi și-ntîi înlocuirea țiglelor sparte. Această înlocuire nu se poate face cu una, cu două deoarece, după cîte știm noi, nici o fabrică din țară nu produce țiglă în formă de solz și smălțuită. Fără o astfel de țiglă orice restaurare ar fi doar o jumătate de pas, o jumătate de măsură. De-a lungul timpului, astfel de jumătăți de pași s-au mai făcut, dar din păcate eficiența lor a fost de scurtă durată.

— Și totuși, ce anume nu merge în această amplă acțiune de întreținere și restaurare a monumentelor?

— După părerea mea două sînt problemele cele mai deosebite. Este strict necesară înființarea unui compartiment de proiectare privind lucrările de restaurare. La ora actuală aceste proiecte sînt întocmite de oameni care fac această treabă numai și numai la insistențele noastre, fără a avea obligații în acest sens, dar fără a avea, mai ales, și pregătirea specializată. Precizez că fosta Direcție a monumentelor istorice, acea D.M.I., avea un astfel de atelier de proiectare. Și nu numai un atelier, ci și meseriași care, la fața locului, executau lucrările din proiecte. De altfel, cu această problemă, am intrat în cel de-al doilea neajuns, cel al constructorului specializat. Ne lipsesc cioplitorii în piatră, restauratorii de fresce, ne lipsesc zidarii și dulgherii specializați în lucrări de restaurare. Fără a rezolva aceste două probleme, nici o restaurare nu-și poate atinge țelul dorit.

N. VICTOR ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Din nou — aflându-ne la granița dintre două capitole — sintem nevoiți să transcriem ultima parte a capitolului „1917 — Primele luni — Tifosul exantematic” și, în continuare, întinse pagini din capitolul următor „1917 — Primele luni (urmărire)” ; aceasta și din dorința de a respecta — până la titlurile capitolelor — chiar — modul, dealtfel judicios, în care Ion G. Duca și-a structurat memoriile. Așadar mai întâi încheierea capitolului „1917 — Primele luni — Tifosul exantematic”. Duca relatează despre o primă convocare a parlamentarilor aflați în Iași. Sedințele au avut loc în Aula Universității — în prima decadă a lunii februarie. Primul ministru a făcut expuneri aflate asupra rezultatelor vizitei delegației guvernamentale române în Rusia, cit și asupra situației generale. Au fost, desigur, la discuția generală și unele atitudini critice — pe care ministrul Duca, cum lesne se observă în text, încearcă să le amorseze prin efectul produs de fraze lapidare și sentențioase. Însă politicianismul a respirat ușurat până la urmă — beneficiind de „rezultatele binefăcătoare ale supapei” la care se recursează, după cum recunoștea chiar unul din artiștii regimului.

La izbucnirea revoluției burghezo-democratice din Rusia, în februarie 1917, este convocat din nou parlamentul. Motivele sint definite de I.G. Duca : „Voiam să dăm reprezentanților națiunii prilejul să-și manifeste public

părerile care mocneau prin colțuri și să mai facem în fața noii Rusii încă o dată dovada hotărârii României de a duce războiul cu orice jertfă — până la capăt”. Rezultatele scurte sesiuni parlamentare sint comentate de memorialist prin intermediul unor pasaje proprii din articole de presă ; le-am inserat și noi deoarece autorul lor le-a folosit, la rându-i, în loc de concluzii.

Capitolul „1917 — Primele luni (urmărire)” debutează cu povestea neînțelegerilor dintre ministrul cultelor și mitropolitul Pimen — soluția schimbării locuinței lui Duca din palatul mitropolitan în strada Păcurari (în casele unei rude) având „darul prețios de a mulțumi pe toată lumea”.

Apoi memorialistul sîruieste asupra preocupărilor și răspunderilor avute în sarcina sa în acele luni de la începutul anului 1917. Mărturisește că în calitate sa de ministru al cultelor și al școalelor avea mai puțin de lucru în acea perioadă ; oferă, totuși, informații prețioase în legătură cu elevii și profesorii refugiați în Moldova.

Dar I.G. Duca deținea și funcția de mare cenzor. În această privință consemnările sale sint deosebit de însemnate — prin ineditul lor. După cum pagini întregi evocă presa și lumea ei în vreme de război ; se detașează și aici portretul dedicat marelui gazetar patriot care a fost savantul Nicolae Iorga.

STELIAN NEAGOE

1917 — Primele luni — Tifosul exantematic (III)

De îndată ce Brătianu s-a întors de la Petersburg, l-am convins să convoace în Aula Universității pe toți parlamentarii aflați la Iași și să le facă o expunere a vizitei sale în Rusia și a situației în genere. Sedința s-a ținut sîmbătă, 11 februarie, la ora trei. Trancu-Iași a perorat în chestia transporturilor, generalul Lambru a vorbit de refacerea armatei ca să aibă prilejul să arunce cîteva săgeți înveninate vîrului său, generalul Prezan, care într-adevăr cred că îl nedreptățise și care în orice caz nu l-o putea lerta. George Diamandy foarte agitat în toată această perioadă s-a plins de organizarea aprovizionărilor, Dobrescu-Geanabet de la Ploiești cu o voce răstîtă ne-a gratificat cu mai multe invinuiți neplăcute și [A.C.] Cuza cu ironii nepotrivite. Brătianu le-a răspuns la toți, a dat oarecare amănunte asupra impresiilor sale de la Petersburg și în aplauzele unanime ale adunării a arătat că gălăse acolo, la toți aliații, nu numai recunoașterea sacrificiilor României dar și hotărîrea lor nezdruccinată de a duce lupta pînă la triumful desăvîrșit al cauzei noastre comune.

După aceea cîva timp totul a mers bine. Beneficiam de rezultatele binefăcătoare ale supapei la care recusesem. Cînd a izbucnit însă revoluția rusească deodată fierberea a reînceput și ca să fim drepi era și firesc să fie așa. Evenimentul avea o prea mare însemnătate ca în fața lui parlamentarii noștri să rămîie nepăsători.

Am fost toți în Consiliul de Miniștri de părere că convocarea parlamentului pentru o scurtă sesiune se impune și astfel Camera și Senatul au fost convocate la 8 martie. Sedințele au ținut patru zile : de la miercuri 8, pînă la sîmbătă seara, 11 martie. De fapt nu aveam nici un proiect însemnat de votat. Am adus cîteva proiecte militare neînsemnate, cîteva credite și proiectul de lege privitor la înființarea ordinului sanitar Regina Maria — ca să dăm o justificare legislativă unei sesiuni a cărei rațiune de a fi era curat politică. Voiam să dăm reprezentanților națiunii prilejul să-și manifeste public părerile care mocneau prin colțuri și să mai facem în fața noii Rusii încă o dată dovada hotărârii României de a duce războiul cu orice jertfă pînă la capăt. Aceste rezultate le-am obținut cu prisosință în acele patru zile.

La Senat singur Ionaș Grădișteanu a atacat guvernul. El a anunțat o interpretare în care a repetat invinuirile absurde din cafenelele Iașului : guvernul e lipsit de autoritate politică și morală în afară ca și înaintur. Cuvintele lui au avut darul să revolte pe Brătianu care s-a urcat imediat la tribună și i-a răspuns cu indignare că considera acuzațiunea de lipsă de prestigiu a guvernului ca un afront : „Autoritatea guvernului este întregă pentru că guvernul în afară este expresia autorizată a unei țări și a unui regat care se bucură de respectul tuturor”. Aruncate răstît și cu mindrie aceste cuvinte au stîrnit un tunet de aplauze. Grădișteanu încurcat a tăcut. Interpelarea nu s-a mai ținut și incidentul a fost închis.

La Camera discuțiunile au fost mai vii. Trancu-Iași, George Diamandy și firește inevitabilul [A.C.] Cuza au interpellat, dar numai Cuza cu o notă adevărat agresivă. Încolo s-au exprimat mai mult de către oratori dorințe ca să se îndrepte unele rele, ca să se îmbunătățească unele măsuri luate. În această privință nu pot uita un episod cu Jean Miculescu de la Botoșani. Înaintea sedinței de la 9 martie, cînd intru în sala Teatrului Național mă întîmîc într-o stare de sursă nervoasă vecină demenței. Tremurînd, cu ochii injectați, cu privirea pierdută îmi declară că sintem niște criminali, că țara se prăpădește, că nu facem nimic, că constituția lui îi impune să soule tot ce are pe suflet în plină sedință, oricare ar fi consecințele. Dîndu-mi imediat seama că am în fața mea un om bolnav, m-am așezat în fundul sălii cu el și încet am căutat să-l liniștesc și să îi demonstrez neafunsurile în acele momente ale unei atări ieșiri. După mine am pus și pe Morțun să îi vorbească și

sărmanul s-a mărginit la o comunicare anodină cuvințioasă. Brătianu vestit de noi, i-a răspuns dîndu-i cu deosebită atenție asigurări în privința problemelor semnalate și omul s-a înturnat la Botoșani ; în urmă a plecat în Franța de unde nu s-a mai întors. Acest cumnat al lui Miliță Sturduza și al lui Petre Carp era un om cult dar — cu aparente lipșite — un vîesnic revoltat. Sub lovitura războiului și a restriștilor, sufletul său chinuit și sistemul său nervos șubred n-au rezistat. A sfîrșit nebul.

Ca să caracterizez mai bine înțelesul și rezultatele acestei scurte sesiuni, e destul să citez două articole pe care am primit înscărinarea să le scriu în „Misiunea”. Unul era la deschidere și celălalt la închiderea sesiunii. Iată în adevăr ce scriam la deschidere : „Ieri parlamentul s-a deschis și sesiunea s-a prelungit pînă la 15 aprilie. Față de marile evenimente care se petrec în Rusia și a căror repercusiune asupra întregului război este atît de vădită, credem că e bine ca parlamentul să reia contact cu guvernul și strîns unit în jurul lui să dea atît în țară cît și în străinătate impresiunea solidarității depline ce există între toți factorii legali ai țării în împrejurările prin care trecem. Nu ne îndoiim că parlamentul — în care putem spune că nu mai există, afară de cîteva cazuri izolate, majoritate și opoziție — va ști să dea spectacolul de unire pe care țara îl așteaptă de la reprezentățiunea sa națională. De asemenea avem convingerea că în dezbaterile acestor cîteva zile se va afirma încă o dată în fața lumii întregi hotărîrea ne-strămănutată a României de a duce alături de aliații ei lupta pînă la capăt, cu toată energia și fără nici un fel de șovăire. Maturitatea politică a națiunilor se judecă în momente grele. România au știut pînă acum să dea dovadă de înțelepciune politică. Vor reda această dovadă și astăzi”. Și mai departe : „În sfîrșit din atmosfera generală a parlamentului se va desprinde luminos pentru toți că deși soarta ne-a supus la grele încercări, nu ne-am lăsat să fim abătuti de vitregia vremurilor și că poporul nostru păstrează întreagă credința lui în biruința finală a oștirilor noastre și în realizarea aspirațiilor noastre naționale. Avem prea mult conștiința de dreptatea cauzei noastre și de necesitatea istorică de a ne afirma drepturile în marele proces dintre popoare, ce se lămurește prin războiul actual, pentru ca încrederea noastră să fi fost zdruccinată sau speranțele noastre să se fi risipit”. Iar la închiderea sesiunii : „Acum cîteva zile, cînd parlamentul și-a reluat sedințele, am exprimat convingerea noastră că această scurtă sesiune va contribui să arate, pe de o parte, solidaritatea dintre guvern și reprezentățiunea națională și tuturor, pe de altă parte, hotărîrea țării de a duce acest război pînă la capăt, cu cea mai mare energie. Cele ce s-au petrecut în cele patru sedințe ce au avut loc la Camera și la Senat dovedesc că nu ne înșelaserăm. Într-adevăr, în urma lămuririlor date, între majoritate și guvern a domnit cea mai deplină armonie și parlamentul s-a arătat decis să susție guvernul întreg în eforturile pe care, cu toate greutățile existente, le face pentru a rezolvi diferitele chestiuni la ordinea zilei atît pe terenul politice interne, cît și a celui externe. În millocul acestei unanimități, vorile discordante ale domnilor [A.C.] Cuza și Grădișteanu n-au putut decît să accentueze și mai bine unirea între parlament și guvern. Desigur că nimeni nu are pretenția să spuie că nu sint chestiuni asupra cărora — atît în ceea ce privește trecutul, cît și în ceea ce privește prezentul — nu se pot avea păreri deosebite sau face comentarii sau aprecieri diverse. Dar quasi-unanimitatea parlamentului a scotit că asemenea discuții în împrejurările actuale nu sint de nici un folos pentru țară și că dacă e firesc ca ele să fie reluate pe larg după terminarea războiului, astăzi un singur lucru poate fi util și patriotic : este ca toți să stea strînși uniti în jurul acelor care au marile răspunderi ale situațiunii și deci prin încrederea și sprijinul lor să îi ajute în opera grea pe

care o-au de îndeplinit”. Și mai departe : „În momentul în care în Rusia se petrec evenimente de covîșitoare însemnătate pentru noi manifestățiuni de solidaritate și de hotărîre a reprezentățiunii noastre naționale nu pot să aibă decît o fericită înîrîurire asupra situațiunii noastre internaționale. De altminteri parlamentul și-a încheiat lucrările într-o atmosferă de dragoste neîarmurată pentru viteza noastră oștire și de încredere neștirbită în victoria finală a noastră și a glorioșilor noștri aliați”.

Și așa a și fost. Situația politică după sesiunea parlamentară s-a înseninat deplin pentru cîva timp. Dar n-aș spune

1917 — Primele luni (urmărire)

În primele zile ale lunii martie conviețuirea mea cu mitropolitul Pimen a luat sfîrșit. După intimitatea primelor vremuri și mai ales după scena în care mă opusesem atît de hotărît la plecarea lui în Rusia, raporturile noastre se răciră. Deși aveam gospodăria mea separată cu Girboviceanu, deși nu mai luam masa împreună, devenise nesuferit. Lipsit de cea mai elementară creștere, pînă de persoanele care veneau la mine și le certa că îi murdăresc preșurile și alte meschinării de felul acesta. Dîndu-mi seama că dacă lucrurile vor continua, vom ajunge la un incident penibil și ca ministrul de culte, vînd să evit cu orice chip un conflict cu șeful bisericii din Moldova, mai ales pe chestii de această natură, m-am hotărît deci să plec din palatul mitropolitan și m-am mutat în strada Păcurari, în casele lui Iancu Praja. În aceeași curte locuia fratele său, Costică, a căruia soție era o rudă a mea. Mama și sora mea își găsiseră și ele adăpost acolo. Eram cu toți împreună, deci mult mai bine decît în spațiile sale saloane ale Mitropoliei. Pimen, care probabil făcuse toate acestea ca să scape de mine, era și el încîntat. Soluția avea prin urmare darul prețios de a mulțumi pe toată lumea.

Timpul meu era împărțit între minister, zilnicul consiliu de miniștri, cenzura, presa și contactul cu parlamentarii. Ca să fiu drept, ministrul mă absorbea puțin. Tot ce privea casa bisericii era în sarcina lui Girboviceanu. El își instalase birourile în curtea Mitropoliei și, ajutat de Dobrescu, conducea totul. Din cînd în cînd, numai, făcea apel la mine ca să îi dau cîteva iscălituri sau ca să obție vreo rezoluție într-o chestie mai însemnată. Avînd deplină încredere în el, nu veneam la minister decît la două, trei zile. Stăteam puțin, rezolvam în grabă hîrtiile mai importante — printre colecțiile de mineralogie ale lui Simionescu. Dealtminteri, nici nu prea era mult de făcut. Școlile din Moldova funcționau de bine de rău, ele nu reprezentau decît o parte restrînsă din învățămîntul nostru general. Cele mai numeroase din școli și așezămîntele noastre culturale rămăseseră în teritoriul ocupat. Principala noastră grijă era să ne ocupăm de refugiați, de profesorii dar mai cu seamă de elevii refugiați. Cu profesorii a fost relativ ușor. Cîrî nu erau mobilizați — au fost repartizați pe la diferitele școli și colonii școlare. Cu elevii a fost mai greu, dar cu eforturi și stăruință am izbutit să înființăm în tot cuprinsul Moldovei, mai cu seamă în jurul Iașilor, cîteva colonii care ne-au făcut cinste. Îndecisebi una la Sculeni, pe malul Prutului, s-a organizat în cele mai bune condițiuni, combinînd cerințele învățămîntului cu prescripțiile ceretășiei. Ea se afla sub conducerea lui Murgu și mă duceam des s-o vizitez. Ceea ce e mai însemnat de notat e că starea sanitară s-a menținut bună în aceste colonii școlare tot timpul. Ravagiile tifosului exantematic au fost cu totul reduse prin serioasele măsuri de profilaxie luate.

De consiliul de miniștri am vorbit. Nu voi reveni deci decît pentru a sublinia că el îmi lua în fiecare zi două ore — de la unsprezece la unu.

Cenzura a trebuit firește cîva timp ca s-o organizeze. Schina, șeful ei, era nu numai lipsit de însușirile unui bun organizator dar sucit, cum s-a dovedit pe urmă a fi în toate, a încercat chiar la un

adevărul întreg dacă aș ascunde că în acele cîteva zile am surprins la unii din prietenii noștri politici veleități de independență, un spirit de contradicție ca să nu zic de răzvrătire. Deocamdată nimic definit, nimic precis dar o adiere ușoară prevestitoare de furtuni viitoare. [G.] Diamandy, doctorul Lupu, [Gr.] Iulian, Nunucă Protopopescu, Tiliță Ioanid erau cei ce se semnalaseră mai mult atenției noastre. Ocupați și preocupați de chestii mai grave, nu le-am dat însă nici eu nici colegii mei acestor manifestățiuni decît o însemnătate relativă. Trebuia să se dovedească în curînd că am greșit.

moment dat să se emancipeze complet de sub autoritatea mea, ca să treacă la Marele Cartier. Spunea că nu sint destul de sever, găsise un ofițer francez bănuitor care vedea deja guvernul român conspirînd cu germanii. Ca să nu crez lui Brătianu dificultăți cu bătrînul Bagdad, primul președinte al curții de casafie, am consimțit să nu reclam împotriva lui Schina sancțiunile meritate. Cenzura scrisorilor a rămas sub conducerea lui efectivă, în colaborare cu Marele Cartier. Cenzura telegramelor din punctul de vedere politic, singura cu adevărat însemnată, mi-am rezervat-o însă exclusiv. În consecință, în fiecare dimineață și în fiecare seară doi vîlcani — Eugen Bădescu de la Horez și Bebe Părăianu fiul lui Alex. Părăianu și șeful lor, colonelul Dumitrescu, un harnic și vrednic ofițer superior — veneau la mine cu un mic geamantan pe care îl am și azi și îmi supuneau toate telegramele. Fiind din fire curios și dornic de a ști ce se petrece — această muncă grea, delicată, migăloasă, adesea obositoare mă interesa însă mult. Toate stările, mai cu seamă cele din afară, treceau sub ochii mei. Am fost astfel în măsură să aflu multe pe care mi le aduc aminte, multe pe care le-am uitat și multe pe care nu regret că le-am uitat. Tot pe la mine treceau și ziarele, puținele ziare ce ne veneau din Apus și de la Puterile Aliate, izvoare neprețuite pentru noi în acele vremuri de îngrijorare și de izolare. Cit privește pe Schina, Marele Cartier a înțeles în curînd și el că era un om cu care nu te puteai înțelege. I-au dat un concediu, a plecat la Cherson și am fost răzbunat pe deplin, deși nici prin gînd nu-mi trece să mă scobor cu el pînă la mîlmele unei răzburări.

Cu presa de asemenea m-am înțeles destul de bine și destul de ușor. Erau ziare puține. Iorga avea „Neamul Românesc” care se trimetea pe front ; nu-l supuneam cenzurii preventive căci l-ar fi supărat inutil. Fiind în vederile noastre, eram la adăpostul oricăror surprinderi neplăcute. Aceasta îmi împunea doar sarcina să văd foarte des pe Iorga, ceea ce făceam cu o constîntă admirație și cu o răbdare îngerească. În toate zilele meseria nu era plăcută. Omul era schimbăcios, influențabil, susceptibil, de o nervozitate bolnăvicioasă. Trebuia cu el manevrat cu o diplomatie, cu o subtilitate de spirit, cu o varietate de procedee care mi-au ascuțit facultățile și mi-au fost de un netăgăduit folos în cariera mea politică. Recunoștința mea depășește în această privință cu mult toate necazurile ce am îndurat doi ani de-a rîndul.

După aceea era „Evenimentul”. Acesta fiind ziarul colegului nostru Greceanu, era scris de asemenea în vederile noastre și nu mă pot plînge, cit a durat colaborarea cu Take Ionescu și cu prietenii săi, nu am avut nici o neplăcere din partea celor de la „Evenimentul”.

„Opinia” lui Bădărău ar fi fost dispusă să ne creeze dificultăți. Simțămîntele întîime ale celor ce o conduceau erau germanofile, dar de cînd se descoperiseră faimoasele liste ale lui Gunther, de cînd se știa că Bădărău figura pe ele cu respectabila sumă de 500.000 lei, de cînd Take Ionescu refuzase să îi mai întindă mina, Bădărău nu îndrăznea să mai ridice glasul. Gazeta lui era cu desăvîrșire informativă și anodină, iar el într-o măsură sărăcăcioasă alergic de la o vie la alta, evita să se arate în parlament, se mărginea să facă afaceri cu intențența, în special cu cea rusească.

Inundații albe

Flacăra pagina 17

Prezenți la datorie

EMANUEL VALERIU
SORIN POSTOLACHE
ION DUMITRU

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor :

„Vă facem cunoscut că situația elevului Dan Eugen, din clasa a XI-a a Liceului Industrial nr. 1 C.F. Satu Mare — care s-a adresat redacției Flacăra — a fost analizată, hotărându-se să i se acorde o bursă de studii, ca excepție, începând cu trimestrul II 1980/81, pentru a-și putea continua studiile. Aprobarea pentru bursa acordată elevului Dan Eugen a fost comunicată școlii”.

Din partea Ministerului Educației și Învățământului :

„Ca urmare a scrisorii adresate revistei Flacăra de către cetăeanul Mircea Constantinescu din Ploiești, vă comunicăm : în urma cercetărilor de către Inspectoratul școlar al județului Prahova a activității maestrului instructor Cătanide Marin de la Liceul industrial Teleajen, pentru expresiile folosite în activitatea cu elevii ca și pentru modul necorespunzător de tratare a elevilor, în funcție de particularitățile individuale ale fiecăruia — C.M. a fost pus în discuția consiliului profesoral și sancționat cu „avertisment”.

Mă numesc Vasile Aparaschi, locuiesc în Constanta, strada Alea Pelicanului 1, bl. AV 23, sc. B, ap. 24, și vă scriu în numele mai multor colocatari : deși de mai mult timp mi s-a promis instalarea de contoare electrice, nici acum, de mai bine de un an de zile, nu beneficiem de ele. În schimb, venindu-ne plata pe sistem „paușal”, ne-am pomenit cu niște sume... astronomice : mie mi-a venit de plată suma de 2.660 lei, la alții atinge însă chiar 7.000 lei — și vă dați seama cât vor fi fiind dintre aceia care nu au declarat toate obiectele casnice electrice, așa cum se obișnuiește pe acest sistem.

Comitetul județean Sibiu al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către ing. Ovidiu Lăteș vă relatăm : încă de la prezentarea la post s-a interesat care ar fi posibilitățile de transfer pentru a se muta la Reghin, unde are părinții bătrâni. După repetate insistențe, argumentate prin acte în scris, că are părinții bolnavi în Reghin, Întreprinderea de piese auto Sibiu a avizat favorabil transferul solicitat la Întreprinderea metalurgică Reghin. La data de 7. II. a.c., M.I.C.M.G. a comunicat că s-a aprobat transferul, care s-a realizat efectiv începând cu data de 15. II. 1981”.

Centrala de transporturi auto-București :

„Urmare publicării în revista Flacăra a scrisorii în care se arată că pe traseul Giurgiu — Putineiu transportul călătorilor nu este asigurat, vă comunicăm următoarele : într-adevăr, în unele zile din decembrie 1980 și ianuarie 1981, datorită timpului nefavorabil și căderilor abundente de zăpadă, au fost suspendate sau prescurtate unele curse de autobuze. În acest context au fost prescurtate și cursele care circulă între Giurgiu — Izvoru până la localitatea Putineiu. În prezent, ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de circulație, activitatea pe acest traseu se desfășoară normal”.

Din partea I.G.M. — Direcția judiciară :

„La scrisoarea adresată redacției de către Filofteia Ghighila, referitoare la dispariția minorului GHIGHILA SORIN, vă facem cunoscut că activitățile de identificare sint desfășurate de către miliția județului Argeș. Au fost luate măsuri de căutare a lui în țară de către toate organele de miliție însă până în prezent, nu au fost obținute date asupra locului unde se află”.

În seara despre care vă scriu, mai mulți localnici din Băița, județul Hunedoara, se aflau la restaurant. Printre aceștia : Victoria Olaru, gestionara restaurantului, inginerul Ioan Mihut, Constantin Balot, contabilul-șef al cooperativei de consum etc. I-am numit, totuși, pe cei de mai sus, pentru că ei au fost primii care — urmați imediat de toți cei prezenți în salonul restaurantului — s-au repezit pentru a stinge un incendiu. Trezind întimplător prin fata magazinului „Ferometal”, pionierul

Claudiu Măteșan de la Școala generală din comuna Băița, elev în clasa V-a, a observat că tavănu acestui magazin luase foc. Știind că părinții săi se aflau în restaurant, a intrat și a dat, prompt, alarma. Și iată cum pașnicul chef al consumatorilor s-a transformat într-o acțiune care a salvat de la distrugere bunuri obștești valorând milioane de lei : sub același acoperiș cu cel al magazinului în cauză se aflau și restaurantul, birourile cooperativei, o secție de croitorie, depozite de mărfuri și alte anexe. (Ion Cotoi, Bontestii, Argeș)

Pe bulevardul Constantin Brâncoveanu, sectorul 4, alături de o unitate C.E.C. se află instalate două telefoane publice. De câteva zile însă, din aceste instalații de uz — și necesitate, mai ales — publice nu au mai

rămas decât cabinele : receptoarele au fost smulse. Oare nu se poate face nimic împotriva acestor acte de vandalism, împotriva acestor indivizi certăți cu cele mai elementare legi civice, puși pe distrugerea bunurilor noastre, realizate pentru noi, de către edilii orașului ? (Nicolae Tokacek, București)

Regionala de căi ferate Timișoara :

„Urmare sesizării apărute în revista Flacăra, în legătură cu faptul că trenul M. 2252 în unele zile circula compus din numai 2 automotoare, fără remorci, vă comunicăm : sesizarea este justă. Necompletarea trenului conform prevederilor din livretul de mers — adică din 2 automotoare plus 2 remorci pe 2 osii — se datorește neglijenței în executarea serviciului de către personalul stației Timișoara Nord. Pentru acest fapt, impiegații de mișcare Florea Ion și Bugariu Alexandru, împreună cu conducerea stației Timișoara Nord, au fost sancționați disciplinar. La ora actuală trenul respectiv circula reglementar”.

Centrala industrială de morărit, decorticiat, panificație și produse făinoase :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei, privind starea necorespunzătoare a actualelor ambalaje de transportat a pîinii, vă informăm că în precuparea actuală a Întreprinderii de morărit-panificație din Capitală intră experimentarea și omologarea containerizării transportului pîinii către centrele de desfacere. În aceste condiții, apreciem că în cursul semestrului II a.c. se vor introduce în circuit primele containere care vor asigura, printre altele, și starea de igienă a pîinii și produselor de panificație. Pentru analiza celorlalte aspecte sesizate, scrisoarea a fost transmisă Ministerului Comerțului Interior, care va trimite răspunsul corespunzător”.

Din partea M.T.T.C.

„Urmare scrisorii adresate redacției Flacăra de către Dumitru Moraru, din Ivestii, județul Galați : în conformitate cu principiile elaborate de conducerea ministerului, accelerările sint trenuri care se pun în circulație cu scopul de a servi călătorii de interes general într-un timp cât mai scurt posibil. Din acest motiv, la această categorie de trenuri opririle sint limitate la stațiile care servesc centrele județene, municipale, orașenești, principalele platforme industriale și importante noduri de cale ferată. Pentru călătorii din celelalte localități sint puse în circulație trenuri de persoane și trenuri curse de persoane, așa cum este și cazul

celor 9 perechi de trenuri care opresc în stația Ivestii”.

● La 10.I.1980 am cumpărat de la magazinul din localitate un televizor „Diamant 252”. După două luni de funcționare s-a defectat. Pentru remedieri m-am adresat atelierului din localitate, care a refuzat repararea. În Baia de Aramă există un laborator de reparații al Întreprinderii „Electronica”, dar care stă mai mult închis. După multe insistențe, pe data de 11.XI.1980 a venit o echipă de deparatori, în frunte cu ing. Nemes. Televizorul a funcționat două ore după reparare, apoi iar s-a defectat. De atunci și pînă acum, aparatul se află tot în laborator, incalcat. Inginerul Nemes motivează că nu are piese, printre care și tubul electronic, și dacă nu-mi convine să reklam oriunde... Ulterior, am stabilit că televizorul a venit cu defecțiuni din fabrică și a fost reparat în magazin înainte de a fi vîndut, eu fiind indus în eroare. M-am adresat Întreprinderii „Electronica” din București, cerînd să-mi schimbe aparatul, conform Instr. 800 A de aplicare a H.C.M. 753/1965, pct. 5, lit. c., dar nu am primit răspuns. (Ion Butaru, str. Republicii, bl. 21, sc. 1, et. 2, ap. 12, Baia de Aramă, jud. Mehedinți)

● Din răspunsul Consiliului popular al județului Prahova, privind scrisoarea unui grup de locatari din cartierul Mihai Bravu, Ploiești : În conformitate cu prevederile Decretului 620/1973, toate centralele termice care se pun în funcțiune după apariția decretului, vor funcționa numai cu combustibil lichid sau solid, interzicîndu-se cu desăvîrșire folosirea gazelor naturale în centrale termice. Blocurile din cartierul Mihai Bravu sint prevăzute a se termofica pînă la sfîrșitul anului 1982.

● Procuratura județeană Prahova ne răspunde, referitor la scrisoarea tov. Vasile Muscalu din Ploiești : Cu privire la fapta comisă de Dinescu Florea în dauna petiționarului, s-au dat îndrumări pentru definitivarea urmăririi penale și înaintarea dosarului la Procuratura locală Ploiești pînă la data de 10 martie a.c., după care se va proceda la sesizarea Judecătorei Ploiești, competentă cu judecarea cazului. Deoarece, ca urmare a verificării efectuate, s-a constatat că organul de cercetare penală în mod nejustificat a întîrziat soluționarea dosarului, s-a introdus o sesizare la Miliția județeană Prahova pentru a fi luate măsuri împotriva celor care se fac vinovați de tergiversarea definitivării urmăririi penale în cauza respectivă.

● Din răspunsul Inspectoratului general al Miliției, privind scrisoarea tov. Mihai Simionescu, din București, adresată redacției : După primirea scrisorii tov. Mihai Simionescu și în baza celor declarate de acesta, s-a dispus reluarea dosarului de la procuratură și se continuă cercetările în vederea identificării autorilor. Pentru lipsă de răspundere și modul superficial în care a soluționat acest caz, maiorul Cotoara Ilie a fost sancționat disciplinar.

● Vă mulțumesc pentru concursul dat de dumneavoastră pentru a ajunge în posesia sumei de 503 lei, reprezentînd costul unui bilet de tratament la Băile Herculane. În urma scrisorii trimise la revista „Flacăra” în data de 12.VIII.1980, prin care ceream să-mi se restituie biletul reținut abuziv de această stațiune, vă anunț că am primit atît biletul de băi cit și costul biletului reținut, în două rate : 329 lei în data de 2.XII.1980 și 174 lei în data de 2.II.1981. (Emilia Bogdan, Alea Cartierul Nou nr. 6, bl. L 2, Oradea).

● Locuim în Calea Vitan nr. 231, bl. 6, sectorul 3. La intersecția Vitan cu Drisior a început construcția unui nou bloc. Propunem ca la parterul acestuia să ființeze următoarele magazine, de care avem mare nevoie : farmacie deschisă în tot cursul săptămîinii, deoarece punctul farmaceutic din str. Drisior nu este suficient ; librărie, că avem multe scoli în jur ; centru de reparare a încălțămîntei ; mercerie, unde să se găsească de la ată și ac pînă la tot ceea ce e necesar lucrului de mînă ; frizerie și coafor ; articole gospodărești. Poate vă surprinde că

nu cerem restaurante... Avem o alimentară cu un responsabil gospodăr, un aprozar de care nu ne putem plînge. Această parte a orașului este însă lipsită de magazinele enumerate mai sus. Am mai avea o dilemă : telefoanele. Cum s-ar putea face să se instaleze mai repede noile posturi telefonice ? (Maria Constantinescu, Calea Vitan nr. 231, bl. 6, sc. 2, et. 4, ap. 182)

● Sirurile compacte de cumpărători (exclusiv tineret nerăbdător și agitat) blochează cu desăvîrșire, între orele 7-11, intrarea în blocul din str. Ion Ghica, unde se află o casă de bilete auxiliare a cinematografului „Luceafărul”, specializat în filme de largă audiență publică. Am sesizat, acum cîțiva ani, ziarul „Informația Bucureștilui”, care a publicat un articol intitulat „Iadul din strada Ion Ghica”. Am avut cîțiva timp liniște. În 1977, redeschizîndu-se această casă (mai există încă trei) am sesizat Miliția Capitalei. Și iar am avut liniște. Nădăjdindu-mă prin cele semnalate acum se vor asigura și locuitorilor din strada Ion Ghica nr. 3 drepturile legitime la liniștea de care se bucură toți ceilalți locatari ai Capitalei. (Nicolae Steinhart, membru al Uniunii scriitorilor, în numele locatariilor blocului)

Vă aduc la cunoștință că, în articolul intitulat „Cu minile pînă la coate în ajutor obștesc”, publicat în Flacăra din 4 decembrie 1980, sub semnătura colaboratorilor revistei Sergiu Buzoianu și Ioan Chilom, sint învinuți pe nedrept de luare de mită. Pentru confirmarea nevinovăției aduc în fața dvs. adresa nr. 2.584/23. II.1981, eliberată de Procuratura sectorului 5 al Capitalei, care, în urma cercetărilor întreprinse, a scos la iveală faptul că eu cit și ceilalți tovarăși ai mei de muncă (Iancu Mircea, Aurel Lungu, Lucian Tănăsescu și Constantin Ionescu), criticați pentru același motiv, n-avem nici o vină în producerea sau acoperirea delapidărilor și sustragerilor din avut obștesc, pe drept incriminate în articolul menționat, și a dispus încetarea urmăririi penale și scoaterea noastră în afara cauzei menționate. Aceasta atestă încă o dată cinstea și corectitudinea subsemnatei care dealtfel am contribuit substanțial la demascarea gravelor nereguli, sustrageri și abuzuri comise de cei cîțiva răufăcători la unitatea 309 a I.L.F. Militari.

Consider că falsă învinuire ce mi-a produs o gravă stîrbire a prestigiului de care mă bucur în rîndul tuturor celor ce mă cunosc, și în primul rînd al colectivului de muncă din care fac parte, se datorește exclusiv neatenției și superficialității în documentare a semnatarilor articolului. Intrucît sint ferm convins că dvs. nu tolerați eroarea sau oricare astfel de practici dăunătoare, vă rog să binevoiți a restabili adevărul, publicînd cele de față în cadrul dreptului meu la replică. (Elena Coman, revizor contabil la I.L.F., Militari București)

● Grup șantier de construcții forestiere și industriale Rimnicu-Vilcea răspunde revistei Flacăra în legătură cu sesizarea tov. Ion I. Matei. Din cercetările făcute de tov. ing. Ion Zăvoianu, directorul GSCFI Rm. Vilcea, s-a constatat că cele arătate sint juste, drept pentru care s-au luat următoarele măsuri : Cu mandatul postal nr. 23.101/21.02. 1981 i s-a expediat tov. Ion I. Matei retribuția în valoare de 1025 lei. Vinovații de întîrzierea plății se fac tovarășii Petre Alioanei care nu l-a trecut în pontaj, Constantin Ionică care nu a adîncit sesizarea și Andrei Grigorescu care nu a urmărit rezolvarea în termen a sesizării, fapt pentru care cei vinovați au fost sancționați cu mustrare, respectiv avertisment.

● Primim o scrisoare de la Comitetul județean de cultură și educație socialistă Vaslui cu privire la unele deficiențe în activitatea cîminului cultural

Lunca Banului. Din ea reiese că pentru eliminarea neajunsurilor s-au luat unele măsuri cum ar fi : s-a confectionat 20 de bănci avînd capacitatea de 150 locuri, s-a reparat coloana sonoră a aparatului de proiecție și s-a confectionat un nou ecran, s-a verificat inventarul cîminului, s-a refăcut consiliul de conducere, s-a refăcut planul anual de muncă al cîminului cultural și cel lunar. Se apreciază că în urma acestei măsuri activitatea lăcașului de cultură s-a îmbunătățit. Vorba aceea, numai să țînă.

Pagină realizată de HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

ÎNVĂȚĂMÎNT

Constantin P. Găvan — Constanta : Numirile și transferările cadrelor didactice se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr. 6/1969. Referitor la concursul pentru transferare sau numire pe posturi vacante la unități școlare din localitățile declarate orașe mari, persoanele care nu au domiciliul în aceste orașe pot fi înscrise de către inspectoratul școlar numai cu aprobarea comitetului executiv al consiliului popular județean respectiv. ● Florea N. ș.a. — Bacău : La concursul de admitere din anul 1981 se mențin disciplinele aprobate pentru 1980, conținutul acestora adaptîndu-se însă la edițiile manualelor școlare valabile pentru absolvenții de liceu din promoția anului 1981. ● Cristinel Butoi — București : Intrucît nu cunoaștem, cel puțin pînă la ora actuală, existența unei unități în care să se pregătească tineri pentru meseria de cascador, vă sfătuim să vă adresați Centrului de producție cinematografică „București”, eventual personal regizorului Sergiu Nicolaescu. ● Sorina Căpraru — Craiova : Analizînd situația soțului dv., M.E.I. ne-a comunicat că acesta nu poate fi încadrat în funcția de profesor. În privința numitului D., s-a cerut inspectoratului școlar să analizeze situația persoanei în cauză. ● Margareta Giosan — Filiași : Nu există un astfel de institut. ● Paul I. Semion — București : Lipsesc, din memoriul dv., datele esențiale ale problemei. Reveniti, specificînd cel puțin numele profesorilor în cauză. ● Mirela Balint — Timișoara : Problema în care v-ați adresat revistei este de competența strictă a Inspectoratului școlar județean Galați.

HORIA PATRAȘCU

ADMINISTRATIV

Dragomir Marcu — com. Ostroveni (Dolj) : Comisia de expertiză medicală județeană a stabilit că aveți invaliditate de gradul II. ● Vasileica Stancu — București : Am fost informați de către U.G.S.R. că ați fost luată în evidență spre a fi încadrată tehnician normator cînd se va ivi un post vacant. ● Eleonora Oprea — Brașov : Intrucît dumneavoastră sinteti încadrată în gradul III de invaliditate, deci prezentați reducerea la jumătate a capacității de muncă, nu puteți beneficia de scutirea de la plata contribuției fixe lunare. ● Marin Greere — comuna Vasilați (Giurgiu) : Pensionarii de invaliditate gradul III primesc retribuția pentru munca depusă, precum și pensia fără a depăși 70 la sută din retribuția avută la data stabilirii gradului de invaliditate, actualizată potrivit majorărilor pentru acea funcție. ● Gheorghe Agafiu — Arad : Pensia suplimentară se acordă numai la încetarea activității. ● Rodica Georgescu — București : Obligația de întreținere există între soț și soție. Are drept la întreținere numai acela care se află în imposibilitate, neavînd putința unui cîștig din muncă, din cauza incapacității de muncă.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

**„Ce poate fi
mai
important
pentru om
decît omul
însuși“?**

Născut în comuna Peștișul Mic, județul Hunedoara, la 18 mai 1930. În perioada 1940-1948 urmează cursurile Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie și ale Liceului „Gheorghe Barițiu” din Cluj, unde susține și bacalaureatul. Urmează, la Cluj și București, cursurile Facultății de filosofie pe care le absolvă în 1952. Lucrează la Facultatea de filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj și la Catedra de filosofie a I.A.T.C. București. Obține titlul de doctor în filosofie și profesor universitar. În prezent este profesor la Academia „Ștefan Gheorghiu”.

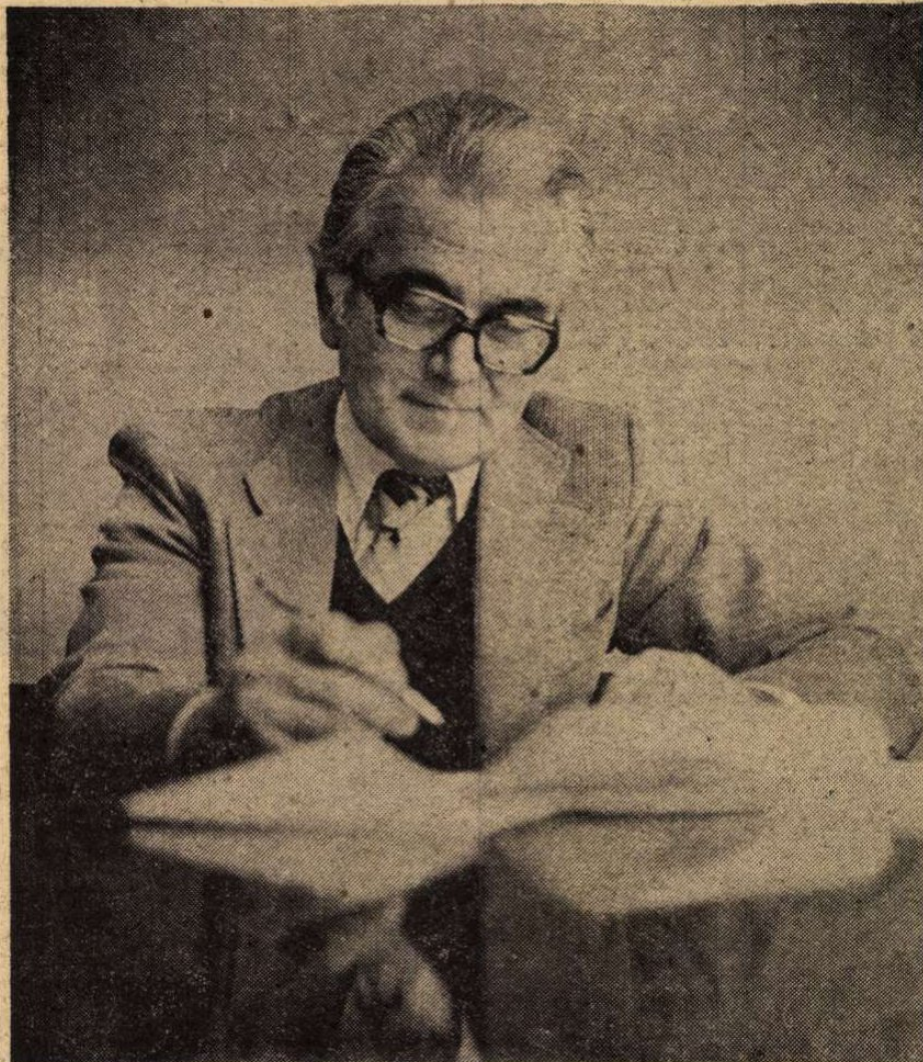
Desfășoară o susținută activitate publicistică și editorială: Existentialismul francez și problemele eticii; Fragmentarium iluminist (în colaborare cu P. Teodor); Contrapunct; Dimensiuni umane.

— Să începem cu începutul. Cînd ați resimțit prima dată chemarea pentru filosofie?

— „Prima chemare”? E aproape imposibil să pot da un răspuns cit de cit exact la o astfel de întrebare. Ceea ce pot totuși să afirm cu certitudine o să vă dezamăgească, poate. N-am citit nici pe Kant, nici pe Hegel la 10 ani. Eram, sper, un copil normal căruia îi plăcea să citească (Jules Verne era la mare preț) și să bată mingea... După ce am devenit student la Facultatea de filosofie — mai mult sau mai puțin accidental — audind cursurile profesorului D. D. Roșca și participînd la dezbaterile seminarului condus de el, am simțit, pentru prima dată că ceea ce făceam îmi producea o imensă plăcere și satisfacție intelectuală. Dacă aș fi fost în situația să aleg din nou o facultate, aș fi ales, fără șovăială, tot filosofia! Să fi fost asta „chemarea”? Nu știu. Ceea ce știu însă e faptul că orice muncă pe care o faci dintr-un impuls interior, uitînd de oboseală, merită să fie făcută.

— Ați scris în Tribuna seria de articole consacrate existentialismului. Înțeleg că nu erau un debut, ci o consacrare. Ea a fost întărită și de apariția volumului Existentialismul francez și problemele eticii, în două ediții. Dar ce valoare are debutul în filosofie, știind că (exemplul lui Kant e celebru, el a scris cele trei mari Critici după cincizeci de ani) scrierea cărților de filosofie se împlineste la maturitate sau spre bătrînețe?

— Fără ar fi ca operele filosofice mature, ca oricîte opere, să fie scrise la maturitate. Toate la timpul lor. Se găsesc însă suficiente exemple care să demonstreze cuvintele celebrului personaj Rodrigue: „valoarea nu așteaptă numărul anilor!” Aș aminti că Mitul lui Sisif a apărut cînd Camus avea 29 de ani. Deși s-a stins cînd nu avea 40 de ani, Blaise Pascal a lăsat o operă, Hegel și-a scris monumentală sa lucrare Fenomenologia spiritului la 37 ani, iar Descartes, Discurs asupra metodei, la 41 de ani. Bătrînetea (nu mă refer la cea calendaristică, Arghezi la 80 de ani era încă un spirit viguros), ca expresie a unei involuții sau deteriorări organice și psihice, nu poate ajuta la nimic. Tineretea nu exclude maturitate; am văzut însă și tineri „bătrîni”. Adeseori operele de „bătrînețe” nu reprezintă altceva decît valorificarea, de la nivelul unei experiențe mai bogate, a unor idei de tinerete. Se poate întîmpla, evident, și altfel. În această situație nu cred că este aplicabil terțiul exclus. Între culorile extreme ale curcubeului există mai

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

multe intermediare. Oricum, mă interesează mai mult „vîrsta” operei decît cea a autorului...

— În prefața la Trilogia culturii a lui Lucian Blaga l-ați evocat duios pe Blaga-profesorul. Ce înțelegere a exercitat prezența lui spirituală asupra dumneavoastră?

— Am admirat și admir la Blaga capacitatea lui neasemuită de a da contur palpabil gândului celui mai abstract. Citindu-i opera filosofică, nu numai cea

ATELIER
DUMITRU
GHIȘE

poetică, ai senzația tulburătoare că asistă chiar la procesul în care se plămădesc „ideea” și „forma”, gîndul și expresia lui precisă și subtilă. Ești înăuntrul unui atelier în care lucrează un înegalabil meșter. Resimț mereu această fascinație chiar dacă anumite continuări (să zicem cele referitoare la cunoașterea luciferică) nu mă satisfac. Mai e apoi un lucru care mă atrage la Blaga. Filosoful a fost un mare erudit. Acest lucru este însă în așa fel absorbit în ceea ce el scrie încît niciodată nu poți surprinde nici cea mai mică notă de ostentație. În scrisul său profund e cuprinsă o delicatețe și o discreție a meditației pline de farmec și noblețe. Mai este ceva care m-a impresionat și, totodată, mi-a plăcut profund la Blaga: atașamentul său sincer și organic la autentică și marea cultură a poporului din rîndurile căruia a apărut, la cultura pe care a încercat să o determine stilistic prin ceea ce el numea spațiu mioritic.

— Reapariția, în 1969, a Trilogiei culturii a fost un eveniment. De ce întîrzie oare reeditarea celorlalte două trilogii, a cunoașterii și a valorilor? Întrebarea este firească, eu aș fi mai mult cu cit s-au editat și alte texte filosofice și chiar cursuri ale lui Blaga.

— Dacă sint bine informat, cele două trilogii despre care mă întrebați urma să apară nu peste multă vreme în vo-

lumele următoare din Opere. Nu văd nici o piedică în calea apariției lor. O valorificare critică autentică a gîndirii românești nu poate face abstracție de opera filosofică integrală a acestui gînditor român atît de fecund și de original. Desigur, astăzi, multe din ideile dezvoltate de Blaga într-o veritabilă construcție filosofică nu se mai susțin. Altele sînt amendabile din punctul de vedere al științei și al adevărului pe care îl pune în evidență praxis-ul dezvoltării istorice. Dar acest lucru e valabil nu numai pentru el. Așa s-a întîmplat cu opera lui Platon și Aristotel, a lui Descartes sau Spinoza, a lui Hegel sau Bergson. Pentru cel ce vrea să studieze filosofia, cercetarea dialogurilor lui Platon face parte din obligațiile lui elementare, chiar dacă numeroase din ideile pe care le cuprind nu se mai susțin nici ele. La fel și cu ceilalți mari gînditori, idealisti sau materialisti, metafizicieni sau dialecticieni. Istoria și adevărurile ei trebuie cunoscute așa cum au fost. Nu trebuie nici uitate, nici desfigurate. Dar pentru asta e nevoie de luciditate și de spirit critic, de discernămint. Într-un cuvînt, de spirit științific. Cred că Blaga e atît de valoros încît poate suporta orice critică izvorîtă din necesitatea unei cîntări corecte a operei sale filosofice.

— Acum, o întrebare pentru profesorul-Ghișe. Cum apreciați formarea studenților în filosofie și cum apreciați formarea noii generații de cercetători în filosofie? Sau poate chiar creatori...

— Cred că învățămîntul filosofic superior de astăzi satisface în linii mari necesitatea pregătirii de cadre didactice care predau filosofia în învățămîntul mediu. Doctoratul și cursurile postuniversitare în domeniul filosofiei sînt forme menite să asigure o specializare ulterioară. Cred că aceste din urmă forme nu satisfac decît parțial cerințele unei înalte pregătiri profesionale. Spun aceasta gîndindu-mă de pildă la faptul că între tezele de doctorat susținute există uneori mari diferențe de valoare. Altele, deși susținute, nu își găsesc, mai exact nu își pot găsi, dat fiind calitatea lor, o formă acceptabilă de valorificare. Evident, nu cred că numai învățămîntul organizat trebuie să dea totul pentru formarea unei profesii. În filosofie, ca și în alte discipline, studiul și pregătirea individuală sînt elemente necesare ale perfecționării. Fără „chinul” celui care se aruncă în valuri nu e posibilă învățarea înotului. Fiind un adept convins al acestei idei, nu vreau să mini-

(Continuare în pagina 23)

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU

Relativități

Într-unul din volumele sale de memorii, un mare scriitor mărturisea nedumerirea cu care a citit, în plin război, un roman francezesc pe tema dramei în amor. Era ridicol — părea să spună marile scriitor — în jur sate arse, oameni împușcați, femei siluite și, în roman, eroul făcînd o chestiune de viață și de moarte din eterna întrebare: mă iubește, nu mă iubește. Desigur, indignarea asta, chiar artistic exprimată, nu-l scutește pe marile scriitor de a judeca lucrurile la nivelul a ceea ce Hegel numea — făcînd și o judecată de valoare în același timp — bunul simț. Înțelept și gospodar totodată, el voia să spună că neliniștile unui asemenea erou sînt ridicole față de dramele războiului dar, în această apreciere, care ar putea să pară de forța unei axiome (pentru că într-adevăr o suferință din amor raportată la drama planetară a unui război e ridicolă) se ascunde neglijarea unei nuanțe de apreciere. O nuanță pe care unul dintre cei mai mari analiști ai noștri și unul dintre cei mai mari analiști europeni la același timp, Camil Petrescu, o surprindea cu acuitate în Ultima noapte de dragoste, intîia noapte de război: „Eram ca într-o zi imensă, și întîmplările acestea mici, amănunțite pînă în fracții de impresie, erau printre cele mai importante din viața mea. Astăzi, cînd le scriu pe hîrtie, îmi dau seama, iar și iar, că tot ce povestesc nu are importanță decît pentru mine, că nici nu are cum să fie povestite. Pentru mine însă, care nu trăiesc decît o singură dată în desfășurarea lumii, ele au însemnat mai mult decît războaiele pentru cucerirea Chinei, decît șirurile de dinastii egiptene, decît ciocnirile de aștri, în necuprins, căci singura existență reală e cea a conștiinței”. Sub această aparentă notă de individualism se relevă o profundă sesizare a unui fenomen psihologic: relativitatea suferinței, relativitatea trăirii individuale. Suferința umană e în ultimă instanță o chestiune de raportare. Depinde de ce importanță acordă individul respectiv problemei respective. Depinde deci de trăirea individuală și deci de personalitatea individului. În același timp, marile noastre scriitor sesizează și fundamentul pe care se clădește orice literatură. Tocmai pe această putere a trăirii individuale se întemeiază întreaga literatură a lumii. Judecată în abstract, în general, drama din Romeo și Julieta e ridicolă. Doi inși se sinucid din amor în timp ce pe planetă milioane de alte suferințe pot întrece această suferință din iubire. Dar pentru Romeo și Julieta, adevărata dramă, puternica dramă în stare să aducă moartea, e suferința iubirii neîmplinite, și nu suferința abstractă, sociologică și deci asumată pe căi raționale. În acest sens, tot Camil Petrescu avea o intuiție genială arătînd că opacitatea multora dintre noi la suferințele celorlalți e determinată nu atît de lipsa înțelegerii, de absența viziunii sociologice și filozofice, ci de un deficit de fantezie. Ca să-i înțelegi pe ceilalți în dramele lor îți trebuie capacitatea de a te situa în locul lor, de a-ți asuma, la nivelul trăirii individuale, dramele lor. Iată de ce marile scriitor înseamnă capacitatea de a face din suferințele celorlalți, din bucuriile lor, suferințe și bucurii abstracte, pretext pentru puternice trăiri individuale. Iată de ce, în același timp, marea literatură înseamnă capacitatea scriitorului de a aduce suferința în fața noastră din unghiul de vedere al eroilor, de a ne face să credem că uneori cea mai mare dramă nu e un război planetar ci faptul de a nu te putea însura cu femeia iubită. Iată de ce multe romane din ultimul timp rătăcitoare prin generalități sociologice și filozofice eșuează la nivelul forței de impresiune a cititorului. Pentru a face dintr-o problemă abstractă, a celorlalți, o problemă care să impresioneze mîile de cititori, îți trebuie forța de a-ți asuma la nivelul trăirii individuale dramele și bucuriile celor din jur. S-ar putea spune, deci, că un mare scriitor este în același timp un imens receptor pentru cei din jur.

ION CRISTOIU

DOI TINERI DIRIJORI AU CUVÎNTUL

Interpret și creator

La începutul lunii februarie la pupitrul Orchestrei Filarmonicii „George Enescu” s-a așezat un dirijor mai puțin cunoscut de publicul bucureștean. Prezența lui CRISTIAN MANDEAL, dirijor la Filarmonica din Cluj-Napoca, a suscitat un viu interes din partea muzicienilor, care, nu prea încrezători, puneau sub semnul întrebării succesul dirijorului în fața publicului... „Cum se va descurca cu muzica lui Brahms?”... „Cum va face față orchestrei?”...

— Se ajunge destul de greu la condiția de dirijor, având în vedere că ai început cu învățarea pianului, ai urmat clasa de specialitate, apoi munca de corepetitor... Ce înseamnă să fii dirijor, Cristian Măndea?

— Dirijorii se fac, nu se nasc. Asta presupune o școală, o metodă, o educare consecventă. Așa cum din 100, din 1000 de pianisti absolvenți ai conservatorului ajung cunoscuți doar 1-2, cel mult 3, tot așa se întâmplă și cu noi. Criteriul valorii în artă e selectiv, ca în sport, dacă vrei, dar trebuie să ai de unde selecta. Noi am fost doar 3 promotii de dirijori, totalizând 6 (șase) absolvenți, din care 5 ne facem meseria. Cei cinci dirijori tineri nu sîntem decît un rezultat al școlii dirijorale românești, datorată maestrului Constantin Bugeanu.

M-ati întrebat ce înseamnă să fii dirijor? A fi dirijor înseamnă a avea o profesie care implică enorm de multe lucruri, pentru care trebuie să te pregătești. Nu regret că am „pierdut” cei 5 ani dedicați pianului. Aceasta m-a ajutat să fac orice fel de muzică cu minile mele, dat fiind faptul că interpretarea însăși implică anumite cunoștințe tehnice interpretative. Să facem însă distincția între tehnica propriu-zisă, în sensul în care aceasta este privită ca un mijloc de realizare a textului, și tehnica interpretării, care este cu totul altceva. Aici este vorba de cunoștințele specifice asupra diverselor stiluri muzicale, iar modul de a fi realizat acest specific stilistic depinde de fiecare. Deci studiul pianului mi-a prins foarte bine, fără a mai vorbi că un dirijor se înfățișează și cu partituri de cite 25-30 de rînduri pe verticală pentru a căror descriere instrumentului ideal de lucru rămîne tot pianul, chiar atunci cînd dirijorul atinge nivelul de a citi partitura în mod abstract, în cap.

— Adică o partitură se poate „citi” ca o carte?

— Exact.

— Mărturisesc că este pentru prima dată cînd interviuez un dirijor, așa că, vă rog să mă ajutați. Adică, să-mi spuneți ce înseamnă repertoriul unui dirijor, care este piatra de incercare pentru el?

— Repertoriul unui dirijor trebuie să fie mare, cuprinzător, de la muzica preclasică pînă la muzica contemporană, înglobînd toate genurile muzicale, inclusiv opera. Cit privește piatra de incercare a dirijorului, orice fel de muzică este o astfel de probă, pornind de la marea muzică germană și ajungînd pînă la Stravinsky, Bartok, Hindemith, Enescu a căror muzică presupune pentru un dirijor o tehnică avansată superioară.

— Ca să le puteți trece (aceste pietre de incercare) v-a trebuit o perioadă de perfecționare, de acumulare a unei experiențe, dar și de acordarea unui gir din partea profesorilor, criticilor muzicali, a tuturor specialiștilor și iubitorilor de muzică.

— Eu sînt la început de drum și trebuie să recunosc că am avut noroc. Norocul de a întâlni cîțiva oameni de bine care au avut încredere în mine și care m-au ajutat efectiv. Cei cîțiva ani de dirijat în țară, care au însemnat apariția mea în fața publicului, au fost însoțiți de atenția și încurajarea tuturor celor sus-amintiți de dumneavoastră. Nu pot uita elanul pe care l-am primit odată cu acordarea Premiului criticilor români pentru interpretare, obținut în 1979, dar nici de marea ajutor acordat de dirijorul de origine română, Erich Bergel, la a cărui recomandare mi s-a acordat de către senatul Berlinului occidental o bursă de 4 luni, în calitate de Gastdocent al Conservatorului din Berlin. Acest timp mi-a dat posibilitatea să intru în contact direct cu atmosfera muzicală de înaltă profesionalitate de la Berlin. Filarmoniker, inclusiv să am contacte directe cu marea dirijor Herbert von Karajan, perioadă de o mare importanță în dezvoltarea mea ca dirijor.

— Afîindu-ne în anul centenarului George Enescu, am dori să aflăm în ce măsură este restituită muzica enesciană? Cum este ea cuprinsă în repertoriile filarmonicilor din țară?

— Din păcate destul de slab. La noi orchestrele se rezumă la a aborda doar lucrările sale de început, scrise pînă-n 22 de ani, uitîndu-se că Enescu a parcurs o viață îndelungată de creație, în care limbajul său a evoluat continuu. Unde rămîn Simfonia a II-a, Vox Maris, Uvertura de concert, Simfonia de cameră? De ce Oedip se prezintă doar din 3 în 3 ani? De ce în Ungaria se cîntă cu consecvență muzica lui Bartok, iar la noi Enescu se cîntă atît de rar? Pentru ce Bartok este cunoscut în lume și pus la locul ce i se cuvine desigur pe deplin, iar Enescu rămîne un anonim? Facem alît de puțin pentru a duce mai departe muzica marelui compozitor român, pentru a o face cunoscută... E inexplicabil.

— Să revenim la punctul nostru de plecare: dirijorii. Sînteți unul din reprezentanții tinerei generații a școlii muzicale românești. Ne puteți vorbi despre tradiția acestei școli de dirijori?

— Fac parte din cele cîteva rezultate ale școlii dirijorale românești, datorată, cum am mai spus, maestrului Bugeanu, școală care a funcționat doar timp de 6 ani (între '69 și '75), apărînd după un îndelungat număr de ani, în care nimeni nu a mai predat dirijatul, și dispărînd apoi, la fel de inexplicabil, după data amintită. Așa că nu poate fi vorba de o tradiție a unei școli românești de dirijori! Și ne mai întrebăm, încă, unde sînt tinerii dirijori? Cine va prelua schimbul de mine?

— Chiar așa. Cine va prelua schimbul de mine?

— Ne aflăm în momentul de față într-o cumpănă de timp, în care generația dirijorilor de ieri se va retrage din activitate (căci trebuie să ne supunem legilor pensionării). În scurt timp, se va produce un gol...

— Dar generația dumneavoastră ce face? — E cam pretențios spus „generație”. Intrucît, repet, sîntem 6 absolvenți, dintre care 5 profesăm dirijatul! Ceea ce înseamnă foarte mult, ținînd cont că, în schimb, într-un singur an, din 30 absolvenți ai unei clase de violă, bunăoară, ajunge să cînte pe scenă, ca solist, în cel mai fericit caz, doar unul, lezile selecției valorice artistice fiind necrutătoare.

În ceea ce privește rolul generației mele, noi am și acoperit cîteva goluri ivite, dar vor apărea altele în următorii 5 ani. Sîntuți generația noastră nu va avea cum să mai facă față. Mi-e teamă de momentul în care „cineva” va găsi ca „soluție” simplă și pur și simplu desființare a unui întreg număr de orchestre simfonice. Oare asta să fie soluția salvării muzicii simfonice românești?

— Mai apar ca „dirijori” și tineri care au absolvit conservatorul și care își încearcă norocul cu bagheta magică a dirijorului. Dar, după cele spuse, viitorul dirijatului nu este prea optimist?

— Depinde de noi. Pentru că, să nu uităm, cultura reprezintă, pe un parcurs istoric lung, capacitatea și personalitatea unui popor. Oricare popor are nevoie de personalități — fie că se manifestă în știință, în artă, în literatură etc. — și bineînțeles, trebuie ținut cont de faptul că domeniul cultural în care ele s-ar impune este primordial, cultura fiind cea care are o mare circulație pe glob, cea mai mare rezonanță în conștiința socială a oamenilor. Cred că un popor are nevoie, pentru a se afirma, de o cultură înaltă, făcută cu profesionalism de oameni care trăiesc pentru asta, de oameni de meserie.

— Care este rolul dirijorului în fața orchestrei?

— De interpret și creator. El cîntă prin intermediul orchestrei, prin mijloacele sale specifice, aldoma instrumentistului. Aici intervin două mari dificultăți: pe de o parte, complexitatea „instrumentului” infinit ca mijloc de expresie, și problematica lui, pe de altă parte, dar și faptul că acest instrument sună doar prin intermediul uman. Instrumentiștii spun, așa: ce noroc pe dirijor că bagheta nu sună! Iar dirijorul, dimpotrivă: ce păcat că bagheta nu sună! și asta pentru că el dirijează într-un fel, își imaginează un model sonor, la care tinde, și nu obține întotdeauna rezultatele scontate, ele depinzînd de orchestră, de gradul de receptare, sensibilitate, pregătire, fantezie, inteligență chiar, a fiecărui membru al orchestrei. Tocmai acest moment în care sensibilitatea receptionează actul creator ca atare departează veritabilul profesionist de posibilul amator. Cît privește gestica, ea trebuie să fie neapărat eficientă și funcțională. Gesturile în plus nu au ce căuta în dirijat. Dirijorul nu dirijează publicul ci o orchestră! Fiecare mișcare trebuie să fie condiționată de o necesitate artistică, să-și aibă sensul ei și încălcarea ei emoțională.

CORNELIA BARBU ■

Preludiu își continuă drumul

Avîndu-l ca interlocutor pe dirijorul Voicu Enăchescu, initiatorul și sufletul corului de cameră Preludiu, cor aparținînd Ansamblului artistic al U.T.C., nu puteam să nu-l provocăm dacă ne este permisă și o astfel de exprimare, la trecere în revistă a opiniilor sale privind acest gen de formații corale care, mai ales în ultima vreme, cuceresc tot mai mult

publicul românesc de muzică și poezie, maturisînd că provocarea noastră îi creează o anumită suspiciune pe care însă se va strădui să o depășească, ba chiar să o și ignore, dirijorul Voicu Enăchescu ne-a declarat: „Într-adevăr, au apărut în ultima vreme numeroase formații corale care se întitulează coruri de cameră, dar, după opinia mea, nu numărul restrîns al unei formații poate conferi acest nume, ci maniera de interpretare. Pînă în clipa de față acest mic sau mare neajuns n-a fost analizat cu o limezime suficientă. De ce? Pentru că important a fost, într-o anumită perioadă, să se stimuleze crearea acestor coruri. Acum, cînd dispunem de cîteva zeci de formații camerale, se cuvine ca specialiștii, muzicienii și criticii muzicali să intervină și să corecteze anumite devieri de la ceea ce se vrea a fi un cor de cameră. Știu, îmi veți cere să dau exemple de coruri de cameră care se abat de la muzica și maniera de interpretare specifice unui astfel de cor.”

— O veți face?

— Nu, pentru că nu vreau să-mi aprind paie-n cap, dar țin neapărat să salut și să felicit corul de cameră numit Capella Transilvanica din Cluj-Napoca, al cărui dirijor, profesorul Dorin Pop, a reușit să imprime acestei formații o omogenitate de invidiat, o sonoritate ca de orgă a vocilor, precum și o foarte largă paletă a sonorităților care pot ataca atît forte, cît și pianissimo. Dar iată, luat cu vorba, am uitat să-ncep cu celebrul Madrigal al maestrului Marin Constantin, o excepție a muzicii corale românești, un adevărat ambasador al corurilor de cameră din România.

— Ce anume impresionează la acest celebru Madrigal?

— M-a impresionat și mă impresionează extraordinarul demers al acestui cor pentru impunerea muzicii românești. Prin acest cor muzica noastră a ajuns să fie cunoscută și recunoscută în aproape toată lumea. În al doilea rînd, prin acest cor, muzică românească veche și foarte veche, cea de factură bizantină, compusă și cîntată în perioada Renasterii, a fost scoasă din nou la lumină, dovedîndu-se că în acea perioadă, a Renasterii, aici, la noi, se cînta o muzică de mare rafinament și de o inestimabilă valoare artistică.

— De acord, bineînțeles, cu aceste aprecieri dar atît Madrigalul, cît și Capella Transilvanica, amîndouă sînt coruri profesioniste. Care dintre corurile de cameră de amatori v-au impresionat?

— Am ascultat și mi-au plăcut corul din Arad, dirijor Gheorghe Fluieras, cel din Suceava, dirijor Gheorghe Pintile, și cel

din Reșița, dirijor Doru Morariu. Dar ce-ar fi să mă întrebați, și despre corul Preludiu?

— Exact asta și facem. Ce-a cîntat în ultima vreme corul de cameră PRELUDIU? Ce cîntă la ora actuală? Care sînt noutățile acestui cor care, după cîte știm, a bătut la pas cîteva țări din Europa, unde a susținut numeroase concerte? Și-n fine, ce-și propune să facă dirijorul și muzicianul Voicu Enăchescu vizavi de ceea ce înseamnă a unor coruri de cameră de la specificul unor astfel de formații?

— Aș inversa cît de cît ordinea acestor întrebări și aș începe cu o veste care le va face plăcere celor ce ne iubesc. Mai

exact spus, este vorba de faptul că Electrecordul va lansa pe piață în curînd primul nostru disc LP.

— Ce cuprinde acest disc?

— Într-un disc muzică populară românească din aproape toate regiunile țării. Cu acest disc putem ilustra oricînd și oricui nu numai o anumită parte din ceea ce a cîntat corul nostru, ci și cum a cîntat. Corul nostru a cîntat, deci, muzică populară românească, adică multe prelucrări folclorice, numeroase cîntece din muzica populară a unor țări prin care am efectuat diverse turnee, cum ar fi folclorul maghiar, cehoslovac, polonez, american, rus, spaniol, german. Ne bucurăm faptul că această deschidere a repertoriului nostru a fost preluată și de alte coruri de cameră, dar, uneori, din nepricepere sau studiu dirijoral insuficient, unele piese ajung de nerecunoscut. În ceea ce privește viitorul nostru repertoriu el se va îmbogăți în continuare cu același gen de piese, muzică populară românească urmînd să ocupe în continuare un loc central. În legătură cu proiectele corului nostru, iată, ne pregătim cu toată ambiția și dăruirea de care sîntem în stare pentru a face față unei invitații de onoare și de mare responsabilitate, adică susținerea unor concerte lunare începînd cu luna martie, în Sala mică a Palatului, concerte de-o factură specială intrucît ele vor fi niste concerte-lecții despre istoria muzicii corale românești și universale. Precizînd că la aceste concerte-lecții vom avea și invitați, adică instrumentiști, actori, plus marea public, se subînțelege că ne vom strădui, eu și corul Preludiu, să exemplificăm acele cîntece de referință din istoria muzicii corale românești și universale. Ne pregătim, în același timp, și pentru marea și obîșnuitul nostru concert de vară de la sala Ateneului Român, precum și pentru o participare de adevărați laureați la actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Reiese, cred eu, că din tot ceea ce voi face, împreună cu corul Preludiu, îmi voi manifesta activ atitudinea față de unele abateri ce se manifestă în maniera de interpretare a unor coruri de cameră.

— O ultimă întrebare: cîte spectacole a susținut corul PRELUDIU?

— Multe, bineînțeles, dar, în loc să dau o anumită cifră, prefer să spun că nu numărul contează, ci calitatea muzicii și a interpretării acelei muzici. Consider că tinerii entuziaști ai corului nostru și-au făcut, din acest punct de vedere, întotdeauna, datoria.

VICTOR NIȚA ■

A lua un interviu înseamnă a intra în sufletul unui om

Avem impresia că îl cunoaștem foarte bine pe TUDOR VORNICU. Prezent în emisiunile micului ecran, redactorul și realizatorul lor se adresează telespectatorilor direct, ca într-o discuție liberă. Natural, prompt, informat, Tudor Vornicu este mereu el, omul cu a cărui personalitate și fel de a fi ne-am obișnuit, motiv pentru care avem impresia că îl cunoaștem. Și totuși, cel care ia interviuri pentru telespectatori nu este același cu cel care dă interviuri pentru cititori.

— Acum, când dați interviul, nu aveți deloc liniștea aceea din fața camerelor de luat vederi. De ce?

— Acum eu sunt cel care trebuie să răspundă și nu știu la ce întrebări v-ați gândit. Știu, eu când iau un interviu mă pregătesc, dar îl pregătesc și pe interlocutorul meu, pentru că, pe cit de interesant și pasionant, interviul este genul în care poți rata cel mai ușor. Pe urmă, știți dictonul latin... verba volant, scripta manent.

— ...manent. Ne-ați putea destăinui cum vă pregătiți când luați un interviu?

— În primul rând culeg cit mai multe informații despre viața, munca, personalitatea viitorilor intervievați. Am obiceiul să fac fișe pe probleme. În permanentă port cu mine un caiet cu scoarte groase în care notez, notez... Iată ce mi-am notat zilele trecute: „Meseria noastră este de a observa oamenii și realitatea, de a filtra prin sensibilitatea noastră, și apoi de a comunica unui mare număr de persoane, care la rândul lor s-a devin sensibil, să înțeleagă, să învețe”.

A lua un interviu înseamnă a pătrunde pur și simplu în viața, în sufletul unui om. Într-o lume, aceasta presupune atenție, discreție și un mare respect față de persoana intervievată. Mai ales că un interviu este o modalitate profundă de a-i prezenta pe oamenii epocii noastre. Să nu uităm însă că trebuie să spunem lucruri noi, să realizăm un portret cit mai complet, mai nuanțat, așa cum faceți în Atelierul din revista Flacăra. Nu?

O altă problemă importantă este ca acela ce pune întrebări să intervină cit mai puțin. (Din păcate, la noi se vorbește încă foarte mult.) Este, dacă vreți, situația toreadorului în luptă cu taurul. El trebuie doar să „intene”, să incite spectatorii, nu să umple cu prezenta lui arena. Așa și reporterul, el trebuie să dirijeze conversația în așa fel încât să fie spectaculoasă, vie, alertă. Altfel devine apă de ploaie.

— Reușiți întotdeauna din primul tur de motor? Nu mai reveniți?

— Dacă nu am reușit de prima dată renunț. Când am încercat să refac ce nu mi-a ieșit din primul moment, lucrurile au mers din ce în ce mai prost. Spre deosebire de interviul scris, cel filmat îți oferă mai puține posibilități de a modifica, de a adăuga, de a reveni.

— Ce înseamnă pentru T.V. (inițialele numelui dumneavoastră parcă v-au decis soarta) munca de reporter tv? Cum a început ea?

— Mi-am început cariera ca ziarist sportiv, după care a urmat o perioadă de călătorii și reportaje, și apoi întâlnirea cu televiziunea. Pot spune deci că munca de reporter se confundă cu propria-mi viață. În televiziune am venit când ea abia demarase și am avut sansa de a lucra cu Octavian Paler, un ziarist desăvârșit care m-a ajutat foarte mult. Am pornit de la

micul studio din strada Molière și am ajuns să lucrez în aceste condiții tehnice excelente. Sigur că nu sunt suficiente numai condițiile de lucru... În acest timp am acumulat, odată cu trecerea anilor, mai multă experiență. Eu cred mai puțin în talent și foarte mult în munca încăpăținată. În orele petrecute în studio, la masa de montaj. Dealtfel, tot cel care are un nume în televiziune sunt oameni care muncesc foarte mult.

— Cit?

— De dimineața pînă seara și uneori chiar pînă a doua zi. Apoi, din nou, la opt și cincizece sunt prezente.

— Nu întotdeauna calitatea programelor reflectă cantitatea de muncă depusă. De ce?

— Aveți dreptate. Mă refer la emisiunile realizate de mine, de care uneori nu sunt prea mândru. Ca și în altă domenii de viață, nu pot avea scuze. Trebuie să tindem mereu spre calitate și să ne batem pentru ea. Și vă rog să mă credeți, că nu sunt vorbe goale. Poate de aceea sunt socotit în televiziune ca un personaj mereu nemulțumit de ceea ce face el și echipa cu care lucrează. Un incomod. Uneori mă gîndesc să mă schimb, dar nu se mai poate. Voi îmbătrîni cu păcatul acesta.

— Este nevoie de curaj pentru a fi autor de emisiuni și nu doar un compert inspirat?

— Sigur că este nevoie. Cum am putea trece prin viață fără curaj?!

— Vorbeați despre echipă...

— Televiziunea este mai mult decît orice o treabă de echipă, fără de care nu se poate face nimic. Lucrez de multă vreme împreună cu Cristian Topescu, Octavian Sava, Dan Mihăescu, Sanda Balaban, Ileana Vlad, Grigore Pop, Aurora Andronache, cu operatori, montori, scenografi, mereu aceiași, oameni căliti, care fac treaba asta istovitoare cu pasiune. La unele emisiuni sînt implicați 30-40 de oameni. Rolul echipei este hotărîtor. Noi, dealtfel, nici n-ar trebui să le semnăm.

— Și totuși, reținem emisiuni semnate de Andrei Bacalu, de Cristian Topescu, de Alexandru Stark, de Verman, de Vornicu, care poartă amprenta personalității realizatorului.

— Este adevărat, poate pentru că îi și vedeți pe ecran, dar trebuie să știți că fiecare metru de imagine, fiecare sunet reprezintă înmagazinarea efortului gîndirii și priceperii unui colectiv. De cite ori n-am regretat că i-am pătat obrazul celui care este întotdeauna în spatele camerelor și nu în lumina proiectoarelor. Este cea mai usturătoare lecție de viață, mai ales că este și publică.

— Ca realizator...

— Dar eu nu sînt numai realizator. Lucrez la redacția de programe, mă ocup și de alte probleme legate de televiziune. E drept că televiziunea în ultimul timp a înțeles să mă folosească mai eficient, mai ales la realizarea emisiunilor.

— Cum poți ajunge realizator de emisiune?

— Un realizator de televiziune se formează greu, în 7, 8 ani de muncă într-o redacție, după ce s-a izbit de toate greutățile. Multe dintre cele care doreau să lucreze aici au abandonat în fața acestei „mori de tocat nervii”. Poate nici noi, cei care îi sîntem fideli, n-am fi reușit să descifrăm tainele acestei munci dacă nu am fi abordat-o fără nici o reținere sau comoditate. Eu am lucrat aici aproape în toate redacțiile, și de cîtiva ani mă ocup de emisiunile magazinelor culturale, care mă pun în contact cu o lume diversă și foarte interesantă ce mă solicită mult.

— Care este rolul colaboratorilor?

— Deosebit. Televiziunea nu are actorii, scriitorii, scenariștii sau cîntăreții ei, deci trebuie să lucrezi foarte mult cu colaboratori veniți din diferite medii. Atragerea și formarea lor în acest sens face parte din munca redactorului, iar prezenta oamenilor de valoare în emisiunile noastre este o mare satisfacție, atît pentru noi, cit și pentru telespectatori.

— Dar tinerii?

— Televiziunea are în vedere promovarea tinerilor, dar din păcate nu întotdeauna criteriul valorii este cel care primează. Ne străduim să răsunăm scriitorilor prin care ne sînt anunate tinere talente, dar, de multe ori, cei mai insistent sînt și cei mai puțin talentați.

— Tineți deci cont de dolanțele telecorespondenților, dar în ce măsură respectarea lor ar contribui la ridicarea calității programelor tv?

— Avem un serviciu de sondare a opiniei publice, avem un computer care lucrează în această direcție și rezultatele ne sînt comunicate.

— Rezultatele le vedem noi pe micul ecran, și nu sînt întotdeauna din cele mai optimiste.

— Dorințele telespectatorilor pot să fie numai un punct de plecare privind conținutul și varietatea emisiunilor. Trebuie să știți că o mare parte a publicului consideră televiziunea doar un divertisment. Lucru foarte grav. Rolul televiziunii nu este numai cel de a prezenta muzica ușoară sau de taraf. În programul ei, emisiunile politice, culturale, educative, sportive, științifice trebuie armonios echilibrate, și nouă ne revine sarcina de a doza totul. Dar a satisface gusturile tuturor este practic imposibil. Nu știu vreo țară, și am călătorit mult, unde publicul să fie mulțumit de emisiunile televiziunii respective.

— Ce considerați că se poate face pentru a realiza emisiuni mai bune, pentru care aveți condiții tehnice extraordinare, pentru care munciti 24 de ore din 24?

— Sigur că se pot face emisiuni mai bune. A dilata orele de program nu înseamnă nimic. Important este ceea ce faci în acest timp. Toată lumea care lucrează în televiziune, ca și toată lumea care lucrează în presă, ar trebui să fie mult mai implicată în realizarea emisiunilor, atît în concepția cit și în pregătirea lor. Numai după ce simți pulsul și respirația studioului, problemele complexe ale acestuia poți să înțelegi și să contribui efectiv la ridicarea calității emisiunilor.

— Care este soarta emisiunilor de televiziune?

— După mulți ani mi-am dat seama că ele îmbătrînesc foarte repede. Cele în serie, dacă repetă ceva, încep să nu mai intereseze. Indiferent la ce se referă, o emisiune trebuie să fie spectacol. Cum la noi nu toate îndeplinesc acest deziderat, lucrul se simte.

— Ce-i de făcut?

— Am primit multe scrisori în care ne erau solicitate reluările unor emisiuni care la vremea respectivă au avut succes. Uitîndu-ne acum la ele ne-am întrebă dacă noi le-am făcut. Vă dau ca exemplu serialul pentru copii cu Val-Virtej. Astăzi este depășit și stingaci. Evoluăm rapid și televiziunea este cu un tempo în urma cererii spectatorilor. Aici este slăbiciunea televiziunii, ea trebuie să fie la zi și chiar să anticipeze. Mă întorc la o altă fișă: „televiziunea este instrumentul privilegiat de comunicare al epocii noastre”.

— Ce face Tudor Vornicu în acest sens?

— Alerg să nu-mi scape timpul. Mă înham la lucruri aproape irealizabile. Da, alerg să nu-mi scape timpul, dar numai asta nu este suficient.

— Ce vă mai lipsește?

— Înțeleg că vă referiți la televiziune. Ar fi multe de spus. Înainte aveam mulți și mari regizori de teatru, numărul lor a scăzut simțitor. Ducem o mare lipsă de texte umoristice de calitate, atît de necesare pigmentării unei emisiuni de divertisment. Nu găsim actorul de comedie, care să-l poată înlocui pe Toma Caragiu, de pildă. Ne lipsește creatorii.

— Recurgeti des la refacerea unei emisiuni ce vi se pare nereușită?

— Orice refacere se simte, orice tăietură. Dresul unei emisiuni este cea mai grea suferință. Sîntem puși uneori în această situație, dar ea nu folosește nimănui.

— Într-adevăr, nimănui. As dori să abordăm acum problema filmelor, a anchetelor tv., a seriilor de simbută, a reportajelor, a...

— Atunci eu am să vă nădănesc. Constat că este mai ușor să iei un interviu decît să dai. Este primul ne care-l dau și cred că va fi și ultimul. Vă fac o reverență și în același timp o propunere. Nu vreți să treceti în fața camerelor de luat vederi? Așa s-ar putea să am eu ultimul cuvînt.

CORNELIA BARBU ■

De la Înăripate la Desprinderi

Ceea ce se vede foarte limpede în expoziția pe care Pavel Bucur a deschis-o în spațiul mult prea strîmt al galeriei Orizont (atît de strîmt spațiul, încît lucrările par că se sufocă una pe alta) este însăși evoluția semnului, ca să nu spunem a ideii, cu care acest tînăr sculptor s-a impus încă din anii studenției, ani la capătul cărora lucrarea sa de diplomă a fost să fie o variantă a Înăripatei sale de mai tîrziu.

Da, e clar pentru toată lumea, Înăripatele sale au, fără doar și poate, ca punct de plecare deschiderea largă spre spațiu a aripilor anticei Nike din Samothrace, simbol pe care Pavel Bucur trebuie să și l-a asumat în întregime, fiind poate fascinat nu doar de freazălul pe verticală al unui drapaj ce pare el însuși să cînte, ci și de extraordinara forță a acelor aripi avide să adune sub ele tot aerul, tot cerul, toată lumea. Da, această antică Victorie este Clipa Supremă pe care orice tînăr, nu doar un sculptor, tinde s-o atingă, să o rostească lumii, rostindu-se implicit pe sine.

Dar, cu timpul, ceea ce exprima, credem noi, însăși starea de spirit a tînărului de-atunci (între noi fie vorba, Pavel Bucur, născut în 1945, în orașul Bistrița, încă este, fără îndoială, tînăr) s-a îmbogățit. Adică, mai altfel spus, a evoluat în cel puțin două sensuri. Iată, de exemplu, proiectul unui amplu monument intitulat Pasărea Carpaților sau Monument pentru Mihai Viteazul în care semnul zborului se umple și de o simțire pe care Pavel Bucur o repetă și în alte lucrări cum sînt Mioritica (Ana lui Manole) sau Sabia Bunicului, simțire în care sculptorul s-a înscris prin acel amplu Monument al Inde-

pendentei de la Calafat, prima mare lucrare a sa, după cele două participări de la Măgura. Constatăm deci, pentru început, o fericită extindere tematică a zodiei sub care Pavel Bucur s-a așezat încă din anii studenției sale.

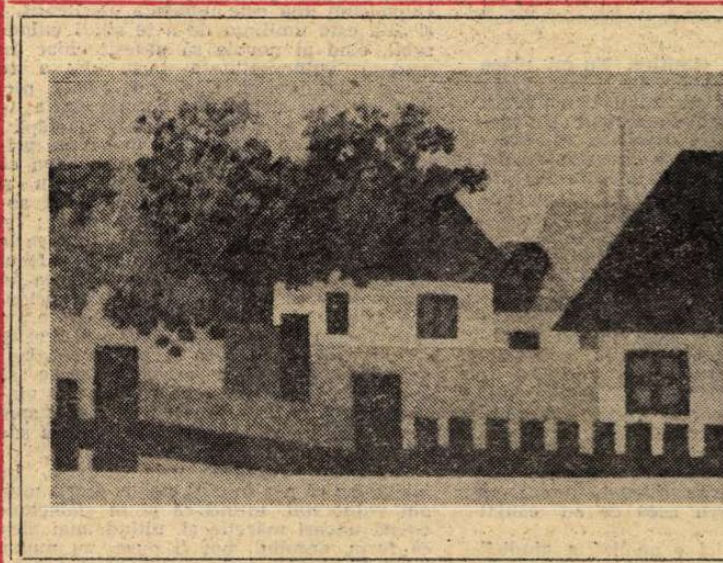
Al doilea sens al evoluției ce o consemnăm la Pavel Bucur este însăși dezbateră filozofică, exprimată plastic, pe care tînă-

rul sculptor ne-o propune prin intermediul unui limbaj a cărui cheie este chiar semnul sub care s-a așezat. Mai limpede spus, pînă să atingă acea clipă a Victoriei Supreme, pînă să ajungă la starea de Înăripată, ființa umană se confruntă cu sine, cu o sumedenie de forțe care în cele patru lucrări intitulate Desprinderi se compun din zeci de suprafețe, unghiuri și volume ce conduc spre acea rivniță stare de zbor. Și mai limpede spus, Pavel Bucur, pornind de la drapajul anticei Nike, a tradus în limbajul său acea frezătare pe verticală, frezătare pe care a transfor-

mat-o într-o teribilă înclăștare, într-o dramatică luptă a omului pe drumul devenirii și împlinirii sale.

Desigur, expoziția de la „Orizont” nu se rezumă doar la acest dialog dintre apollinic și dionisiac, sau dintre Înăripate și Desprinderi, dar, deocamdată, ne rezumăm să punctăm doar această perspectivă prin care sculptorul Pavel Bucur, cu tenacitatea și forța ce le-a dovedit pînă acum, ne-a cucerit pe deplin. Și ne promite o evoluție dintre cele mai interesante.

VICTOR NIȚA ■

„Arta este impozitul condiției umane”

— Se afirmă că trecem printr-o criză de regiști mari, cu talent, cu personalitate, fapt care se face simțit și în calitatea spectacolelor. Dumneavoastră, DINU CERNEȘU, ca regizor de teatru la Teatrul Giulești, ce credeți, este așa?

— Ca să încep cu teatrul românesc, pentru că el mă interesează foarte mult, cred că se găsește într-un moment de echilibru fragil și că de noi depinde dacă arta noastră teatrală va merge în continuare pe drumul ei care i-a adus bine-meritatul succes internațional sau va ajunge o artă în care nu ideologia și spiritul creator să fie preponderente el „dictatura contabililor”. Se știu foarte puține lucruri despre faptul că un creator — regizor, scenograf, actor — este un muncitor non-stop, așa spune. Munca noastră nu se desfășoară numai în cele 2-3 ore de spectacol sau în cele 4-6 ore de repetiții. Partea cea mai fascinantă a meseriei noastre este cea nevăzută și atât de puțin cunoscută. Pentru că îți place să fii mai concret vă voi da un exemplu. Maestrul Gh. Calboreanu, ca să vorbesc numai de el, deși începea spectacolul la ora 8 seara (eu eram figurant pe atunci), îl vedeam venind de la ora 5, așezându-se pe un scaun în culise, și după normele contabilicești nefăcând nimic. El bine, tocmai în aceste 3 ore Calboreanu se pregătea pentru rol. Se curăța, se purifica, intra încet-încet în lumea personajului ce-l juca în fiecare seară în aplauzele publicului.

— Aceasta ține de etica profesională, de respectul muncii actorului profesionist. Așadar, nu poți intra pe scenă direct de pe stradă, din mașina aglomerată. Ți lăși haina în cuier, te îmbraci în costumul eroului și, gata, intri în scenă.

— Cei care fac așa nu sunt actori, sînt funcționari teatrali, pentru că mai există și din aceștia, din fericire din ce în ce mai puțini. Am tot dispreț pentru această categorie pe care de dispariție și aici acțiunea stimulatoră a concurenței profesionale joacă un rol foarte mare. Sigur, există și excepții, dar cred că una dintre cele mai mari greșeli pe care să se facă este să se generalizeze excepțiile negative. Și, din păcate, acei care sînt trimiși să judece prin parametrii aritmetici munca noastră se opresc întotdeauna asupra excepțiilor negative.

— Oare nu mai există cultul fațelor de meseria de actor?

— Din acest punct de vedere trebuie făcute câteva precizări. Cultura este min-dria oricărui stat socialist. O epocă este mare prin cultura pe care o produce, nu numai prin tonele de beton sau numărul de apartamente care s-au produs. Aceasta reprezintă o necesitate de moment, dar peste 100 de ani epoca pe care o trăim va fi judecată după cărțile pe care le-a produs, după poezia pe care a produs-o, după picturile, muzica care s-au inspirat din ea, după creațiile marilor

actori și după marile spectacole ale acelei vremi, după noile și marile descoperiri științifice care au revoluționat epoca respectivă.

— Trăim o perioadă de mari transformări economice, politice, culturale, proces în care trebuie să fie angajat întreg poporul, toți oamenii muncii atât din domeniul culturii, al științei etc. Care credeți că este sarcina cea mai importantă care stă, în aceste condiții, în fața oamenilor de teatru?

— Cel mai important lucru care trebuie să ne ghideze la ora actuală este devotamentul nostru față de cultură. Atitudinea cea mai periculoasă care poate să existe este de a ne ascunde în spatele legilor. Nu vrem să se înțeleagă că pledez pentru nerespectarea lor, dar atunci cînd sint convinși că dorim binele și vrem să-l realizăm, înțeleg binele și după aceea văd dacă se încadrează în acte, norme, decizii, indicații telefonice, circulare și toate celelalte care totuși nu reușesc să sufocăm mișcarea noastră teatrală. Cel mai sigur lucru este că întotdeauna cînd un spectacol de-al meu era considerat ca un spectacol „cu probleme”, dialogul cel mai deschis, cel mai clar și cel mai precis l-am avut cu tovarășii cu munci superioare de partid.

— Concret, ne-ați putea face dovada acestor afirmații?

— La noi s-a desființat cenzura. Este un fapt istoric și pozitiv. Dar imediat a apărut un fel de cenzură de casă, artizanală, asemănătoare celor femei care fac gogoși acasă și le vînd în piață fără să aibă vreo aprobare. Uneori, cite un tovarăș, mai mult sau mai puțin pregătit pentru a discuta un spectacol, atunci cînd participă la o discuție, cu cit este mai mic în grad cu atât este mai virulent purtînd pe bieții lui umeri și pe Marx, și pe Engels, și pe Lenin, și pe mulți alții la un loc. Merită să vă povestesc o întâmplare petrecută cu cîțiva ani în urmă, care mie mi se pare definitivă pentru ceea ce lupt eu.

— Despre ce e vorba?

— Montasem Mășterul Manole de Lucian Blaga la Teatrul Giulești, spectacol distinct cu nenumărate premii și cronici deosebite de elogioase în turneele făcute. La premieră, un important factor de răspundere care se ocupa pe atunci de cultură mă întreabă dacă nu cred că sînt prea multe luminări aduse în final. Nu era deloc o problemă mistică. Tovarășul a fost foarte mulțumit de explicația pe care i-am dat-o și s-a îndreptat spre ieșire, dar întrebarea care mi fusese pusă de dînsul a fost auzită de un alt factor de răspundere, cu o funcție mai mică. Acesta mi-a spus grăbit, în timp ce-și îmbrăca paltonul: „De mine scoți jumătate din luminări”. Am încercat să explic, dar deja cobora scările. În clipa aceea a trecut pe lângă mine directorul general al teatrelor de pe atunci care mi-a spus puțin su-

părat: „Vor rămîne maximum 2-3 luminări”. Iar activistul care răspundea de cultura la municipiu s-a întors din ușă și mi-a spus: „Sper că ți-e foarte clar că de mine nu mai există nici o luminare!”

— Ce ați făcut dumneavoastră ca regizor în fața acestor indicații în lanț?

— Am fugit după primul tovarăș și i-am spus „Ce trebuie să fac? Mi se cere să scot toate luminările”. Și-atunci dînsul s-a întors către cei de față și le-a spus clar și răspicat „Măi fraților, eu l-am înțeles pe Cernescu dacă nu sînt prea multe luminări și-am fost mulțumit de răspunsul lui. Nu m-am gîndit nici o clipă să-i cer să scoată ceva. Vedeti-vă de treabă și lăsați băiatul în pace”. Ce-am vrut să explic cu această poveste adevărată? Că indicațiile superioare de partid sînt cîteodată, dintr-o greșită înțelegere, abuziv interpretate.

— În fața teatrului contemporan stau multe lucruri care sînt rezolvate marea problemă a rentabilității, a calității. Ca regizor, cum rezolvați aceste cerințe majore?

— Nu se cere ca 70% din repertoriul nostru să conțină piese românești. Excelentă idee. Dar ce ne facem atunci cînd nu le avem? Mi se pare admirabilă fraza lui Dinu Sărașu dintr-un interviu de la televiziune, în care spune „vreau să las în urma mea piese românești de valoare și nu procente”. În întreaga țară se pune acum problema economiilor, nu numai la noi, ci în întreaga lume. Fiecare om de teatru trebuie să fie conștient că este necesar să fim mult mai atenți, mai gospodari, mai economici, dar a cere unui teatru să facă 700-800, se propune chiar și cifra de 1000 de spectacole pe an pentru a putea supraviețui unor sarcini bugetare distribuite arbitrar, mi se pare periculos, pentru că în caz că s-ar putea realiza acest imposibil, aceasta s-ar face în dauna calității artistice, a valorii, a creațiilor importante care trebuie să fie specificul artei noastre socialiste. Ca să-l citez pe Adrian Păunescu: „Arta este impozitul condiției umane”.

— Atașamentul față de cultura țării, ca om de cultură, ți-l poți dovedi și luptîndu-te pentru o idee. Pentru ce idee se luptă regizorul Dinu Cernescu?

— Eu sînt și mă doresc un regizor profund implicat în viața contemporanilor mei. Încerc întotdeauna să spun lucrurile importante ale momentului social-politic pe care-l trăim. Să am curaj, să nu mă tem. Ca să fiu sincer, nu reușesc întotdeauna, dar condiția umană, raportul dintre individ și societate, dintre individ și reprezentanții puterii au fost și vor fi în continuare crezul meu artistic. Un spectacol trebuie să tulbure pe spectator. Un spectacol de la care spectatorul pleacă tot așa cum a venit, fără nici o încălcare a morală este un spectacol inutil. Cred că spectacolele mele n-au fost inutile.

— Dacă muncești bine, și te angajezi total în fața echipei cu care lucrezi, acest fapt se reflectă în succesul teatrului respectiv. Considerați colectivul Teatrului Giulești, unde sînteți regizor principal, într-un asemenea spațiu moral favorabil afirmării lui?

— Da. Cred că Teatrul Giulești se găsește într-un moment foarte bun. Este un moment în care se împlinește acest deziderat al spiritului de echipă în care repertoriul nostru, în care figurează foarte multe piese românești de actualitate, este un repertoriu puternic, axat pe problematica actuală, abordînd-o curajos, fiind, așa cum spune Shakespeare, un martor al vremilor ce le trăim.

— Cum poate rezolva un regizor problemele de economie ce se află în atenția întregii lumi? Cum își aduce el contribuția?

— În condițiile financiare care ne sînt cerute nouă astăzi, spectacolele memorabile ca Moartea lui Danton, Furtuna, Mășterul Manole, Maestrul și Margareta, Hamlet, O scrisoare pierdută și altele ar fi imposibil de produs astăzi. Deci, iată cum niște economii sau sacrificii economice greșit înțelese, ca să le spunem lucrurilor pe nume, care nu țin seama de un anumit ritm, pot duce la un lucru care este cel mai grav pentru mine, ca regizor de teatru — la degradarea artei teatrale socialiste românești.

— Vorbiți-mi puțin de condiția actorului.

— Condiția actorului este specială. Nu există actor care să nu vrea să joace roluri cit mai mari, cit mai multe și cit mai grele. Actorii vor să moară pe scenă, de aceea pensionarea prematură a unora nu este întotdeauna un câștig pentru teatru. De cele mai multe ori este o pierdere. Repet, sînt contra risipei, sînt pentru o inteligentă gospodărie a unui teatru, dar ceea ce fac rău sînt întotdeauna excesele. De pildă, în vechia lege a pensilor actorii erau asimilați categoriei de muncitori de categoria a II-a. Nu trebuie uitat că un actor stă 10 și de multe ori 18 ore în picioare, în lumina proiectoarelor, ca și un oțelar de pildă. După noua lege a pensilor actorii sînt asimilați cu funcționarii. Personal cred că este o gravă eroare care se cere remediată.

— Aminteați de pensionarea marilor actori, eveniment care intervine la vîrstă cînd aceștia își pot dovedi mai mult experiența de scenă, pot crea roluri complexe. Utlarea acestor vedete ale scenei românești, care atrag spectatorii, care ajută la înălțarea calității unui spectacol, nu este o pierdere pentru un colectiv de teatru?

— Teatrul fără vedete nu există, nu poate exista. Vedete în sensul pozitiv al cuvîntului, acei actori care polarizează în jurul lor nu numai aprecierile publicului, ci mă refer la acei actori care aduc cu ei o lume, o personalitate creatoare.

S-a creat ideea falsă că originea se poate sui pe scenă și poate fi actor. Este o gravă eroare. Actorul este o ființă unică pe care trebuie s-o înconjurăm cu multă dragoste și atenție. Festivalul „Cîntarea României” este o idee extraordinară, dar acest festival continuu al muncii și artei, deși deschis tuturor, nu exclude ideea de ierarhie, de cernere a valorilor.

CORNELIA BARBU ■

Nietzsche sau semnul securii duble

Inițial am vrut să-mi spun părerea despre unele afirmații din articolele Luciei Dumitrescu-Codreanu despre „Cazul Nietzsche”, publicate în numerele 8, 9 și 10 a.c. ale revistei „Flacăra”. Ulterior, am renunțat datorită unor nedumeriri:

1. Menționînd apariția în românește, în 1980, a versurilor lui Nietzsche, autoarea declară că volumul a fost „inteligent prefațat” de Marian Popa. Or, prefața respectivă combate chiar modul de înțelegere (și de deformare) a semnificației operei lui Nietzsche practicat acum de Lucia Dumitrescu-Codreanu, ceea ce m-a aruncat în cea mai adîncă perplexitate. Nu mai știu ce să cred. „Inteligent” înseamnă „pro” sau „contra”?

2. Nu-mi dau seama cum s-ar pu-

tea răspunde ideii că ateismul „ucigașului lui Dumnezeu” este în realitate un puci.

3. Vreau să cred că autoarea știe, totuși, ca toată lumea, cit de circumspecți trebuie să fim cînd e vorba de păreriile autorilor despre propriile lor opere, inclusiv atunci cînd se de-zic de ele. Și că, prin urmare, nu se poate spulbera cu un bobîrnac o operă cum e „Năsterea tragediei” numai pentru că, ulterior, autorul ei s-a îndoit de ea. Altfel, ar trebui să luăm în serios ceea ce ni se povestește, de pildă, în legătură cu faptul că Vergiliu a vrut la un moment dat să arunce în foc manuscrisul „Eneidei” sau că Gogol a regretat „rătăcirea” de a fi scris „Suflete moarte”.

Textul de mai jos nu este, așadar, un răspuns. El reprezintă o opinie ca oricare alta, dincolo de circumstanțe și pasiuni de moment.

bibliotecă, ci și în cimitire. Nu-mi place să văd ideile în boxă, dar, cum zicea Camus, nu pot exista călăi privilegiați. Dacă o idee a ucis, ea trebuie să răspundă pentru crimele săvîșite. Și, bineînțeles, n-am putea trece cu vederea nici participările fără voie. În măsura în care o filosofie trebuie judecată și pentru consecințele ei, nu numai pentru intențiile ei, ea trebuie judecată și pentru ceea ce a greșit explicit și pentru ambiguitățile care au îngăduit să fie utilizată ca să facă victime.

Cu aceasta cred că am spus ce trebuia să spun pentru a fi bine înțeles. Principala vină, după părerea mea, a viziunii lui Nietzsche este că ea seamănă cu securea dublă din labirint. Adică are două tăisuri. Cu unul poate ucide. Cu altul poate vindeca. A vedea numai unul din aceste tăisuri înseamnă un abuz. A le ignora pe amîndouă ar fi o eroare. Dar orice ambiguitate este vinovată pentru ea însăși. Nu e și pentru ceea ce au căutat alții în ea.

Nu-mi propun aici o analiză a gîndirii lui Nietzsche. Vreau numai să observ că

ea are o surprinzătoare asemănare cu labirintul. Rătăcind prin ea, unii au ajuns la Minotaur. Alții la fața radioasă a Ariadnei. Și la fel ca în labirint, unde același drum duce spre moarte și spre dragoste, totul pare posibil aici și totul este dublu, fascinant și înfricoșător în același timp, ca într-un joc de oglinzi derutant și iremediabil. Înseamnă oare că nu e cu puțință, într-un asemenea labirint, alt adevăr decît cel pe care-l caută fiecare? Ba da, așa spune. Cu condiția să-i reproșăm lui Nietzsche labirintul, nu și ceea ce au făcut alții din el. Întrucît filosofia acestui mare solitar nu e inocentă în sensul în care labirintul nu e inocent. „Nimic prea mult”, au scris grecii pe templul lui Apollo. „Nimic prea puțin” ar fi putut răspunde cel care-l invocă în schimb pe Dionysos. Numai că „nimic prea puțin” are două tăisuri. Puternic? A fi puternic împotriva altuia nu e totuna cu a fi puternic împotriva ta. După cum, în mina lui Nero, focul a însemnat altceva decît pentru cel care, în mijlocul zăpezilor, se luptă să nu înghețe. Orgoliul? Aroganța celui puternic față de cel slab nu e totuna cu orgoliul celui care, singur în fața tăinei noastre, își exaltă țărîna, înțelegînd că împotriva abisului nu se poate ridica un om smerit. După cum una este umilința obedientului și alta este umilința de a te simți vulnerabil, cînd ai nevoie să găsești chiar în această vulnerabilitate țărîna de a te ridica deasupra ei. Căci nu există nici dreptul de a strivi, nici datoria de a te lăsa strivit; nici dreptul de a fi stăpîn, nici datoria de a fi sclav. În ce mă privește, sînt de părerea celor care spun că omul lui Nietzsche, devenit supraom și propria sa divinitate „nu și exercită superioritatea asupra altor oameni”; și numai trădarea acestei idei, împingerea la paroxism a părții ei de umbră, a făcut ca o crimă eroică, așa cum e uciderea lui Dumnezeu, să fie folosită pentru uciderea oamenilor. A daug la asta ceea ce am spus de-acum: vina visului ceos al acestui solitar e că, fiind ca o secure dublă, lasă pe cel care învîrte această secure să decidă dacă va ucide cu ea sau va vindeca; dacă va întoarce tăisul securii spre cer sau spre pămînt, spre Dumnezeu sau spre oameni.

Îi putem reproșa, prin urmare, lui Nietzsche că n-a înțeles, poate, gloria unui om vulnerabil, uitînd că și în slăbiciune există uneori măreție și, uitînd, mai ales, că forța, orgoliul, pot fi puse nu numai în slujba înfruntării cerului, ci și a înjo-

sirii umane. Dar tocmai pentru a găsi un fir al Ariadnei în acest labirint, pentru a sublinia că echivocul labirintului nu poate fi un temel al domniei Minotaurului, e necesar, cred, să ne amintim în aceeași clipă că filosoful a făcut elogiul forței întrucît visa un om care, să nu se teamă într-o lume în care Dumnezeu a murit; și a făcut elogiul orgoliului visînd o umanitate curajoasă care să nu se prosternă în fața destinului ca o sclavă. Numai prin mistificarea acestor idei, întreprinsă de cei care au profitat de ambiguitatea securii duble, s-a putut ajunge ca supraomul să devină un anti-om. Pentru că Nietzsche însuși s-ar fi cutremurat de oroare asistînd la delirul celui care se considera încarnarea supraomului nietzschean. Și nu e un secret pentru nimeni că Nietzsche a urît închinarea prusacă. Se știe, un bisturiu, nu numai o secure dublă, încapînd pe mina unui nebulon poate deveni arma unui ucigaș. De aceea mi se pare obligatoriu să distingem între „ocazie” și „cauză”. Pădurile pot fi „ocazia” de a se face bite, nu „cauza” lor. Și nu cred că, atunci cînd au fost disprețuiți, poezii au fost disprețuite din cauza lui Platon care vroia să-l izgonească din cetatea sa ideală sau că același Platon e de vină pentru tiraniile care l-au succedat.

Pe scurt, problema pe care mi-o pun e următoarea. Este oare nevoie pentru a urî șirma ghimpată să aruncăm în ea și „Năsterea tragediei” sau să-i suspectăm pe cei atrași de dansul lui Dionysos? Cui ar folosi combaterea apologiei prin anatomă? Culturii în nici un caz. N-am risca astfel ca balanța să nu-și găsească niciodată echilibrul corect? Sfîșind o mască, lipită între timp de obraz, n-ar fi normal să sfîșiem carnea celui obraz făcînd din chiar această jupuire o mască.

A folosi anatema, în locul cîntarului, e un obicei cel puțin anacronic. Iar rolul culturii nu e să aleagă între ritualul unui templu și dezolarea unei leprozerii. Între leprozerie și templu, ea are nevoie să-și așeze cîntarul, refuzînd prejudecata că orice orgoliu e suspect și că orice vulnerabilitate trebuie să se resemneze. Pe un asemenea cîntar, de pildă, „Năsterea tragediei” mi se pare, cu limitele ei, una dintre operele esențiale ale culturii și nu vîd de ce am amesteca apolinicul și dionisiacul în lucruri care n-au legătură cu cultura, ci cu patologia.

OCTAVIAN PALER ■

Iubirea de frumos

Jurnal

Andrei Pleșu scrie, cu mina lui, la Galeria Simeza, un comentariu apărut ca prefață la o expoziție colectivă de pictori și sculptori, nouă la număr, dintre cei mai buni din țară avem astăzi. Neputând să mă opresc asupra fiecăruia în parte, voi spune, totuși, câteva cuvinte, plecând de la comentariul lui Andrei Pleșu, scris cu înțelepciunea și simplitatea omului fa-

millar în ale adevărului și frumuseții. În care gândul central pare a fi cel al recunoașterii unui alt mod de a se simți artiștii solidarilor decât pe grupuri și afinități ce ar implica exclusivismul, anume cel legat de respectarea personalității lucrătoare în duhul și măsura ei. Sint pictori și sculptori care nu sînt neapărat prieteni unii cu alții. Horea Bernea spunea că pe unii din colegii săi cu care expune, abia de i-a văzut de câteva ori întâmplător.

Cam cum era solidaritatea breslașilor medievali care-și împlinesc lucrarea în tăcere, dacă nu în total anonimă, care preferă să vorbească în locul lor lucrul bine făcut, opera desăvîrșită. În aceste două săli se poate rămîne îndelung ca în fața celor de durată: sint lucrări aici

atînse de suflul transfigurator al evlaviei cu adevărat creatoare. Andrei Pleșu, a cărui carte asupra artei, apărută de curînd, de-o deplină maturitate, adevărate și în acest text virtuțile spiritului generos în care personalitatea își poate scindea dăruirea nestîngherită de orgoliul nefecund la orice intensitate s-ar dezvălui.

Sint în această expoziție semne suficiente în jurul cărora ar putea fi cu timpul noi expoziții personale cu fiecare dintre cei nouă. Notez în încheiere un gând din jurnalul pictorului Mihai Horea legat de această expoziție: „oala culcată sub stele face mai multă lină decît oala de sub un acoperiș”.

IOAN ALEXANDRU ■

Un om în vîrstă de 86 de ani ne scrie

O FRUMOASĂ AMINTIRE

Era în toamna anului 1914.

Intr-o seară, după ce noi elevii liceului din Bitolia am terminat cu meditațiile, am ieșit, ca de obicei, în curtea liceului să ne plimbăm, discutînd diverse chestiuni mai ales cele școlare. Pe poarta liceului intră poetul Constantin Belimace.

Un grup de elevi, printre care era și subsemnatul, nu-l lăsam să treacă, îl înconjurăm și începem să cîntăm *Părinteasca Dimindare*. Deodată se strînge o mulțime de elevi, peste o sută și cercul s-a lărgit. Poetul fără nici un fir de păr în cap, numai câteva suvițe la ceafă, cu mustațile mari și stufoase, albe ca zăpada, stătea neclintit în mijlocul cercului și pe obrazul lui curgeau lacrimi care le ștergea

cu batista. După ce am terminat cîntecul, el ne-a spus următoarele:

— „Vă mulțumesc din inimă, dragilor mei și vă doresc spor la învățătură și să nu uitați limba noastră strămoșească!”.

Cuvintele lui au fost subliniate cu un ropot de aplauze și cu: Mulți ani trăiască! Mulți ani trăiască!

I-am făcut loc și s-a strecurat printre noi și s-a dus la datorie, la cantină să facă necesarul de alimente, el fiind îndependentul liceului. A fost o manifestare spontană, de o înălțare sufletească impresionantă pentru toți cei care au luat parte.

Iată că au trecut 67 de ani de atunci și cu drag îmi amintesc de această manifestare făcută de elevii liceului poetului Constantin Belimace. El s-a născut în 1844 și a decedat în 1934 în vîrstă de

90 de ani. Nu a avut copii. A înfiat un nepot TASCU, mort între anii 1920—1921 și o nepoată Florica ANGHELA, căsătorită NEGREA, care locuiește la Cluj-Napoca, str. Koch nr. 3 și care păstrează în manuscris toate poeziile poetului. El este înmormîntat în cimitirul orașului Bitolia.

Turistii români-macedoneni nu pleacă din Bitolia fără să nu depună o floare pe mormîntul lui și pe acel al lui APOSTOL MARGARIT, doi frunziși de seamă ai poporului român-macedonean.

Publicarea în revista *Flacăra* Nr. 1340 din 12 februarie 1981 a imnului *Părinteasca Dimindare*, este un omagiu și o pioasă amintire adusă regretatului poet Constantin Belimace, care este părintele sufletesc al românilor macedoneni.

București februarie 1981

Theodor Bileca
fost elev al liceului din Bitolia

Monotip

Dacă ar fi să caracterizăm lunarul craiovean *Ramuri* (seria soresciană) o primă trasătură am găsi-o în nota supunerii la obiect, nedivagantă, a comentariilor fenomenului literar și — în genere — cultural actual sau din trecut. În sensul acesta facem câteva mențiuni din sumarul ultimului număr (2) al *Ramurilor*. În *Imaginație și plutare*, Costin Tuchiță demonstrează că „în poezia lui Leonid Dimov, visul îmbracă o accepție specială captivă programului poetic personal și nu tipologiei literare”. Constantin Dumitrache, în *Teama și dorul nemuririi* face o succintă și sistematică incursiune în universul poeziei pillatiene. În *Starea de tensiune spirituală*, Romulus Diaconescu glosează calm și nu lipsit de înedit pe marginea publicisticii (desigur și teatrale) a lui I. L. Caragiale. („Uimitoare la Caragiale este puterea de a se desprinde fără ezitare cu conjuncturile obturante.”) „Punctînd efectiv elemente de durată, deci de existență multimilenară, Goga amintește condiția rapsodului obsedat în

primul rînd de cuvînt... Farmecul poeziei lui nu rezultă din pitorescul peisajului ci din lexicul său echilibrat și plin de vechi arome”, afirmă, printre altele, George Sorescu în *Goga, poetul*. Pertinente observațiile lui Marius Ghîță la *Opere* volumul 7 de Lucian Blaga, *Povestiri despre om — după o carte a lui Hegel* de Constantin Noica, *Existența romantică* de Edgar Papu. Mai semnează recenzii: Marin Bestelin, Mihai Dutescu, Dan-Ion Vlad. La rubrica *Semnalizări* în, ca să spunem așa, monologul său dialogat Șerban Cioculescu îl evocă pe doctorul *Marin Enăchescu*, ilustru „fiu de țărani din Șimnicul de Sus al-Doljului”. ● Și pentru că am poposit de astă dată la zingă publicația din Craiova, vom menționa că în numărul ei anterior (1) Radu Ionescu face cuvenitul gest, printr-o pregnantă evocare, de a ne aminti împlinirea a 10 ani de la stingerea luminatului cărturar: *Petru Comarnescu*, „a cărui incandescentă vitalitate îl făcea să comită ample incursiuni în atît de spinoasele domenii ale literaturii, filozofiei și sociologiei, muzicii și poeziei, artelor plastice sau ale dansului”.

TRAIAN STOICA ■

„Ce poate fi mai important pentru om decît omul însuși?”

(Urmare din pagina 19)

malizez cu nimic rolul imens și responsabilitatea ce revin școlii și profesorului de filosofie. Sint necesare cred, și pe această linie, numeroase și substanțiale îmbunătățiri. Pașii făcuți în direcția integrării învățămîntului cu cercetarea și practica socială sint încă abia la început.

— Si acum, o întrebare pentru Dumitru Ghișe, președintele Secției de filosofie a Academiei de Științe Sociale și Politice. Ați coordonat, împreună cu Nicolae Gogoneață, volumul al doilea din *Istoria filosofiei românești*. Pe cînd e prevăzută apariția celui de-al treilea volum?

— Volumul al III-lea se găsește într-un stadiu avansat de elaborare. Sperăm că în cursul acestui an să poată fi înaintat, spre tipar, Editurii Academiei. În mod normal, în anul viitor, cititorii vor putea avea pe masă atît volumul III cît și o nouă ediție, revăzută și adăugită, a volumului I.

— Ce se întreprinde pentru o valorificare cit mai bună a moștenirii filosofice românești, pentru reconsiderarea unor gînditori români?

— În primul rînd trebuie dus pînă la capăt *Tratatul de Istorie a filosofiei românești* care va cuprinde patru volume. Realizarea acestei lucrări sub auspiciile Academiei de Științe Sociale și Politice angrenează în activitatea de valorificare a gîndirii românești un număr foarte mare de cercetători și cadre didactice din toate centrele importante ale țării (București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara ș.a.). Însuși acest fapt face ca o bună parte a preocupărilor existente astăzi în domeniul cercetării noastre filosofice să se orienteze spre valorificarea în condiții tot mai bune a patrimoniului pe care-l am moștenit. Existînd o astfel de preocupare fundamentală, e firesc ca să așteptăm și alte inevitabile roade. Apariția, în afara *Tratatului*, a numeroase studii, monografii sau alte cărți. Vor

apărea și unele texte cvasiinedite pentru marea majoritate a cititorilor. Mă refer la o extrem de interesantă lucrare a lui Ionel Gherea (unul din fiii lui Dobrogeanu-Gherea) intitulată *Eul și lumea*, care va apărea în curînd, pentru prima oară în limba română, la Editura științifică și enciclopedică.

— Nu credeți că e cazul să avem un muzeu al filosofiei românești?

— Îmi puneti o întrebare la care sinteti sigură că nu pot da decît un răspuns afirmativ. Cum să nu cred că e cazul să avem un astfel de muzeu? Eu îl și am, sub forma unui muzeu imaginar, desigur. Fiind însă realist, trebuie să spun că, date fiind necesitățile și prioritățile noastre culturale actuale, nu vîd realizarea acestui muzeu într-o perspectivă imediată. Ar trebui făcut însă un început. Aș și face o propunere pe care o cred intru totul realizabilă. Există un bun și frumos Muzeu al literaturii române. Credeți că ar fi un sacrilegiu ca acest muzeu să devină un Muzeu al literelor și filosofiei românești?

— V-a pasionat problematica umanismului. Ultima dumneavoastră carte o atestă, și nu numai ea. Cum ați defini, ca filosof, umanismul?

— Nimic nu poate fi mai pasionant decît omul, această existență pe care cu toții avem impresia că o cunoaștem, dar în spatele căreia se ascunde, adeseori, o ființă enigmatică și necunoscută. N-ăs vrea să fiu înțeles greșit. Admir fără limite munca omenească, în orice domeniu s-ar desfășura ea. Știu că valoarea ei numai cu greu poate fi cuprinsă, indiferent de obiectul asupra căruia se îndreaptă. Dar se poate asemăna interesul pe care-l acord studierii structurii unei roci sau sistemului respirator la nu știu care peste sau batracian cu cel pe care îl acord cercetării omului, ființării sale? Nu e tulburător să te întreb: care este sensul vieții? Care este locul și rostul omului în univers? Dar locul și rolul lui în natură? În societate? Există cauze finale sau există numai cauze eficiente?

Ce sint trebuințele omenești? Care sint limitele cunoașterii umane? Ce este adevărul? Iată o mînușchi de probleme (cite n-ar putea fi înscrise însă) care îl privesc pe om. Poate fi ceva mai important decît încercarea de a răspunde la ele?

Un biolog care făcea și filosofie, Johannes von Uexküll, adept al vitalismului și apărător hotărît al autonomiei vieții, considera că fiecare organism este ca o monadă. El are un univers propriu pentru că are o experiență proprie. Universul unei muste — spune Uexküll — nu cuprinde decît „lucruri-pentru-muscă”; acela al unui arici de mare — „lucruri-pentru-ariciul de mare”. Nu discut acum cît adevăr și cît fals există în acest mod de a pune problema. Vreau însă să mă folosesc de limbajul sugestiv al biologiei amintit pentru a mă întreba și eu: dar universul unui om ce cuprinde? „Universul-pentru-om”.

Pentru mine încercarea de a pătrunde în acest univers reprezintă „aventura” spirituală cea mai pasionantă dintre toate aventurile posibile. Desigur, explicația aceasta, ca orice explicație sumară, poate să nu e în măsură să redea cu fidelitate conturul real și semnificațiile adînci ale problematicii umane. Spațiul nu-mi îngăduie să stăruiesc. Nici nu aș dori să insist intrucît, pe de altă parte, am senzația că forțez ușor deschise. În fond, ce poate fi mai important pentru om decît omul însuși? Aceasta și justifică, cred eu, necesitatea întemeierii unei antropologii filosofice materialist-dialectice și istorice. Din perspectiva acestei antropologii se poate contura mai exact tot ceea ce e omenește în „natură” ființei pe care o numim om și tot ceea ce e natural în om. Din aceeași perspectivă se poate defini și umanismul ca o concepție care ne înfățișează ceea ce este și ceea ce trebuie să fie omul, modalități teoretice și practice prin care, în condiții istorice, naturale și sociale, existența umană se împlinește conform cu cerințele unei ființări autentice.

Vorbiți și scrieți românește

AL., A. (după Pușcariu): În limba poporului din Muntenia și Transilvania cuvintele „acel” și „cel” sint astăzi înlocuite aproape cu desăvîrșire prin *ăl* (*hăl, ahăl, al*). Formele acestea, deși au pătruns în mare parte și în limba comună a păturii culte, au trecut totdeauna — mai ales cele aspirate — de vulgare și nu se găsesc decît în scrieri cu colorit dialectal, cu toate că ele au primit unele sensuri noi, care nu pot fi redade întotdeauna prin „acel” sau prin „cel”.

Folosit ca pronume: „Vai de *ăl* care iubește. Se plînge și *ăl* de are și *ăl* de n-are. *Ăl* de știe carte are patru ochi. Bate-l, Doamne și-l trănește *P-ăl* d-se-nsoară pentru zestre. *Toate alea* — tot ce trebuie. Pune toate *alea* la cale pentru drum. La noi se cumpără toate *alea* de la streini. *Cite alea toate* — tot ce nu trebuie. Ii toacă la ureche *cite alea toate*. *Altă alea* — nu ceea ce e vrednic de luare aminte sau ceea ce așteptam, nu ceea ce e normal, nu ceea ce e omenește; prin urmare corespunde, după împrejurări, noțiunilor „lepădătură, lucru de nimic, poezie, monstru, năbădăi, lucru neobișnuit”. Îl așvirlu drept în mare, ca pe *altă alea*. Era trențeros și slab și pipernicit, de credeai că e *altă alea*, nu ființă de om. Apucată ca de *alte alea*, fără să deschiză gura, o rupse la picior. Fugea de dînsul, ca de *altă alea*. Se minună ca de *altă alea*, cînd văzu... *Culcă-te pe urechea alea!* — poți să aștepți mult și bine.

O particularitate a limbii române — continuă Pușcariu — de care e păcat că nu se face mai mult uz în limba literară, e următoarea: cînd, bunăoară, la o casă sint mai multe porți și mi-e indiferent care se va deschide, voi zice: *Deschide-mi o poartă!* Cînd vreau însă să mi se deschidă una anumită, va trebui s-o arăt (printr-un gest sau prin pronumele care-i corespunde): *Deschide-mi poarta aceea*. Cînd la casă e numai o singură poartă, cînd nu mai incipe indoiala deci, la care poartă mă gîndesc, ajunge să spun: *Deschide-mi poarta*. În limba română se poate întrebuința însă și în cazul din urmă pronumele demonstrativ: *Deschide-mi, soră, a poartă!* Prin acest abuz în întrebuințarea pronumelui demonstrativ mă pot dispensa de o propoziție întreagă explicativă, căci a = „aceea despre care tu știi bine că e încluiată, pe cînd eu nu mai pot de nerăbdare să mi-o deschii”. În funcțiunea aceasta *ăl* poartă accentul frazei. Sensul lui variază. Mai adeseori se exprimă un sentiment de admirație: „Unde mi se repezără, neiculene, *ăi* arapi, ca niste lei-paralei...”. Alteleori *ăi* = me: „Foicică trei bujori, *Ăzi* e cerul plin de nori...”. Ai tovarăși nu mai vin. Să bem să ne veselim. La nimic să nu gîndim”. Sau exprimă lipsa de considerație: Stăpînește-te la gură! sau ironia: Aduceți un pahar de băutură. Să ne udam a gură. Descori *ăi* = „renumit, cine știe ce”: Că doar nu ești *ăi* voinic, Ci. bade, ești de nimic. Nitel var stîns, nitel nisip cernut, nu e a treabă. *Ăi* = „cel pe care îl cunoașteți cu toții și de aceea nu-l mai numesc”, folosit pentru a evita numele propriu al unor boli cumulate: a boală, a nevoie pentru epilepsie, a bubă — cancer. Un *ăla* — un om de nimica. La Caragiale: Un *ăla*... un prăpădit de am ploaia. Sau cu sensul de „cunoscut tuturor”: vorba *ăluia* = proverb, zicătoare.

Ca articol folosit: Ale trei fete coseau de nouă ani. Domnul *ăl* bun și mare vede numai cu ochiul lui. Bărbat are bun peste măsură, ca pînea a albă. Așa cum mă vezi pe mine, nici la degetul *ăl* mic nu te pun pe tine. În casă seada numai o babă cu fata ei ha frumoasă. Cînd veni drăcoaca a bătrînă, îndată pricepu. Se făcuse fata ca zîna a mai frumoasă s-a mai fără cusur. *Ăl* mai rău = zmeu.

Substantivează adjective: A trimis doamna de sus la a de jos să-l dea cusută fără-mpunsătură (ghicitoare = „scrisoare”). Nici *ăl* de sus nu intră în placul tutulora. *Ăl* sătul gîndește că nu mai flămînzește (proverbe). Căci de, ori ce s-ar zice, fiu îi era și *ăl* mic. Noi juri cu *ăi* bătrînii ieșirăm la cîmpul mare. *Ale sfînte* sau *ale frumoase* = lelele.

Cele de mai sus sint scrise de S. Pușcariu în 1913, cînd face, cu regret, și observația că acest articol încă nu a pătruns în limba literară. După șapte decenii situația nu este alta și acest articol (pronume), care răzbate pînă la noi prin cîteva milenii, e mai departe folosit numai în limba vorbită, populară, și continuă să fie ignorat de scriitori. Cum mulți dintre cei ce au scris în românește, îndeosebi ziaristi, știau mai bine francezește, nu e de mirare să afli în limba literară asemenea omisiuni. Nu-i singura. Rar folosit, numai pentru a da „colorit dialectal”, acest cuvînt, precum s-a văzut, exprimă și nuanța de sens imposibil de prins altmînteri, prin alte cuvinte. Păgubim deci limba română astfel de un instrument subtil și original. Să mai observăm că prin acest element sistemul articolului românesc capătă o coerență și mai mare.

Din fericire limba vorbită păstrează încă bine acest cuvînt și cu siguranță i se va face loc în limba scrisă, mai întîi ca element de limbă vorbită, capabil să coloreze stilistic un text. Dar să ne atragă luarea aminte mai ales întrebuințarea sa cu valori pentru a căror exprimare nu avem alte mijloace.

ION COJA ■

constelația lirei

ALEXANDRU BRAD

Recviem pentru bunii mei

E în Ardeal un sat cu pruni bătrini
În care-s treji ai mei, ca o pădure
Rărită an de an, în legea ei
De apriga, nemernica secure,

La el mă-ntorc pe cit imi stă-n putere
Cu-aceeași caldă, sfântă bucurie
Ca la un tărâm în care bate unda
De singe bătrînesc și apă vie,

De cum cobor în gară, dau să fug,
Mă arde nerăbdarea sub picioare
S-o string pe buna-n brațe și să plîng
Mormîntul mamei fără nici o floare,

Bunicului să-i spun ce-i nou în lume,
Că el se mulțumește cu puțin,
Și tatii să-i cîștose de pe răzoare
Să aibă pentru oi un braț de fin...

Urc dealul satului ca orișicare
Plecat de dimineață la servici,
Dar dau binețe-n stînga și în dreapta —
Și asta spune că vin rar pe-aici

Si-o țin așa, la deal, de parcă-n urmă
Tot mă mai strigă cineva-înapoi
Spre-orășul care-a zdruncinat în mine
Miresmele de fin și de trifoi...

Ajuns în poarta casei buimăcit,
Cuvintele n-au brațe-a ne cuprinde.
Și moșul scoate un rachiou bătrîn,
Și buna umple masa cu merinde ;

Fring piinea — nu-i acea pe care-o știu,
Deși era mai rară ca acuma,
Și nu-i nici albă, nici crescută nu-i
Cum o creștea cuptorul ars de muma...

— Noi, dragul nostru, facem ce putem
Pe-aici, pe lingă casă, ca bătrînii.
Noroc cu voi, că după cei de-aici
Ne-ar da ca mine să ne mince ciinii .

După cum știți (nu-ți spun o veste nouă)
Sînt rosturile tot mai rele-n sat,
Că am ajuns ca-n treburile brazdei
Să fie rară mina de bărbat,

Că sînt vreo cițiva, cam puțini la număr,
Care, se zice, ne conduc pe toți —

Aceștia, să ne fie cu iertare,
Ne bagă mina-n straiță, parcă-s hoți,

Eu știu că nu e codru fără vreascuri
Și nici popor fără tîlharii lui.
Pe-ai noștri pare că-i ațîță dracu
Să fure, parcă-i satul nimănu,

Citesc și eu gazetele pe care
Le scrieți voi, acolo-n București,
Și-mi crește inima de bucurie
De-atîtea fapte bune, de povești,

Și știu că-s drepte rosturile țării,
Că-n fruntea ei avem un om de soi
Tot din țărani născuți, e-așa-s țărani,
Au lemnul sănătos, pentru altoi,

Dar iar mă-ntorc și zic, ca biet bătrîn,
Dacă-i dreptatea pusă la mijloc
De ce la noi în sat mai sînt boierii
Care trăiesc după-un străin soroc ?

De ce anapoda se dă pămîntul
Pe braț de muncă, tînăr sau bătrîn ?
Unii cîștose pe deal, alții pe luncă,
Unii adună spinii și alții fin.

Hotarul nostru-i ca bătut de ghiță
Aproape an de an, parcă-l blestem.
Se ară cu tractoarele, pe fugă,
Mai rău de cum aram cu plug de lemn,

Se seamănă și cînd nu-i vremea bună
De parcă-am vrea să ne scăpăm de griu,
Și din combine, dacă nu bag seamă,
La recoltat eurg boabe-n urmă riu...

Noi i-am ales s-o țină-n rosturi bune
Și rînduială caut-o, că nu-i !
În grajduri vitele ne mor de foame
Și brigadierul e plecat haihui,

Pe la grădină sîntem noi, bătrînii,
Că tot avem mijlocu-necovoit.
Dar las-o-așa, că prea ți-am spus atîtea,
De parcă numai rele-ar fi în sat.

Tu pune-le de-o parte și nu spune,
Gîndește-le, e-așa-i cîștit, și vezi
De-i buruiănă-n vii și-n griu tăciune
Și-omizi de foc în vechile livezi,

Și-apucă-te de el cu binisoru,
Întreabă-i dac-au scos rădăcinoase.
Dacă mai au la sfeclă, dacă ară —
Să vezi cum le mai intră iarna-n oase...

Și cite n-a mai spus bunicul moș
Muindu-și vorbele-n înțelepciune.
S-au dus, și el și buna, ca un vis
Ce-n ochii mei tot mai adînc apune,

Și dincoace, pe lume, pe pămînt
Durerea lor încă mă ține treaz !
Îi spun și tatii că-i străină mina,
Că pină și pe mine mi-e necaz !

Si casa noastră veșnică-i acolo,
(Pănade are un destin curat)
Mai taie moartea prin livezi de pruni
Și ne vom duce-necet, cum ne-a fost dat,

Din buni și răi ce-am fost de pină-acum
(Ardealul are un destin cu țara)
În satul meu cu oamenii bătrîni
Va izbucni în toate primăvara !

Mă-ncred în anotimpul bun, în care
Pămîntul amiroase-a sărbătoare !

Pănade, 1967—1980

NIKOLAUS BERWANGER

Putem...

apăsînd pe buton
putem rade fără întregi
de pe harta lumii
putem monta
parbrize invulnerabile
la gloanțe
și deschide sau închide
orice ușă cu cifru secret
putem întinde peste tot
cele mai rafinate momeli
și cele mai sigure botnițe
putem crea la orice oră
prin superinstalații
clima dorită în dormitor
putem distruge chimic
orice gînganie
și dacă-i ordin
fiecare vietate
putem face omul
docil și servil
arătîndu-i zilnic
o turmă de cobafuri negri

sîntem oare mai fericiți
decît simplii locuitori
ai lacustrelor
și colibelor din junglă
care cu uși deschise
adorm fără coșmaruri
în zumzetul gîngănilor

Amestecăm

amestecăm licori
tari seci și dulci
și ne delectăm cu plăceri exotice
amestecăm gînduri
conformiste și eretice
și ținem predici
cu limbă de șarpe
amestecăm lumini și umbre
și yisăm

noi surse de energie
amestecăm trecutul mohorit
cu prezentul agitat
și așteptăm nașterea
unor zori necunoscuți
amestecăm cunoștințe amețitoare
și contradicții periculoase
și credem în redescoperirea americii
amestecăm politica cu morala
și sîntem complet surprinși
că ipocrizia ne alungă
pe tărîmul iluziilor pierdute
amestecăm vina cu nevinovăția
și trimbîțăm
că sîntem
vinovați fără vină

Nepoților mei nenăscuți

Pentru Karin

vă vorbesc numai vouă
cu glas șoptit și timid
mi-e teamă ca nu cumva
să trezesc minia voastră
vreau să vă ocrotesc
de zgomotul obtuz
al evului meu modern
nu știu dacă voi reuși
prea multe veți suferi
pentru că noi am păcătuit

nu mă priviți cu indiferență
și nu-mi purtați cruzime în judecată
de multe ori inima mea
a fost înlănuțită în zale de oțel
buzele mele au tremurat
iar degetele în ezitare au incremenit
cînd eram atît de aproape
să-mi smulg sufletul din piept
ca să-l conserv
drept cea mai grăitoare mărturie
pentru o anumită epocă istorică

nu vreau să mă spăl pe miini
nici să vă fiu neapărat pe plac
să vă prostesc
cu meșteșugite cuvinte
vreau să nu fiți legănați
de atîtea vise deșarte

înainte de a vă naște
vreau să rup vîlul întunecat
din fața ochilor voștri
înainte ca voi să-i deschideți
lăsați să vi se recomande
la orice oră din zi
ochelari roz-bombon
dar vă rog din suflet
să nu-i purtați

gîndiți-vă întotdeauna
că degetele oamenilor
sînt rareori minjite
de miere strînsă de albine
să aveți prejudecăți potrivite
în fiecare situație
și să nu iertați totul
la urma urmei vi se dăruiește
doar o singură viață
și nu mai multe

Copilărie

m-am jucat
în praful drumului
măcinat de copite și roți

am clădit
castele din aer
și am visat zine din povești
eram convins
că fiecare vrabie
va purta cîndva
sabie și coif

am plîns de fericire
rumegînd o coajă de piine albă
înmuiată în miere

nu am simțit
tălpile goale
cînd bruma s-a lăsat
peste cîmpia mea bănățeană

Seară pe cîmpie

o dulce boare de toamnă
îngîna la urechea mea

melodiile superbe
ale unei lumi nevătămate

dar sub incendiul amurgului
sînt sfîrșitec fără milă
de cîmîtire-beton dezolante
de frontoane-n surpare
de schimonoselile vechilor prieteni
ca ultima furnică bănățeană

Mica mea fericire

s-a dezlănțuit
un uragan furibund
eu însă străbat
cîntînd în zori
valea bunei speranțe

talazuri enorme
mușcă din coasta
vieții mele
eu însă stau
fără frică pe punte
și aștept
răsăritul soarelui

desigur
voi sfîrși
ca un fantast
hiene hrăpărețe
de acuma
dau tircoale
drumului meu

nu mă doboară
nimeni și nimic
unul ca mine
trebuie să simtă
în ceafă
sabia lui damocles
rece ca gheața
numai așa găsește
mica mea fericire
descifrez poaze
jocul de-a-v-a-ți-ascunselea
al evului nostru modern

În românește de Anton Palfi

Curier literar

Din nou sîntem obligați să consumăm un spațiu tipografic destul de mare pentru a adresa un CATEGORIC NU următorilor : Vasile Neagu, Ruxandra Popescu, Safta D. Constantin, Viorel Rîzescu, Constantin Guram, Filofteia Berbecaru, Mihaela Ciucanu, Anemary Chrys, Mihai Duțu, Marius Ioanid, Nistor Ioanovici, Ion Radu Saslovia, Corina Cazacu, Tiye Maier, Ioan Pantea, Albert Gyoriș, Al. Dak, Emil Chirița, Ion Costache Dinică, Mircea Maria Constantinescu, Ioan Mogildea, Dumitru Alex. Buțoi, Elena Guțu, Crișan A. Avram, Radu Ianițescu, George Ioniță, Maria A. Mihăiță, George Istrățescu, Lilianna Bejan, Și lista încă ar mai putea continua, dar ne oprim deocamdată aici.

Altora, cum sînt Adriana C. Oltenița, Cristea Niculescu, Pavel Păduraru, Mara Badian, Ștefan Vasian, Vasile Constantin, Sorin Iovan, Ioan Pomparău, Geo Nechita, Stan Dorina și Dinu Alexandru, ale căror versuri fac pe alocuri dovada unui talent în devenire, le adresăm obișnuitul nostru indemn de a frecventa ședințele unor cenacluri literare.

În spațiul rămas la dispoziție vom continua cu cîteva modele negative și pozitive, drept pentru care iată ceea ce nu poate fi niciun poem : „Soarele îmi ciopîrșește ochii / mă bucur pentru el, / are ce să facă / nu se plictisește” (din poezia Irinei de Livius Cătană), sau acest dialog de modă mult prea veche dintre poet și un izvor : „Izvorule, tu, unde te duci / Unde se-ndreaptă undele lungi / Unde cădere acum zdrumicată / S-așterne adîncă, tăcută, visată / Și unde îți cresc lăceferi în floare ? / Acolo, departe, în mare...” (Dumitru D. Ibrim).

Iată și un fragment dintr-o poezie trimisă de Marius L.L. (un pseudonim) din care se vede limpede că autorul este familiarizat cu o scriitură modernă, capabilă să emoționeze și să surprindă ca imagine poetică : „Culoarea vîntului e roșie / a singelui e vîntul / a suspinului tăcerea... // Culoarea ta sînt eu / a iubirii ești tu / a soarelui umbra mea... // Culoarea luminii e cunoașterea”. Sau iată și două frumoase strofe din poezia Februarie de Stanislav Popescu : „februarie alb fular / la gîtul așteptărilor incremenite / în chiciura cîreșilor stelari // februarie crîncenă hermină / rozînd cu dinți de turturi / osul străzilor degerate”.

Manuscrisele nu se înapoiază.

V. N. ■

Un muzeu in labirint

Van Gogh sau revanșa prin artă (xv)

„In orice caz n-am făcut rău nimănui” (Van Gogh)

Ce este un artist damnat?

Există multe moduri de a nu înțelege un artist. Cel mai simplu e să-l declari „ciudat” sau „nebu”, adică altfel decât tine care ești un om normal și nu-ți duci degetele în flacăra deoarece știi că flacăra arde. Pentru cazurile mai grave, există nimbul sumbru de „artist damnat”. Formula sună ca un avertisment. „Atenție, puneți-vă măști de tifon. Pericol. Și nu vă apropiați prea mult. Există nefericiri care emit radiații mortale. Un „blestemat” trebuie, desigur, compătimit, dar alt. Prea mult înțelegere e contrară igienei. E, poate, crud cordonul sanitar care trebuie să ne despartă de acest nefericit, dar nu există altă soluție”. Poate că așa au gândit și locuitorii din Arles când au semnat petiția prin care primarul orașului era rugat să nu pună în pericol liniștea și securitatea concetățenilor săi lăsându-l în libertate pe olandezul nebu care-și tăia urechea în fața oglinzii. Societatea, își vor fi zis ei, nu e de vină că soarta a fost potrivnică unor asemenea nefericiți. Ea are toată solicitudinea, dar ce altceva poate face pentru ei decât să le pună la dispoziție ospiciile și azilurile sale?

În fond, ce este un „artist damnat”? Și este oare Van Gogh un artist damnat așa cum ni se repetă mereu? S-ar părea că singurătatea e un semn obligatoriu pentru un asemenea tip de artist, și cum nimeni n-a fost mai singur decât Van Gogh între naștere și moarte, n-ar fi nici un obstacol să le dăm dreptate celor care-l socotesc pe olandez chiar artistul damnat prin excelență. Dar există cel puțin două motive care mă determină să ezit și, mai mult, să cred că există aici riscul unei indecențe.

Primul motiv privește singurătatea însăși. În Mexic, legende spun că arborele universului are două brațe, unul al dragostei, altul al durerii. Și poate că fiecare artist este în felul său un asemenea arbore. Căci el își obține tot mai în singurătate dreptul de a iubi, iar uneori se ratează nu pentru că n-a știut să fie solidar, ci pentru că n-a știut să fie singur. El nu s-a cufundat destul de adinc în adevărul singurătății lui pentru că mărturia pe care o oferă celorlalți să fie cit mai arzătoare. Pe scurt, problema principală care se pune din acest punct de vedere unui artist nu este, probabil, aceea de a se mintui de singurătate, ci de a ține o cumpănă dreaptă între singurătate și solidaritate. El are nevoie de amindouă împreună. Imediat aminte sfârșitul celei proze a lui Camus în care artistul Jonas moare lăsând un singur tablou, constând dintr-o pinză albă pe care a scris cu singele său un singur cuvânt, din care lipsește o literă însă, astfel că nimeni nu știe dacă a vrut să scrie „solitar” sau „solidar”. Într-un fel, aceasta e problema fiecăruia om. Dar ea se pune, poate, în mod diferit pentru artist. Și poate totmai de aceea lipsește o literă în cuvântul scris cu singele de Jonas, pentru că artistul trebuie să fie solitar și solidar în același timp. El trebuie să impace ceea ce e de neîmpăcat. Să trăiască la o răspintie, între „da” și „nu”, între „eu” și „noi”. Aici el e solitar în sensul că nu depinde de nimeni. Și e solidar în sensul că se simte îndatorat tuturor. Dacă ar lăsa să prevaleze singurătatea sa, ar renunța treptat să mai vorbească și ar sfârși prin a deveni mut. Dacă ar renunța la adevărurile sale cele mai intime și mai profunde, ar sfârși prin a repeta numai ceea ce aude la alții. În același timp singur și solidar, el trebuie să-și caute un loc cit mai adevărat la această răspintie, învățând să-și suporte singurătatea și totodată s-o limiteze. Când își face autoportretul, e întors spre partea lui de umbră. Când ridică privirea, arborele are din nou două brațe care în realitate sînt, ca în labirint, două sensuri ale aceluiași drum.

La un artist damnat această cumpănă e stricată. Echilibrul s-a surpat. Singurătatea a devenit un exil perpetuu, iar solidaritatea nu mai este cu putință. Un artist damnat locuiește oriunde în exil. De aceea el își asumă singurătatea ca pe un blestem, ca pe un păcat ce i-a fost impus. Lipsit de orice șansă de consolare, el nu mai găsește altă cale decât să-și strige blestemul, transformându-și singurătatea în invectivă la adresa lumii care l-a forțat să bea paharul pînă la fund. Disprețuit, el disprețuiește. Lovit, devine sarcastic. Azvirlit în infern, își face coroană din flăcări. Izolat în deșert, face din deșertul său un steag negru pe care-l flutură chiar dacă nu-l vede nimeni. Un asemenea artist este, ca Minotaurul, prizonierul blestemului său. Orice ar face, nu poate evada din exilul în care trăiește. Locuiește chiar în centrul labirintului și, tot ca Minotaurul, e victimă și monstru în același timp. Altfel spus, e profund echivoc. Temut și compătimit. Lumea nu-i acordă tandrețea pe care o rîvnește decât rupă ce îl răpune. E stigmatizat de un păcat pe care nu-l va expia niciodată. Și pentru că rănilor sale nu se cicatrizează, și le deschide mereu. Dacă nu-și poate ispăși vina, și-o strigă cu orgoliu și învinuiește întreaga lume. Rămăs fără prieteni, îi alungă și pe cei care îl mai caută. Persecutat de ideea că eșecul său este iremediabil, și-l alege ca țință. Și uneori, ca eșecul să fie total, se sinucide. Sau își oferă singur brațele pentru a fi crucificat. Căci de pe cruce va putea să conteste lumea care l-a răstignit, acuzînd-o de ipocrizie, de meschinărie și mediocritate. Disperat, el nu mai poate crede decât în disperarea sa. Căci contestația sa nu mai vrea să cruțe nimic. Damnatul caută apogeele durerii. Se rostogolește în abisul său. El strigă ca Nietzsche: „Slăvesc pe Domnul, c-a făcut cea mai stupidă lume”.

Ce e adevărat din toate acestea în cazul Van Gogh? Răspunsul mă duce la al doilea motiv pe care am vrut să-l invoc.

OCTAVIAN PALER

Simple note

C. STERE — omul din furtuni (III)

Ilustrez și afirmația pe care am făcut-o cu privire la relațiile mai de demult Iorga — Stere.

În timpul războaielor din 1907, Const. Stere fusese numit prefect al județului Iași — și a fost prefect mai puțin de o lună — reușind să potolească spiritele incendiate fără să facă o victimă. Trei oameni au fost atunci catalogați și atacați fără scrupule de cercurile reacționare ca sint autorii morali ai singeroaselor întimplări și instigatorii tărăniimii: Spiru Haret, Nicolae Iorga și C. Stere.

Într-o epistolă datată 20 martie 1907, pe care o găseam în *Amintiri de la „Viața Românească”* a lui M. Sevastos, ediția II-a din anul 1966, Nicolae Iorga îi scrie următoarele șiruri vibrante și cititorul va reține și oferta de tovarășie pe care i-o propune pentru viitoarea lupte și acțiuni politice: „Dragă domnule Stere, toată viața dumitale vei avea mulțumirea că ai scăpat viața multor oameni și că ai putut face puțină dreptate în această țară a celor mai mari nedreptăți. Dacă ar fi fost ca dumneata și mulți alți prefecți! Aici, în Muntenia, e grozav. Cea mai grozavă teroare militară se desfășoară cinic. În Adevărul un inginer de la Căile Ferate, întors de la înmormîntarea tatălui său împușcat, arată ce neomenii păgine s-au săvîrșit după războaie sau și fără războaie de reprezentanții în uniformă ai celei mai triste clase dominante. Sînt vremuri de cumpănită reacțiune. Și sîntem osîndiți a vedea cum linba ceasornicului politic bate între autoritarismul fariseic al lui Mitiță Sturdza și încăpățînatul reacționarism al lui P. P. Carp.

Nu cred să rămiu mult timp acolo unde te-ai dori cit mai îndelungat. N-ai grijă, vor veni în curînd Camerele intruabile și legi ideale... („Camerele intruabile” sînt o aluzie la prorogarea deschiderii Parlamentului ca și la vacanțele intertemporale luate în plină sesiune, care se practica de unele guverne, ca să evite stînjînitore dezbateri pentru ele, de la tribuna Adunării Deputaților. n. n.) E greu pînă începe urgia egoismului cinic de clasă. Atunci ce vei face? Vei răbda, vei tăcea? Nu cred, după inima ce-ți cunosc. Vei rupe cu partidul exploataților fără milă. Și vom putea face ceva, noi de noi, atunci cînd toți oamenii cu milă de popor și cu sete de dreptate, vom sta umăr la umăr. Să ajungem ziua aceea! Pînă atunci, îți mulțumesc pentru încrederea ce mi-ai arătat și te rog a crede că de azi înainte — de la ce se pe-

trece de azi înainte — nu putem fi decît frați de luptă, pentru binele adevăratului popor românesc. Prietenul dumitale, N. Iorga”.

E clar — nu-l așa? Și în clipa asta nu știu de ce se reimprospătează o formulare foarte frumoasă — poate și adevărată — pe care o rețin dintr-o discuție, vizitîndu-l odată la Bucov: „Trecutul se conservă de multe ori mai viu și mai întreg în memoria unor oameni, decît în arhive”.

Constantin Stere a venit pe lume la 14 noiembrie 1865, în satul Cerepău din județul Soroca; așa situează toată istoriografia noastră locul nașterii, dacă nu cumva, printr-o preluare necontrolată de la cercetător la cercetător, s-a menținut involuntar o eroare inițială sau dacă prin arondări administrative ori fuzionări și contopiri de unități sătești mai mici nu și-a schimbat denumirea. Fîldeică în celebrele lui cuvîntări prelujite de validarea alegerii de la Soroca, rostite în sedințele Camerei din 4, 5 și 9 martie 1921 — care vor rămîne, peste obiectul lor, o tulburătoare pagină de elocință parlamentară și un impresionant document autobiografic — tipărite în același an într-o broșură intitulată *Un caz de constituință*, și reproduce apoi în 1930 la anexele volumului *Partidul național-tărănesc și „cazul Stere”*, — el însuși spune limpede: „În satul meu natal Horodistea unde și acum la biserică se păstrează inscripția despre botezul meu”.

Lucrul desigur n-are prea mare însemnătate, e de verificat pe viitor iar aici n-am voit să semnalez decît contradicția dintre versiuni, una acreditată și alta emanînd chiar de la acela pus în cauză. Gel-beget român, pe amîndouă branșele, cu înrudiri numeroase dincolo și dincoace de Prut, cu părinți bogați care i-ar fi putut asigura o viață confortabilă de studii și de plăceri în Occident, el va opta pentru Liceul din Chișinău pe care îl va isprăvi la Odessa, unde se va înscrie la Facultatea de științe juridice. Si-a ales specialitatea căreia avea să i se dedice iar Parcele i-au trasat drumul pe care va umbla; și acolo zăruirele destinului vor fi a-runcate pentru toate zilele lui.

Nu știu cîte cursuri a audiat și dacă s-a prezentat sau nu la vreun examen. Probabil că nu. Și cu regularitate încerc o nevindecabilă părere de rău care mă tachinează, nu de acum, ci de pe cînd devenisem matur, că tînră fiind la 19, 20 și 22 de ani, posedat de frenezia magnificei noastre profesii și de voluptatea comentariului, mă lă-

sam sedus cu precădere de actual și de eveniment și n-am pus cuvenite întrebări trecutului — decît incidental — altor respectabile și excepționale personalități, hărăzite istoriei, cu care am venit în atingere, neabînuind că vreodată îmi vor ridica nedumeriri de detalii și necesități de precizări biografice. Cert este că la Odessa, cînd implinise sau nu încă 21 de ani, a fost atras de cercurile narodnice, poate în 1885 sau chiar în 1884, ca să-l îmbrace pe acest sorocit al răzvrătirilor și al nonconformismului în zălele revoluționarului pe care nu le va mai lăpăda pînă la incenșarea lui. Și în aceeași perioadă a Odesei va trebui așezată — mai plauzibil după 14 noiembrie 1886, cînd va fi major — căsătoria lui cea dintîi cu Maria Grosu; fructul copt al unei idile din adolescență, infiripată pe băncile școlii de la Chișinău — dacă nu alte legi din Imperiul țarist, pe care nu le cunoșc fixau altă limită — mai scăzută — majoratului, sau dacă nu cumva întemeierea căminului s-a efectuat cu dispensă de vîrstă, solicitată prin acordul părintesc. Sînt multe amănunte cu aparență secundară pe care aș fi vrut să le știu cu exactitate și spre regretul meu nu le știu, ca să pot înlătura freacății ipotezelor.

Fericea însă care i s-ar fi putut atribui, că și aceea a tuturor oame-nilor, nu ține la drumuri lungi. Și Stere, prins din ce în ce mai adinc în activitatea și acțiunile narodnicilor, este foarte curînd arestat, la cunoștință înțila oară cu regimul penitenciar în temnița de la Chișinău, și apoi transferat din închisoare în închisoare — și erau destule și a fost găzduit în cele mai multe dintre ele — ajunge în Siberia, condamnat la un exil care va dura șase ani.

L. KALUSTIAN

Tinerii trebuie să știe

Dictionar de lagăr

Schweigen

Strigătele și tipătele deznădăjduite ale celor ce așteptau în fața gropilor comușe să fie exterminați erau atît de puternice încît împușcările în ceață abia se mai auzau. Răcnetecele celor înghesuți în dubele crematoriilor ne blocau timp-panele. Încremeneam cînd lagărul era zguduit de urletele Häftling-ilor supuși vivisecțiilor.

Tipotele de spaimă, blestemele disperate, urletele de durere se învîlmăseau, mai ales noaptea, într-un vacarm coplesitor.

Și totuși, nu acest teribil vacarm era lucrul cel mai greu de suportat. Die Schweigen, tăcerile, durerea mai tare, erau mult mai cumplite.

Prima tăcere a fost scurtă, de cîteva secunde.

Sergentul major din jandarmăria horthystă Györfy, după ce ne adunase pe toți în aceeași încăp-ere, decretase:

— Din această clipă, în numele legii, vă declar pe toți arestați. Unul să nu îndrăznească să se îndepărteze un pas, că-l impușc imediat. Ca pe un cîine îl impușc. M-ați înțeles?

S-a lăsat ein Schweigen, o tăcere grea, de mormînt. Nici să respirăm nu îndrăzneam. Eram uluiți, șocați, paralizați. Tăcerea a durat doar cîteva secunde cîci sergentul major a continuat grăbit:

— Hai, mișcați-vă, n-avem timp de pierdut. Stringeți-vă catrafusele, că aici nu va mai întoarceți.

Năcut, atunci, în acele cîteva secunde de tăcere, n-am înțeles nimic, n-am simțit nimic. Ele, acele clipe de tăcere, m-au durut mult, mai tîrziu și tot mai profund. Căci de-a lungul calvarului pe care l-am străbătut, ori de cîte ori încercam

să rememorez ce s-a întimplat, să-mi explic cum a fost posibil în sufletul meu, se lăsa mereu și mereu aceeași tăcere de atunci.

Ulterior, durerea tăcerilor am simțit-o instantaneu. Cînd carele cu familiile arestate din Soimeni, Fodora și Vultureni s-au oprit în fața porții fabricii de cărămidă din Cluj, transformată ad-hoc în ghetou, am tresărit. Cu un scrisnet lugubru poarta s-a deschis. S-a lăsat din nou ein Schweigen, o tăcere grea, de mormînt. Era noapte. Cerul — negru ca smoala. Mă mir și acum că inima nu mi s-a oprit definitiv în acele clipe de tăcere de după scrisnetul porții și pînă cînd, lovit de patul pustii, bivoli au urnit carele, trăgîndu-le în bezna ghetoului.

Au urmat înfloritoare Schweigen, tăceri, din lagărele de exterminare... Tăcerile din timpul schinguirilor și execuțiilor... Tăcerile selecționărilor... Tăcerile de după lichidarea unor barăci... Tăcerile din dubele crematoriilor.

Adunați în careu asistam la aplicarea pedepselor. Între sacadatele plesniri de bici sau între bufniturile seci ale funiei împletite din fire de sîrmă se lăsa, de fiecare dată, o tăcere mai insuportabilă decît răcnetecele victimelor în momentul loviturii. Tăcerile din clipa în care se comanda Stillstand, drept, și pînă se auzeau pocnete pistoalelor sau se trăgea scaunul de sub picioarele celor ce ațirau în streang generau o tensiune mai greu de îndurat decît prăbușirea împușcărilor sau bătăbanirea spin-zuraților.

Cea mai lungă, cumplit de lungă Schweigen, tăcere dură, de fiecare dată, doar două secunde. Poate nici atîta. Se repeta ori de cîte ori selecționarea se făcea tre-cînd, în pielea goală, prin flanc cîte unul, prin fața lui Mengele. În clipa în care treceam, în jurul

meu se lăsa aceeași tăcere grea, de mormînt. Nu mai auzeam nici plîns-efele disperate ale celor smulși din fața lui Mengele, la semnul discret al degetului său, pentru gaze, nici tipetele prietenilor care au scăpat deocamdată. Eu, cu respirația oprită, desprins de toți și de toate nu mai existam decît pentru un singur lucru: să aud un pas în urma mea. Pasul fratelui meu Emilian. Prin fața lui Mengele am trecut totdeauna împreună, unul după altul. Cele două secunde de tăcere, sau poate nici atît, pînă îl auzeam pasul în urma mea, durau o veșnicie.

Noaptea tîrziu, după ce înceta uruitul dubelor ce transportau Häftling-ii selecționați spre camerele de gazare, peste lagăr se lăsa o tăcere atît de grea încît lagărul părea mort. Nici noi, cei care scăp-asem, nu eram siguri că mai trăim.

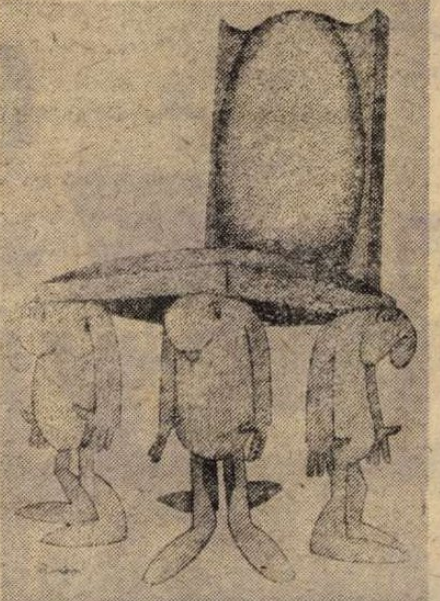
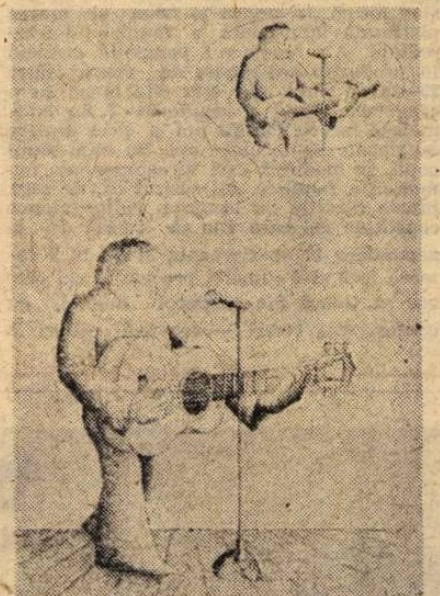
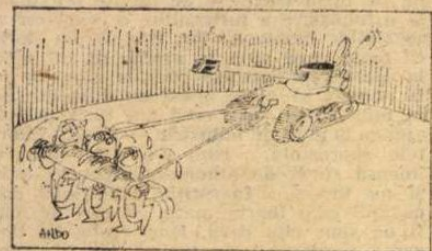
Cele mai cumplite tăceri nu vor putea fi descrise niciodată. Erau cele din dubele crematoriului. În ghesuirea Häftling-ilor în dubele se făcea într-un vacarm de nedescris. Izbiturile cu bitele, cu patul pustilor, cu cravasele și lătratul îngrozitor al cîinilor-lupi se amestecau cu plînsurile și tipetele celor selecționați. Cînd ușa se închidea cu un zornăit de lanțuri, Häftling-ii încremeneau. În dubă se lăsa brusc o tăcere grea, de mormînt, care dura pînă în clipa în care vehiculul se punea în mișcare. La primul scîrțit al roților, plînsurile și tipe-tele, blestemele și urletele izbuc-neau cu o forță gregară.

Ce simțeam Häftling-ii, ce-l du-re-a și cit de tare, în acele clipe de tăcere dintre închiderea dubel și scîrțitul roților nu se va ști nicio-dată. Din cei înghesuți în dubele crematoriului ani la rînd, noap-te de noapte, n-a scăpat nimeni. Nu există nici o excepție.

Tăcerea aceea din dubele crema-toriului era o părticică din tăcerea de veci. Numai că era suportată de oamenii vii. De părinți, de frați, de semenii noștri.

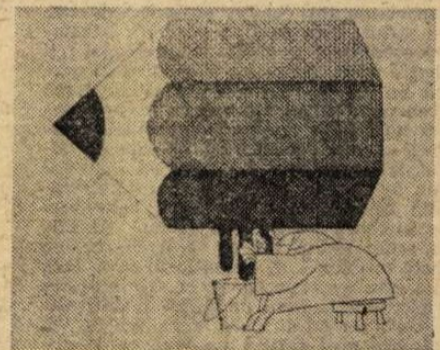
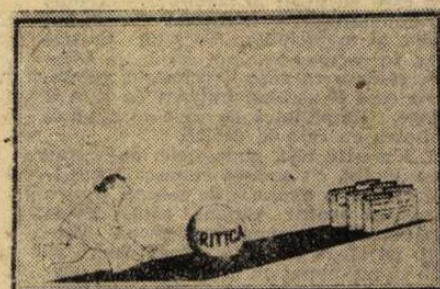
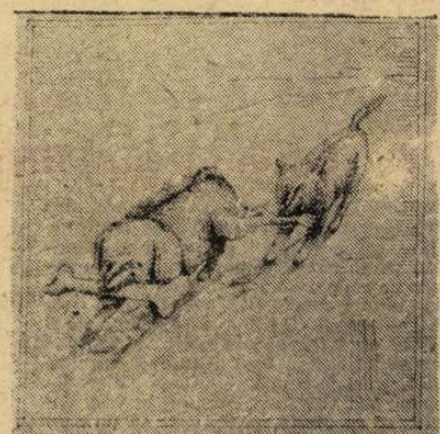
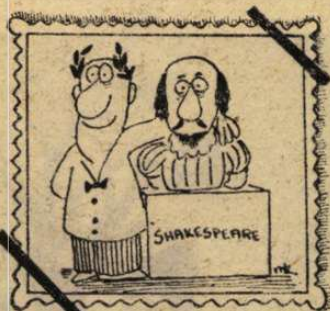
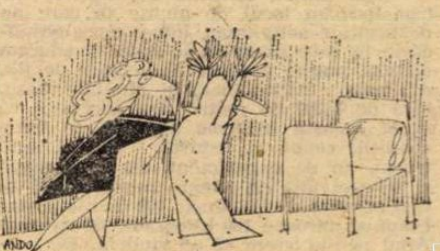
OLIVER LUSTIG

fostul Häftling nr. 112 398

Racul

Caricaturi de: ANTON DRAGOȘ, OCTAVIAN ANDRONIC-ANDRO, AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU, OCTAVIAN BOUR, MATEI MIHAI, RELU IONIȚA NICOLAE, MIHAI PINZARU-PIM, RUDI SCHMUCLE

Serisoare de dragoste compusă de un textier de muzică ușoară

Iubirea mea, sub cer de peruzea aș vrea să-ți spun ceva. Tu știi că orice om pe lume are o pasiune: unii cu pescuitul sau cu grădina de flori, alții adună timbre, alții merg să se plimbe. Deci, nu-i nici o minune că am și eu o pasiune. Eu în secret vreau să-ți mărturisesc că de multă vreme — te iubesc. Uneori chiar sub cerul fără nor mă apuca așa un dor să te duc într-o lume aparte scosă ca dintr-o carte pe care am citit-o odinioară. Ea se numea „Cîntecul preferat — texte de muzică ușoară”. Cartea e publicată într-un lung serial, care din câte am observat, nu are final. Și lumea asta pe care mi-o doresc

și aș vrea să ți-o dăruiesc, e o lume, ciudată, dar minunată. Ascultă, iubita mea și îmbogățește-ți imaginația: rochițe infiorate, buline pătrate, petale parfumate și zmee colorate. Aici, crează-ți cît gutuia, aluna-i cît iămălia. Răspunde-mi dar draga mea ai visat vreodată așa ceva? Încearcă și judecă dialectic sint eu în metaforă eclectic?

Și, dacă-ai să vii cu mine frumoasă fată, n-ai să fii singură niciodată. Am să te fac cîntecul meu mișcător, și-am să te prefac în cuvîntul meu de dor. Ai să poți împleti visele ce răsar, iar primăverii să-i dai cîntecul solitar. Trebuie să o știi, tu ești vîlvă în inimă. Cu un singur zîmbet din privire ta poți să-mi aprinzi inima. O clipă doar de lingă mine tu dacă ai lipsi ce trist ar fi.

Iubito, sint un om cu origine sănătoasă, provin și eu dintr-o casă. Cînd eram mic,

din trei cozi de ardei găteam o cină întreaga la păpuși, iar din doi păpuși făceam barbă de mătase pentru spiriduși. Pricipi draga mea, aceasta-mi e originea. Mă poți, oare, accepta așa? Deși, aș vrea și azi să mă mai pot juca — ala — bala — portocala, sau dacă vrei baba-oarba, leapsa, puia-gaia. Dar acum, vorba aia, copilăria a trecut, oameni de bază în societate ne-am făcut. Privim veseli spre albastre zări și avem diverse preocupări. Unii scriem poezie, alții trăim în armonie, unii sintem sentimentali, poate banali, dar orice am face, sintem cum ne place. Mai ales în poezii rămîm fără teamă și seri și nopți argintii, și soare, și mare și valuri și maluri, plăi cu nai și stele cu rîndunele și, mai ales iubirea mea, primăveri cu adieri sintem îndemnați lăuntric a rima.

De aceea doresc ca iubirea noastră să

crească sub un cer senin și să întemeiem un cămin. Și fericită pe acest pămînt, aici, să ajungem alături, niște bunici, ca scoși din cărți de povești de-ți va fi grea să ghicești că au fost cîndva tineri, bunici pe care-i privești. Îi vezi pe străzi cu pașii măsurați puțin legănăți avînd lîngă ei vreo doi-trei nepoți. Și pentru acești doi-trei bătrîni, ei se pretează la ghiduri. Bunicii însă, la rîndul lor, pe aripi de dor au iubit și-au suferit dar pînă la urmă au găsit iubirea a văzut cu ochii deschiși fericire.

Ti-am asternut pe hîrtie doar câteva din gînduri o mie ce m-au apăsă, dar dacă te-am supărat e timpul să uiti de fortuna de ieri. De mine, noi primăveri!

Cu tatnec fior,
numele meu e Dor

pentru conformitate
GEORGE STANCA ■

Audiențele

„Dacă nu iubesc oamenii, florile, strada n-ai ce căuta la primărie”

Din colțul retras pe care ni l-am ales pentru a urmări acest dialog om-om, om-locuitor al orașului și om-prim-vicepreședinte la consiliul popular, prima constatare pe care o notăm, și care, apoi, avea să ne domine concluziile este felul în care intră cetățeanul. Destin, fără crispările și gesturile care trădează emoții, nesiguranță, neliniște. Dar și cu o atitudine de mare respect. Ne lămurim repede cum se explică asemenea trăsături comune la inși atât de diferiți ca vîrstă, profesii, grad de pregătire intelectuală, temperament și interese cu care au venit la prim-vicepreședintele Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Focșani, Costică Stoica. Încrederea în omul cărui se adresează, căldura cu care îl primește, răbdarea cu care îi ascultă, puterea cu care îi înțelege, limpezimea cu care le explică, fermitatea cu care ia decizii.

Joi, 5 martie 1981, audiențele au început la ora 10 fix, cu aceeași cunoscută precizie (iarăși ca o expresie de respect pentru cetățean și pentru timpul său). Toma Răileanu, din comuna suburbană Mîndrești, își alege cu grijă cuvintele ca să spună că nu numai un interes absolut personal l-a adus, ci unul mai general al sătenilor. Cum că s-ar petrece neregulă în repartizarea loturilor de pămînt în folosință personală. (Cel ce-l ascultă decide pe loc constituirea unei comisii de cercetare la fața locului. Tăranul pleacă mulțumit și încrezător.) Cîlin Gheorghe, muncitor la întreprinderea județeană de construcții-montaj, cere sprijin pentru obținerea transferului la Filatura de lînă pieptănată, care i s-a refuzat de la locul lui de muncă. Căzută nu e simplă cum ar părea și nu e lipsă de bunăvoință a cuiva — i se explică —, dar ambele unități au acută nevoie de muncitori cu o bună pregătire. Ce-i de făcut? Se poate da prioritate doar interesului personal? „Rămîne să analizăm cazul și vom găsi posibilitatea să vă rezolvăm cererea”. Maria Ciubotaru, din str. Cotești cere extindere de spațiu în imobilul în care locuiește și unde a rămas o cameră liberă. I se aprobă, fiindcă legal are dreptul. Emilia Dobre, o bătrînă care își stăpînește cu greu lacrimile ce-i joacă în ochi — cum să spună ea pentru ce a venit, îi e atât de greu? — solicită o garsonieră, deoarece fiica ei nu o mai suportă în apartamentul comun și unde bătrîna, cit a putut, a muncit ca o roabă. Prim-vicepreședintele e vădit impresionat; îi vorbește mult, liniștitor, o asigură că personal va sta de vorbă cu fiica sa, Sava Borcea din Roman a venit cu o rugămînt, ca nora lui să poată fi primită în spațiu într-o casă în Focșani, pe care el, bătrînul, a moștenit-o, dar care casă nu are forme în regulă de la defunct, este construită fără autorizație. Deși băiatul și nora lucrează în Focșani și au deschis pînă acum multe uși ca să li se rezolve această problemă, să poată locui casa fără a mai cere apartament de la primărie, nu s-a găsit, încă, omul de suflet și de omenie care nu să încalce legea pentru ei, ci să afle acel articol de lege prin care să li se rezolve doleanța. (Prim-vicepreședintele studiază cîteva Culegeri de legi aflate la îndemîna sa, cheamă telefonic și pe notarul șef, discută, gîndeste, iarăși răsfoiește legi, și iată, îi promite celui ce a bătut drumul de la Roman la Focșani,

se va rezolva, că se poate, să plece sănătos, și nici vorbă să se despartă „copiii”). Un chip se umple de fericire. Georgeta Jitaru, Florența Vătășoiu, Victorița Petroianu, Niculina Stoleru, Ionel Cristea, Domnica Baica, Daniela Stegaru, Nicolae Ivanciu... au o cerință comună: locuință.

Intră și ies, unul după altul, mulți, foarte mulți cetățeni, fiecare cu problemele sale, fiecare socotind că a sa este cea mai importantă și se cere rezolvată cit mai urgent... Timp de 4 ceasuri acest om al primăriei a ascultat cu încordare, n-a făcut o pauză, n-a dat un semn de nerăbdare ori de oboseală. Doar din cînd în cînd își scoate batista mare din buzunar și-și șterge fruntea. La orele 14 ochii săi albaștri nu mai au limpezimea de la ceasul 10 al dimineții. Cînd pașii ultimului om se aud îndepărtîndu-se pe culoar, în tăcere, la registrul de audiențe și-și notează ceva într-o agendă personală. Problemele spre rezolvare, în ordinea urgenței, ne spune. Apoi își cheamă colaboratorii, le prezintă succint o sinteză și le repartizează, pe compartimente, spre soluționare.

După acest moment, îi solicităm noi o... „audiență”.

— Tovarășe prim-vicepreședinte Stoica, e o întîmplare a zilei de azi sau e încă o realitate curentă faptul că majoritatea celor ce vin la dumneavoastră solicită repartizarea de locuințe? Poate părea curios pentru Focșani, un oraș reconstruit din temelii, un oraș încă șantier, unde se înalță atîtea blocuri?

— Nu e o întîmplare și nici un paradox. Făcînd o ierarhie, în funcție de frecvență, a cererilor cu care cetățenii se adresează cadrelor de conducere — ale primăriei, pe locul întîi rămîn tot locuințele. Și e firesc. Chiar dacă din 1981 pînă în 1980 în Focșani s-au construit peste 17.500 apartamente, iar în acest cîncinal vom mai da în folosință alte 8.000, tot vor mai fi solicitații. Mișcarea demografică este principalul factor. Gîndiți-vă că în 1968, cînd s-a constituit județul, orașul avea 25.000 locuitori, iar la ultimul recensămint a înregistrat peste 80.000, acum apropiindu-se de 90.000, cu navetiști. O veritabilă explozie demografică. Vrîncenii s-au întors acasă, găsind locuri de muncă în noua și marea platformă industrială a municipiului-reședință. Alt fenomen: populația ocupată în producție are media de vîrstă între 25—28 de ani; nu știu cite orașe au o asemenea vîrstă a locuitorilor? Se întemeiază mereu familii noi și prin urmare au nevoie de locuințe noi. Se nasc mulți copii, se modifică deci și componența numerică a familiei. Ați sesizat că, de fapt, dintre cererile de locuințe majoritatea o constituie cei care vor să treacă de la garsoniere la apartamente și de la 2 camere la 3 și 4 camere, precum și cei care vor să treacă din cartierul Bahnei, cu confort mai redus — construit atunci la

început, cînd trebuia să rezolvăm rapid cazarea forței de muncă, — la confort superior... Așa că nu e vorba de criză de locuințe, de o problemă socială ca atare, ci de un fenomen firesc în dialectica nivelului de trai al populației.

— Îmi permiteți o remarcă? Ați fost foarte blînd cu cetățenii, unii chiar nu meritau, intrucît cereau lucruri absurde ori contra legii, iar cu șefii compartimentelor primăriei, foarte exigent și categoric.

— Nu găsiți că e normal? Cetățenii vin nu în primul rînd la mine, insul Costică Stoica, vin la un reprezentant al primăriei, la o autoritate publică, la un factor de decizie. Încrederea lor în noi, relația bivalentă primărie-cetățean și cetățean-primărie nu poate funcționa bine decît dacă toate compartimentele noastre funcționează bine. Atunci putem să le cerem ajutorul în rezolvarea unor treburi obștești și chiar sacrificii pentru un interes general. Și chiar au făcut-o locuitorii municipiului nostru, orașul nu s-a ridicat din senin și am întîmpinat și destule greutăți la care ei au pus umărul. Și mai sînt încă.

— Ne-a impresionat cit timp și cită pasiune ați pus în rezolvarea cazului Borcea.

— Ce era să facem, tinerii lucrează la noi, să se destrame o familie pentru că aplicăm legea rigid? Trebuia să intre în posesia casei moștenite. Ați văzut, s-a găsit și cadrul legal, totul e să ai răbdare și înțelegere pentru cel din fața ta, care crede în tine. Nu pentru că sînt eu un moldovean sentimental, însă am convins-gerea că dacă nu iubesc oamenii, florile, strada n-ai ce căuta la primărie.

CICI IORDACHE ■

Carpați 2000

„Doresc ca turistul care vine la munte să nu vină cu rucsacul plin”

— Vasile Bucureșcu, acum cîțiva ani v-am întîlnit, dacă-mi aduc bine aminte, la cabana Babele. Acum, după o bună bucată de timp, vă reîntîlnesc gospodărind cabana Muntele Roșu. Se pare că sînteți un om al muntelui...

— Dacă fac bine socoteala, cam jumătate din viață mi-am petrecut-o pe munte. Cîți ani am? 40 împliniți. Dar n-o să mă credeți: muncesc de 28 de ani. Fîind mulți copii acasă, la 12 ani a trebuit să mă apuc de treabă. Am fost la început picolo la „Hanul Galben” din Tirgoviste unde, practic, am învățat să lucrez cu oamenii și, de ce să n-o spun, pentru oameni. Cînd am împlinit 17 ani am prins drag de munte. Am lucrat o perioadă de timp la cabana Babele, la Cuiubul Dorului, la Vadul Cerbului iar de doi ani și ceva lucrez, împreună cu soția mea, la Muntele Roșu.

— De loc de unde sînteți?

— Din Tirgoviste. Aclo am casă. În ea stau părinții mei. Mă duc din cînd în cînd, o dată la două-trei luni, pe acasă. Stau cîteva zile dar gîndul îmi zboară la cabană. Am un băiat de 19 ani, elev la liceul economic din București. Cînd are timp mai fuge pe la noi. Altfel spus, muntele și cabana reprezintă tot ceea ce am mai scump pe lume. Revenind la Muntele Roșu — cabana de la răsărit de vînturi, cum îi spun eu — reprezintă locul unde pot să aplic tot ceea ce am învățat

într-o viață. Noi, cei nouă care lucrăm la cabană, sîntem puși, de cele mai multe ori, să ne descurcăm în cele mai imprevizibile situații cu forțele noastre, fără ajutor din altă parte.

— Concret, despre ce este vorba?

— Spus pe scurt, aici la munte trebuia să ne autogospodărim. Începînd de la lucrări de întreținere și construcție și terminînd cu lucrările de agricultură montană, zootehnie și piscicultură. Și acum să vă spun pe îndelete. Toți cei care lucrăm la cabană avem mai multe meserii. Sîntem oameni calificați, nu cum s-ar crede la prima vedere, adică niște simpli cabanieri transformați în cărași de marfă și vînzători. Eu, spre exemplu, am cîteva meserii, cu diplomă, pe care, pe rînd, le aplic. În primul rînd sînt șef de unitate publică și cabanier. De asemenea, sînt calificat și în meseriile de barman și fochist autorizat. De asemenea, sînt și constructor. Soția mea, Maria, și ea are o calificare: șef de unitate de alimentație publică și bucatar. La bar, Stelian Bucureșcu, nepot de frate, este calificat în recepționer, bucatar și cel care știe să dozeze băuturile. Totodată, el e și un bun constructor. Ion Duca, de asemenea îndrăgostit de munte, se ocupă de întreținere, de aprovizionare și răspunde de curățenia cabanei. Cel mai tîner, Gabriel Tănase, Maria Dovingă și Monica Arsene, se ocupă cu servitul meselor la turiști și de cu-

rațenia restaurantului. Ca o mare familie, ne ocupăm de tot ceea ce se află în afara cabanei. Este vorba, cum v-am spus, de agricultură, zootehnie și piscicultură.

— Dacă ar fi să dezvoltăm aceste idei, ce ne-ați putea spune?

— Am căutat, conform indicațiilor, să transformăm locul de munte în care ne desfășurăm activitatea într-o mare gospodărie în care să avem de toate, să aducem cit mai puține produse alimentare de jos, din oraș. Altitudinea, la Muntele Roșu, este de 1.260 de metri. Am constatat că și la această înălțime se face, în bune condiții, ceapă și usturoi. Numai anul trecut, an de experiment, am scos ceapă și usturoi atît cit aveam nevoie, fără să mai aducem de jos. Peste 400 de kilograme ceapă și aproape 100 kilograme de usturoi. Anul acesta vrem să îi vindem. De asemenea, valorificînd fructele de pădure am făcut, cu forțele noastre, afinată, gem și dulceață de afine și zmeură, zacuscă din ciuperci. Tot anul trecut am contractat cu statul și am livrat 40 de capete de taurine pe care le-am crescut aici. Sportul de carne cîștigat a fost de peste 6.000 de kilograme. Zilele acestea mai livrăm către fondul de stat încă 10 taurine care au cîștigat în greutate cam 3.000 de kilograme. Taurinele pe care le-am crescut au fost hrănite cu fin din pajistile din jurul cabanei. Pentru consumul imediat al nostru am crescut și cîteva porci. În momentul de față avem peste 100 de păsări. Vara, numărul lor ajunge la peste 500. În fiecare clipă avem carne de pasăre proaspătă și ouă. Am construit, lîngă cabană, un bazin de mari dimensiuni pentru creșterea păstrăvilor. Putem avea, după calculele noastre, în bazin o cantitate de 100 de kilograme de pește. Ei, și ar mai fi ceva după care oțez de ani de zile și care se pare că vom realiza în anul acesta. Pot să vă spun?

— Vă rog.

— Am primit aprobare să înființăm o stîină aici, la Muntele Roșu. O stîină în adevăratul sens al cuvîntului, cu trei sute de oi, o stîină cu oi și ciobani cu statul de ciobani — unde drumetii să găsească tot ce-i trebuie. După părerea mea stîinele de pe lîngă cabanele de munte pot duce la o renaștere a turismului, o renaștere a așezărilor montane. Tot timpul am dorit ca omul care vine la munte să nu vină la cabană cu rucsacul plin de mîncare ci, la nevoie, să plece acasă cu alimente de la noi. Numai așa, cred eu, turismul va ajunge la grad de industrie — fiindcă muntele reprezintă, cum s-a mai spus, o imensă sursă de alimentație pentru oraș și nu invers. Investiția este mică dar cîștigul este foarte mare. Și aici ar mai fi de spus cite ceva. Este vorba de dozarea numărului de turiști. Să vă spun ce am pătîit zilele acestea. Am avut o comandă. Un grup de studenți trebuiau să vină în tabără la noi. Cei care se ocupau de tabără, cei din birouri, ne-au întreat în ajun dacă la Muntele Roșu există teleschi. Toată lumea știe din broșurile și pliantele editate de Ministerul Turismului că la noi nu există teleschi. Comanda s-a anulat, iar tinerii au preferat să se ducă la Predeal sau la Sinaia. Desigur, și aici trebuie construit un teleschi dar trebuie să ne gîndim că mai sînt multe lucruri importante de rezolvat. Am văzut în strălămate și în diferite reviste cabane montane înconjurată de grădini cu flori. La vară ne-am gîndit ca această cabană, Muntele Roșu, s-o punem într-un imens coș cu flori montane. Ei, și atunci, după ce vom rezolva tot ceea ce v-am spus, aș dori să văd cine mai refuză o excursie la cabana Muntele Roșu.

SORIN POSTOLACHE ■

Spre o federație de bridge?

— Sinteți, tovarășe inginer Gheorghe Costrăș, jucător de bridge și, în același timp, președinte al clubului de bridge competițional A.C.R., unul din cele mai serioase din țară. Susțineți necesitatea înființării unei federații de specialitate, aduceți argumente în acest sens și pare-se că aveți dreptate, vom ajunge și acolo. Până atunci, să lămurim o chestiune, ce-i bridgeul, tovarășe inginer?

— E un joc. Se practică, de regulă, cu cărțile, dar la fel de bine s-ar putea folosi și bile, de culori diferite, 4 grupe de câte 13 bile. Bridgeul nu poate fi comparat cu nici unul din celelalte jocuri de cărți, el e mai mult decât atât, e un sport în care rolul hazardului e ca și neglijabil. Totodată, el oferă practicantilor un număr imens de variante, exact 53 644 737 765 488 792 839 237 440 000.

— Ce spuneți?! Eram siguri că sint 53 644 737 765 488 792 839 237 440 003?! Da, pare interesant, dar spuneți-ne și cum se joacă!

— Între 4 sau multipli de 4 jucători, 8, 12, 16 și așa mai departe, fiecare 2 jucători alinându-se împotriva a alți 2. În prima parte a jocului, are loc o licitație, perechile luptând pentru adjudecarea contractului. Urmează realizarea unui joc de levată, în care cei care au câștigat licitația se străduiesc să-și respecte contractul, în vreme ce adversarii...

— Încearcă să-l împiedice, da? Ce-l aia o levată?

— 4 cărți luate înseamnă o levată. Fiind câte 13 cărți, sint, firește, 13 levate, cine adună mai multe câștigă. Unii se apără, ceilalți atacă, după care pozițiile se inversează, de unde farmecul deosebit al jocului. Aș adăuga că bridgeul e accesibil tuturor categoriilor, tineri și bătrini, femei și bărbați, oricine îl poate practica. Ca sport competițional, el îmbracă forme diverse, concursuri pe perechi, pe echipe, turnee de casă, meciuri bilaterale etc. Se organizează, regulat, campionate europene, mondiale și jocuri olimpice.

— De când asta?

— Europenele s-au ținut, pentru prima dată, în 1932. Mondialele, în 1937. Teoria jocului s-a dezvoltat după 1920, dată după care au început să apară în lume primele cluburi. Elly Culbertson, născut în România în 1891, a fost unul din primii teoreticieni ai jocului, fiind și azi recunoscut ca atare. În 1947, a luat ființă Liga europeană de bridge, iar mai târziu, în 1956, a fost creată Federația mondială de bridge, din care fac parte 72 de țări și, din surse sigure, 512 000 de jucători legitimați.

— E limpede, ajunge, ne-am edificat. Care e, tovarășe Costrăș, situația la noi?

— Primele manifestări datează din 1936, în anii următori editându-se „Revista română de bridge”, dispărută însă repede. Într-o formă organizată, jocul s-a impus după 1969, o serie de entuziaști antrenând la înființarea de secții competitive în întreprinderi, în case de cultură etc. Cel dintîi club de bridge a fost cel de la A.C.R. În prezent, există 40 de secții și peste 3 mii de jucători.

— Așa puțin?!?

— Asta în cadrul secțiilor, numărul lor e însă mult mai mare. Judecând după tirajul cărților de bridge, epuizat ca pîinea caldă, trebuie să fie de 10 ori mai

mulți amatori. Activitatea nu se desfășoară doar în Capitală, ci și în provincie, la Timișoara, Arad, Baia Mare, Ploiești, Constanța, Deva, Brașov și așa mai departe. Titlul național e deținut, la ora de față, de jucătorii din Piatra Neamț, dar bucureștenii speră să-l recucerească la Sinaia.

— De ce la Sinaia?

— Acolo urmează să se dispute, între 17 și 19 aprilie, cel de-al zecelea campionat național. Vreau să precizez că, în 1975, în cadrul relațiilor pe care le întreține cu federațiile de bridge din Polonia, Bulgaria, Cehoslovacia și Ungaria, României i-a revenit sarcina de a organiza campionatul țărilor socialiste. L-a organizat și, dată fiind valoarea jucătorilor tricolori, l-a și câștigat!

— Numiți, vă rugăm, cîțiva jucători de elită, să-l afle lumea.

— Cîți doriți, Iordăchescu, Vasiliu, Stăncescu, Vitez, Glosanu, Mărgineanu, oricare din ei ar putea evolua în turnee sau meciuri de anvergură. Așa stînd lucrurile, de ce nu s-ar crea și la noi o astfel de federație? Ea n-ar însemna, după opinia mea, aceeași cu a zeilor de mii de bridgești din țară, decât o recunoaștere oficială a unei realități concrete.

— Am mai spus-o, aveți dreptate, vă mai trebuie doar cîteva argumente?!

— Federația de bridge ar urma să aibă, în concepția noastră, structura organizatorică în conformitate cu actele normative emise de C.N.E.F.S. Spre deosebire de alte federații, cea de bridge s-ar autofinanța, n-ar cere nimănui nici un ban.

— Chiar așa?!

— Da, s-ar întreprinde din cotizații și taxe de participare. Am să dau un exemplu concret. Nu demult, am anunțat în ziarul „Informația” că deschidem un curs de inițiere în bridge, la A.C.R., cu lecții de 3 ori pe săptămînă. Știți cîți amatori am avut în prima zi?

— Bunăoară, o mie.

— N-o luați chiar așa! S-au prezentat 80 de persoane, punându-ne mari probleme de spațiu. Taxa de inițiere se ridică, anual, la o sută de lei.

— Ce-ar mai fi, tovarășe Costrăș?

— Noi concepem jocul de bridge competițional ca un mijloc de dezvoltare a turismului intern și internațional, de cunoaștere și apropiere a popoarelor, a tineretului lumii. În această idee, bucurîndu-se de prețiosul sprijin al primvicepreședintelui A.C.R., Neagu Cosma, ca și de concursul directorului Ion Dinicolu, clubul de bridge pe care-l conduc și-a propus organizarea anuală a unui festival internațional. O primă ediție a avut loc în 1980, la Mamaia, înscriindu-se ca o reușită. Pentru ediția a doua, programată între 30 august și 6 septembrie la hotel „Europa” din Eforie Nord, contăm pe circa 160 de jucători străini, estimînd un aport valutar de ordinul zeilor de mii de dolari. Președinte de onoare al festivalului va fi, am primit recent confirmarea, doamna Rixi Markus, fostă campioană mondială și organizatoarea oficială a meciului care opune, an de an, echipa Camerei lorzilor celeia a Camerei comunelor.

OVIDIU IOANIȚOIA

Explicațiile și implicațiile

(Urmare din pagina 32)

— N-a trimis, de ce să trimită?! Federația avea datoria să ne informeze. În plus, băieții au avut săptămîna trecută sedință la C.J.E.F.S., nu li s-a spus nimic?!

— Dumneavoastră știți ce prevede regulamentul în cazuri de acest gen?

— Nu știu. Eu, tovarășe, sint activist obștesc, nu s-plătî pentru fotbal. Și așa am avut necazuri cu oamenii! Cînd au auzit că nu se mai joacă meciul, nu s-a jucat nici măcar amical, au tăbărit pe noi și ne-au făcut în toate felurile?!

— Bine, dar măcar un telefon puteați da la federație, să vă explice, să invocați, cum procedează toți, au, n-au dreptate, clauza forței majore, să vă apărați intere-

sele, Flacăra fiind de-acum amenințată cu retrogradarea?!

— N-am știut. Dac-am fi știut, am fi dat.

— Pe noi, la redacție, ne-au sunat mai mulți cetățeni din Moreni, profesorul de biologie Mihai Stănescu, de pildă, vorbind despre un aranjament la nivel județean, ca Tirgoviște să primească două puncte prețioase în lupta pentru promovare, ce ziceți?!

— N-a fost vorba de așa ceva, zău. Pur și simplu, antrenorii au uitat și au fost sancționați pentru asta.

Comentariile devin, credem, de prisos. Condițiile în care s-a produs forfait-ul echipei din Moreni sint neobișnuite și pot da naștere, cum s-a și întîmplat, la interpretări. Vorba confratelui Ion Bocioacă, vezi „România liberă” de luni, prea multe coincidențe?! (Ovidiu Ioanițoia).

RUGBY

Expansionismul rugbyistic

Expansionismul — iată o noțiune tot mai des intîlnită între expresiile uzuale asupra celor mai diverse fenomene și sfere de influență; dacă ar fi să ne referim de la expansiunea universului, ca teorie cosmologică, pînă la expansionismul politic, doctrinar și ideologic, colonialist ori revoluționar, sau pînă la aspectele acaparaționiste din relațiile comercial-economice de pe piețele de desfacere universale, unde apare ilustrativă persuasiunea spiritului practic nipon. Pe tărîmul sportiv, expansionismul atletismului a cunoscut desfășurări spectaculare, datorită spiritului olimpic reanimat de Pierre de Coubertin. În ultima vreme, fotbalul dezvoltă un interes unanim pentru Cupa lui mondială, iar tenisul câștigă tot mai mulți adepți prin popularitatea Cupei Davis.

De asemenea, nu ne poate fi cu nimic indiferent suflul înnoitor și festiv pe care-l aduce în arena sportivă internațională rugbyul.

Dimpotrivă, asistăm cu o mare bucurie la toate competițiile cu balonul oval și salutăm expansionismul bărbătescului sport în toate continentele, sub semnul lui Hercule!

Se pare că primăvara mai mult decât centenară a acestui sport nou a și rodit, pregătindu-se pentru o vară universală fierbinte. Este tot mai evidentă nevoia de contacte internaționale și confruntări prietenești sub o heraldică pacifistă, rugbyul fiind predestinat acestor dispute pe cît de îndrăgite, pe atît de simbolice, întru propășirea spiritului colectiv și consacarea justeii valori.

Rolul Europei, ca „patrie” de baștină a acestui sport, devine tot mai important și polaritatea ei se impune fluxurilor magnetice universale stîrnite inițial.

Anul acesta poate fi, de pe acum, considerat un „moment de vîrf” al marilor competiții și grandioaselor turnee.

Pînă și conservatorismul britanic, bizuit îndeosebi pe respectarea unui tradițional program intern, mărturisește o desprindere de trecut, echipa de rugby a Angliei perfectîndu-și pentru lunile mai și iunie un amplu turneu, cuprînzînd patru sau cinci intîlniri în Argentina, rezervîndu-și oficiile de gazdă pentru o altă „vizită de lucru” a selecției rugbyiste a Canadei.

Așteptat cu un viu interes, nu numai de forurile rugbyiste internaționale dar și de tot mai largă masă a suporterilor și spectatorilor proaspăt inițiați, turneul echipei reprezentative de rugby a Noii Zeelande — „All Blacks” — în Europa va da strălucire sezonului autunnal.

Onoarea primelor două intîlniri cu mult așteptatăi oaspeți le este rezervată rugbyștilor din România, printr-o dublă intîlnire, la București și la Constanța. Franța și echipele franceze le vor da apoi replica într-o suită de 7-8 intîlniri, care vor constitui, firește, tot atîtea recitaluri rugbyiste.

Între timp, odată cu ultima etapă, de la 21 mai, a „Turneului celor 5 națiuni”, vom cunoaște cîștigătoarea competiției din acest an, printr-un meci decisiv de zile mari: Anglia — Franța, la Londra. Teoretic, Anglia, cîștigătoare de anul trecut, cu o echipă tină și în plină ascensiune, nu poate scăpa nici această ocazie, dar simpatia și respectul pe care îl purtăm spiritului totdeauna inventiv și surprinzător al rugbyului francez ne îndrituiește să acordăm șansa Franței.

O eventuală victorie a ei s-ar răsfîrî și asupra prestigiului nostru și aceasta cu atît mai mult cu cît s-ar cuveni ca România să cîștige anul acesta cel de-al doilea mare trofeu european „Cupa F.I.R.A.”.

Să ne bucurăm, cu onestitate dar și printr-o reală strădanie, că rugbyul românesc este prezent într-un loc de prim plan în cadrul acestui generos și tumultuos fenomen — expansionismul rugbyului mondial.

TUDOR GEORGE

OMUL CARE JOACĂ

Dacă am da și noi cartonașe...

În ultimele săptămîni, oameni care îmi sint foarte apropiați și la care țin mi-au spus cu bună-credință că rîndurile mele deranjează chiar prin adevărul lor și, pentru că viața pare destul de lungă, nu va fi exclus să plătesc pentru cîtezanta de a vrea binele și dreptatea fotbalului nostru. Le mulțumesc și îi rog să mă creadă că știu la ce mă pot aștepta dacă am să urmez drumul și am să intru în rîndurile lumii fotbalului după firescul sfîrșit de jucător. Știu că s-ar putea să fiu așteptat la „colțurile” fotbalului, tocmai pentru că nimic nu poate supăra mai mult decât tăria unora de a sfida cortina și de a aduce adevărul direct în scenă.

Poate că fotbalul nostru va deveni cîrînd un cerc al său, așa cum este și firesc, și atunci obișnuirii colțurilor vor dispărea de la sine, nemalavînd unde să-și rostuiască capcanele. Merită să credem în această clipă acei atîți de puțini care plîngem la huiduieli numai de noi văzuți și ne ascundem în minte, zîmbind, risul aplauzelor... Sint oameni care nu pot fi înfrînți decât de ei înșiși și omenirea a mers cu ei mai departe așa cum trebuie să meargă și fotbalul...

Greșelile de interpretare și de conducere a fotbalului nase reacții în lanț ce nu pot fi stinse decât anulînd sau modificînd, conform cu realitatea momentului, măsurile prost așezate. Și aceste greșeli trebuie prezentate.

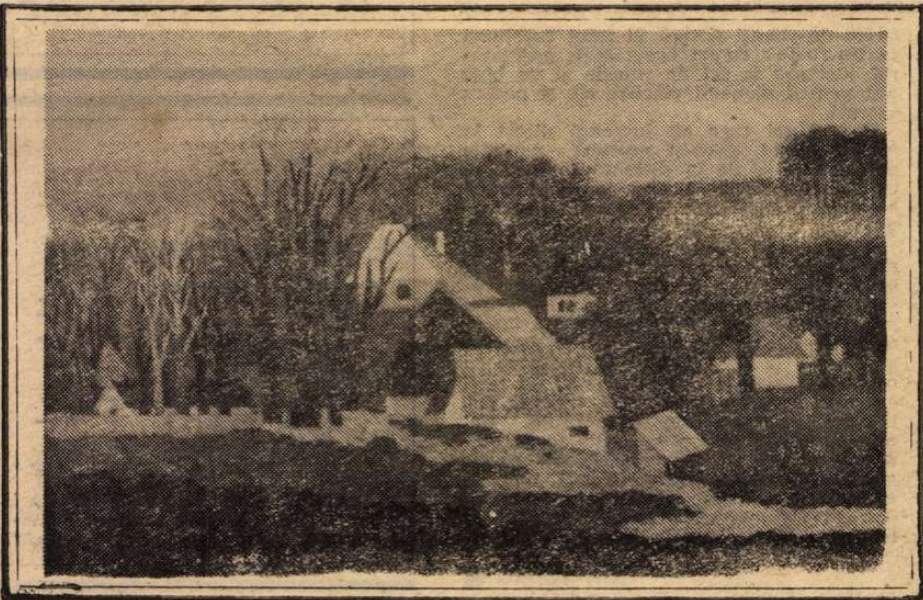
Iată, de pildă, delicata problemă a cartonașelor. Apărute în furiă caldă a C.M. mexican, galbenul lor atît de înșelător a fost desființat după zece ani în țara care a inventat fotbalul. Și în fotbalul nostru existența lor naște mari și pilduitoare comentarii. S-a discutat mult despre ele în iarnă, am vrut să atac și eu prin depozitare această temă dar, simțînd că nu se va întîmpla nimic înaintea fluierului returului, nu am mai aruncat mînușa. Era puțin normal! Fiind fluturate prin aer atît de relativ și fără nici o diferențiere, s-au strîns atît de multe încît nu mai puteau fi arse... Acum două săptămîni, „Flacăra” a făcut o anchetă interesantă în care una dintre întrebările puse arbitrilor a fost și aceea a

felului în care consideră utile cartonașele. Din numărul mare de întrebări, doar doi (Rus și Topan) s-au declarat împotriva ghilotinei galbene din teren, iar N. Răinea, cu multă judecată, a spus că „trebuie luate în considerație diferențiat”. Sintem mulți care îi împărțim ideea dar, din păcate, nici noi și nici el nu avem putere de decizie. Legile fotbalului nostru sint făcute de oameni poate bine intenționați, dar care duc în spate murmurul și microbul tribunei și nu transpirația adevărată a jocului oficial din gazon.

Este normal ca jucătorului să i se fluture galben prin fața ochilor pentru proteste, lovire intenționată și să suporte consecințele necesare, dar nu trebuie intimidat cu aceeași culoare dacă din ciocnirea sa la depozitare, lipsind intenția agresivă, adversarul se rostogolește fără urmă prin iarba. Dar iată o interpretare reală a buclucășului petec de plastic sau carton petrecut numai cu două săptămîni în urmă. Am lăsat special ca timpul să se așeze peste ea, dar n-a fost observată. Înaintea jocului de la Slatina, mijlocășul Progresului Marin Ionescu avea 5 cartonașe galbene. Imediat cum a început jocul a făcut rost și de al șaselea care, automat, îl suspenda, conform regulamentului, 3 etape. Nimic rău pînă aici, legea-i lege, sistem tentati să rostim. Numai că, mai repede decât se așteptau mulți — pînă la pauză — l-a luat și pe cel roșu care l-a trimis, automat, în fața comisiei de disciplină. Care comisie, la judecata de apol, l-a pedepsit cu... avertisment?! Cum a judecat, să nu mai judecăm.

Interesant este că acest avertisment care a „pedepsit” cartonașul roșu l-a anulat și pe cel galben, care îl oprea trei etape, și fericitul mijlocăș și-a apărut culorile la jocul următor!... Să ne oprim aici, nu înainte de a încerca să-mi imaginez ce-ar fi dacă și jucătorii ar da cartonașe celor care greșesc față de ei, măcar de la epoca Irimie încoace... Nu se poate, dar ce frumos ar fi să visăm și noi la inactivitatea firească a unor comisii F.R.F. ce ne hotărîsc soarta.

CORNEL DINU

Lumea în care trăim

Războiul din umbră

Paris, Hotel „Meridien”. Cînd femeia de serviciu a deschis ușa s-a retras îngrozită. În mijlocul camerei, într-un lac de sânge se afla un om. Cel asasinat era unul dintre specialiștii arabi în fizica nucleară.

Crimă obișnuită? Sau un asasinat cu alte mobiluri? Desigur s-au emis diferite ipoteze. Putea fi o răfuială personală. Totuși, în hotelul parizian operase o mină de profesionist. Atunci? Misterul morții a început, treptat, să se clarifice. Primele suspiciuni se refereau la faptul că acest asasinat putea reprezenta o acțiune a unui cunoscut serviciu secret. Această ipoteză s-a consolidat cînd un post de radio din Orientul Apropiat a anunțat prompt, și cu oarecare satisfacție nedismulată, știrea privind dispariția omului de știință arab. Contraspionajul francez făcea o legătură între lichidarea savantului și o altă acțiune cu aceeași semnătură. Cu un an în urmă, tot în Franța, agenții aceleiași serviciu de spionaj au deteriorat conținutul metalic al doi reactori nucleari pe care o firmă franceză îi pregătise pentru a fi expediți în Irak. Faptele acestea au fost relatate de revista italiană „Panorama”. Dar cite alte fapte asemănătoare din acest „război din umbră” al serviciilor secrete nu s-ar putea povesti...

„Războiul din umbră”. Nu! Nu este vorba de nici o exagerare și nici de o simplă figură de stil. „Războiul din umbră” este o realitate, o realitate dură și tragică a zilelor noastre. Și chiar dacă acest război nu este însoțit întotdeauna de explozile bombardamentelor sau de zgomotul canonadelor, este la fel de periculos pentru cauza destinderii și colaborării, a securității și păcii. Nu este un război oarecare, limitat, să zicem, la confruntarea citorva dușini de specialiști. Dimpotrivă, se estimează că Occidentul folosește peste patru milioane și jumătate de oameni — agenți, specialiști în diferite domenii, oameni de știință la care se adaugă profesioniști ai pistolului. Ei duc o luptă feroce, care pentru atingerea scopurilor lor militare și politice, imbină adesea, cele mai diferite forme — de la asasinat pînă la acte teroriste și chiar lovitură de stat.

În ultimii ani această dură confruntare, pe care un fost prim-ministru britanic o numea „bătălia conspiratorilor”, se caracterizează prin dezvoltarea uriașă a tehnicii folosite, tehnica de vîrf în absolut toate domeniile — de la „avionul fantomă”, avion supersonic ce nu poate fi detectat de radarele adverse și înzestrat cu o armă care poate depista, fotografia chiar autoturismele pe drumurile de țară, și pînă la miniaturizarea tehnicilor de înregistrare și transmitere de documente fantasticului. Pentru a-și spori arsenalul mijloacelor de culegere a informațiilor, specialiștii în domeniul spionajului tehnologic de la C.I.A. lucrează pentru a pune la punct spre exemplu ceea ce ar trebui să fie, în optica lor, un mijloc de „citire” a gândurilor.

Evident, proliferarea activității serviciilor secrete și de informații implică sume colosale. Recent, agenția americană „United Press International” dezvăluia că bugetele serviciilor de informații ale Statelor Unite se ridică anual la 17 miliarde dolari. Numai cheltuielile Agenției Naționale de Securitate sînt evaluate la circa 3-5 miliarde dolari anual. Această agenție interceptează comunicațiile cu străinătatea, descifrează codurile străine și protejează integritatea codurilor secrete americane. Pentru aceasta utilizează tot felul de mijloace, de la submarine la sateliți și avioane. Se pare, după aprecierile agenției „United Press International”, că pentru agenție lucrează pînă la 30 000 militari și civili, dintre care 2 000 în afara țării, la diferite „posturi de observație” cheie. Așa cum declara recent noul șef al C.I.A., William Casey, o mare parte din banii rezervați serviciilor secrete vor fi folosiți pentru achiziționarea de noi mijloace și dispozitive — sateliți, „avioane-spion”, aparate de fotografiat și receptoare ultrasensibile și ultraminiaturizate, noi arme și droguri. În plus, procedează la recrutarea de noi agenți, prin sporirea posibilităților de pătrundere a acestora în cele mai diverse locuri unde se concentrează secrete. „Agenții noștri nu trebuie să-și petreacă timpul spionînd în baruri sau fotografiînd documente secrete, afirma recent un factor de conducere din C.I.A. Sarcina lor principală va trebui să fie aceea de a menține contactul cu persoane ce ocupă posturi-cheie în diferite guverne, în diferite partide, cu altele ce le pot ajuta să cunoască tot ce se întîmplă într-o anumită țară”.

Nici celelalte țări occidentale nu rămîn în afara acestui „război” care solicită tot mai mulți bani și oameni. Celebru serviciu secret englez, „M.I.-6”, slujește la fel de fidel, ca întotdeauna, obiectivele politicii externe a Londrei. Dar fie că sînt membri ai B.N.D. — serviciul de informații al R.F.G., S.D.E.C.E.-ului francez — serviciul de documentare externă și contraspionaj, sau al S.I.S.M.I.-ului — serviciul italian de spionaj, agenții acestora acționează pe diferite fronturi și în cele mai diferite zone ale lumii. Categorie, bătălia pentru secrete militare și politice este preponderentă. Dar să nu uităm nici spionajul economic, furia cu care marile companii caută să depisteze secretele concurenților lor, progresele lor industriale, tainele bine păzite ale tranzacțiilor. Pe acest teren se consumă destule gloanțe și se varsă mult sînge...

„Războiul din umbră” nu poate decât provoca suspiciune și învenina relațiile dintre state. Este unul din războaiele de care omenirea ar fi dornică să se dispenseze definitiv și irevocabil. Planeta dorește o existență linistită, demnă, fără urzile din umbră, și nu numai din umbră, ale celor ce mizează pe tensiune...

AL. PINTEA

Aventurile colesterolului

Atît gurmeli, adică rafinații artei culinare, iubitori de bucată aleasă, cit și gurmănzii, adică mincării, s-au bucurat mult de tot cînd, anul trecut, Academia de științe din Statele Unite a publicat un raport cu privire la colesterol. Suspectat pînă atunci că ar contribui la activarea atacurilor de cord, mortale de cele mai multe ori, colesterolul era prezentat în raportul amintit ca fiind o substanță necesară organismului, care nu este vinovată de cele ce i se impută.

Nici un an n-a curat bucuria, căci iată — după cum ne informează „L'Express” —, date recent publicate pun iar la stîlpul infamiei mult hăititului colesterol. Este vorba de rezultatele unei anchete de masă, realizată în S.U.A. de un cunoscut specialist, dr. William Shekelle. Timp de 19 ani, 1 900 funcționari de la Western Electric din Chicago, împărțiți în trei grupe conform obiceiurilor lor alimentare, au jucat rolul de cobai. Rezultatele acestui experiment au confirmat marea majoritate a lucrărilor anterioare: cei la care s-a înregistrat un conținut scăzut de colesterol în sînge (sub 2,2 g la litru) au avut o mortalitate cardiacă inferioară cu 30 la sută mortalității celorlor lor cu un procent de colesterol ridicat. Însă aceste rezultate, oricît de importante și de edificatoare ar fi ele, n-au pus capăt polemicii cu privire la cele două feluri de colesterol: cel „bun” și cel „rău”. Pentru că există într-adevăr un colesterol zis bun și altul zis rău, în privința aceasta nu este nici un fel de îndoielă. Polemica despre care aminteam are în vedere rolul exact al fiecăreia dintre cele două substanțe, cit de rău este colesterolul cel „rău” și cit de bun este cel „bun”.

Colesterolul este o materie indispensabilă celulelor, care au nevoie de ea pentru diversele lor membrane. Fără colesterol omul n-ar putea trăi. Dar dacă singele omului conține prea mult colesterol, încep dificultățile: el favorizează constituirea de plăci de aterom, care sfîrșesc prin a obtura arterele. Acest act detestabil este însă opera doar a colesterolului conținut în lipoproteinele de joasă densitate, prescurtat LDL (Low Density Lipoprotein). Este vorba, ați ghicit, de colesterolul cel „rău”.

Dar singele conține, deopotrivă, și lipoproteine de înaltă densitate (HDL — High Density Lipoprotein), purtătoare, și ele, de colesterol. În 1975, o echipă de medici din Massachusetts au stabilit că bolnavii atinși de tulburări coronariene prezintă un colesterol HDL mai scăzut decît persoanele sănătoase, și aceasta independent de cantitatea totală de colesterol. De aici s-a tras concluzia că acest colesterol, HDL, acționează în organism ca un antagonist al colesterolului LDL, că el s-ar comporta deci ca un agent antiaterosclerotic, ca un factor de drenaj al arterelor. De aceea, acestul colesterol i s-a zis „bun”.

Descoperirea menționată a dat mari speranțe atît bolnavilor, cit și cardiologilor. Prin măsurarea cantității de colesterol „bun” la persoanele cu risc coronarian, se putea anticipa apariția atacurilor, a infarcturilor. De asemenea, devenea posibilă corectarea, prin medicație, a conținutului de colesterol HDL, în scopul de a întări acțiunea lui de curățitor al vaselor sanguine.

Însă meciul experimentelor a continuat. La puțin timp după ce au fost a-

nunțate concluziile echipei din Massachusetts, au fost date publicității rezultatele cercetărilor unui alt grup de savanți, de astă dată din Minnesota. Aceștia au urmărit mai bine de două decenii comportamentul a 284 de oameni între 45 și 55 de ani (în momentul începerii cercetărilor). Din cei 133 care au murit în perioada experimentului, 55 au avut drept cauză a decesului maladiile coronariene. La toți aceștia colesterolul HDL (cel bun) era cu mult sub normal. Deci o confirmare deplină a celor constatate de colegii din Massachusetts. Dar, concomitent, echipa din Minnesota a mai făcut o descoperire uluitoare. Din cei 133 de decedați, 32 muriseră de cancer. Or, la aceștia, colesterolul cel „bun” era cu mult peste normal.

Așadar, după cum sublinia chiar conducătorul celei de-a doua echipe, dr. Ancel Keys, se pare că un colesterol HDL prea ridicat poate fi considerat ca un factor care predispozează organismul la apariția ulterioară a cancerelor. Altfel spus, conchide tot „L'Express”, tentația de a mări în mod artificial cantitatea de colesterol „bun” din organismul uman, în scopul diminuării riscului de ateroscleroză, nu mai este deloc dezirabilă.

Fără îndoială că valoroasele cercetări la care ne-am referit au importanța lor, s-a făcut lumină în multe probleme. Dar în legătură cu colesterolul s-a cam ajuns de unde s-a plecat. Un fel de concluzie a tras profesorul William Shekelle, pe care l-am mai amintit: „Excesul de zahăr și cel de grăsimi saturate nu sînt niciodată bune”. Ceea ce știam și noi, din moși strămoși. Dar dacă o mai spune o dată un savant cu renume, aceasta, firește, nu strică.

ION D. GOIA

Mondo umano?

Fluierăturile și aplauzele

Acel fin (și trist) scriitor umorist, care a fost Neagu Rădulescu are și o carte care se cheamă „Nimic despre Japonia”. Parafrazîndu-i titlul azi, aici, am putea spune: „Nimic despre... restul”. Pentru că, iată, recent o știre mai amplă din Milano ne anunță că „dreptul de a fluiera la Operă a fost recunoscut în aceste zile de asociația «prieteni galeriei» de la Scala din Milano, clubul cel mai prestigios al melomanilor italieni care, în schimb, a condamnat energie (subl. ns.) aplauzele profesionale”. Și, ca să fim complet edificați, ni se spune că nu mai puțin de opt sute de judecători și prieteni ai lojei au fost convocați într-o reuniune extraordinară pentru a-și spune o părere autorizată asupra fluierăturilor și aplauzelor la... Operă. Apoi reportajul citat conținea tranșant: „Integritate (subl. ns.) nu vorbește decît despre fluierături, conservatoare sau progresiste (12 n.n.), inteligente sau vulgare (21 n.n.), organizate sau spontane, de cînd fluierăturile «istorice» cele mai lungi sau cele mai intense, auzite vreodată la Scala (care — și-a sărbătorit 200 de ani) au primit, acum 15 zile, o nouă premieră”. În acest sens, autorități în materie, veterani ai galeriei sau lojei de la Scala și-au comunicat părerile. Criticul Rodolfo Celletti nu-și „aminteste să fi văzut o operă fluierată alt de voluptuos”. Opinia nu e împărtășită de un compozitor (Gino Negri) pentru care „fluierăturile cele mai deșănțate s-au consemnat, la 17 martie 1932, împotriva tenorului care, în opera «Favoritul regelui» de Verratti a început printr-o notă falsă aria «Arta merge rău»”. Ni se precizează că a fost nevoie de poliție pentru restabilirea ordinii!! Dar nici acest exemplu n-a fost edificator pentru că directorul muzeiului din Scala a povestit că „cea mai radicală contestare a fost rezervată unui balet, la 1 ianuarie 1893, cînd „după ce au fluierat din abundență, spectatorii l-au aruncat pe dirijor de pe podium”. Alt critic aminteste de un eveniment mai recent (17 octombrie 1964) cînd primul act al „Traviatei” (dirijată de vestitul Herbert von Karajan!) a fost „foarte fluierat”.

Vicepreședintele „Prietenilor galeriei” are — și el — amintirile lui despre recordurile fluierăturilor: tenorul Giacomo Lauri Volpi, dirijorul Zubin Mehta... După care el spune că „fluieratul înseamnă sănătatea operii cu condiția ca cei ce fluieră să fie bine cultivați ce-și exprimă dezacordul la momentul oportun și nu profesioniști care intrerup spectacolul”. În fine, personalitatea respectivă își exprimă speranța că artiștii din toate operele lumii vor accepta amintitul verdict al asociației sale care, în curînd, va trimite delegații la Londra, Paris și Salisbury care să pledeze concret în acest sens. Dilema celor din Milano — fluierături cinstite sau aplauze politice? — e, se vede, serioasă.

„Luați însă cu povestea n-am spus, vorba scriitorului nostru adaptată însă, „nimic despre alteceva”. Adică: normale cote la terorism; regizorii Rossi și Antonioni lucrează intens la două filme ce par de excepție iar, în 1980, Italia a înregistrat un deficit comercial record — 19 miliarde dolari.

DUMITRU CONSTANTIN

Hold-up-urile informatice

Intr-o carte de anticipație, apărută în Statele Unite, este vorba de un furt colosal, de 160 miliarde de dolari, care destabilizează brusc economia americană. Această nemăbomenită deturnare de fonduri este — în roman — opera unui superescroc care a izbutit să se insinueze în mod fraudulos în sistemul electronic utilizat astăzi pentru transferul de fonduri între bănci.

Nu că astăzi băncile n-ar mai fi „abordate” cu mijloace „clasice”: mitraliere, dinamită, plasmă, grenade lacrimogene și fumigene, măști, pistoale, limuzine blindate ș.a.m.d. Nu, la astfel de procedee se recurge încă. Dar în ochii profesioniștilor ele apar din ce în ce mai desuete; își fac loc tot mai mult escrocheriile informatice. Acestea sînt, mai întîi de toate, mult mai rentabile, aducînd autorilor, pentru o „lovitură”, de zece ori mai mult decît hold-up-urile clasice. În al doilea rînd, riscul este minim, descoperirea este greu de făcut. În sfîrșit, chiar dacă fraudă este depistată, multe instituții bancare

preferă să se lase păgubite și nu dau în vileag afacerea, de teamă de a nu zdruncina, prin aceasta, încrederea depunătorilor.

Furturile prin ingerința în funcționarea computerelor pot fi comise, după cum este lesne de înțeles, numai de specialiști și numai dacă ei au acces la ordinară. Un caz, din multe altele, este acela al lui Stanley Rifkin, funcționar la Security Pacific Bank din Los Angeles. Procurîndu-și cele trei coduri pe baza cărora se putea face ascultat de ordinar, Rifkin a izbutit să-și însușească suma de 10 milioane de dolari (prins, a fost condamnat la opt ani de închisoare). Dar cea mai mare dintre aceste escrocherii s-a produs — tot la Los Angeles — la o societate de asigurări. În șase ani, mîsluirea computerelor a costat-o pe Equity Funding Insurance colosala sumă de 2 miliarde de dolari. „Lucrătura” era opera unui grup de ingineri și cadre superioare, care, în modul cel mai simplu, au introdus în ordinarul firmei

64 000 de clienți fictivi. Și totul funcționa ca pe roate: corect programat, ordinarul lucrează la fel de repede și de bine atît pentru oamenii cinstiți, cit și pentru escroci.

Dar și cei care nu lucrează direct la ordinar pot, dacă-și procură anumite date, să intre de la distanță în legătură cu computerul și să aibă în permanentă acces la informațiile cele mai confidentiale.

Desigur, în fața unui astfel de gangsterism, să-i zicem informațional, se iau peste tot măsuri de apărare. Asigurarea securității este pe punctul de a deveni prioritatea nr. 1 a întreprinderilor informatizate. Ordinatoarele sînt în prezent amplasate la loc sigur, în încăperi cu uși blindate, și nu mai tronează ca pînă acum în holurile firmelor, la vederea publicului, ca semn de prosperitate. Cei care au direct acces la ordinară sînt supravegheați cu strictețe. Toate aceste subtilități tehnice demonstrează lîmpede că pentru a obține victoria în lupta cu escroci informatici, savanții și inginerii trebuie să-și întrecă în inventivitate.

ION CODRU

Lumea se amuză

— Nici pînă la vîrsta deplină maturității n-ai învățat să stai civilizat la coadă? De ce te-nghesuie?

Ochii și urechile lumii

În lumea trăpașă

Duminica trecută s-a deschis stațiunea la hipodromul din Ploiești, poimîine — scrie în programul de televiziune — veți vedea al 6-lea episod din „Calul prietenul meu”, consacrat tot trăpașilor, ar fi deci bine să știți — chiar dacă nu vă pricepeți la curse dar mă bizui că vă pricepeți la oameni și la ale lor, calul fiind nu numai prietenul meu ci totodată o istorie intimă a omului — că în larma asta au avut loc cîteva evenimente memorabile în lumea trăpașilor. A venit, de pildă, pe continentul nostru, campioana mondială, iapa americană Classical Way și a aterizat în Franța, unde urma să se dispute cea mai importantă cursă a acestei specialități de zbor cavaliu, faimosul Premiul al Americii la care tot patrupedul dotat visează între stănoagele sale. Classical Way, după ochiul și binoculul unui cronicar de prestigiu domnul Louis Deniel, un adevărat enciclopedist și filozof al turfului, ar fi o personalitate de tip european: ea nu are alogă americană, „din umăr”, ci „din genunchi”, ridicîndu-i extrem de înalt, pentru că după aceea să-i întindă și să-și arunce picioarele cu atita forță că obține dintr-un singur pas cu vreo 20 cm mai mult decît trăpașii de rînd. Înălțarea iepei — înaltă, ușoară, parcă avînd „aer sub burtă”, cu un cap mare și comun, cu urechi lungi și inexpressive — nu e nemaipomenită. Arta de a privi un cal poate defini un om și nu neg că acest domn Deniel mi-a dat deseori, în cronicile sale, voluptăți de „Holstomer” — cea mai importantă năvelă pe care Dumnezeu a scris-o vreodată, sub numele de Tolstoi, despre un cal. Ei bine, Classical Way pierde cursa premergătoare Premiului Americii fiindcă, neobișnuită cu noul ei sulky, s-a speriat chiar din start, a plecat prost și s-a enervat pe parcurs, odată cu driver-ul ei, și mai rău, sosind a șaptea. La capătul analizei sale, Deniel profetizează: nu cred că Simpson — driver-ul — va cîștiga Premiul Americii, dar Classical Way nu va pleca din Franța fără să săvîrșească o mare performanță. Și ce se întîmplă: în Premiul Americii, Classical Way iar pierde 20 de metri din start, și oricît o întinde — cu „burtă la pămînt”, cu „nările în vînt” — să recupereze „metrii”, nu poate decît să realizeze o cursă fantastică, pentru glorie, sosind a treia. Cîștigă un căluț negru, francez, de mare clasă, Ideal de Gazeau, în uralele unei mulțimi, clamînd „ca la un eseu, la rugby”. Îi rămîne campioanei încă o cursă, premiul Belgiei, în care aleargă magnific, învingîndu-l pe Ideal de Gazeau, stabilind un nou record al pistei de la Vincennes, 1.14.2, pe kilometru. Ceea ce înseamnă 48.517 km pe oră. Lupta lor va intra în legendă. Ideal de Gazeau e primit acasă, în satul unde se antrenează, cu coruri de copii pe străzi, cu discurs al primarului și paradă.

Dar eu, om ca toți oamenii, mă gîndesc totodată la gura aurită a cronicarului, la puterea lui de „a vedea”, la „viziunea” lui — cum spune atît de frumos Bubu Ornar, pe hipodrom, la Ploiești, discutînd șansele cailor. „dom'le, asta-i viziunea mea”, fugind la casă să-și joace viziunea.

RADU COSAȘU

Lumea se amuza

— De ce clasă este plută dv. ? Pentru că noi doi avem bilete de clasă I.

(După „PUNCH” — Anglia)

Eu comunic,

tu comunicî, el comunică

Satul global

Dacă îi vom ierta modul decorativ de a-și exprima gîndurile, condimentarea excesivă a teoriilor puse în circulație cu elemente vîndînd gustul spectaculosului, dacă vom trece cu vederea dificultățile ce decurg pentru noi din condiția în care sîntem puși, cu o mină la gheață, cu cealaltă pe calorifer — media caldă, media reci, deh ! — dacă vom uita pentru moment că nu am prea înțeles cum poate instrumentul trece în fața mesajului, — the medium is the message — mai pe limba noastră căruța înaintea bidivilor, ne putem lăsa sedusi fie și doar pentru frumusețea imaginii de ideea unei călătorii în Satul global. Globul terestru, ne-a atras atenția Marshall McLuhan, a fost luat în primire de tot felul de fire întinse și răsucite — te miri cum, a permis să se facă în juru-i o împletitură cu noduri marinărești inatacabile, odgoane cu nemiluita l-au înfășurat cum s-au priceput mai bine și iată-l acum în postura de sat mai mare, dominat de statura instrumentelor de comunicație ce anulează distanțe și subjugă, aducînd totul la un numitor comun.

Satele copilăriei noastre aveau la intersecția ulițelor pe omul cu toba sau goarna, după caz. Aducătorul de noutăți. Satul global s-a trezit dominat de alura autostrăzilor pe care vine din părți di-

ferite, dar ducînd în același sens, lava informațională. Autostrada tiparului. Autostrada auditivului. Autostrada vizualului. Peste tot și peste toate, malaxorul invizibil al agențiilor de presă, neostenite, zi și noapte preocupate să presare pe centimetru pătrat (de asfalt) și secundă biți purtători de noutate, de informație.

Sînt teorii argumentate, subliniate cu rigoare, referitoare la creșterea exponențială a volumului de informații. Ele ne demonstrează că rata de creștere a numărului de documente tipărite în domeniile științifice, tehnice și economice este aproximativ de două ori mai mare decît rata oricărui alt fenomen social sub formă de activitate umană. Și dacă ar fi doar aceste fîntini născătoare de informație...

Autostrăzile Satului global serpuiesc pe deasupra capetelor noastre, peste colibe, peste zgîrie-nori, peste deserturi și piscuri solitare, studiindu-se reciproc, pîndindu-se, încercînd să cunoască cu o fracțiune de secundă mai devreme intențiile adversarului pentru ca, înarmat cu datele de poziție trebuincioase, să poată plonja victorios spre linia de sosire, atîngînd, fie și umăr la umăr dar primul, magica ată albă ce traversează pista în locul unde orice cursă de alergări la sfîrșit, pentru a putea lăsa loc aplauzelor adresate învingătorului. Din cușeta beneficiarului, ce se vrea norocos, Satul global asistă cu pasiune la mersul strînit de la distanță al bolizilor lăsați să curgă pe pista de beton, observînd cum setea de competiție — și de victorie — sporește numărul și gabaritul competițiilor.

„Tirajul zilnic al ziarelor tipărite atîzi pe planeta noastră depășește cifra de 400 milioane exemplare. Ceea ce ar însemna 130 de ziare la mîia de locuitori.

„În lume apar peste 400 000 de publicații periodice.

„Plata cărții primește anual 590 000 titluri și opt miliarde exemplare anual.

Autostrada tiparului revendică, în virtutea brevetului de producător lăsat de taica Gutenberg, dreptul sub soare.

„Locuitorii planetei Pămînt de, în un miliard de aparate de radio. La patru locuitori, un receptor. În multe locuri ajunge sau nu ziarul, radioul ajunge oricum...”

„Numărul televizoarelor a depășit 366 milioane. Media — 117 aparate de recepție la o mie de locuitori.

„Producția mondială anuală a filmelor de lung metraj a atins la un moment dat cifra de 3 800.

Și peste toate, cum spuneam, malaxorul agențiilor de presă, pompe de noutăți cu foc continuu, emițînd, receptînd, sintetizînd. Sînt circa 120 de țări și teritorii independente care dispun de agenții naționale de știri, legate prin contracte de schimb cu unul sau altul din marile oficii distribuitoare de informații. Orice constelație își are Steaua sa polară și Satul global se poate fîli cu mai multe în același timp. Cinci agenții de presă — France Presse, Associated Press, Reuter, Tass și United Press International — au reușit a-și construi socluri cu vedere privilegiată din toate unghiurile peste Planeta Informației. Marmura acestui postament se numește, cum ușor putem bănui, zestrea tehnică și capacitatea de a culege și difuza știri în întreaga lume.

La ce ne-am putea aștepta, pașnici cetățeni ai Satului global, invitați brusc să călcăm în larma Autostrăzilor informației ?

NEAGU UDROIU

Doriți o fetiță sau un băiețel ?

Intr-o recentă comunicare, dr. Jean Choukroun, care conduce maternitatea spitalului din localitatea franceză Puteaux, se arată intru totul de acord cu Joseph Stolkowsky, profesor de fiziologie chimică la Universitatea Paris VI. După părerea acestuia, determinarea sexuală ar fi legată de repartiția elementelor minerale în alimentația femeii. În măsura în care este probantă, o astfel de afirmație dă, trebuie s-o recunoaștem, de gîndit. Tristă este însă reclama aproape comercială ce se face în jurul ei. „Doriți să aveți o fiică ? Beți lapte, mincați ouă, miel, dulceață, dar abinetați-vă de la brînză și carne. Vreți un băiat ? Beți ceai și cafea, mincați suncă, peste, ouă, fructe naturale, dar păziți-vă de creme și lăptuci și sărați-vă bine mincarea”. Personal, nu mă pot atasa cu toată ființa acestei descoperiri — care se pare că este totuși serioasă, luată în sine — nu numai din cauza reclamei. O ființă umană este ceva mirific, unic și irepetabil, motiv pentru care gestul programării ei — chiar și numai din punct de vedere al sexului — are în el ceva dureros, de neacceptat. Dar sînt și argumente în fața cărora trebuie să cedez. Iată ce spune medicul francez : „Femeile sînt cîteodată agenți de transmitere a maladiilor genetice care nu afectează decît băieții (hemofilia, sau miopatia, de exemplu). Metoda a permis deja unor femei să nu nască decît fete, care nu suferă de nici o boală”. În acest punct, cercetarea amintită învinge simțămîntele noastre. Pentru că un nou născut nu e o marcă de masină. Și mai este ceva: după cum reiese din însăși investigația făcută și în acest caz selecția naturală operează foarte bine (în condiții neartificializate se nasc cam tot atîtea fete cît și băieți).

Totul a început în 1958 cu un cuplu de broaște. Intr-un mediu natural de creștere, el a dat viață la aproape tot atîția masculi și femele. Cînd acest mediu a fost supraîncălzit cu potasiu, procentajul de masculi a ajuns la aproape 70 la sută și, invers, în prezența calciului a rezultat o majoritate de femele. Cam în aceeași perioadă în care profesorul Stolkowsky se ocupa de mormolocii săi și verifica în laborator ceea ce, la plecare, nu fusese decît o simplă intuiție, un țaran breton din regiunea Redon făcea, cu un empirism genial, aceeași observație asupra bovinelor din satul său. A fost izbit de faptul că într-o fermă fertilizată cu potasiu au rezultat 22 de masculi la 24 de nasteri și a presupus că numai diferențele de alimentație puteau să explice fenomenul. A urmat apoi perioada cea mai frumoasă, emoționantă chiar, a acestei cercetări, a contactului și colaborării între omul de știință și omul simplu. O anchetă retrospectivă în 134 de ferme a luat în considerare 25 653 nasteri. A fost analizat totul : natura solului, îngrășămintele, alimentația, epoca fecundării. Iar rezultatele au confirmat pe deplin teoria savantului. A urmat o anchetă prospectivă în 82 de ferme din regiunea normandă. În cele 30 de ferme în care se dădea animalelor o alimentație echilibrată s-au născut 148 mascululi și 149 femele. În schimb, acolo unde în alimentație au fost aplicate substanțe alcalino-pămintene, procentajul nașterilor a fost net în favoarea femelelor. S-a căutat apoi alimentația ideală, care a fost dirijată în funcție de dorința crescătorilor.

Dar să revenim la... oameni. Din 1970, profesorul Stolkowsky și-a îndreptat cer-

etările, aproape clandestin, în acest sens. În același timp, doi ginecologi din Montreal, doctorii Lorrain și Gagnon, au observat, în urma unei anchete retrospective, că la o sută de cupluri avînd copii de același sex, 80 au avut o alimentație bogată în potasiu și au avut băieți, iar cei cu fete au o bogată în substanțe alcalino-pămintene. Interesată de aceste cercetări, doctorita Michele Duc, „prezice”, tinînd seama de propria sa alimentație, că al doilea copil al său va fi fată. Simpla curiozitate feminină avea să ducă la un temeinic studiu științific.

În 1977, maternitatea din Port-Royal deschide o consultație specializată în acest sens. Medici și dieteticieni primesc regulat 50 de paciente, cărora le indică regimul de urmat. Acesta se programa cu două luni și jumătate înainte concepției copilului. Pînă la începutul sarcinii, femeile completează zilnic un „caiet de bord”, pe care-l trimite la spital.

Cam asta e, și nu e, totul. Pentru că nu trebuie să ne facem iluzii. Se vor găsi destui care vor merge să-și „programeze” un băiat sau o fată. Chiar cei ce au aplicat pentru prima oară metoda recunosc că regimul pe care-l cere acea „este departe de a deveni unul de masă, că simpla distribuție a „caietelor de bord” de care vorbeam mai înainte, fără o supraveghere medicală minuțioasă, duce la esec. Chestiune de capriciu și de bani. O lasă să se înțeleagă însuși Stolkowsky. „Destule cupluri care au deja doi băieți, nu vor ezita să aibă alt copil dacă ar avea siguranța că acesta va fi fată. Și invers”.

Deși mecanismul de selecție a sexului păstrează încă mistere, metoda descoperită se dovedește eficientă. Dacă specia umană o fi visat cumva la ea de milenii, cu siguranță că o privește acum cu oarecare neliniște.

DUMITRU AVRAM

Itinerar între două oceane (XIV)

Duminici perpendiculare la New Orleans

Strada e lungă și scundă, zăvălită de soare și moleșită de tăcere. Sînt un personaj fără nume din Faulkner, îmi tîrî cu greu picioarele pe trotuarul vestejit de ambalaje și toată tăcerea asta incinsă, săracăcioasă și fără vîrstă îmi strică încrederea în fetele morgane, fie ele și nord-americane. Am sperat, de mult, la începutul drumului pe strada lungă că ceva se va întîmpla, că măcar una din clădirile pitite și otova va izbucni dintre celelalte, că o curbă șmecheră îmi va face cu ochiul, că un copac va erupe, de unul singur, prin porii caldarîmului. Nimic. Casele sînt rigurose aceleași, strada se duce năprasnic de rectilinie dincolo de orizont și de orice închipuire, iar vegetația s-a astupat, din indolență sau nu, într-o altă eră geologică.

Fiecare casă are un etaj, fiecare etaj trei ferestre cu transparente lăstate, fiecare parter un pridvor, fiecare pridvor două trepte. În pridvoarele balansoare. În balansoare — aici o stranie diferență se cascadează — oameni, care, asta e, se balansează și oameni care nu se balansează pentru că nu s-au năruit, încă, în balansoare. Probabil că cei care nu se balansează afară se balansează înăuntru, toți la fel: lent, în tăcere, păstrînd ritmul, cu pleoapele căzute, concentrîndu-se asupra unui punct fix, eventual același.

E duminică la New Orleans, briza golfului a eșuat pe mal, orasul crapă de căldură și de lene și de o plictiseală titanică, definitivă, mortală. Străzile lungi se intersectează întotdeauna perpendicular

cu străzile lungi și întreg „Cartierul vechi” își digerează, ordonat și sistematic, agonia. Clădirile vechi și oamenii vechi se macină împreună cu ura scribită a inutilității, a traiului trăit, nimeni nu are amintiri pentru că nu merită iar viitorul și mai puțin și este limpede că din cauza asta tot ce e dincolo de mine se mototolește și se aruncă la coș. Magazinele sînt închise și dacă ar fi deschise nu ar exista nici o diferență. În vitrine marfurile au murit de mult: pălării demodate, halne și fionate, televizoare rablagite, mobilă decolorată de soare, pantofi desueți și chiar jucării, da jucării piper-nice și jigărite de atîta așteptare într-un cartier fără copii de cine știe cînd, aici pe străzile lungi care se intersectează tot cu ele, cu o manie a perpendicularității în deșert, dar nu în unul mișcător și scuturat de vînturi, ci crispat, mereu același în neistovita lui imensitate și în ultimul fir de nisip.

Am lăsat în urmă kilometri de nimic, de viață zdrobită de naftalină, un oraș năpădit de păpuși ridate care se balansează, un coșmar banal și incremenit lăsat liber sub soare să se facă scrum. După un colț ca toate colțurile în atmosferă se însinuează altceva, tăcerea e împinsă de degete nevăzute, un nu știu ce e aproape, mă podidește o grabă ca în copilărie cînd mă îndreptam, cu suflul tăiat de emoție, spre artelezenele înalte și melodioase care își răsfirau apele în serpentine și bolți într-un vis imposibil de veniți, brusc, la îndemînă.

Trec dintr-o duminică în alta, am năvălit fără să știu în cartierul francez (deși s-ar putea numi oricum altfel) într-o altă viață și un alt timp. Un lumet pestrî și vivace se scurge alandala pe trotuare și prin mijlocul străzilor, femeile își afișează garderobe exotice, tembele, stranii; bărbaii poartă pantaloni scurți, redingote retro, unii își echilibrează blugii cu jobene sau gambete. Croindu-și drum cu veselie prin această magmă umană care a început un carnaval și uită, simplu, să îl încheie, trec trăsurile: înalte, multicolore, trase de cai albi și dolo-fani. Negrii în fracuri roșii pocnesc din bice mîndri ca niște personaje centrale din cîteva comedii care își merită ambiția să nu cadă. Lumetul se prăpădește de ris tot bînd din pahare de carton. Din cițiva în cițiva metri frigiderule cu capac se lasă cîtreierate de oricine. Pionierii veseli se alimentează cu cuburi de gheață, trîntesc capacele, mai trag o dușcă și se balansează, dar nu ca în cartierul vechi, ci cu poftă și cu gura pînă la urechi, cînd într-un ritm, cînd în altul pe dira muzicii zvîrlite în stradă la tot pasul. Zeci, poate sute de orchestre, comprimate în restaurante, înfîpte pe podiumuri în grădini sau pur și simplu în mis-care pe trotuare, își inoletesc ortiturile cu o degajare turbată și inofensivă togîndu-se în aerul colosal al acelei duminici, într-un aer cu pori muzicali. În această arșiță împinsă la loc spre soare de presiunea trompetelor și brînciurile tobelor. Lumea se bronzează de muzică, jazz-ul transformă casele și oamenii într-o fluidă zăpăceală, grozavă, nemaipomenită care nu are sau nu vrea să aibă nimic comun cu duminica paralizantă de alături...

RADU BUDEANU

Fostul internațional Vasile Anghel:

„Nu de vorbe fără acoperire duc lipsă fotbalul românesc”

— Nu s-ar zice, tovarășe Vasile Anghel, că n-aveți mină bună! Nici n-ați venit bine la Dinamo, ca vicepreședinte al clubului cu probleme de fotbal, că echipa a și câștigat, ba încă un meci cheie, la Hunedoara!

— Dacă n-ai mină, adică dacă n-ai și-un pic de șansă, degeaba ai în cap. N-a fost însă, cred, cazul la Hunedoara, unde echipa a jucat bine și a câștigat pe merit.

— Arbitrii au anulat două goluri gazdelor?

— Ofsaid în ambele cazuri, nu încape nici o discuție.

— Alții au fost și sînt de altă părere, dar asta-i altă problemă, s-o lăsam. Ați jucat fotbal, se știe, unde, cînd, ați vrea să ne reamintim?

— Mi-am început cariera la Buzău, orașul natal, într-o echipă de județ, Locomotiva. În '54, am luat parte la tabăra națională de juniori de la Bistrița, unde m-a trimis Teacă. După tabăra, am fost selecționat pentru Voința București care era, la vremea aceea, nucleul naționalei de juniori. Cînd s-a dizolvat, am ajuns la Progresul C.P.C.S., în divizia B, alături de Bodo, Maior, Stancu, Copil, Gică Ene, Gîbea, Georgescu și așa mai departe.

— N-ați stat nici acolo prea mult intrucît echipa s-a desființat, da?

— Exact. Cei mai mulți dintre coechipierii mei au plecat la Rapid. Eu însă am fost legitimat la Dinamo, sub culorile căruia am jucat pînă în '63, cunoscînd mari satisfacții, între care...

— Și cîteva tricouri ale reprezentativei țării, că, tovarășe Anghel?

— Pînă în '71, n-am prea stat să le număr. Sigur e că am debutat în națională la Moscova, 1-1 dacă vă mai aduceți aminte, înaintea Anghel, Constantin, Ene II, Ozon, Tîstaru.

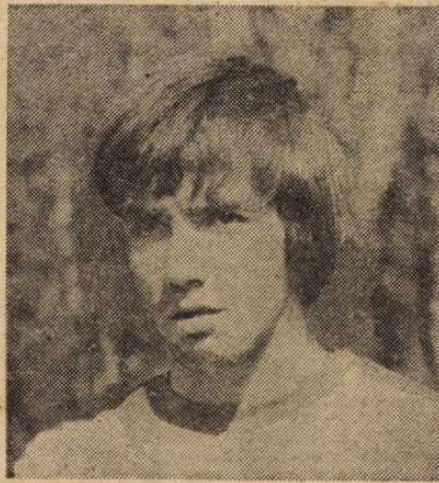
— Ați avut, iată, numai începuturi fericite, așa-i?

— În '61 însă, în timpul turneului de la New York, m-am accidentat grav, fapt care a scurtat cariera mea. În '63, am activat, un rebur de campionat, la Petrolul, după care, pînă în '65, cînd m-am retras definitiv, am jucat și am antrenat pe Metalul Buzău, cu care am promovat în C.

— Așadar, sînteți și antrenor?

— Da. Am terminat, la I.E.F.S., un curs de specializare.

— Ați mai jucat, să încheiem această schiță de portret, în națională de tineret, ați participat la cîteva turnee de prestigiu, U.E.F.A. '55 și '56, Anglia '58, Brazilia '60, New York '61, sînteți, nu încape nici o îndoială, un meci și o competență

Deși mai slab în partida cu R.D.G., Cornel Tălnar are un început de sezon promițător, în folosul lui Dinamo și al echipei naționale. El joacă, azi, pe postul care l-a consacrat, cu ani în urmă, pe Vasile Anghel. Ștafeta pare să fie intrată pe miini bune.

în fotbal. Cu toate acestea, iată că 15 ani ați stat departe de gazon. Am fi tentați să vă întrebăm de ce?

— Am lucrat în specialitate.

— Anume?

— Sînt absolvent al Facultății de drept și al cursurilor post-universitare de relații internaționale, ambele făcute la zi.

— Am notat. E o plăcere, veți fi sperăm de acord cu noi, să constatăm că un fost fotbalist, ba încă unul din elita sportului în discuție, a făcut atîtea facultăți și atîtea cursuri! Să lăsam însă și această chestiune și să revenim la prezent. Cum ați găsit clubul Dinamo după 18 ani?

— Condițiile de azi sînt incomparabil mai bune decît cele de pe vremea tinereții mele. Din toate punctele de vedere, bază materială, instruire etc. Atmosfera e și ea, în general, bună. Dat fiind faptul că planara clubului m-a desemnat ca vicepreședinte în 5 martie, mă găsesc, evident, încă în perioada de acomodare. Mă acomodez dar, în paralel, lucrez din

răspunderi, căci Dinamo, insist asupra acestei idei, n-a renunțat la intenția de a dobîndi titlul. Cîștigarea campionatului reprezintă obiectivul imediat, dar mă îngrijesc, în egală măsură, și de perspectivă. Procedez, firește în cadrul unui colectiv mai larg de tehnicieni, la o evaluare a lotului în așa fel încît, la încheierea sezonului, să putem discuta cu jucătorii deschis și să vedem dacă ei pot răspunde pretențiilor clubului. Altfel vorbind, azi se dă, sau începe să se dea, bătălia pentru o nouă calitate. Dinamo e, se știe, un club cu renume și tradiție în fotbalul românesc. El trebuie, gîndesc, să-și depășească actuala condiție, pe acest drum cîștigarea campionatului, în care cred, nefiind decît un pas, un jalon. N-avem, de pildă, decît 2 jucători la națională, pe Speriadu și pe Tălnar, nu-i în regulă. Dinamo trebuie să contribuie mai substanțial la familia tricolorilor.

— Așa e. Pofitiți, vă ascultăm.

— Naționala e, după mine, oglinda cluburilor. Cluburile puternice fac o națională puternică, pot da cite exemple vreți.

— Nu vrem, le cunoaștem. Tovarășe vicepreședinte, credeți că există acum la Dinamo fotbalisti care n-ar merita să facă parte dintr-o echipă de această talie?

— E timpuriu să vă răspund. Cert e un lucru, jucătorii de azi sînt în măsură să hotărască îndeplinirea obiectivului imediat.

— Adică să cîștige campionatul, da?

— Da.

— Are Dinamo intenția să aducă jucători noi?

— Cel care vor rămîne și cel care vor veni, dacă vor veni, vor trebui să corespundă nu numai din punct de vedere al valorii, ci și din acela al angajamentului în procesul de instruire, al fidelității față de culorile clubului. Nu vă ascund că, în această privință, au fost și experiențe mai puțin reușite.

— Întrebarea sună, dacă ne e permis să vă reamintim, nițel altfel.

— Dacă vom mai aduce jucători noi? Dacă va fi cazul, vom aduce. Iată, de pildă, de la Hunedoara echipa s-a întors acasă, iar eu am plecat într-un județ, la un meci de B, unde am urmărit un jucător aflat mai demult în vederile clubului. Punctul meu de vedere va fi, desigur, unul, pînă la urmă vor decide tehnicienii. Dinamo are destui si, în frunte cu Valentin Stănescu, comcoetenți.

— Care vi se pare a fi rolul unui conducător în fotbal?

— Vom răi vorbi despre asta. Pînă mă voi lămurii mai bine, aș zice că un conducător n-are voie, în fotbal, să facă

o afirmație fără să se fi documentat serios. Nu de vorbe fără acoperire duc lipsă fotbalul românesc.

— Normal ar fi să vă întrebăm de ce duc lipsă dar nu vom proceda așa, intrînd și noi în joc, respectînd rezerva pe care v-o impunem deocamdată. Ziceați că Dinamo are șanse la titlu, așa e, dar Craiova, Craiova ce să mai spună?!

— Craiova și-a pus, în modul cel mai îndreptățit, candidatura la titlu și, judecînd după valoare, e superioară lui Dinamo. Dar nu doar valoarea hotărâște într-un campionat, așa-i? După etapa de simbioză, favorabilă nouă, Dinamo vine puternic din urmă. Are un culoar și un program mai bun, cred că victoria finală îi va aparține. Cu condiția ca jucătorii să nu precupească nici un efort.

— Am aflat, tovarășe Anghel, echipa campioană și una din retrogradate. Vor mai lua drumul diviziei B alte 2 echipe, care?

— A.S.A. mi se pare o candidatură serioasă. În rest, va fi bătăie mare, poate Iași, poate Slatina, poate Baia Mare, cine să ghicească?!

— Ați lipsit din fotbal, cum socoteam, 15 ani. Cum vi se pare el azi?

— În creștere, numai că nici alții n-au stat pe loc. Eu aș îndrăzni să afirm că distanța s-a micșorat, dar rămîne. Ea nu va dispărea pînă ce mentalitatea jucătorilor, a celor ce răspund de ei, a tuturor factorilor implicați, nu va suferi modificări importante. E necesar, și aici, un salt calitativ. La bază, în primul rînd.

— Ce înțelegeți prin bază?

— La copii și juniori. De copil ar fi normal să se ocupe cel mai capabil tehnicieni, firește stimulați corespunzător. Nu sînt chiar rare cazurile cînd un fotbalist ajunge la divizia A ca să învețe, la acest nivel, să facă un stop sau o preluare?!

— Tovarășe Anghel, sînt fotbalisti noștri alți de răi cum se spune? Ce părere aveți?

— Nu toți, nici măcar majoritatea. Cîțiva, pe timpul meu erau, nu mă sfîșesc să recunosc, mai mulți care trăgeau cu paharul. Din punct de vedere al pregătirii pentru viață, jucătorii de azi sînt net peste cei de acum, să zicem, 15-20 de ani. Nu că le iau apărarea, dar așa stau lucrurile și-mi face plăcere să spun așa.

— Cu întrebarea de mai devreme, am încheiat, vă mulțumim și vă dorim spor la treabă.

— O clipă, aș mai avea ceva de adăugat. Se poate?

— Desigur. Oaspeții noștri, stăpîni noștri, pofitiți.

— Vreau să zic ceva despre Dinu, văzut nu cu ochul conducătorului, ci cu acela al fotbalistului care am fost. E păcat că Dinu nu joacă în națională, e mai complet și mai exact decît fundașii de azi ai echipei reprezentative.

— Așa o fi, poate-i spuneți și lui Valentin Stănescu, nu prea l-o fi văzut jucînd?!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Explicațiile și implicațiile unei victorii la masa verde

Primim la redacție:

Stimata tovarășe redactor șef

Sîntem un grup de oameni ai muncii de la întreprinderea constructoare de utilaj chimic din Ploiești, suporteri și simpatizanți ai echipei F.C. Petrolul Ploiești.

Sîntem profund indignați și totodată

adînc mîhniti de modul în care clubul C.S. Tirgoviste înțelege să ducă lupta pentru promovarea echipei sale de fotbal în prima divizie a țării. Concret, ne referim la

ultima etapă, în care, prin hotărîrea comisiei de competiții și disciplină a Federației de Fotbal echipa C.S. Tirgoviste a cîștigat fără joc, cu 3-0, meciul cu Flacăra

Moreni datorită faptului că echipa de juniori a asociației sportive Flacăra Moreni

nu s-a prezentat, cum scrie ziarul „Sportul”, la un meci din campionatul de juniori. Dincolo de relatarea ambiguă a

hotărîrii respectivei comisii, care nu precizează, voit sau nu, la ce meci nu s-au prezentat juniorii din Moreni, deci nu în

trebuie să arătăm că interesindu-ne am aflat cu stupeoare că neprezentarea s-a produs tocmai

la meciul de juniori cu... C.S. Tirgoviste, distanță dintre cele două localități ale

județului Dimbovița nefiind mai mare de 20 de km.

Iată, deci, cum prin acest aranjament de

culise, pentru că este greu de crezut altceva, C.S. Tirgoviste a cucerit, fără joc,

două prețioase puncte în deplasare, creîndu-și și o perioadă de două săptămîni de

pregătire, fără joc oficial, înaintea grelei

partide de duminică cu Rapid București. Este corect? Este sportiv? Este oare greu

de înțeles că această manevră, unică în

istoria fotbalului nostru, aduce prejudicii

acestui sport atît de îndrăgit, denaturează sensul întrecerii sportive stabilind alte ierarhii decît cele ce trebuie să reiasă din întrecerea sportivă cinstită, demnă, pe terenul de sport? Ca să nu mai vorbim de faptul că acest precedent, odată creat și „înghitit” de federație, poate duce la repetare și la denaturarea și a altor rezultate.

Iată de ce cerem, prin intermediul revistei „Flacăra”, măsuri energice din partea Federației Române de Fotbal, sancționarea aspră a celor vinovați, anularea cu rîcoase decizii a comisiei de competiții și disciplină, pentru ca în divizia A să promoveze echipa ce acumulează cele mai multe puncte pe terenul de joc și nu în jocurile de culise.

Cerem cu hotărîre acest lucru, întrucît și la clubul nostru de fotbal s-au manifestat, în campionatul trecut, unele nereguli pe care le-am blamat și care au condus, dealtfel, la schimbarea întregii

conduceri, astăzi cu toții, conducerea clubului, suporterii și simpatizanții echipei fiind

hotărîți să ducem lupta sportiv, în deplin

consens cu principiile și normele de

conduită ale societății noastre. De aceea nu

putem nici acum, în această situație, să

rămînem pasivi, să nu ne întrebăm cum a

fost posibil ca înaintea a două jocuri im-

portante pentru F.C. Petrolul și Rapid

București, cele cu Metalul București și

Polara Cîmpina, trei jucători de la Petro-

lul și doi de la Rapid să fie convocați la

un trial al lotului divizionar B tocmai la

Tirgoviste. Sigur, ne mai întrebăm cum a

fost posibil ca, în timp ce mulți specialiști,

tehnicieni și ziariști îl cereau și îl cer în

continuare pe jucătorul Nicolae Dobrin în

prima reprezentativă a țării, acesta să obțină transferul, ca necorespunzător pentru F.C. Argeș, tot la... C.S. Tirgoviste.

Oare nimeni din conducerea Federației de Fotbal nu vede toate aceste ciudățenii cusute cu ață albă ce au drept singur scop promovarea, pe orice cale și cu orice preț, a echipei C.S. Tirgoviste? Și chiar dacă la federație nu se văd aceste manevre, alți tovarăși din conducerea C.N.E.F.S. nu trebuie, oare, să intervină?

În speranța că veți publica aceste rînduri, vă mulțumim tovarășe.

Scrisoarea poartă 38 de semnături, Păun Andrei, Marin Ivan, Vasile Corbea, Traian Fulgeanu, Manole Șerbănescu etc.

★

Se cuvin, pornind de la scrișoarea alăturată, cîteva precizări. Duminică, 8 martie, urma să se dispute la Tirgoviste meciul de juniori dintre C.S. Tirgoviste și Flacăra Moreni, programat în cadrul primei etape a returului în seria a IV-a a

championatului republican al juniorilor și

scolarilor. Echipa oaspete nu s-a prezen-

tat. Drept urmare, Comisia de competiții

și, ulterior, Biroul federal au analizat

cazul și au hotărît ca echipa de seniori

Flacăra Moreni să fie suspendată pentru

etapa următoare, dîndu-i meci pierdut cu

0-3. Decizia are o deplină acoperire

regulamentară, Articolul 163, alineatul p. din

„Organizarea activității fotbalistice”, ediția

1980, notînd că „pentru neprezentarea

echipei de juniori la un joc oficial (se

sancționează) — cu excepția cazurilor de

forță majoră — cu pierderea jocului din

oficiu cu 3-0 și ridicarea din oficiu a

tuful de joc. LA PRIMĂ ETAPĂ PE CARE

CHIPA DE SENIORI URMEAZĂ S-A

DISPUTE PE TEREN PROPRIU (sub. n.)

și pierderea acestui joc cu 3-0” (pag. 90).

Așadar, să repetăm, din punctul de vedere

al federației, o hotărîre corectă, legală, cu

atît mai regulamentară cu cît, după cum

ne informa secretarul federal adjunct

Florin Dumitrescu, echipa din Moreni a

mai fost avertizată pentru o culpă asemă-

nătoare. Atita doar că F.R.F. ar fi trebuit,

gîndim, să analizeze cu mai multă

rapiditate situația, să cerceteze dacă, procedînd

cum a procedat, echipa din Moreni n-a

încercat s-o avantajeze pe cea din Tir-

goviste, formația din capitala județului

Dimbovița fiind direct implicată în lupta

pentru promovare în divizia A.

Ceea ce n-a făcut federația, am făcut

noi, luni, luni la prînz, legătura cu

asociația sportivă Flacăra Moreni. Am purtat,

telefonice, următoarea discuție cu

economistul Paul Andrei, contabil șef al

Schelei de extracție Moreni și președinte al

asociației sportive.

— Tovarășe Andrei, de ce nu s-a pre-

zentat echipa de juniori la Tirgoviste?

— Cel 2 antrenori de la juniori, Victor

Stan și Manole Stoica, au uitat de meci?!

I-am sancționat drastic. Pe primul, coor-

donator al Centrului de copii și juniori, cu

retrogradare pe două luni, pe Stoica, găs-

sîndu-l mai puțin vinovat, cu 10 la sută

din retribuție pe timp de o lună.

— Tovarășe președinte, antrenorii au

uitat, de acord, deși federația a publicat un

anunț în ziarul „Sportul” comunicînd

re-luarea campionatului, deși returul a

început, anul trecut, la aceeași dată, să

acceptăm deci că antrenorii au uitat, dar

asociația ce-a întreprins? A intervenit la

federație? A trimis un memoriu?

(Continuare în pagina 29)

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publicisți comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cris-tache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economie (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenacul (George Arion) — 2560; Sec-ția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus) — 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600; Scriori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — Interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-135-137, telex: 1 1226, București, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: George ARION.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

De după dealuri mari de timp

De după dealuri mari de timp,
De după munți de suferință,
Cu soarele pe creștet, nimb,
Cu sufletul într-o credință,
Coboară dacii, an de an,
Din anii marelui Traian,
Coboară mindrul Decebal
Pe măgurele din Ardeal,
Își duce pașii-n Bărăgan
Și pe colnice, prin Moldova,
Așa precum ne spune slova,
Coboară-așa, din moși strămoși
În neam de oameni păduroși
Cu dorul-dor, ca vijelia,
Cu ochii sărutind cimpia,
Coboară ca un fluviu viu
Neamul român din tată-n fiu,
De după dealuri mari de timp,
Mai vechi ca zeei din Olimp...

ION DODU BALAN ■

Accesul la creativitate

Iată pentru început câteva date de sinteză ce ilustrează și demonstrează plener amploarea și dezvoltarea continuă a creativității tehnico-științifice în țara noastră.

Fenomenul apare evident, ne-a declarat tovarășul **Ion Marinescu**, director adjunct al Oficiului Național pentru Invenții și Mărci, dacă avem în vedere chiar numai aceste cifre comparative: în perioada 1948-1965, OSIM-ul a acordat unor inventatori din România un număr de 5.771 de brevete. Numărul acestora a crescut în cincinalul următor la 9.906. În perioada 1971-1975 numărul total al brevetelor acordate a atins cifra de 11.343, iar în răstimpul ultimului cincinal numărul brevetelor a depășit cifra de 12.100. Tot în acest ultim cincinal, OSIM-ul a înregistrat peste 18.000 cereri de brevete. De notat apoi că, în conformitate cu statisticile publicate de Organizația mondială de proprietate intelectuală privind contribuția României la tezaurul mondial de invenții țara noastră se situează pe locul 16, înaintea unor țări cu mai îndelungate tradiții în domeniul cercetării tehnico-științifice, cum ar fi, de pildă, Austria, Finlanda, Canada, Belgia, Brazilia etc.

Referindu-se la brevetele de invenții acordate în ultimele decenii unor inventatori și colective de inventatori din România, interlocutorul nostru, inginerul **Ion Marinescu**, a ținut să menționeze în mod deosebit amploarea și valoarea creativității de masă, faptul că în acest domeniu cru-

(Continuare în pagina 8)

LIVIU TIMBUS ■

Pădurile, la ora primăverii astronomice

Alunecăm prin grohotișuri, prin nisipuri și pietrișuri turburi, cu pașii tipăriți în argile marnoase și în tufuri vulcanice, în gresii și în prundișuri de andezită. Aici cîndva, în cuaternar și în neogen se domesticeau vulcanii. Acum se „domesticesc” păduri tentaculare, invadînd culmi și creste de dealuri pînă departe în munții vopsiți la orizont cu albastru de Prusia. E o zi plină de tensiuni prin barometre, o zi cu presiuni paroxistice, cînd se anunță inevitabile ploii torențiale și undeva, în straturile superioare ale atmosferei, miroase încă tainic a zăpezii și deșghețuri polare. Temperatura aerului, bun de respirat cu plămîni de copii: 12 grade. Peste câteva ore, mai exact, în jurul orei 19 și câteva minute, începe primăvara astronomică! Păsările sparg în zădări liniștea apăsătoare a trunchiurilor de molid, brad, pin, fag, stejar, gorun, carpen și frasin aflați într-o perioadă tulburătoare de vegetație cînd mugurii izbucnesc din învelișul îmbalsamat al rășinilor și erup cu vulcanii încărcăți de clofilă.

Ne aflăm în vecinătatea comunei Breaza de Mureș, în cantonul silvic Filpișul Mare. Ghid în această mirifică dezlănțuire a naturii ne este inginerul silvic Vasile Bercu, moștenitor din tată în fiu al blazonului de pădurar în Munții Gurghiuului, bărbat viguros, athletic, cu pas de

(Continuare în pagina 6)

ADRIAN DOHOTARU ■

Tradiții nepieritoare de gîndire și acțiune revoluționară

Prezentul luminos al României socialiste dovedește, fără putință de tăgadă, rolul decisiv al Partidului Comunist, care s-a afirmat prin înaltă creație istorică drept cel mai autentic, mai fidel exponent al intereselor fundamentale ale poporului din sinul căruia s-a născut. El, partidul făurit acum șase decenii, la Congresul din mai 1921, a fost și este, și revoluționar vizionar, și luptător neîmfriecat, și artizan constient al unei societăți noi, într-o țară independentă și suverană. El este forța politică în care regăsim implicite, amplificate, la cotele sintezei superioare, comuniste, gîndurile și faptele eroice ale înaintașilor, dorurile și năzuințele ardente ale unui popor însetat de dreptate, unitate și libertate.

De-a lungul existenței sale, Partidul Comunist Român a demonstrat, într-adevăr, o capacitate deosebită în a prelua și transfigura moștenirea trecutului într-o concepție revoluționară fermă a prezentului, pentru a contura cit mai judicios calea viitorului. Acest demers politico-ideologic

avînd ca temelie principiile socialismului științific a fost posibil și fertil, pentru că partidul s-a raportat nu numai la realitățile vremii, ci și la rădăcinile sale — o mișcare muncitorească și socialistă afirmată cu vigoare în veacul XIX — la începuturile sale, ce coincid cu activitatea partidului clasei muncitoare constituit în anul 1893. Asupra acestui filon bogat de experiență izvorită din cuget și acțiune tumultuoase, adică asupra „adevăratelor începuturi ale Partidului Comunist Român” — cum se exprima tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, într-un text de valoare inestimabilă istorică și metodologică, vrem să stăruim în rîndurile de față.

De la apariția sa pe scena politică a României, partidul clasei muncitoare își asumă misiunea istorică de a conduce bătăliile revoluționare pentru cucerirea puterii politice de către proletariat și celelalte mase muncitoare de la orașe și sate și „întemeierea societății socialiste”. Forța organizată proletară se distinge,

totodată, în peisajul politic al epocii moderne printr-o concepție politică proprie, izvorită dintr-o prospectare științifică,

(Continuare în pagina 3)

ION MAMINA ■

Un drum către mările lumii

flacăra

ANUL XXX - NR. 13 (1346) - 26 MARTIE 1981

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

„...TOTUL PENTRU A ASIGURA RECUPERAREA ȘI REFOLOSIREA INTEGRALĂ A MATERIALELOR !“

— Tovarășe Dan Andreescu, sintezi inginer, specialist în industria extractivă, și economist, aveți un stagiu de 15 ani pe platforma Hunedoarei, iar de 8 ani vă ocupați de problematica recuperării și valorificării materialelor refofosibile, actualmente fiind șeful serviciului cu acest profil din M.A.G.F. Sintezi, așadar, omul cel mai potrivit pentru un dialog pe care vă propunem să-l începem de la un lucru cunoscut azi până și de copii: criza mondială a materiilor prime și energiei obligă o întreagă planetă, și țări mari și țări mici, aflate în diferite stadii de dezvoltare, să-și regândească statutul de „consumator” și, în același timp, să întemeieze o industrie pentru a pune în valoare ceea ce pînă mai ieri ignora. S-a mai spus, orice rău spre bine, în ultimul deceniu, lumea a devenit mai cumpătată, se gospodărește mai chibzuit, saltul fiind de mentalitate în primă instanță. Trăim pe aceeași planetă și deci nimic din ce-i al planetei nu ne este străin...

— În condițiile creșterii vertiginose a prețurilor pe piața mondială, România, care dispune de resurse limitate de materii prime, suportă destul de greu efortul valutar pentru a și le procura. Consecința: ne adaptăm la un nou mod de a gândi și modela creșterea economică, într-o optică de economisire strictă a materiilor prime și materialelor, de valorificare într-un grad cât mai înalt a acestora și, în final, de recuperare și reintroducere în circuitul economic a întregului potențial de resurse materiale refofosibile de care dispunem.

— Toate acestea sînt, de fapt, obiective de o excepțională importanță, prevăzute în documentele Congresului al XII-lea, ele constituind politica noastră în acest domeniu.

— Exact. Una din soluțiile de bază, componentă strategică esențială a politicii partidului nostru, a fost evidențiată în repetate rânduri de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și ea stabilește, ca o condiție principală a îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale a producției, intensificarea, extinderea și perfecționarea activității de recuperare și valorificare a materialelor refofosibile, astfel încît prin această modalitate să se acopere cel puțin 40—50 la sută din nevoile interne de fier, metale neferoase, fibre și fire textile, uleiuri minerale și altele, punîndu-se capăt risipei.

— Economia noastră dispune de importante cantități de astfel de resurse. Citeva exemple ar ilustra foarte bine virtuțile materialelor refofosibile, economiile de materie primă pe care le aduc.

— 1 tonă de fontă recuperată înlocuiește 2 tone minereu de fier, 0,5 tone coals, 0,5 tone calcar și 40 KWh; 1 tonă de cioburi din sticlă economisește 738 kg nisip cuarțos, 231 kg sodă, 140 kg calcar și 70 kg feldspat; 1 tonă de ulei mineral regenerat înseamnă 3 tone țitei economisite; 1 000 tone maculatură salvează de la tăiere 17 hectare pădure de rășinoase; 1 tonă de polietilenă recuperată asigură economisirea a aproximativ 7 tone petrol. Avantajele sînt elocvente și în ceea ce privește energia. Astfel, prin utilizarea fierului vechi în producția de oțel se consumă doar 38 la sută din energia necesară în condițiile utilizării materiilor prime noi, pentru aluminii recuperată, numai 4 la sută, pentru polietilena recuperată, 5 la sută. Exemplele pot continua și vă asigur că procentele de economii sînt la fel de spectaculoase.

— Putem vorbi acum de o adevărată „industrie a reciclării”?

— Fără îndoială. Numai prelucrarea la scară industrială a resurselor de care vorbim face rentabilă această activitate.

— Să insistăm asupra acestui aspect. Cînd nu este rentabilă activitatea de recuperare a materialelor refofosibile?

— Cînd este făcută în volum mic sau nu e tratată complet din punct de vedere al resursei. De pildă, haldele miniere, metalurgice și de termocentrale. Aici substanța utilă este de 10—20 la sută și pentru ca recuperarea să fie rentabilă trebuie să găsești utilizare și la restul de 80—90 la sută. Principiul de bază de la care pornim este că nimic din ceea ce poate fi refofosit nu trebuie să rămînă nevalorificat și nimic din ceea ce poate fi util nu trebuie aruncat, ci recuperat.

— Care sînt rezultatele obținute în cîinul trecut?

— Ceea ce s-a realizat între 1976 și 1980 atestă faptul că activitatea de recuperare și valorificare a materialelor refofosibile s-a constituit ca un sector distinct, iar sfera de cuprindere s-a extins în strînsă relație cu nevoile economiei naționale. Spre exemplu, în anul 1980, materiile prime și materialele recuperate din resurse refofosibile au participat cu 45,6 la sută în producția de oțel, 45 la sută la resursele interne de cupru, 30 la sută la consumul zilnic, 21,6 la producția de hîrtie, cartoane etc.

— Cum stau lucrurile în alte țări?

— Preocupările pentru recuperare au ca obiective principale reducerea presiunii exercitate de creșterea economică

asupra resurselor limitate de materii prime și energie, cit și reducerea dependenței economiilor naționale de importul de materii prime și combustibili.

— Vă intrerup un moment. Spuneți „reducerea dependenței economiilor naționale de importuri” și cred că un exemplu privind eforturile care se fac în lume în acest sens ar face mai bine înțeles acel indice numit grad de autonomie.

— Iată, Franța nu are zăcăminte de cupru și nu are o producție internă. În cazul în care s-ar baza numai pe import, gradul său de autonomie în ceea ce privește cuprul ar fi zero. Prin organizarea sistemului de colectare a materialelor recuperabile din cupru însă, 40 la sută din resurse le obține în acest mod, asigurîndu-și deci un grad de autonomie de 40 la sută.

— E limpede, putem continua.

— Așadar, importanța acordată recuperării se reflectă în numeroase măsuri organizatorice luate la nivel guvernamental, precum și în orientările și obiectivele stabilite și care diferă de la țară la țară. De asemenea, pe plan internațional, a fost constituit Biroul Internațional al Recuperării la care au ade-

plu: R.F.G. importă după necesitate peste 40 000 tone zdrențe, care valorează 22 milioane mărci, și exportă tot în funcție de oferte și după posibilități 150 000 tone zdrențe, care valorează 120 milioane mărci.

— Probabil că nu aceleași zdrențe, adică nu același tip de material?

— Bineînțeles. Am spus după cerere și posibilități și ținînd cont de necesitățile sale.

— Dezvoltarea urbanistică a lumii presupune și o creștere a volumului de reziduuri menajere, care, după cite știm, sînt în bună măsură reciclate.

— În țările Pieței Comune funcționează peste 70 de uzine în care gunoaiele sînt transformate în îngrășăminte pentru agricultură după extragerea elementelor utile — metal, sticlă etc., — iar prin incinerare se recuperează energia. În ultima vreme, specialiștii și-au îndreptat atenția spre piroliză, carbonizarea și hidrogenarea gunoaielor prin care se obțin hidrocarburi lichide și gaze.

— Deci nu se mai pierde aproape nimic și se câștigă cam tot. Să revenim pe meleagurile noastre. Ce măsuri se prevăd începînd cu acest an la noi?

„O atenție deosebită trebuie să acordăm recuperării, colectării și refofosirii materialelor. Am mai arătat și în alte împrejurări că pentru multe sectoare, prin recuperarea și refofosirea materialelor, putem și trebuie să asigurăm pînă la 50 la sută și chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime. Noi încă sîntem mult rămași în urmă în unele sectoare în acest domeniu, iar în citeva sîntem numai la început. Problema recuperării, colectării și refofosirii materialelor trebuie privită ca o parte importantă a asigurării materiilor prime și materialelor necesare activității de producție. Dealtfel, în planul de aprovizionare a acestora sînt luate în calcul și ele trebuie realizate chiar cu o depășire. Cunoașteți cu toții că prețurile la materiile prime au crescut foarte mult. De aceea, trebuie să facem totul pentru a asigura recuperarea și refofosirea integrală a materialelor. Aceasta presupune și elaborarea tehnologiilor corespunzătoare, și dezvoltarea capacităților de prelucrare a materiilor recuperate. Dealtfel, în planul viitor avem în vedere, legat de prioritatea pentru asigurarea bazei materiale, să dăm investiții în primul rînd pentru dezvoltarea capacităților de prelucrare a materialelor recuperate.”

(Nicolae Ceaușescu — Cuvîntarea la plenara lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 14 iunie 1980)

rat ca membri permanenți 25 de state și ca membri corespondenți 10 state. În cadrul Pieței Comune a luat ființă încă din 1976 „Comitetul de administrare a deșeurilor”, care elaborează pe diferite termene programul de recuperare și propune variantele de directive privind gospodărirea acestor resurse. Recent, la Roma, sub egida Federației mondiale a orașelor înfrățite, s-a desfășurat o conferință internațională consacrată acestor probleme, la care au participat reprezentanți ai 338 orașe din 37 de țări și unde 7 mari orașe au prezentat experiența lor în legătură cu modalitățile concrete de reciclare a materialelor refofosibile.

— Și care sînt rezultatele acestor acțiuni?

— De exemplu, la nivel mondial, fierul vechi participă în medie cu 45 la sută la producția de oțel. Dar unele state trec bine de această cifră: S.U.A. — 75 la sută, Suedia — 72 la sută, Italia — 62,1 la sută, Spania — 58,7 la sută. În unele țări ca Japonia, S.U.A., Belgia, Franța, zgurile de oțelării se valorifică complex, aceasta însemnînd extragerea fierului, reutilizarea la aglomerare-furnale, utilizarea în construcții și agricultură.

— Ce se întîmplă în domeniul cauciucului și maselor plastice?

— În ceea ce privește cauciucul, anvelopele uzate se resapează în proporție de 25 la sută în Anglia, 22 la sută în S.U.A., 20 la sută în R.F.G. și U.R.S.S., dar această soluție reprezintă numai o valorificare parțială. Au apărut tehnologii de creștere a ponderii de cauciuc regenerat în producția de anvelope, de fabricare a pudreței de cauciuc prin criogenare, se realizează piroliza maselor plastice uzate și a cauciucului uzat din care se obțin materii prime petroliere și altele. Dar lucruri interesante s-au petrecut în industria textilă.

— În ce sens?

— În unele țări, Italia, R.F.G., Polonia, Austria, ca să dăm numai citeva din ele, s-a dezvoltat o adevărată industrie atît de prelucrare a materialelor textile, recuperabile, cit și de producție a utilajelor specifice acestor activități. Pentru aceste materiale, în funcție de cerere și ofertă, s-a dezvoltat o piață. Un exem-

— Este lesne de observat că față de rezultatele obținute pe plan mondial și față de posibilitățile de care dispunem, realizările noastre nu sînt la nivelul cerințelor actuale. Programul de sinteză de recuperare și valorificare a materialelor refofosibile actualizat cuprinde sarcini concrete stabilind unele priorități pentru perioada următoarelor cinci ani.

— Amintiți citeva dintre aceste priorități.

— Dispunem de importante cantități de metale refofosibile care, înainte de a reîntra în circuitul economic, trebuie sortate și pregătite chiar la locurile de unde rezultă, ateliere și secții de producție. Este cazul șpanului, al capetelor de conductori și cabluri, al resturilor metalice din debitări etc.

— Din cite cunoaștem, există dificultăți în ceea ce privește pregătirea acestor resturi de metale, adică la presare, balotare, briehtare, din lipsa utilajelor care să execute aceste operații.

— Adevărat, dar vina este a marilor unități prelucrătoare de metal care nu s-au dotat, în multe locuri este posibilă autodotarea, cu mijloacele necesare. Din această cauză s-a livrat nepregătită 75 la sută din cantitatea totală colectată, ceea ce a condus la o slabă utilizare a mijloacelor de transport și la o încărcare necorespunzătoare a oțelărilor cu fier vechi.

— Și ce trebuie făcut în acest sens?

— În primul rînd să se respecte decretul 465 din 1979 care reglementează foarte clar toate aceste probleme.

— O altă prioritate?

— Există, de asemenea, mari cantități de metal cuprinse în mașini, utilaje, instalații, mijloace de transport ca nave maritime și fluviale, locomotive vechi cu aburi, tractoare vechi, care sînt nedezmembrate. Pentru acest lucru, ministerele economice trebuie să organizeze activitatea de dezmembrare, de sortare a pieselor și subansamblelor și valorificarea lor ca atare sau prin reconducție și predarea restului de materiale în rețeaua specializată de colectare. Un alt obiectiv important este valorificarea zgurilor de oțelării. Depozitele de asemenea zguri, existente la noi, ar putea deveni adevărate exploatare, atît de bogate sînt în fier metalic și oxid.

— Prioritățile nu se referă, desigur, numai la metal, vă rugăm deci să spuneți citeva cuvinte și despre celelalte materiale.

— Pentru industria chimică problema recuperării și valorificării are în această perioadă un caracter deosebit. Producția de mase plastice reprezintă astfel unul din cele mai dinamice sectoare. Volumul de prelucrare a crescut de 1,8 ori față de anul 1975, consumul de mase plastice ajungînd la 38 kg pe locuitor. Această creștere nu s-a obținut însă pe seama recirculării materialelor refofosibile, care a fost realizată numai în proporție de 7 la sută față de resursele disponibile. Deci pentru aceste resurse s-au elaborat programe speciale care prevăd soluții de valorificare a maselor plastice ca înlocuitor, de materii prime noi. Se vor aplica tehnologii noi în industria textilă pentru mărirea potențialului de recuperare și valorificare. Dezvoltarea urbanistică face să se întrevadă o creștere a volumului obiectelor uzate rezultate din gospodăriile individuale. Din investigațiile făcute în ultimul timp reiese că vor fi scoase din uz de către populație aproximativ 1 800 milioane metri pătrați de țesături, peste 410 milioane perechi încălțăminte, însemnate cantități de hîrtie, obiecte de folosință îndelungată, televizoare, autoturisme, mașini de uz casnic etc. care vor genera cantități de materiale recuperabile în continuă creștere.

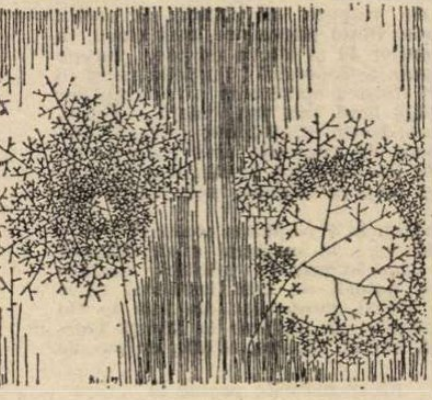
— Ce se prevede, în principal, pentru atragerea în circuitul economic a acestor cantități imense. În paranteză fie spus, era greu de imaginat, în urmă cu trei decenii, să spunem, că vom ajunge să ne confruntăm cu asemenea cantități de mașini, televizoare, frigidere pe care să trebuie să le reintroducem în circuitul economic.

— Într-adevăr, acum treizeci și ceva de ani era important să fabricăm tractoare, dar astăzi este la fel de important ca acele tractoare să ajungă din nou materie primă. Deci, ca să continuăm, pentru realizarea obiectivelor privind recuperarea și valorificarea, este necesar ca eforturile principale să fie orientate spre implicarea într-o mai mare măsură a micii industrii în această activitate, concomitent cu luarea unor măsuri de extindere și perfecționare a rețelei specializate de colectare. În privința bunurilor uzate preluate de la populație, cercetarea științifică și proiectarea tehnologică aferente reciclării resurselor încorporate în bunurile amintite trebuie să ofere simultan soluții pentru toate fazele procesului de recuperare, sortare, dezmembrare, dezinfecție, prelucrare primară și valorificare în condiții de eficiență.

— Amintiți mai înainte de centrele de colectare. Ce se întîmplă cu ele? În primul rînd, sînt prea puține.

— Este drept, un punct de colectare revine la 50 000 de locuitori. În R.D.G., de pildă, un punct de colectare revine la 5 000 de locuitori. Acolo, la fiecare evaral de locuințe este proiectat, pe baza unor normative, și un asemenea punct de colectare. Noi ne-am propus ca în perioada următoare să ajungem să avem un centru de colectare la 10 000 de locuitori, dar concomitent cu aceasta desfășurăm și acțiuni cu comitetele de bloc, cu organizațiile de tineret, cu membrii O.D.U.S., astfel încît, pe baza unui program de transport dirijat de un dispecerat al întreprinderii de recuperare, să asigurăm preluările ritmice. Vă mai pot spune că în acest cîinval va trebui să recuperăm materii prime din valorificări mai mult decît în cîinvalul trecut cu 20 miliarde lei, ele contribuind la asigurarea producției cu 45—50 la sută la metale feroase și neferoase, 40—44 la sută la cauciuc, 30 la sută la mase plastice, 40—48,5 la sută la fibre și fire textile etc. Important este însă faptul că acum există un sistem bine organizat de recuperare și valorificare, adică, așa cum spuneam, există o adevărată industrie în acest domeniu.

RĂZVAN BARBULESCU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 24 martie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În cadrul ședinței a fost examinat și aprobat Raportul privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor economico-financiare obținute în anul 1980.

Comitetul Politic Executiv a apreciat că datele definitive de bilanț confirmă succesele remarcabile realizate în 1980, ca și în întregul cincinal 1976-1980, în creșterea potențialului productiv și tehnico-stiințific al economiei naționale, în dezvoltarea în ritm înalt și modernizarea intensă a forțelor de producție, în ridicarea eficienței economice și perfecționarea conducerii economico-sociale. Prin aplicarea hotărârii Comitetului Politic Executiv cu privire la reducerea în anul 1980 a cheltuielilor ad-

ministrative și militare, s-au obținut importante economii.

Comitetul Politic Executiv subliniază că rezultatele economico-financiare obținute în anul 1980 sint o expresie a hotărârii cu care întregul nostru popor transpune în viață politica Partidului Comunist Român, la a cărei fundamentare un rol hotărâtor îl are secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Comitetul Politic Executiv a relevat, în același timp, lipsurile și fenomenele negative manifestate în activitatea economico-financiară din anul trecut. A fost criticată nerealizarea, în unele sectoare, a prevederilor de plan la o serie de indicatori de bază, a programului de investiții, a sarcinilor în domeniul comerțului exterior. S-au manifestat neajunsuri în gospodărirea mijloacelor materiale și financiare, ceea ce a făcut ca unele unități economice

să întâmpine greutăți în asigurarea echilibrului financiar, în constituirea resurselor proprii destinate autofințării.

Comitetul Politic Executiv a aprobat Programul de măsuri privind îmbunătățirea situației economico-financiare a unităților din economie, ca urmare a analizei pe bază de bilanț a activității pe anul 1980. S-a stabilit ca în centrul atenției tuturor organelor și organizațiilor de partid, ministerelor, întreprinderilor să se afle permanent îndeplinirea integrală a planului producției în industrie și agricultură, reducerea cheltuielilor și creșterea beneficiilor, ridicarea pe un plan superior a eficienței economice, diminuarea importurilor și creșterea exportului în vederea asigurării unei balanțe de plăți echilibrate și chiar excedentare, pentru reducerea în acest an a unei părți din datoria externă. Comitetul Politic Executiv a aprobat

proiectul de decret privind unele măsuri financiare impuse de analiza pe bază de bilanț a activității economico-financiare pe anul 1980 și proiectul de decret privind unele măsuri pentru acordarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii pe anul 1980.

Comitetul Politic Executiv a discutat și aprobat, de asemenea, Raportul privind activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii, adresate conducerii partidului, organelor de partid și de stat, organizațiilor de masă și obștești în cursul anului 1980, Raportul cu privire la activitatea desfășurată în anul 1980 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru îndeplinirea politicii de cadru a partidului, Raportul privind modul în care s-a desfășurat acțiunea de preschimbare a documentelor de partid, precum și Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în 1980 și principalele orientări pe plan extern în anul 1981. Comitetul Politic Executiv a hotărât supunerea acestor documente Plenarei C. C. al P. C. R.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, de asemenea, probleme curente ale activității de partid și de stat.

Tradiții nepieritoare de gândire și acțiune revoluționară

(Urmare din pagina 1)

creatoare a datelor cardinale ale țării, atât cele la ordinea zilei, cât și cele ale evoluției în perspectivă, care i-a permis să se situeze în fruntea luptelor pentru dreptate socială și națională, pentru libertate și neatințarea României, pentru unitatea poporului în vatra Daciei străbune.

Studierea documentelor programatice socialiste — pornind de la *Ce vor socialistii români*, primul program marxist (1886) și continuând cu programele partidului clasei muncitoare, adoptate, succesiv, în 1893, 1910, 1918, 1919 — pune în lumină concluzia de semnificație, că obiectivele stabilite nu s-au datorat copierii sau aplicării mecanice a unor teze și idei formulate în cadrul mișcării muncitorești internaționale și potrivit altor meridiane, ci au fost rodul strădaniilor de înțelegere creatoare, în lumina principiilor materialismului istoric, a împrejurărilor concrete, specifice, social-economice și politice naționale, ca și a imperativelor timpului. „Școlari ai socialismului științific, membri ai marilor familii socialiste europene — s-a înscris cu luciditate în aceste documente — noi știm că felul activității noastre atarnă de condițiile reale ale țării noastre”.

Să amintim, în acest sens, viziunea socialistă asupra structurilor socio-economice ale societății românești. Din ea răzbate cu putere, și pe planul mai larg al mișcării muncitorești internaționale, nota de deosebită originalitate a unei gândiri revoluționare preocupată intens de destinele poporului, căruia se adresa. „Țara noastră — arătau delegații români în fața participanților la Congresul socialist internațional de la Stuttgart (1907) — face parte încă din acele țări, de care Marx zicea, că ele suferă atât de dezvoltarea capitalismului cât și de insuficiența acestei dezvoltări. Luptele de clasă la noi se desfășoară într-un cadru social și istoric înăpoiat și deosebit de cel din Occident”, ele trebuind să țină seama de existența unei chestiuni agrare de „o însemnătate mult mai mare decât în alte țări”, de celelalte probleme aflate în fața poporului român. Nu era o simplă constatare a unei stări de fapt, ci o concepție conturată, cristalizată treptat în practica politică. Ea renunța la comodele imagini tip ale socialismului și deschidea o nouă perspectivă înțelegerii marxiste despre morfologia socială și conținutul ei, propunând un program, în bună măsură original, militantismului socialist în țările predominant agrare. Este demn de reținut, în acest sens, că numai la insistențele reprezentanților partidului muncitorimii române, Congresul socialist internațional de la Zürich (1893) a luat în discuție problema atragerii țăranimii în mișcarea socialistă, votând motiunea: „una din sarcinile cele mai de capetenie pentru democrația socialistă din toate țările este de a organiza pe muncitorii agricoli, ca și pe muncitorii industriali, și de a-i înrola în rândurile marii armate a socialismului internațional”; iar congresul următor, ținut la Londra (1896) a hotărât să lase, datorită împrejurărilor diverse din fiecare țară, la latitudinea fiecărei organizații politice muncitorești „modul ei specific de rezolvare a problemei agrare”.

Puternic angrenat în realitățile naționale, partidul politic proletar și-a spus cuvântul față de marile probleme care frământau societatea românească, preconizând soluții concrete, potrivit cu interesele și aspirațiile revoluționare și patriotice ale clasei muncitoare, cu cerințele înaintării României pe calea progresului material și social. A făcut-o cu adâncă convingere că lui „îi incumbă datoria de a arăta care sint condițiile necesare pentru progresul țării”.

Cursul evenimentelor a demonstrat că această angajare nu a fost declarativă, că preștiunea României noi nu a fost doar un gând nobil, ci rodul cunoașterii adânci a legilor devenirii istorice, a evaluării lucide a drumului care trebuia parcurs spre țelul final. Partidul clasei muncitoare s-a dovedit capabil, de pildă, să discearnă foarte de timpuriu că șansa de viitor a patriei, a socialismului însuși pe pământul românesc se află în realizarea unei economii puternice, pe temeiul industriei naționale — „problema problemelor țării noastre” — prin care se putea asigura apărarea și consolidarea independenței, micsorarea treptată a decalajului, pe vremea aceea enorm, existent între România și statele avansate ale lumii, Partidul clasei muncitoare — scria revista teoretică „Viitorul social” în mai 1908 — „tinde spre industrializarea țării, pentru că un stat industrial creează relații omenești superioare statelor înăpoiate (din punct de vedere economic), cum simțem noi; în societatea industrială se creează mai bune condiții de trai pentru muncitorime, condiții materiale, morale, intelectuale, se creează și mai bune condiții de luptă pentru emanciparea muncii. În societatea industrială se creează posibilități și elemente pentru dezvoltarea ulterioară a societății, la termenul cărei dezvoltării... se întrevăde idealul”. Cuvintele, pe atunci profetice, au fost încorporate, prin acțiunea Partidului Comunist, în adevărurile de capăt ale contemporaneității noastre.

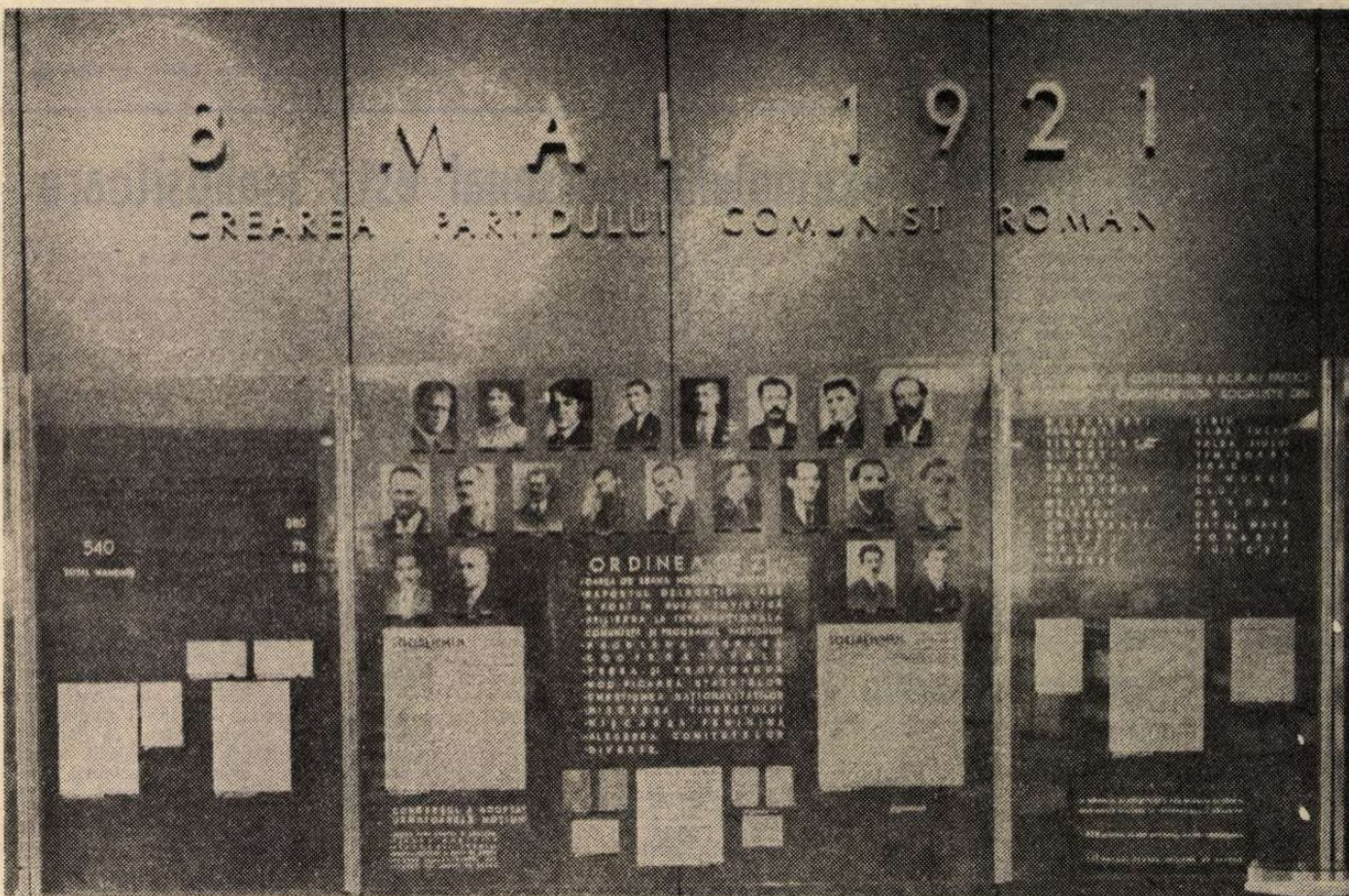
Ridicând steagul luptei de emancipare socială și națională, militanții partidului au chemat la acțiune, alături de proletariat, forțele sociale de bază ale societății românești. El a devenit astfel un polari-

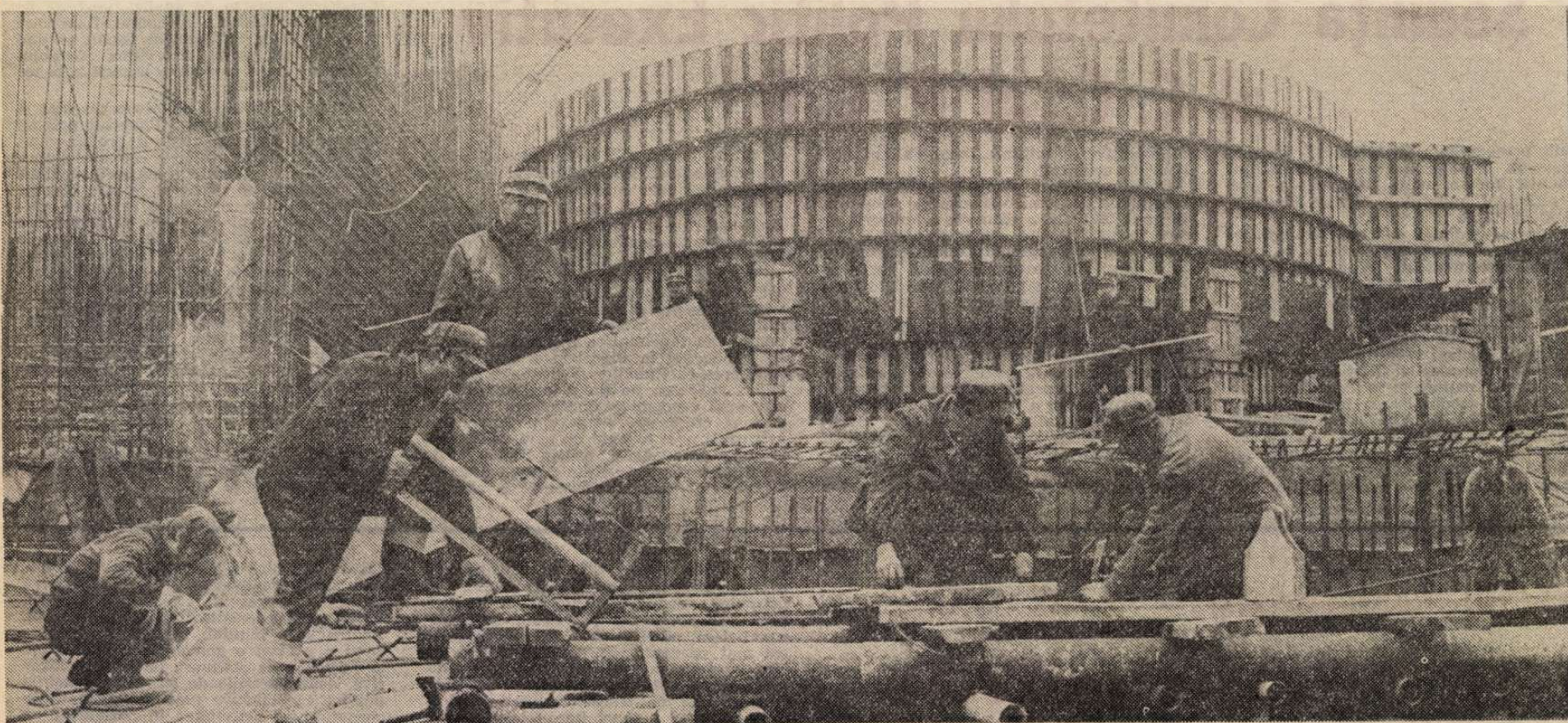
zator al celor mai diferite categorii de oameni ai muncii supuși exploatarei capitaliste, de la muncitorul de fabrică până la funcționarul comercial, de la țăranul fără pământ până la intelectualul cel mai pregătit. În această ordine de idei se impune o mențiune aparte în legătură cu atitudinea partidului proletariului față de truditarii lumii satelor, ce formau pe atunci imensa majoritate, numerică și productivă, a populației țării. Militanții săi au evidențiat rolul țăranimii în istoria de veacuri a poporului român, timp în care a păstrat „cu vrednicie acest pământ împotriva tuturor încălcărilor și năvălirilor”, energiile revoluționare nebănuite acumulate în simțul său, contrar punctelor de vedere încetățenite în concepția multor partide socialiste europene, care vedeau în aceasta o clasă amorfă, conservatoare și tradiționalistă, s-au preocupat în mod concret pentru atragerea ei la acțiune politică conștientă (așa s-au putut crea, la sfârșitul veacului XIX, peste 300 de cluburi socialiste în mediul rural, prelungiri ale obiectivelor și activităților revoluționare în lumea satului românesc). Partidul proletariului român s-a considerat apărătorul îndreptățit al idealurilor țăranimii — „păvăla ei cea mai sigură”, cum a dovedit-o cu prisosință în 1907, anul marilor ridicări la luptă a țăranimii române — expresia unității de interese a muncitorilor și țăranilor, o unitate, o alianță militantă care, în anii revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din August 1944, sub conducerea Partidului Comunist, își va exprima uriașul potențial transformator.

Toate aceste forțe sociale au fost unite de partidul clasei muncitoare în jurul unui program de acțiune corespunzător fiecărei etape istorice parcurse, și care îmbina organic dezideratele prezentului și ale viitorului socialist. În această ordine de idei, instituirea unei largi legislații a muncii, acordarea pământului truditărilor săi de veacuri — prin exproprierea totală a proprietății moșierești — largirea drepturilor cetățenești — prin introducerea votului universal, a dreptu-

lui de înfrunire și asociere etc. — însemnau, odată realizate, o albăie mai largă oferită progresului și propășirii țării, luptei pentru socialism în ultimă instanță. Pentru a le împlini, partidul proletariului a utilizat o gamă variată de forme și mijloace de acțiune: lupta revendicativă, demonstrațiile de stradă, campaniile politice cu obiective precise, confruntările electorale și activitatea în parlament a deputaților socialiști, alianțele politice, manifestațiile de 1 Mai. Toate au „urmărit a întări și ridica clasa muncitoare și a face mai aptă pentru lupta finală: zdrobirea ei completă, economică și politică”, obiectiv fundamental care va fi atins de proletariat, arătau militanții partidului, numai prin „cucerirea puterii politice — mijlocul necesar pentru prefacerea societății” și „condiție necesară pentru triumful revoluției sociale”.

Antrenarea viguroasă a maselor la acțiune politică conștientă întreprinsă consecvent de partidul clasei noastre muncitoare s-a constituit într-un factor de presiune, care, exercitat continuu, a produs deplasări în componențe socio-politice aparent imuabile. În aceste circumstanțe cuceririle dobândite de masele muncitoare în lupta pentru dreptate socială și democrație autentică, angajarea lor plenară în slujba intereselor supreme ale țării, ce a culminat cu Marea Unire din 1918, au conferit partidului clasei muncitoare dimensiune morală și binemeritat prestigiu în conștiința publică românească. Învățămintele, succesele dobândite s-au înscris în patrimoniul de aur al mișcării noastre muncitorești, tezaur de experiență al înaintașilor ridicat la cele mai înalte cote prin acțiunea înaintemergătoare a comunistilor români. În substanța sa, programul de schimbări structurale preconizate de partidul clasei muncitoare în perioada istorică cuprinsă între anii 1893 și 1921 a fost preluat, la parametrii spiritului și luptei comuniste, și împlinit sub conducerea partidului comunistilor români, într-un proces istoric conștient, ale cărui trepte ascendente se materializează în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României.

„Devierea Oltului a coincis cu ziua mea de naștere“

Birourile și cantina hidrocentralei de la Turnu se află în câteva barăci agățate, sus, pe creasta muntelui. Șefii de echipă urcă aici dimineața, la stabilirea sarcinilor programului, și la ora prinzului, când vin cu toții la masă. De aici de sus, ca dintr-un adevărat turn de observație, fiecare poate contempla cu satisfacție barajul cu dantelăria lui de beton care amintește de precizia și migala filigranului. Dar jos, în baraj, betonul capătă duritatea stinicii și măreția operei de artă. Hidrocentrala Turnu este, pe drept cuvânt, o lucrare unică. Amănunte aflăm de la șeful lotului, inginerul Ioan Mihăilă :

— Am copilărit prin aceste locuri și le cunosc. Sînt pline de istorie. Poiana po-

care se ridică barajul se numea Poiana Bivolari. Pe o parte, a Oltului s-au descoperit unele neolitice din piatră, pe malul celălalt se află castrul roman, turnul de observație dacic și Minăstirea Cozia. Și iată cum pe o suprafață atât de mică se întind toate epocile istorice, așa că vă dați seama cu câtă „mîlă“ am băgat cupa excavatorului în pămîntul acesta. În același timp îmi stăruia în fața ochilor lucrarea terminată care avea să fie unică în felul ei : prima hidrocentrală din defileu și, pînă acum, cea mai mare de pe Olt. Am studiat-o, ca să zic așa, din fașă, încă din faza de proiect și m-am legat de ea ; o îndrăgesc ca pe un copil.

— Aveți copii ?

— Am ! Un băiat, îl cheamă tot Ioan, sînt mîndru de el. Are cinci ani, e deja om, se orientează, într-un fel crește singur ; dar de baraj doar o zi-două dacă nu te ocupi, se simte. Or, noi de patru ani o ducem în foc continuu. Zilele acestea am betonat cea mai dificilă piesă a barajului — grinda inferioară a timpanului de baraj — și am fost nevoiți să gîndim, pe loc, pe șantier, o tehnologie nouă înlocuind cofrajele lemnoase cu unele speciale, metalice.

Cum s-au format specialiștii ? Unii au început „școala“ cu Bicazul și au continuat-o în următorii ani de șantier, acumulînd experiența citorva hidrocentrale. Dar întîlnim și specialiști mai tineri, pe care realitatea cea mai nouă i-a determinat să-și pună de acord cele învățate în

facultate cu practica. Inginerul Dumitru Iordache termină luna aceasta stagiatura. Pe șantierul de la Turnu a venit după terminarea facultății, iar devierea Oltului a coincis cu ziua sa de naștere : 30 noiembrie 1978, zi în care împlinea 27 de ani. Chiar de la început a fost investit cu răspundere, a supravegheat lucrările pe malul drept al Oltului. Iată ce își amintește despre acele începuturi :

— Eram pe mal, cinci-șase oameni. Aveam cu noi un proiect, un buldozer, un excavator și câteva mașini. Era toamnă și ploaia și parca dinadins a mai țîșnit din rocă un izvor termal. Lucrul mergea greu, ploaia nu se oprea nici noaptea, drumul era neamenajat și mă simțeam parca vinovat că nu mergeau toate cum trebuia. Oltul venise mare și ne-a mișcat funicularul, momente grele peste care simțeam că nu mai trec. Atunci am simțit, pentru prima oară, forța colectivului. Atunci am înțeles că în viață și mai ales în meserie este foarte important să știi cu ce vine fiecare, cu ce bagaj de cunoștințe, cu ce experiență, cu ce te pot ajuta oamenii pe ține, cu ce le poți fi tu de folos. Dar astăzi s-au împlinit demult, doar după ce le trăiești asemenea evenimente îți dau satisfacția autodepășirii. Am înțeles, de fapt, că pe șantier oamenii pot deveni din simpli executanți — colaboratori.

Vasile Ghinuță este unul dintre oamenii pe ideile cărora contează toată lumea. Este un dușman inteligent, are o gîndire foarte largă. Inginerul Mihăilă l-a descoperit la construirea podului peste Olt, cînd a venit... cu o idee mai bună ca a lui. De atunci toți îl consultă cu interes. Pe oamenii valoroși dorința de împlinire nu-l lasă liniștit.

Am plecat din șantier cu convingerea că, într-adevăr, aici la Turnu, în noaptea de 31 decembrie 1981 se vor stinge luminile macaralelor și începînd cu prima zi a anului viitor se vor aprinde cele ale turnului de comandă.

Fotoreportaj de ELENA GHERA ■

La Recea, puterea exemplului personal este molipsitoare

— Tovarășe medic veterinar Iosif Iancu, nu întîmplător mă adresez dv. Știu că sătenii din comuna Recea, Maramureș, în care vegheați la sănătatea efectivelor animale, au suplimentat recent cantitățile de produse livrate statului. Or, se cunoaște, suplimentează cine poate. Cum ați reușit ?

— Comuna este formată din cinci sate: Recea, care este și centrul administrativ, apoi Lăpușel, Săsar, Mocira și Bozinta Mică. Locuitorii lor se bucură în Maramureș de faima unor buni crescători de animale. Numai efectivul bovinelor trece dincolo de 2.800. Nu există casă în jurul căreia să nu crească un număr mai mic sau mai mare de porci sau de păsări. Ceea ce a făcut posibilă, în 1980, depășirea planului cu 15 tone de carne de bovine. Altfel zis, din gospodăriile populației au fost livrate în loc de 136 tone — cit a fost planul — 151 tone.

— Asta a fost. A început un an nou...

— Și este. Consiliul comunal al F.D.U.S. s-a dovedit a fi la noi cel mai activ sprijinitor al crescătorilor de animale. De ce ? Ca și în alte domenii, puterea exemplului personal este molipsitoare. La noi, președintele O.D.U.S., Mocira Mihai, este el însuși un bun crescător de animale. Anual contractează cel puțin doi taurasi. Ceea ce înseamnă un venit minim de 12.000 lei. Exemplul lui a prins. Gheorghe Plop din Săsar (zis Tăranu) a predat în 1980 trei animale mari. La fel gospodarii

Măgurean Toma și Măgurean Mihai din Lăpușel, Plop Vasile din Recea ș.a. O bună propagandă pentru sporirea efectivelor animale fac prin exemplul propriu și Boboc Alexandru, Bilan Constantin, Ioan Gherasim... Datorită activității acestora, toți cei trei sute de membri ai Organizației democrației și unității socialiste din Recea sînt crescători de animale fruntași pe întregul județ. Nu-i vorbă, ne ajută mult și primarul, tovarășul Arghir Vălenas. Datorită intervenției sale s-a primit de către contractanții cu statul cam 30 la sută din porumbul necesar furajării — deși, ca să fim sinceri de tot, am avea nevoie de mai mult — ba chiar și concentrate. În momentul de față, deja există încheiate în Recea peste 180 contracte pentru bovine. Unii au suplimentat chiar contractele inițiale : Avram Sărmășag, Vasile Șerban, Ioan Gherasim, Mihai Măgurean... Sînt mulți. Iar rezultatele sînt bune și pentru că activitatea O.D.U.S. este bună. Faptele, nu vorbele, primează pentru acești oameni. Oricum, dacă s-ar suplimenta și cantitățile de porumb necesar furajării, și statul și oamenii ar avea foarte mult de cîștigat.

— Cum stați cu baza furajeră proprie ?

— Dorim să păstrăm tradiția unor ilvrări suplimentare. Fondul de stat are nevoie de tot mai multe animale și produse animale. Acum, în satele aparținătoare comunei Recea o vacă dă doar 8-10 litri de lapte pe zi. Oamenii au bunăvoință, se

pricep, baza furajeră este asigurată nu numai la nivelul dorintelor, ci și al cerințelor. Producțiile de lapte ar putea crește ușor la 16 litri pe zi de la o vacă, dacă am fi lăsați să ne organizăm producția tinînd mai bine seama de condițiile locale. Ne trebuie ca aerul plante verzi să producă neapărat lemn și minereuri neferoase. Fiind sarcină, sigur că am îndeplinit-o, dar despre pretul plătit ce să vă mai spun ? Am destelenit terenuri care erau excelente și seculare pășuni pentru care s-au obținut, în schimb, recolte de cereale infinitesimale. Altfel zis, am dat vrabia din mînă pentru cioara de pe gard. Deci cereale — nu, bază furajeră — nu. Adică nu în măsură să ne satisfacă actualele exigențe. Aici, în Recea, dată

fiind și apropierea de oras, pe lîngă tradiția creșterii animalelor există și aceea a cultivării legumelor, a grădinaritului. Dar cooperativele agricole de producție ale comunei au primit indicatori pentru porumb și pentru griu. Acum se aduc zarzavaturi din sud. Sigur că adevărații gospodari n-au renunțat, unii și-au construit chiar și solarii excelente, dar cu o floare nu se face primăvară. Nu sîntem singurii care ne-am aflat în această situație. Cei de la C.A.P. Ocolii erau specializați în legume și fructe. Au fost puși pe porumb, vreau să spun că au fost „reprofilati“. Efect ? Acum aduc și ei fructe și legume din sud...

— Tovarășul Nicolae Ceaușescu critica pe bună dreptate această stare de fapt și atrăgea atenția : „Județele care nu au posibilități vor primi de la alte județe ; în schimb, trebuie să valorifice pășunile și finetele, să dezvolte masiv zootehnia și, în raport de condițiile climatice, de teren, să asigure producțiile cele mai bune, culturile care dau maximum de recoltă și să-și poată satisface cele necesare“. Ce s-a inițiat în acest sens ?

— De fiecare dată am acționat cu sprijinul cetățenilor. Așa va fi și acum. În cadrul Organizației democrației și unității socialiste, am și examinat posibilitățile. Încă de pe acum pot să vă spun că deja am procedat la fertilizarea și reînsemnarea celor 550 de hectare de pășune pe care le mai avem. Dezvoltînd masiv zootehnia, vom aduce păticea noastră de contribuție la noua fază a revoluției agricole din România, prevestită și pregătită de cel de-al II-lea Congres al tărînului.

MIRCEA BUNEA ■

„Rolul sindicatelor? Complex, mai ales în formarea muncitorului modern“

— interviu cu tovarășul Marin Dima, președintele comitetului sindicatului de la Întreprinderea „Vulcan“ —

— **Tovarășe MARIN DIMA, sinteți președintele comitetului sindicatului de la Întreprinderea „Vulcan“, unul dintre cele mai puternice sindicate din Capitală, cu tradiții deosebite în organizarea și lupta muncitorilor pentru libertăți democratice și, în primul rând, pentru dreptul la muncă. În ce constă azi puterea acestei organizații, în condițiile în care avem numeroase alte forme instituționalizate, prin care se realizează democrația muncii?**

— Puterea noastră s-a întrepătruns — așa cum a reieșit și la recenta adunare a oamenilor muncii — s-a confundat chiar, în orice moment, cu contribuția muncitorimii de la „Vulcan“ la dezvoltarea economiei naționale. Ca veche și puternică, și în plină evoluție, citadelă a construcțiilor de mașini, am fost, și sîntem, implicați în realizarea principalelor programe ale politicii economice a partidului nostru, în strategia dezvoltării țării. Am ajuns, în momentul de față, la circa 15 000 de oameni ai muncii, cit populația unui oraș important și contribuim la realizarea vastului program energetic al României. Cătrele numerice de personal muncitor din ultimii ani, în special din ultimele două cincinale, sînt o urmare firească a creșterii capacităților de producție ale întreprinderii. Față de 1948, anul naționalizării, producția „Vulcan“-ului a crescut de 20 de ori. Am asimilat, etapă cu etapă, aproape an după an, noi tipuri de cazane și utilaje pentru energie, chimie și metalurgie, unități de pompaj cu parametri internaționali, competitive pe orice piață externă a utilajului petrolier, astfel încît am ajuns ca aproape 90 la sută din produsele noastre să fie noi, modernizate sau reproiectate. Am ajuns aproape fabricanți de unică, pentru necesitățile interne, pentru cerințele beneficiarilor externi. Am asimilat o mare gamă de cazane energetice pentru combustibili solizi, pentru cărbuni inferiori — lignit — și mai recent pentru sisturi bituminoase. Or, toate aceste produse noi au venit cu o avalanșă de tehnologii noi și de utilaje noi de producție. În consecință, muncitorii noștri trebuiau să facă un salt în pregătirea profesională, meseriași existenți să se perfecționeze, iar noii încadrați să fie pregătiți, din start, la un nivel superior. Aici a stat, și stă, una din preocupările de bază ale grupelor noastre sindicale, a tuturor oamenilor muncii, membri ai sindicatului, de a forma, profesional și moral, muncitorul modern, minitorul unor mașini și tehnologii de vîrf.

— **Dar „Vulcan“-ul deține un la fel de prestigios grup școlar — cu învățămînt profesional, liceu industrial de profil, școală de maștri! Nu v-a putut asigura cadrele necesare?**

— În ritmul vertiginos al dezvoltării întreprinderii nu. Formele calificării intensive, de scurtă durată, prin ucenicie la

locul de muncă au fost, și mai sînt încă, necesare. În care muncitorii cu experiență, și cu o înaltă conștiință, au pregătit tineri muncitori, iar de valoarea acestora din urmă au purtat (și mai poartă încă) răspunderea cei dinții. Numai în ultimii 2 ani, am calificat astfel peste 1 350 muncitori, în meseriile prioritare întreprinderii: strungari, bohrkerkiști, frezori, lăcătuși sudori și altele. Tot în această perioadă au absolvit forme de perfecționare a pregătirii profesionale un număr de peste 6 500 oameni ai muncii, aproape jumătate din totalul forței de muncă. La „Vulcan“ s-a creat o tradiție ca grupele sindicale să selecționeze și să propună comitetelor de secție și comitetului oamenilor muncii, cadrele pentru perfecționare. Pentru ca toți muncitorii cu rol-cheie într-un atelier, într-o formație de lucru să treacă primii, printr-o astfel de formă. Pentru că ei trebuie să aibă primii idei, să aducă soluții în rezolvarea problemelor, a dificultăților pe care le implică activitatea zilnică de producție. Comitetul sindicatului pe întreprindere, împreună cu comitetul oamenilor muncii, au stabilit lectorii, selecționați dintre cei mai buni specialiști ai uzinei. Asa ne pregătim chiar în devans formațiile de lucru în cunoașterea tehnologiei unui viitor produs care urmează să intre în fabricație și care, la data respectivă, se află încă pe planșeta proiectanților. Acolo este și un cerc de idei tehnice, se gîndește posibilitatea aplicării noutăților tehnologice, aparute pe plan mondial, în profilul nostru, ca și a mutațiilor survenite în

lume, în structura meseriilor clasice. Avem todeauna pregătit un schimb, gata pentru a deveni oameni de bază în secții și ateliere, pentru „atacarea“ unui nou produs, în fabricarea căruia nu avem încă experiență, surmontînd greutățile începutului. Ca activist sindical, cu ceva experiență, pot să vă spun că rolul sindicatelor este azi tot mai complex în formarea muncitorului modern, stăpîn pe tehnologii de vîrf.

— **Tovarășe președinte, cum se exprimă concret democrația muncii la Întreprinderea „Vulcan“? Prin ce elemente măsurăm dacă nivelul profesional și de conștiință al muncitorului este ridicat, este cel necesar etapei actuale, care poate, la rîndul său, exprima și activitatea grupelor și comitetelor sindicatului?**

— Dacă ați veni la adunările grupelor noastre sindicale, sau măcar dacă ați fi fost prezentă la recenta adunare a reprezentanților oamenilor muncii, ați fi avut o imagine foarte clară despre cît de concretă și directă este participarea la rezolvarea nevoilor prioritare ale producției, nevoi care, în fond, sînt — cele mai multe dintre ele — obiective majore ale politicii economice a partidului nostru, direcții fundamentale stabilite la Congresul al XII-lea al partidului. Iată, de exemplu, acțiunile privind economisirea de energie și combustibili — atît în procesele noastre de producție, cît și la beneficiar, prin modificarea parametrilor utilajelor pe care le

Excavatoarele sau „castorii“ șantierelor

fabricăm, ca și valorificarea superioară a metalului — ca să dau doar două exemple. („Vulcan“, cum se știe, fiind un mare consumator de energie și metal!) Am putea afirma că a devenit un fenomen de masă starea de veghe asupra consumurilor. Mașinile să nu meargă în gol, iluminatul să se facă rațional, fără risipă, cu sisteme speciale, la fiecare punct de lucru, cuptoarele cu gaz metan să nu funcționeze dacă flacăra nu e bine izolată, să ardă strict în interiorul cuptorului, sînt idei propuse de muncitori și rezolvate de ei. Grupele sindicale și-au asumat responsabilitatea de a educa și forma această nouă optică asupra consumurilor. Anul trecut noi, cei din întreprindere am raportat printre altele economisirea a 346 tone combustibil convențional, 2 110 MGW energie electrică. Avem în curs de perfecționare construcția unui dispozitiv pentru spălarea luminatoarelor, care va da posibilitatea pătrunderii a mai multă lumină naturală în hale. Pentru a utiliza cît mai bine metalul, prin planul de croire al tablurilor, atelierul de debitare a analizat, a deschis un „cont al ideilor tehnice“ și acestea s-au ivit. Din fiecare bucată de tablă — rest tehnologic de neevitat — se execută piese mici, necesare altor ateliere și secții, pentru care nu se mai scoate materie primă din magazie. Anul trecut am economisit 400 tone metal. Nu-i puțin, dar mai important este și rămîne resortul uman, de conștiință, care a dus la asemenea idei. Acțiunea: „Contul colector de economii al grupei sindicale“ nu este o lozincă frumoasă, ci o realitate frumoasă, care începe să aibă tradiții și la „Vulcan“. Și sîntem convinși că va avea longevitate; într-o mare unitate economică apar mereu surse și resurse de a face mai bine lucrul pe care îl ai de făcut. Astfel de idei mari și mici, care rezolvă probleme mari și mici ale producției, puteți găsi la nivelul fiecărui atelier și secție, cu zecile, cu sutele. În context, iată încă una. Pentru înfăptuirea unui alt deziderat social major: reducerea importurilor. Pentru gama noastră de cazane, aduceam din afară, importam diferite racorduri. La propunerile făcute în grupele sindicale de pe Platforma Bercei, în adunarea generală a oamenilor muncii s-a luat în studiu posibilitatea de a fabrica noi, reperele respective. Studiul și l-a asumat o grupă de ingineri, alături de care s-a aflat inginerul-șef Romeo Virgolici, și de aici a rezultat o invenție. O tehnologie originală de realizare a racordurilor în formă de T, pentru cazanele mari. Importul a fost suplinat total. Usa comitetului sindicatului, ca și a comitetului oamenilor muncii, a comitetului de partid, ca și a oricărui cadru tehnic de conducere a uzinei sînt permanent deschise oricărui om al muncii, așa că, idei să fie. Posibilități de materializare a lor vom găsi. Ne vom bate să găsim! Iar idei nu pot naște decît oameni bine pregătiți profesional și cu o conștiință înaltă asupra menirii lor sociale. Educația politică a membrilor de sindicat merge totdeauna în paralel cu ridicarea culturii lor profesionale.

— **Teoretic, dar practic sinteți absolut mulțumiți?**

— Cine ar putea să spună asta despre un proces permanent? Noi avem, în plus, nemulțumiri și neîmpliniri la acest capitol, cu cît marea uzină „Vulcan“ nu are încă un club muncitoresc. Cel existent este improvizat într-un vechi garaj, are cîteva săli mici, departe de a satisface exigențele și necesitățile unei unități industriale cu 15 000 de oameni ai muncii. Sperăm să primim ajutorul necesar, atît din partea centralei, cît și a Uniunii sindicatelor de ramură, în rezolvarea acestei probleme.

CICI IORDACHE ■

Se face agricultură 365 de zile pe an!

— Știți cîte zile pe an rămîne nefolosit pămîntul pe care cultivăm, să zicem, porumb?

— Tot ce știu exact este că nu pot da o cifră exactă. Depinde de soiul sau de hibridul pe care-l cultivăm. Unele se coc mai repede, altele mai tîrziu.

— În medie, cam 180 de zile. La floarea-soarelui, cam 200 de zile. Să nu continuăm lista. Ea ar cuprinde toate plantele pe care le cultivăm, din primăvară pînă în toamnă. Iar din toamnă pînă în primăvară, cam două treimi din pămîntul țării, adică vreo 6-7 milioane de hectare, stau nefolosite.

— **Asta, tovarășe inginer Constantin Olaru, o cam știm cu toții. Ca director al Stațiunii de cercetări agricole Caracal, aveți vreo idee cum le-am putea folosi?**

— De obicei, se știe, mazărea se seamănă primăvara și se culege prin iunie-iulie. În ultimii 12 ani noi am abordat problema unui soi de mazăre de toamnă.

— **Credeți că astfel abordînd problema, ați reușit să o aduceți către malul vreunei certitudini?**

— Noi zicem că da. Măzarea asta are calitatea de a rezista la ger, la temperaturi chiar mai scăzute de minus 20 de grade. O semănăm în octombrie și o culegem pe 20-25 aprilie. De aici rezultă mai multe avantaje.

— **Să le numim!**

— Faptul, în sine, că folosim pămîntul și pe timpul iernii e de mare importanță. Îl protejăm, astfel, împotriva de-

gradării datorate eroziunii provocate de apă și vînt. Iar eroziunea este, se știe, o formă prin care pămîntul își pierde energia pe care el a acumulat-o. Cantități enorme de substanțe nutritive iau calea riurilor, a fluviilor, a mării.

— **Pămîntul le pierde, ca o baterie care se descarcă.**

— Exact. Și noi trebuie să reîncărcăm mereu această baterie cu îngrășăminte care ne costă scump. De aceea spun că este important dacă am realiza chiar și numai acest lucru, ca pămîntul să nu mai fie erodat, spălat, sărăcit.

— **Deci oricum această plantă iernatică n-ar face umbră pămîntului degeaba.**

— În plus, față de ce vorbirăm, trebuie să adăugăm că se obțin cam 25 tone de masă verde la hectar.

— **O producție bună.**

— Așa zicem și noi. Dată direct, ca nutreț, animalelor, sau insilozată, ea reprezintă un furaj bogat în substanțe proteice și e limpede că, în condițiile în care ea se adaugă celor obținute de pe suprafețele furajere obișnuite, îngăduie dezvoltarea unui puternic sector zootehnic.

— **Deci carne mai multă, lapte mai mult!**

— Și cheltuieli mai puține! După mazărea asta, care în treacă fie zis, afinează pămîntul și-i îmbunătățește structura și fertilitatea, merge foarte bine porumbul. Și nici nu mai e nevoie să arăm! Am economisi astfel cantități uriașe de combustibil. Imediat după ce culegem mazărea, este suficientă o simplă operație de

discuire și putem semăna direct porumbul.

— **Cu ce rezultat?**

— Vedeți, noi vorbim aici despre o tehnologie de folosire intensivă a pămîntului, despre un sistem de agricultură biologică cu economie de energie. Ca lucrurile să fie și mai limpezi, voi spune că mazărea lasă cam 70 kilograme azot substanță activă la hectar. Să trecem peste faptul că azotul biologic nu este poluant, că nu poate fi spălat atît de repede de ape și că e mai ușor asimilat de planta care urmează. În cazul nostru: porumbul, care — se știe — e un mare consumator de azot. Or, dacă toate îngrășămintele chimice sînt energointensive, cele cu azot bat recordul, ele sînt mari devoratoare de energie fosilă — de petrol, de exemplu — iar petrolul este cît este, nu este mai mult.

— **Să înțelegem că în timpul iernii pămîntul, astfel cultivat, funcționează ca o mare uzină în care și fabrică singur îngrășămintele de care are nevoie mai tîrziu, din primăvară pînă în toamnă?**

— Exact. Dacă în aprilie cosim mazărea și-o dăm ca furaj vitelor, cantitatea de îngrășămintă necesară obținerii producției de porumb se reduce la jumătate — ceea ce nu-i deloc puțin. Dar dacă, în loc să cosim mazărea, în loc s-o folosim ca furaj, o întorcăm și o incorporăm în pămînt, putem renunța cu totul la îngrășămintele chimice cu azot.

— **Ce sunteți dumneavoastră devine un fapt de o importanță covârșitoare. Dar**

sperăm că, astfel, nu renunțăm și la o parte din recolta de porumb planificată.

— Nicidecum. Producția s-a menținut la același nivel, la peste 10 000 kilograme la hectar, în cultură irigată, în oricare dintre variante am fi lucrat. Varianta și-o poate alege fiecare unitate agricolă.

— **Perspectiva de a obține recolta de porumb normale în condițiile economisirii — parțiale sau totale — a îngrășămintelor cu azot cred că învinge orice falsă pudoare că ne-am putea simți aparținînd unei lumi pe care să fie cotropită de mazăre!**

— Aparținem, de fapt, unui timp în care — nu numai la noi în țară, ci în toată lumea — balanta energetică impune ca producția agricolă să crească fără o sporire proporțională a consumului de energie. Tendința este ca agricultura să devină un consumator minim și un furnizor maxim de energie.

— **Intrucît, desi aparent umilă, această mazăre s-a dovedit foarte folositoare și intrucît ea nu ocupă locul nici unei alte plante prevăzute în plan, v-aș întreba dacă a fost zărită și dincolo de cîmpurile experimentale ale stațiunii de cercetări.**

— Rezultate la fel de promițătoare au fost obținute la Stoičenești, la Corabia și în alte unități agricole din Cîmpia Olteniei unde, în acest cîmp, procedeul poate fi extins cu sorți siguri de izbîndă. Această agricultură continuă, de 365 de zile pe an, presupune, e lesne de înțeles, o respectare a termenelor, pentru ca plantele să-si poată lua imediat locul una în urma celeilalte. Dar aceasta este o problemă de organizare a muncii...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„A fost o lună extraordinară în care timpul ne obliga să avem idei“

— Cu peste un sfert de veac în urmă, în România, o întreagă literatură și o sumedenie de reportaje acredita imaginea oțelărilor obosiți, asudați și murdari din cap până în picioare, dar fericiti de șarja obținută cu prețul unor mari eforturi fizice. Cine vede pentru prima oară în viața lui un laminor, aici, la Tirgoviste — și aceștia sunt mulți — și se gindește la cîți „întră” în meserie acum, are impresia că lumea începe aici și acum.

Cel care rostea aceste cuvinte, un bărbat cărunt, de peste cincizeci de ani, inginer electronist — în curînd își va susține lucrarea de doctorat — se numește Cornel Crăciun și este directorul întreprinderii care construiește marea platformă a oțelurilor speciale. Cornel Crăciun a văzut multe la viața lui; în urmă cu douăzeci și cinci de ani se afla pe platforma Hunedoarei, și nu este străin de acea imagine a oțelărilor pe care o invocă la început. El continuă:

— Eu sint inginer electronist și particip la ridicarea acestui combinat de oțeluri speciale. Credeți că pe vremea tinereții mele se gindea cineva cu un electronist să ridice din temelii un laminor?

Întrebarea, mai mult retorică, reprezintă un fel de punte peste vreme, o legătură cu ceea ce se întâmplă azi „la poalele” Chindiei, acolo unde se află Combinatul de oțeluri speciale și Întreprinderea oțelinox și unde oțelul fără electronică este greu de conceput. Laminarele de aici sint o adevărată bijuterie. O afirmă deopotrivă constructorii și oțelarii. O observă lesne și un necunosător, impresionat mai întîi de geometria riguroasă a liniilor tehnologice, de curătenia desăvîrșită, de design-ul menit să înviorizeze, să dea prospețime locului și poartă de lucru omului, să bucure ochiul oțelărilor, mai-marele unor tablouri de comandă acționate electric și electronic. Alături de utilaje cu inscripțiile unor firme celebre, cum ar fi „Hitachi” sau

„Vöest-Alpine”, Linz, întîlnești mașini la fel de moderne și nu mai puțin complexe fabricate la „Unio” Satu Mare sau „I Mai” Ploiești. Sint doar cîteva exemple. Și acest rod al gîndirii ingineresti de pe atîtea meridiane se datorează creșterii industriei noastre, posibilității ei de a întreprinde o atare colaborare. Urmările pe plan local sint imediate și vizează în principal competența și profesionalismul atît al constructorului cît și al beneficiarului, denumiri generice ale tuturor specialiștilor de pe platformă.

Pe șantierul electrotehnic, condus de un inginer electronist toptit de dragul meseriei, pe nume Paul Constantin, oamenii își dau chiar osteneala să demonstreze că un constructor nu este un simplu executant, că în lupta cu graficele cotidiene doar buna organizare nu e suficientă și că pentru cei ce își iubesc și își respectă meseria chiar și șantierul unei asemenea investiții poate deveni laborator de cercetare aplicativă. „Ceea ce știu, mătură risca inginerul Paul Constantin, are valoare în măsura în care este util pentru șantier”. Argumente: nu demult, Paul Constantin împreună cu inginerii săi electrotehniști, cu tehnicienii și muncitorii șantierului au reușit să monteze un cuplor la Laminorul de profile mici și sirmă într-o lună și jumătate. Specialiștii unei firme străine au făcut același lucru cu un alt cuplor similar în șase luni.

— A fost o lună, povestește Paul Constantin, în care s-a lucrat 12 ore cu 12, în care nimeni n-a ținut cont cine este inginer și cine muncitor (mă refer la calificare, pentru că muncitori sintem cu toții, lucru pe care îl mai uităm uneori), o lună extraordinară în care timpul ne obliga să avem idei. Am renunțat cu totul la schema originală și am proiectat alta, utilizînd însă aparatele prevăzute de furnizorul extern. Am schimbat și o serie de elemente care necesitau importuri, pentru simplul motiv că le fabricam în țară. Și totul merge perfect. Ne-am propus acum să utilizăm elemente de comutație statică de înaltă fiabilitate în locul acționărilor cu rele. Gîndit astfel, cuplorul, care este sufletul laminorului, rezistă mai mult în exploatare, reducîndu-se numărul stăgărărilor, în condițiile unor costuri ce reprezintă o pătrime din cele inițiale.

Un fapt care completează imaginea tradițională a constructorului: **să gîndești rapid și economic**. Se poate afirma că argumentul oferit ține de rîvna constructorilor tirgovistenii de a-și onora datoritiile în acest an foarte important pentru platformă și implicit pentru industria românească, dar și de bucuria de a construi ca și cum ar fi proprii lor beneficiari.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Pădurile, la ora primăverii astronomice

(Urmare din pagina 1)

vinător de munte și conversație de profesor de științele naturii. Scopul ascensiunii noastre în acest masiv împădurit prin care uneori adie curenți tari de aer și unde temperaturile urcă și coboară între plus 39 și minus 32 de grade este de a vedea ce se întîmplă în acest început ciudat de primăvară în pădurile aparent liniștite ale Transilvaniei.

Spațiul împădurit din Munții Gurghiuului, străbătut de nenumărați din afluenții Mureșului, este încă imens, deși, de-a lungul secolelor, multe securi și ferăstraie s-au infipt în trunchiurile arborilor, securi și ferăstraie venind din cele patru vînturi, purtînd pecetea celor mai neașteptate seminții. Pădurile Gurghiuului, cu lemnul lor scump pentru mobilă stil și pentru mobilă modernă, trainică, pentru construcții (rezistente) industriale și miniere, pentru construcții civile și rurale sau pur și simplu pentru foc, sint exclamate prima oară în istorie în anul 1224. Prin 1560 începe construirea primelor „mori de scinduri” (joagăre) pe Mureș, semn că se declanșează exploatarea organizată a pădurilor și că nivelul de civilizație impune exploatarea continuă, perfecționată a lemnului. Prima ordonanță privind tăierea dirijată a pădurilor din Munții Gurghiuului se dată la 3 mai 1781 și în paragrafele ei sint stipulate reglementări privind tăierea trunchiurilor de arbori și regenerarea fondului forestier în mod aproape științific. Exploatarea intensivă începe în cea de-a doua jumătate a secolului al 19-lea cînd iau ființă primele preocupări forestiere „Ardeleana”, „Foresta”, „Lamos”, cunoscută în toată lumea pentru calitatea lemnului furnizat Europei și chiar Americii, lemn din care se fac plane și viori prin centrele de veche tradiție muzicală și instrumentală. Cert este că de-a lungul anilor pădurile din Munții Gurghiuului au fost exploatate sălbatic, irațional sub incidența profitului, ca lemn de foc și lemn de lux.

În cantonul Filpișul Mare acum e liniște. Nu se aud ferăstraie, nu se aud securi lovind în lemnul dens al codrilor de pini. Din cînd în cînd, ecouri de la muncile pămîntului de peste dealuri, unde încă se mai lucrează ogoarele cu plugul tras de cai, deoarece terenurile sint abrupte, imposibil de traversat cu unelte și mașini sofisticate. Colinele despădurite sint acoperite de o brumă verde, de o brumă străvezie de clorofilă care bucură privirile și limpezeste mohoreala ploii cu mărgelile de sticlă. Intrăm într-un luminis imens cu pămîntul accidentat de rădăcinile unor arbori secerati de curînd și unde vegetația pare o rană. Miroase puternic și îmbătător a rășină. Pretutindeni,

bărbați și femei, mai ales bătrîni, cu mîinile mari, plăvane, cu palmele bogate și aspre, cu pălării și năfrme negre pe cap, în cojoace ude sub streșinile turburi ale ploilor, înofînd prin nori de ceață, plantînd puietii de molid. Oamenii trec prin fața noastră ca în vis, cu molizi fragili, gracili, în dreptul pieptului ca voievozii cu ctitorii de biserici și de mănăstiri prin frescele lui Pirvu Mutu Zugravul.

Prin urmare, ce se întîmplă în această zi de echinox astronomic spre o primăvară contradictorie, în pădurile din Munții Gurghiuului? Se scot puietii din pepiniere (dintr-o pepiniere de 26 hectare), se sortează, se pregătesc de transplant în locul lor predestinat de veghe și de vegetație, se transportă cu grijă spre depozite de gheață amenajate anume pentru a le stopa temporar nevoia de înmugurire și treptat, treptat sint așezați în poziție verticală, în poziția firului cu plumb, în gropi săpate anume în pămînt. Ne aflăm deci în plină campanie de împăduriri, cînd oamenii din aceste locuri refac fondul principal de pădure din Munții Gurghiuului, cu specii de arbori de calitate, în funcție de necesitățile viitoare ale economiei naționale. Dar ciclul complet de vegetație a acestor păduri care se plantează astăzi, vineri 20 martie 1981, este de 100 pînă la 160 ani. Este absolut cert că de frumusețea și de bogăția acestor păduri se vor bucura doar strănepoții și străstrănepoții acestor bărbați și ai acestor femei care plantează molizi sub ploaia intermitentă a unei primăveri deocamdată mohorite.

Ce înseamnă de fapt pădurile Gurghiuului și, la urma urmel, de ce e necesară această împădurire pe flux continuu, această împădurire dirijată, din moment ce natura se regenerează de la sine?

O pădure ca aceea din Munții Gurghiuului e o uzină vie uriașă cu un ciclu de producție lung, dar cu nenumărate rosturi: pădurea aceasta reține precipitațiile atmosferice abundente din zonă, alimentează în flux continuu pinza de apă freatică și implicit izvoarele care licăresc pretutindeni și care se varsă în Mureș, consolidează solurile prin sistemul lor complicat de rădăcini, consolidează terenurile din imediata apropiere a șoselelor naționale, reține materialele aluvionare, protejează pămînturile expuse eroziunii și degradării, stringe în chingi malurile cursurilor de apă și le asigură un debit echilibrat, constituie un spațiu ideal de recreare și de odihnă pentru oamenii din cele 55 de așezări cu pădurari care se moștenesc din generație în generație, produce semințe forestiere și fructe de pădure, conservă și dezvoltă vinatul, constituie loc de agrement pentru cel care

practică vînătoria, e o rezervă imensă de masă lemnoasă diferențiată pe sortimente, pe calități, pentru prelucrarea industrială. „Altfel, treptat, treptat — ne spune inginerul Vasile Bercu de la ocolul silvic Reghin — pămîntul s-ar transforma într-o Sahară. Defrișarea unei păduri nu numai că ne lasă fără respirație, fără aer curat, dar provoacă prin timp ravagii comparabile cu o explozie nucleară”.

Sint necesare trei sau patru generații de oameni pînă cînd o pădure de stejar se face cu adevărat un codru de stejari și pînă cînd stejarii pot fi sacrificați în interesele majore ale economiei. Dar sint destule zilele unui anotimp pentru a fi defrișată o pădure! Și apoi, după cum spun oamenii, pădurile nu cresc la întimplare, nu cresc singure. Ele sint strict supraviețuite și îngrijite după o știință complexă, după un ritual străvechi care transformă munca unui pădurar sau brigadier silvic într-o epopee petrecută în liniște, îndeplinită cu mîgală, cu discreție și modestie. O pădure intră totuși în producție din primii ani de creștere. Timp de 100 sau de 160 de ani se operează permanent, în flux și în reflux, o selecție severă care o corectează pe cea naturală, pînă cînd rămîn în picioare numai exemplarele dorite de arbori din diferite specii, apte de prelucrare industrială în mod superior. Și arborii nu sint plantați la întimplare. Se estimează din timp, pe baza unei experiențe seculare, ce necesități economice se vor impune în domeniul forestier peste 100 sau poate 160 de ani. Evident, necesitățile acestea pot fi cu timpul depășite; e posibil ca peste 160 de ani oamenii să nu-și mai facă mobilă din lemn. Trăim într-o epocă în care se caută înlocuirea unor materii prime scumpe — cu un ciclu de producție atît de lung și cu investiții costisitoare — prin alte elemente. Ați citit bine: prin investiții costisitoare! Astăzi, cînd facem economie de cîteva kilowați-oră de energie electrică, trebuie să ne gîndim cum să economisim fiecare element dintr-o pădure. S-a ajuns pînă acolo încît se folosesc cu maximum de eficiență și inventivitate acele de pin, vreascurile și frunzele vesele. În același timp, pădurile Gurghiuului nu înseamnă numai brad, molid sau gorun, ci tot ceea ce e suflare vie, toate animalele sălbatice fără de care omul și-ar pierde echilibrul în marea grădină zoologică a planetei. Animalele sălbatice și păsările care fac parte din mitologia pădurii: căprioarele, cerbii, mistreții, urșii, lupii, vulpile, iepurii, fazanii, potrnichile sint îngrijite, sint ocrotite de pădurari și de paznici de vînătoare, ca niște pensionari ai rezervațiilor naturale!

Ce face, practic, un pădurar în codrii

Gurghiuului? Lucrează zi lumină. Străbate zilnic pînă la 30 km pe jos sau călare, recoltînd semințe de arbori, fie toamna, fie iarna, cultivînd puietii în pepiniere, semîindu-i, întreținîndu-i (chiar și în solarii), transplantîndu-i la locul lor din codri, efectuînd lucrări de îngrijire, degajare și curățire a pădurilor pînă la vîrsta exploatarei lemnului, realizînd lucrări de inventariere a masei lemnoase care se dă în exploatare întreprinderilor forestiere, protejînd, ocrotînd vînatul și dirijînd selecția. Pădurarul este, de asemenea, omul care asigură paza pădurilor împotriva tăierilor ilegale, a braconajului, împotriva incendiilor etc. El este un om aflat în permanentă patrulare. Doi dintre pădurarii pe care i-am văzut plantînd puietii în ziua de 20 martie 1981 se află la antipod în activitate. Unul, Ionuț Cioloca, împlineste un an de muncă, celălalt, Ludovic Cernatoni, mai are cîteva luni pînă la pensie. Primul spune că s-a făcut pădurar pentru că îi place pădurea, îi place codrul, îi plac animalele, celălalt spune că s-a făcut pădurar pentru că în împărăția codrilor a simțit că trăiește cu adevărat, cîntî și demn, pentru că: „Pădurea îi dă omului o trăsătură de caracter în plus: aceea a aerului limpede și curat în care nu poți trăi decît sincer și adevărat, departe de ceea ce e urît și meschin, în pace, fără amenințarea războaielor. Pentru că eu nu am auzit nici de primul război mondial al pădurilor și nici de al doilea război mondial al pădurilor”. Ionuț Cioloca plantează primii puietii de molid din viața lui, Ludovic Cernatoni a plantat pînă acum 500 000 de puietii! Unii dintre puietii puși de Ludovic Cernatoni în pămînt au împlinit deja peste 30 de ani! Și oamenii din așezările Gurghiuului știu că multe din pădurile de pe coline sînt opera lui Ludovic Cernatoni. Este exact ceea ce îl fascinează în această meserie pe Ionuț Cioloca: vrea să trăiască mult ca să lase ceva în urma sa, un crîng, un codru care să-i poarte numele în memoria nescrisă a satelor și comunelor din Gurghiu. Pentru ei și pentru toți pădurarii nu există timp de odihnă: pe ger, pe ploaie, pe furtună, pe ninsoare, cită vreme e lumină, și chiar noaptea, în anumite anotimpuri, ei sînt la datorie, umblînd printre arbori, mîngîindu-le trunchiurile, îngrijindu-i, spălîndu-le rănilor, într-o continuă și calmă stare de veghe la hotarul dintre realitate și legendă.

Vineri, 20 martie 1981, am asistat la nașterea unei păduri în Munții Gurghiuului. Să sperăm că nu se va întîmpla nimic grav pe planetă care să ducă la transformarea acestei păduri în nisip și în cenușă de clepsidră. Numele acestor molizi plantați sint Ioan, Gheorghe, Maria, Ileana, Constantin, Alexandru, Petru, și iarăși Ioan, Gheorghe, Maria, Ileana... după numele oamenilor care i-au plantat. Ne auziți, oameni buni din anul 2081?